

LIGJ PËR MJEDISIN JETËSOR

TEKST I KONSOLIDUAR ¹

**Teksti në
gjuhën
Maqedonase**
Закон за
животната средина

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Lënda e rregullimit

(1) Me këtë ligj rregullohen të drejtat dhe obligimet e Republikës së Maqedonisë, të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, si dhe të drejtat dhe obligimet e personave juridikë dhe fizikë në sigurimin e kushteve për mbrojtjen dhe për përparimin e mjedisit jetësor, për shkak të realizimit të së drejtës së qytetarëve për mjedis të shëndoshë jetësor.

(2) Për procedurat e përcaktuara me këtë ligj, zbatohet Ligji për procedurën e përgjithshme administrative, nëse me këtë ligj nuk është përcaktuar ndryshe.

(3) Në procedurën gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese do të zbatohen dispozitat e Ligjit për mbikëqyrje inspektuese, nëse me këtë ligj ose me ligj tjetër nuk është rregulluar ndryshe.

Neni 2

Zbatimi i ligjit

(1) Në mbrojtjen dhe përparimin e cilësisë dhe gjendjes së medimeve të mjedisit jetësor: truallin, ujin, ajrin, në lëmin e mjedisit jetësor, llojlojshmërinë biologjike dhe begatinë natyrore, si dhe mbrojtjen e mbështjellësit të ozonit dhe mbrojtjen e ndikimit negativ të njeriut në sistemin klimatik, krahas dispozitave nga ky ligj zbatohen edhe dispozitat e ligjeve për medime dhe lëmenj të caktuar të mjedisit jetësor (në tekstin e mëtejme: ligje të veçanta).

(2) Mbrojtja e medimeve dhe lëmenjve të caktuar të mjedisit jetësor, arrihet nëpërmjet ndërmarrjes së masave dhe aktiviteteve, të cilat i dedikohen mbrojtjes nga ndikimet negative të përcaktuara me këtë ligj dhe me ligje të veçanta nga:

- kryerja e veprimtarive të ndryshme;
- substancat dhe teknologjitë ndotëse;
- hedhurinat;
- zhurma dhe dridhjet;
- rrezatimi jonizues dhe jo jonizues.

(3) Të gjitha masat, standardet dhe qëllimet e mjedisit jetësor, të përcaktuara me këtë ligj ose ligj tjetër dhe dispozitat e miratuara në bazë të tyre, zbatohen si kërkesa minimale.

(4) Nëse me dispozitat e këtij ligji ose ligji tjetër dhe dispozitat e miratuara në bazë të tyre janë përcaktuar masa, standarde dhe qëllime

për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, zbatohen masat, standardet dhe qëllimet, të cilat sigurojnë një standard më të lartë të mbrojtjes dhe përparimit të mjedisit jetësor.

Neni 3

Interesi publik

(1) Masat dhe aktivitetet për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor janë me interes publik.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë është e obliguar të sigurojë nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë mjete financiare për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor.

(3) Komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit janë të obliguara që nga Buxheti i komunës, Buxheti i Qytetit të Shkupit dhe buxhetet e komunave në Qytetin e Shkupit, të sigurojnë mjete financiare për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor.

Neni 4

Qëllimet e ligjit dhe mënyra e arritjes së tyre

(1) Qëllimet e këtij ligji janë:

- 1) ruajtja, mbrojtja, përtëritja dhe përparimi i cilësisë së mjedisit jetësor;
- 2) mbrojtja e jetës dhe shëndetit të njerëzve;
- 3) mbrojtja e llojllojshmërisë biologjike;
- 4) shfrytëzimi racional dhe i qëndrueshëm i begative natyrore;
- 5) zbatimimi dhe përparimi i masave për zgjidhjen e problemeve rajonale dhe problemeve globale të mjedisit jetësor.

(2) Qëllimet nga paragrafi (1) i këtij neni arrihen veçanërisht me:

- 1) parashikimin, përcjelljen, pengimin, përkufizimin dhe mënjanimin e ndikimeve negative në mjedisin jetësor;
- 2) mbrojtjen dhe përparimin e lëmenjve të mjedisit jetësor;
- 3) ruajtjen e mjedisit jetësor të pastër dhe mënjanimin e pjesëve të dëmtuara të mjedisit jetësor;
- 4) pengimin e rrezikut dhe rreziqeve për mjedisin jetësor;
- 5) nxitjen e shfrytëzimit të burimeve natyrore të përsëritshme të energjisë;
- 6) nxitjen e përdorimit të prodhimeve dhe prodhimtarisë më të pastër dhe shfrytëzimin e teknologjive të pastra, të cilat janë më të volitshme për mjedisin jetësor;
- 7) qasjen e integruar ndaj mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe ndaj zhvillimit ekonomik;
- 8) zbatimin e sistemit të planifikimit të mbrojtjes, përparimit dhe administrimit me mjedisin jetësor;
- 9) sigurimin e mjeteve për financimin e masave dhe aktiviteteve për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor;
- 10) kontrollimin e aktiviteteve të cilat rrezikojnë mjedisin jetësor;
- 11) zhvillimin e vetëdijes për nevojën e mbrojtjes së mjedisit jetësor në procesin arsimor dhe promovimin e mbrojtjes së mjedisit jetësor;
- 12) harmonizimin e interesave ekonomike dhe interesave të tjera me kërkesat për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor;
- 13) informimin e opinionit dhe institucioneve relevante për gjendjen e mjedisit jetësor dhe për inkuadrimitin e tyre në mbrojtjen e të njëjtës;
- 14) ndërlidhjen e sistemit të mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe institucioneve të Republikës së Maqedonisë nga lëmi i mbrojtjes së mjedisit jetësor me institucionet ndërkombëtare;
- 15) stabilizimin e përqendrimeve të gazrave të cilat e shkaktojnë efektin e kopshtit të qelqit në atmosferë;
- 16) ballafaqimin me rrënimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia.

Neni 5

Definicione

Shprehjet e caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

- Shprehje të përgjithshme nga sfera e mjedisit jetësor:

1. Mjedis jetësor është hapësira me të gjitha organizmat e gjalla dhe begatitë natyrore, përkatësisht vlerat natyrore dhe të krijuara, marrëdhëniet e tyre të ndërsjella dhe hapësira e përgjithshme në të cilën jeton njeriu dhe ku janë të vendosura vendbanimet, të mirat në përdorim të përgjithshëm, objektet industriale dhe të tjera, duke i përfshirë edhe mediumet dhe rajonet e mjedisit jetësor.

2. Mbrojtje dhe përparim i mjedisit jetësor është sistem masash dhe aktiviteteve (shoqërore, politike, sociale, ekonomike, teknike, arsimore etj.) me të cilat sigurohet përkrahja dhe krijimi i kushteve nga mbrojtja dhe ndotja, degradimi dhe ndikimi në/mbi medime dhe lëmenj të caktuar të mjedisit jetësor (mbrojtja nga varfërimi i mbështjellësit të ozonit, pengimi i zhurmës së dëmshme dhe dridhjeve, mbrojtja nga rrezatimi jonizues dhe pa jonizim, mbrojtja nga era e pakëndshme dhe shfrytëzimi e grumbullimi i hedhurinave dhe lloj tjetër i mbrojtjes së mjedisit jetësor).

3. Ndotje e mjedisit jetësor është emision i materieve dhe substancave ndotëse, si rezultat i aktivitetit të njeriut në ajër, ujë ose tokë, i cili mund të jetë i dëmshëm për kualitetin e mjedisit jetësor, jetën dhe shëndetin e njerëzve, ose emisioni i materieve dhe substancave ndotëse prej të cilit mund të rezultojë dëmi për pronën, ose që e prish ose ndikon në llojlojshmërinë biologjike e rajonale dhe në mënyrat e tjera të shfrytëzimit të mjedisit jetësor.

4. Ndotës janë materiet dhe substancat ndotëse, të cilat e ndotin mjedisin jetësor dhe të cilat janë të shënuara në Regjistrin për lëshimin dhe bartjen e ndotësve

5. Ndotës është secili person fizik ose juridik, veprimi i të cilit në mënyrë të tërthortë ose të drejtpërdrejtë, shkakton ndotjen e mjedisit jetësor.

6. Menaxhim me begatitë natyrore janë aktivitetet dhe punët që kryejnë personat juridikë dhe/ose fizikë në pajtim me këtë ligj dhe ligj tjetër, me qëllim të ruajtjes dhe shfrytëzimit të qëndrueshëm të begatave natyrore.

7. Udhëheqje me të dhënat është grumbullimi, përpunimi, sistemimi, ruajtja, shfrytëzimi, distribuimi dhe prezantimi i të dhënave dhe informatave gjithëpërfshirëse, të sakta dhe publikisht të arritshme për gjendjet, kualitetin dhe trendet në të gjitha mediumet dhe rajonet e mjedisit jetësor.

8. Standard për kualitetin e mjedisit jetësor është shuma e kërkesave të cilat doemos duhet t'i përmbushë medimi i veçantë i mjedisit jetësor, rajoni ose pjesa e mjedisit jetësor në kohë të caktuar dhe në kushte të caktuara, në mënyrën e përcaktuar me ligj dhe me dispozitë tjetër të Republikës së Maqedonisë, dhe me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë.

9. Sistem Informativ ndërkombëtar për mjedisin jetësor është baza gjithëpërfshirëse e të dhënave dhe e informatave për gjendjen me mediumet dhe rajonet e veçanta të mjedisit jetësor, në të cilin përmbahen Regjistri i materieve dhe substancave ndotëse dhe karakteristikave të tyre, dhe Kadastra për mjedisin jetësor.

10. Regjistri për lëshimin dhe bartjen e ndotësve, është përmbledhje e të dhënave për burimin, llojin, sasinë, mënyrën dhe vendin e lëshimit, bartjen dhe zhvendosjen e materieve ndotëse dhe substancave dhe mbeturinave në mediumet e mjedisit jetësor;

10-a. "Lista ndërkombëtare e treguesve" është paraqitje e treguesve për gjendjen e mjedisit jetësor me të cilën përshkruhet dinamika kohore e

mbledhjes së të dhënave, përmasat, burimi dhe mënyra e rrjedhjes dhe shkëmbimit të të dhënave;

10-b. "Informatave nga sfera e mjedisit jetësor" janë secili tip i informatave në formë të shkruar, vizuale, elektronike ose lloj tjetër të formës materiale, në pajtim me nenin 51 të këtij ligji;

11. Substancë është secili element kimik dhe kompozimet e tij, me përjashtim të substancave radioaktive dhe substancave të cilat janë të pranishme në organizmat e modifikuar gjenetikisht.

12. Substancë e rrezikshme: është substanca ose preparati që përmban një ose më tepër substanca të rrezikshme, vetitë e të cilave e ndotin dhe e dëmtojnë mjedisin jetësor, dhe janë të rrezikshme për jetën dhe shëndetin e njerëzve, me efekte të dëshmuara akute, kronike, toksike dhe efekte të tjera të dëmshme.

13. Lëmenj të mjedisit jetësor janë natyra, hedhurinat, zhurma, vibrimet, rrezatimi jonizues dhe pa jonizim, klima, aroma dhe të gjitha elementet e tjera që paraqesin një tërësi të pandashme nga mjedisi jetësor.

14. Mediume të mjedisit jetësor janë uji, ajri dhe toka.

15. Monitorim i mjedisit jetësor është matja, përcjellja dhe kontrolli i sistematizuar i gjendjeve, kualitetit dhe ndryshimeve të mediumeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor.

16. Kualiteti i mjedisit jetësor është gjendje e mjedisit jetësor e shprehur me tregues fizikë, kimikë, estetikë dhe tregues të tjerë.

17. Kadastër i mjedisit jetësor është evidenca kuantitative dhe kualitative e ndotësve dhe e burimeve të ndotjes, që lëshojnë materie dhe substanca ndotëse në mediumet e mjedisit jetësor, në të cilin përfshihet edhe harta e ndotësve.

18. Imision është koncentrimi i materieve dhe substancave ndotëse në vendin e caktuar dhe në kohën e caktuar, në mediumet e mjedisit jetësor.

19. Kimikalie janë substanca dhe preparate.

20. Vlera të kufizuara për emision është masa e shprehur në kuptim të parametrave të caktuar specifik, koncentrimi dhe/ose niveli i lëshimit, që nuk guxojnë të tejkalohen në një periudhë të caktuar kohore.

21. Person fizik është tregtari individual, kryerësi i veprimtarisë profesionale dhe qytetari.

22. Emision është lëshimi ose derdhja (emision fugues) e substancave në gjendje të lëngët, të gaztë ose të ngurtë, preparatet, lëshimi i energjisë (zhurmës, vibrimeve, rrezatimit, nxehtësisë), aromës, organizmave ose mikroorganizmave, si dhe lëshimi i materialit mikrobiologjik nga ndonjë burim në një ose më tepër mediume të ambientit jetësor, si rezultat i aktivitetit njerëzor.

22-a) "Burime difuze" janë të gjitha burimet të veçanta më të vogla dhe të shpërndara, të cilat mund të lirojnë materie dhe substanca ndotëse në toke, ajër ose ujë, e ndikimi i përbashkët i të cilave në ato mediume mund të jete i konsiderueshëm dhe për të cilat është e pamundshme që të mblidhen raporte për çdo burim në veçanti;

23. Veprim dhe ndikim i dëmshëm është çdo çrregullim negativ i cilësisë së mediumeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor.

24. Materie e dëmshme për mjedisin jetësor është agjent biologjik ose fizik, ose dukuri/gjendje, prania e së cilës në mjedisin jetësor mund të shkaktojë kërcënim ose ndotje të drejtpërdrejtë ose të mëvonshme për një ose më tepër mediume ose lëmenj të mjedisit jetësor, si dhe materie të tjera ngacmuese, ndezëse dhe shpërthyesë të cilat në sasi, koncentrim

ose intensitet të caktuar, kanë cilësi të atilla.

25. Opinion është një dhe/ose më tepër persona juridikë dhe/ose fizikë, dhe organizata e shoqata të qytetarëve të formuara në pajtim me ligjin.

26. Opinion i prekur është opinioni i cili për momentin është i prekur dhe/ose në të ardhmen mund të preket, ose ka interes lidhur me marrjen e vendimit për mjedisin jetësor, me të cilin është në raport të veçantë me procedurë të caktuar. Opinioni i prekur i përfshin edhe shoqatat e qytetarëve të formuara për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, si dhe personin fizik i cili ka gjasa të mëdha që t'i ndiejë pasojat e marrjes së vendimit.

27. Gjendje e kënaqshme është arritja e gjendjes së kualitetit të mediumit ose lëmit të mjedisit jetësor, që i plotëson standardet e kualitetit të cilat janë të domosdoshme për dedikim të shfrytëzimit të mediumit ose lëmit.

28. Raport indikator është përshkrimi i gjendjes së mjedisit jetësor i prezantuar përmes informatave kuantitative (indikatorëve), për gjendjet e medimeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor, të marra përmes sublimimit të informatave të ndryshme, shumështrësore dhe të veçanta.

29. Organe janë organet e administratës shtetërore dhe organet e njësive të vetadministrimit lokal, të cilat në pajtim me këtë ligj ose ligj tjetër janë të autorizuar, që të miratojnë dispozita dhe akte të tjera për zbatimin e këtij ligji ose ligjit tjetër.

- Shprehje nga sfera e vlerësimit të ndikimit në mjedisin jetësor:

30. Projekt është dokumenti zhvillimor me të cilin analizohen dhe definojnë zgjidhjet përfundimtare për shfrytëzimin e vlerave natyrore dhe të krijuara, duke i përfshirë ato për shfrytëzimin e lëndëve të para minerale, dhe rregullohet ndërtimi i objekteve e instalimeve, dhe realizimi i veprimtarive dhe aktiviteteve të tjera që kanë ndikim në mjedisin jetësor, rajonin dhe në shëndetin e njerëzve.

31. Investues/kërkues është personi juridik ose fizik i cili paraqet kërkesë për miratimin e projektit privat, ose organi shtetëror i cili e nis projektin.

32. Vlerësim i ndikimit në mjedisin jetësor është vlerësimi i ndikimeve të mundshme të dokumenteve të caktuara të planit, projekteve dhe aktiviteteve të planifikuara për mjedisin jetësor.

33. Leje përkatësisht aktvendim për zbatimin e projektit është vendimi i organit kompetent, me të cilin i jepet pëlqimi investuesit/kërkuesit për miratimin/vazhdimin e zbatimit të projektit.

- Shprehje nga sfera e vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor:

34. Strategji, plane dhe programe janë dokumentet e planit të cilat:

- përgatiten, ndryshohen dhe/ose miratohen nga Kuvendi i Republikës së Maqedonisë, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, organet e administratës shtetërore, organet komunale, qyteti i Shkupit dhe komunat e qytetit të Shkupit;

- të financuara ose të kofinancuara nga Bashkimi Evropian dhe

- të cilat përpilohen në bazë të obligimit të përcaktuar me ligj dhe/ose dispozitave të miratuara në bazë të ligjit.

- Shprehjet që kanë të bëjnë me lejet e integruara ekologjike dhe revizionin e përgjithshëm ekologjik:

34-a. "Vlerësimi i mjedisit jetësor" është përmbledhje e aksioneve nëpërmjet të cilave: përgatitet raporti për mjedisin jetësor, zbatohen konsultime, merret parasysh raporti për mjedisin jetësor dhe rezultatet nga konsultimet gjatë miratimit të vendimeve dhe sigurohet arritshmëria e informatave, në pajtim me dispozitat nga kapitulli X – Vlerësim i ndikimit të strategjive, planeve dhe programeve të përcaktuara mbi mjedisin jetësor, të këtij ligji;

34-b. "Raporti për mjedisin jetësor" është pjesë e dokumentacionit të dokumentit të planit, i cili përmban informata nga neni 67 paragrafi 2 të këtij ligji;

34-v) "Organe të prekura" janë ato organe të pushtetit shtetëror dhe lokal, që në pajtim me kompetencat e tyre kanë interes për miratimin e vendimeve, që janë të lidhura me mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe shëndetin e njerëzve.

35. Instalim:

- në raport me lejet e integruara ekologjike, është njësia e palëvizshme teknike, në të cilën kryhen një apo më tepër aktivitete të përcaktuara dhe aktivitete që janë të lidhura drejtpërdrejt me to, e të cilat do të mund të kenë efekt ndaj emisioneve dhe ndaj ndotjes;

- lidhur me pengimin dhe kontrollin e avarive me praninë e substancave të rrezikshme, instalimi është njësi teknike në kuadër të një sistemi në të cilin prodhohen, përdoren, magazinohen ose manipulohet me substanca të rrezikshme. Ai i përfshin pajisjen e përgjithshme, objektet, përcuesit e gypave, makinat, veglat, binarët privat hekurudhor të dorës së dytë, stacionet për shkarkim të cilat i shërbejnë instalimit, magazinat apo ndërtesat e ngjashme, të nevojshme për punën e instalimit.

36. Instalim ekzistues lidhur me lejet e integruara ekologjike, është instalimi i cili është operativ, përkatësisht punon para datës 1 korrik 2007.

37. Ndryshim në punë është ndryshimi në natyrën e funksionimit ose zgjerimit të instalimit, që mund të ketë pasoja për mjedisin jetësor.

38. Ndryshim i konsiderueshëm është ndryshimi në punën e instalimit, për të cilin organi kompetent ka konfirmuar se mund të ketë efekte të konsiderueshme negative, në shëndetin e njerëzve ose në mjedisin jetësor.

39. Teknika më të mira të kapshme janë faza më efektive dhe më të përparuara në zhvillimin e aktiviteteve dhe të metodave të punës, të cilat tregojnë për përkatësinë praktike të teknologjive konkrete për sigurim, në parim, të bazës së vlerave të kufizuara për emisionet, të dedikuara për pengimin dhe atje ku është praktikisht e mundur, për zvogëlimin e emisioneve dhe ndikimit negativ në mjedisin jetësor. Kështu:

- si teknika nënkuptohet teknologjia e shfrytëzuar dhe mënyra në të cilën është konstruktuar instalimi, mirëmbahet, shfrytëzohet dhe pushon të punojë;

- si teknika të kapshme nënkuptohet shkalla e zhvillimit të teknikave që zbatohen në sektorin përkatës industrial, në kushte të shpagueshme ekonomike dhe teknike, duke i marrë parasysh shpenzimet dhe përparësitë, pa dallim se a shfrytëzohen teknikat ose janë të zhvilluara dhe/ose të prodhuara në Republikën e Maqedonisë, nëse janë të kapshme për operatorin në mënyrë të arsyeshme;

- si më të mira nënkuptohen ato teknika të cilat janë më efektive në arritjen e nivelit të lartë të përgjithshëm të mbrojtjes së mjedisit jetësor në tërësi.

40. Operator është secili person juridik ose fizik, i cili kryen aktivitet profesional dhe/ose kryen aktivitete përmes instalimit dhe/ose e kontrollon, ose personi të cilit i janë besuar ose deleguar autorizime për marrjen e vendimeve ekonomike lidhur me aktivitetin ose punën teknike, duke e përfshirë edhe bartësin e lejes ose të autorizimit për aktivitetin e atillë, përkatësisht personin i cili është i detyruar që ta regjistrojë ose të alarmojë për aktivitetin.

41. Leje, lidhur me pengimin e integruar dhe kontrollin e ndotjes, është ajo pjesë e vendimit të shkruar ose tërë vendimi i shkruar (ose disa vendime të atilla), me të cilën i jepet autorizimi për punë në tërë ose një pjesë të instalimit, e që është lëndë e kushteve të caktuara me të cilat garantohet se instalimi është harmonizuar me kërkesat e përcaktuara me këtë ligj dhe ligj tjetër. Leja mund të përfshijë një apo më tepër instalime

ose pjesë të instalimeve në vendin e njëjtë, me të cilin punon i njëjti operator.

- Shprehje nga sfera e pengimit dhe kontrollit të avarive me praninë e substancave të rrezikshme:

42. Substancë e rrezikshme: lidhur me pengimin dhe kontrollin e avarive, është përbërje ose preparat, i përcaktuar në pajtim me dispozitën nga neni 145 paragrafi (2) i këtij ligji, ose i plotëson kriteret ose cilësitë e përcaktuara në dispozitën nga neni 145 paragrafi (2) i këtij ligji, që është e pranishme në formë të lëndës së parë, prodhimi, prodhim plotësues, mbetje ose gjysmëprodhimi, duke i përfshirë edhe ato substanca për të cilat është e arsyeshme që të supozohet se mund të paraqiten në rast fatkeqësie.

43. Prani e substancave të rrezikshme, lidhur me pengimin dhe kontrollin e avarive, është prania ekzistuese ose e besueshme e substancave të rrezikshëm në sistem, ose prania e substancave për të cilat ekziston rreziku se mund të paraqiten në kohën e humbjes së kontrollit ndaj procesit kimik industrial, në sasi të barabarta ose më të mëdha se vlerat e kufizuara (pragje), të përcaktuara me dispozitën nga neni 145 paragrafi (2) i këtij ligji.

44. Avari, lidhur me pengimin dhe kontrollin e avarive është dukuri në formë të emisionit të madh, zjarrit ose shpërthimit të ndodhur si rezultati i ngjarjeve të pakontrolluara gjatë punës së cilitdo sistemi, me praninë e një apo më tepër substancave të rrezikshme, e që sjell rrezik serioz për jetën dhe shëndetin e njeriut dhe për mjedisin jetësor, menjëherë ose më vonë, në sistemin dhe jashtë sistemit që përfshin një apo më tepër substanca.

45. Rrezik është cilësi autentike e ndonjë substance të rrezikshme ose situatë fizike, me potencial për shkaktimin e dëmeve për jetën dhe shëndetin e njeriut, dhe për mjedisin jetësor.

46. Kërcënim është mundësia për paraqitjen e pasojës së caktuar për mjedisin jetësor, në periudhë të caktuar kohore ose në rrethana të caktuara.

47. Magazinim është prania e sasisë së caktuar të substancave të rrezikshme, për ruajtje, vendosje në vend të sigurt ose mbajtje në rezervë.

48. Sistem, lidhur me pengimin dhe kontrollin e avarive është hapësira e përgjithshme nën kontrollin e operatorit, në të cilën janë të pranishme substanca të rrezikshme në një apo më tepër instalime, duke i përfshirë edhe objektet ose aktivitetet e përbashkëta ose të ngjashme të infrastrukturës.

- Shprehje nga sfera e përgjegjësisë për dëmin e shkaktuar në mjedisin jetësor:

49. Gjendje fillestare, në aspektin e përgjegjësisë për dëmin e shkaktuar ndaj mjedisit jetësor, është gjendja e cila do të ekzistonte në kohën e ndodhjes së dëmit ndaj resursit natyror dhe ndaj funksionit e tij, nëse dëmi ndaj mjedisit jetësor nuk ka ndodhur. Me këtë rast, gjendja fillestare vlerësohet në bazë të informatave dhe kriterëve të kapshme, të përcaktuara në pajtim me Kreun XVI të këtij ligji, dhe në pajtim me kriteret e përcaktuara me dispozitën nga neni 157 paragrafi (3) i këtij ligji.

50. Dëm, në aspekt të përgjegjësisë për dëmin e shkaktuar ndaj ambientit jetësor, është ndryshimi matës negativ i resursit natyror ose çrregullimi matës i drejtpërdrejtë ose i tërthortë i funksionit të atij resursi natyror, në raport me resursin tjetër natyror ose interesin publik.

51. Dëm ekologjik është secili dëm i shkaktuar ndaj:

- llojeve të mbrojtura dhe vendbanimeve natyrore, që ka ndikime të

konsiderueshme të pavalitshme në arritjen dhe mbajtjen e statusit të privilegjuar, për ruajtjen e këtyre vendbanimeve ose llojeve. Rëndësia e ndikimeve të pavalitshme vlerësohet në bazë të gjendjes fillestare, duke i marrë parasysh kriteret e përcaktuara në pajtim me dispozitën nga neni 157 paragrafi (3) dhe Kreu XVI të këtij ligji.

- ujërave, që kanë ndikime të konsiderueshme të pavalitshme ndaj statusit ekologjik, kimik dhe/ose kuantitativ, dhe/ose potencialit ekologjik të ujërave, në pajtim me Ligjin për ujërat dhe dispozitat e miratuara në bazë të atij ligji.

- tokës me kontaminimin e saj, që shkakton kërcënim të konsiderueshëm për shëndetin e njeriut si rezultat i aplikimit të drejtpërdrejtë ose të tërthortë të substancave, preparateve, organizmave ose mikroorganizmave në tokë ose nën tokë.

52. Restitucion, duke përfshirë në natyrë dhe me para, në aspektin e përgjegjësisë për dëmin e shkaktuar ndaj mjedisit jetësor, është:

- në aspektin e dëmit të shkaktuar ndaj ujërave, llojeve të mbrojtura dhe vendbanimeve natyrore, është kthimi i resursit të cenuar natyror dhe funksionit të tij në gjendjen fillestare.

- në aspektin e dëmit të shkaktuar ndaj tokës, është eliminimi i çdo kërcënimi të konsiderueshëm, që mund të ndikojë negativisht në shëndetin e njeriut.

53. Shpenzime, në aspektin e përgjegjësisë për dëmin e shkaktuar ndaj mjedisit jetësor, janë të gjitha shpenzimet e duhura për sigurimin dhe mbulimin përkatës dhe efektiv të dëmit të përgjithshëm, duke i përfshirë edhe shpenzimet për vlerësimin e dëmit dhe kërcënimit të drejtpërdrejtë nga dëmi dhe aktivitetet e tjera, si dhe shpenzimet për zbatimin, shpenzimet për grumbullimin e të dhënave, monitorimin, mbikëqyrjen dhe shpenzimet e tjera.

54. Llojet e mbrojtura dhe vendbanimet natyrore janë ato të përcaktuara në pajtim me Ligjin për mbrojtjen e natyrës.

- Shprehje nga sfera e ndryshimeve klimatike:

55. Ndryshime klimatike janë ndryshime të shkaktuara nga ndikimet antropogjene në sistemin klimatik, në pajtim me Konventën kornizë të Kombeve të Bashkuara për ndryshimet klimatike.

56. Mekanizëm për zhvillim të pastër është njëri nga mekanizmat fleksibile të përcaktuar në nenin 12 të Protokollit nga Kjoto për Konventën Kornizë të Kombeve të Bashkuara, për ndryshimet klimatike dhe

57. Projekt në aspektin e mekanizmit për zhvillim të pastër, është aktivitet projektues me realizimin e të cilit, kontribuohet në arritjen e kufizimeve të përcaktuara kuantitative dhe zvogëlimin e emisioneve, sipas nenit 3 të Protokollit nga Kjoto për Konventën Kornizë të Kombeve të Bashkuara, për ndryshimet klimatike.

58. Veprimi me mjete për ftohje dhe/ose prodhime të cilat përmbajnë mjete për ftohje janë procedurat që zbatohen gjatë servisimit dhe instalimit të produkteve për ftohje, përfshirë edhe mënyrën në të cilën bëhet mbledhja, përtëritja dhe riciklimi i mjeteve për ftohje;

59. Mjete për ftohje janë kimikale që kanë rol të përcuesve të nxehtësisë që e ndryshon gjendjen nga faza e lëngët në gaz dhe e kundërta në ciklin e ftohjes/ngrohjes, ndërsa shfrytëzohen në produkte të dedikuara për ftohje/ngrohje, siç janë frigoriferët, klimatizuesit dhe produkte tjera për ftohje/ngrohje dhe klimatizim dhe

60. Substanca të rrezikshme në mjetet për ftohje me kimikale të cilat janë të pranishëm në mjetet për ftohje të cilët përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit dhe/ose bëjnë pjesë në grupin e gazrave serrë.

PARIMET E MBROJTJES SË MJEDISIT JETËSOR

Neni 6

Parimi i shkallës së lartë së mbrojtjes

Me rastin e ndërmarrjes së aktiviteteve ose kryerjes së veprimtarive, secili është i obliguar të sigurojë një shkallë të lartë të mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe të jetës e të shëndetit të njerëzve.

Neni 7

Parimi i integritetit

Bazat dhe qëllimet e politikës për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, doemos duhet të integrohen në të gjitha dokumentet zhvillimore, strategjike, planifikuese dhe programore, të cilat i miratojnë organet e pushtetit shtetëror, dhe organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit.

Neni 8

Parimi i zhvillimit të qëndrueshëm

Për shkak të kënaqjes së nevojave për një mjedis të shëndoshë jetësor, si dhe të nevojave sociale e ekonomike të gjeneratave të tanishme, pa mos u rrezikuar me këtë rast të drejtat e gjeneratave të ardhshme që t'i kënaqin nevojat personale, me rastin e ndërmarrjes së çdo aktiviteti ose kryerjes së çfarëdo qoftë veprimtarie, detyrimisht duhet mbajtur llogari për shfrytëzimin racional dhe të qëndrueshëm të begative natyrore.

Neni 9

Ndotësi paguan

Ndotësi është i detyruar t'i kompensojë shpenzimet për mënjanimin e rrezikut të ndotjes së mjedisit jetësor, t'i bartë shpenzimet për sanim dhe të paguajë kompensim të drejtë për dëmin e shkaktuar në mjedisin jetësor, si dhe ta sjellë mjedisin jetësor, në një masë të mundshme më të madhe, në gjendjen para dëmtimit.

Neni 10

Shfrytëzuesi paguan

Shfrytëzuesi i begative natyrore është i obliguar t'i kompensojë shpenzimet për sigurimin e zhvillimit të qëndrueshëm, si dhe për mënjanimin e degradimit të medimeve dhe lëmenjve të caktuar të mjedisit jetësor, që ka ndodhur me shfrytëzimin e begative natyrore.

Neni 11

Parimi i subsidialitetit

Komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, në kuadrin e kompetencave të veta të përcaktuara me ligj, kanë të drejtë dhe obligim që në rajonin e vet t'i ndërmarrin të gjitha masat dhe aktivitetet për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, të cilat nuk janë në kompetencë ekskluzive të organeve shtetërore.

Neni 12

Parimi i përpjesëtimit

Sistemi për mbrojtjen e mjedisit jetësor bazohet në miratimin dhe zbatimin e ligjeve, planeve, programeve dhe të vendimeve, të cilat sigurojnë përpjesëtimin ndërmjet nevojave për zhvillim dhe nevojave për mbrojtjen e mjedisit jetësor.

Neni 13

Parimi i kujdesit

Nëse ekziston dyshim i bazuar se ndonjë aktivitet mund të shkaktojë pasoja të dëmshme në mjedisin jetësor, ndërmerren masa të domosdoshme për mbrojtjen para se të bëhet e mundshme dëshmia shkencore se pasojat e tilla të dëmshme, do të mund të krijohen.

Neni 14

Parimi i preventivës

Masat dhe aktivitetet për mbrojtjen e mjedisit jetësor ndërmerren para se të ndodhin pasojat e dëmshme.

Neni 15

Parimi i prodhimitarisë më të pastër

Me qëllim që të zvogëlohen rreziqet për jetën dhe shëndetin e njerëzve dhe për mjedisin jetësor, si dhe të shtohet efikasiteti ekonomik dhe ekologjik, përkrahet zbatimi i strategjisë së përgjithshme për mbrojtjen e mjedisit jetësor, edhe atë në pikëpamje të lëndëve të para, proceseve prodhuese, prodhimeve dhe të shërbimeve.

Neni 16

Parimi i bashkëpunimit ndërkombëtar

Republika e Maqedonisë merr pjesë në mënyrë aktive në bashkëpunimin dypalësh, rajonal dhe më të gjerë ndërkombëtar në lëmin e mbrojtjes dhe përparimit të mjedisit jetësor, dhe lidhur me këtë ndërmerr aktivitete përkatëse.

Neni 17

Parimi i pjesëmarrjes së opinionit dhe qasja te informatat

Organet e pushtetit shtetëror dhe organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, janë të obliguar t'i sigurojnë të gjitha masat e nevojshme dhe të përshkruajnë procedura me të cilat sigurohet realizimi i të drejtës për qasje te informatat dhe pjesëmarrjen e opinionit në marrjen e vendimeve, të cilat i dedikohen gjendjes së mjedisit jetësor, si dhe të sigurojnë shprehjen e opinionit në procedurën për marrjen e këtyre vendimeve.

Neni 18

Parimi i ngritjes së vetëdijes së opinionit për rëndësinë dhe mbrojtjen e mjedisit jetësor. Institucionet shtetërore, arsimore, shëndetësore, informative, kulturore dhe institucionet tjera dhe personat juridikë, duke përfshirë edhe shoqatat e qytetarëve, në kuadrin e aktiviteteve të veta, promovojnë dhe sigurojnë ngritjen e vetëdijes së opinionit për mjedisin jetësor, për rëndësinë e tij, si dhe për nevojën e pjesëmarrjes aktive në mbrojtjen dhe përparimin e tij.

Neni 19

Klauzola mbrojtëse

Për shkak të mbrojtjes së jetës dhe të shëndetit të njerëzve dhe të mjedisit jetësor, organet e pushtetit shtetëror, dhe organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, në pajtim me ligjin, kanë të drejtë dhe obligim të ndër marrin masa dhe aktivitete që i përkasin ndalesës së përkohshme ose të përhershme të kryerjes së veprimtarive të caktuara ose qarkullimit të prodhimeve të caktuara.

III OBLIGIMET E PËRGJITHSHME

Neni 20

Dispozita e përgjithshme lidhur me kryerjen e aktiviteteve

(1) Në territorin e Republikës së Maqedonisë ndalohen aktivitetet vijuese:
- ndërtimi ose rikonstruktimi i instalimeve, pa marrjen e lejes dhe me këtë rast pa u plotësuar normat dhe standardet e përcaktuara të sistemit për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor;
- prodhimi dhe importi i mjeteve transportuese, të cilat nuk i plotësojnë kushtet e përshkruara për emisione të burimet mobile të ndotjes dhe të zhurmës;
- prodhimi, veprimi dhe lëshimi i materieve dhe substancave ndotëse në mjedisin jetësor, përveç në mënyrën dhe në kushtet e përshkruara me ligj.

(2) Nëse aktiviteti i cili e shkakton ndotjen nuk është objekt i rregullimit të Kreut XII dhe XIV të këtij ligji, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan mënyrën, procedurën, masat për preventivë dhe për mënjanimin e ndotjes dhe kthimin e mjedisit jetësor në gjendje të kënaqshme.

(3) Komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit do të shpallin masën ndalim i kryerjes së aktiviteteve dhe kthimin e mjedisit jetësor në gjendje të volitshme, në bazë të dispozitës së paragrafit (2) të këtij neni.

(4) Koncesioni, përkatësisht leja për hulumtime të hollësishme gjeologjike, hidrologjike dhe eksploatimin e lëndëve të para minerale, jepet pas mendimit paraprak, përkatësisht në pajtim me organin e administratës shtetërore kompetent për punë nga lëmi i mjedisit jetësor.

(5) Mënyrën e veprimit, si dhe kushtet më të afërta për dhënien e mendimit, përkatësisht pajtimin nga paragrafi (4) të këtij neni, i përshkruan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

Neni 21

Ndalimi i prodhimit, qarkullimit dhe përdorimit të prodhimeve, gjysmëprodukteve, lëndëve të para, substancave të caktuara dhe kryerja e aktiviteteve dhe shërbimeve të caktuara për shkak të mbrojtjes së ambientit jetësor. Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i ekonomisë, ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i shëndetësisë, dhe ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave, do të ndalojë prodhimin, qarkullimin dhe

përdorimin e prodhimeve, gjysmë produkteve, lëndëve të para, substancave të caktuara dhe kryerjen e aktiviteteve dhe shërbimeve të caktuara, në një kohë të caktuar ose të pacaktuar, nëse ekzistojnë dëshmi të mjaftueshme se me to rrezikohet jeta dhe shëndeti i njerëzve dhe mjedisi jetësor, dhe/ose nuk plotësohen standardet e përkujtuara.

Neni 22

Përkufizimi dhe kontrollimi i eksportit dhe importit të substancave dhe prodhimeve të caktuara

(1) Për shkak të mbrojtjes së jetës dhe shëndetit të njerëzve dhe mjedisit jetësor, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i ekonomisë, ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave dhe ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i shëndetësisë, e kufizon ose ndalon importin dhe eksportin e substancave të rrezikshme, materieve dhe prodhimeve të dëmshme nga/në/nëpër Republika/ën e Maqedonisë.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e ndjek importin dhe eksportin e substancave të caktuara të rrezikshme, materieve të dëmshme dhe prodhimeve në/nga/nëpër Republikën e Maqedonisë në pajtim me rregullat për sistemimin e mallrave në formë eksporti dhe importi.

(3) Për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe shëndetit të njerëzve, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton kushtet më të përafërta për qarkullimin, importin, eksportin dhe transitimin e substancave të rrezikshme, materieve dhe prodhimeve të dëmshme, si dhe të gjysmëprodhimeve të veçanta, lëndëve të para dhe mallrave të cilat janë nën regjim të veçantë të importit, eksportit dhe transitimit nga/në/nëpër Republika/ën e Maqedonisë.

Neni 22-a

Veprimi me substanca të cilat e varfërojnë mbështjellësin e ozonit

(1) Personi juridik ose fizik që kryen import dhe/ose eksport të substancave që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit dhe/ose të prodhimeve që përmbajnë substanca të cilat e varfërojnë mbështjellësin e ozonit, duhet të posedojë leje për import dhe/ose eksport të substancave që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit dhe/ose të prodhimeve që përmbajnë substanca të cilat e varfërojnë mbështjellësin e ozonit, të cilën e lëshon organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton substancat që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit si dhe/ose prodhimet të cilat përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit.

(3) Personi juridik dhe fizik nga paragrafi (1) i këtij neni njëherë në vit, më së voni deri më 1 mars në vitin rrjedhës, dorëzon raport për vitin paraprak për substancat e importuara dhe/ose eksportuara që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit dhe/ose prodhimet të cilat përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit, te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent

për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton formën dhe përmbajtjen dhe mënyrën e dorëzimit të raportit nga paragrafi (3) i këtij neni për substancat e importuara dhe/ose eksportuara që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit, si dhe/ose për prodhimet të cilat përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit.

Neni 22-b

Licenca për veprim me mjete për ftohje dhe/ose produkte që përmbajnë mjete për ftohje

2

(1) Me mjetet për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje duhet të veprohet në mënyrë me të cilën pengohet lirimi i substancave të rrezikshme të dëmshme për mjedisin jetësor dhe sigurohet mirëmbajtja e tyre e rregullt dhe pengimi i rrjedhjeve.

(2) Me mjetet për ftohje dhe/ose me produkte të cilat përmbajnë mjete për ftohje mund të veprojë personi i cili posedon licencë për veprim me mjete për ftohje dhe/ose produkte që përmbajnë mjete për ftohje (në tekstin e më tutjeshëm: Licencë).

(3) Licencën e lëshon organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor për periudhë kohore prej pesë vitesh, me mundësi për vazhdim prej nga pesë vite.

(4) Dy muaj para skadimit të periudhës kohore të vlefshmërisë së Licencës, bartësi është i detyruar të parashtrojë kërkesë për vazhdimin e saj, me ç'rast duhet t'i përmbushë kushtet nga paragrafët (8) dhe (9) i këtij neni.

(5) Licenca lëshohet në kategori varësisht nga lloji i mjeteve për ftohje me të cilën veprohet dhe/ose produktet që përmbajnë mjete për ftohje dhe procedura e cila zbatohet gjatë servisimit dhe instalimit për ftohje, përfshirë edhe mënyrën në të cilën bëhet mbledhja, përtëritja dhe riciklimi i mjeteve për ftohje.

(6) Llojin e kategorive të licencave e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(7) Licencë mund të marrë personi fizik ose juridik.

(8) Personi fizik mund të marrë Licencë nëse i përmbush kushtet në vijim:
- posedon dëshmi për provim të dhënë profesional për veprim me mjete për ftohje dhe/ose produkte që përmbajnë mjete për ftohje,
- posedon regjistrim në pajtim me Ligjin për shoqëri tregtare dhe
- ka hapësirë dhe pajisje për veprim me mjete për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje.

(9) Personi juridik mund të marrë Licencë nëse i përmbush kushtet në vijim:
- ka hapësirë dhe pajisje për veprim me mjete për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje dhe
- ka të punësuar së paku një person i cili ka dëshmi për provim të dhënë profesional për veprim me mjete për ftohje dhe/ose produkte që përmbajnë mjete për ftohje.

(10) Personi fizik ose juridik i cili vepron me mjete për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje është i detyruar që në organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, më së voni deri më 1 mars në vitin rrjedhës, të dorëzojë raport për vitin paraprak për llojet dhe sasi të mjeteve të mbledhura, të përtëritura dhe ricikluara për ftohje me të cilat ka vepruar.

(11) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore

kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e përcakton formën, përmbajtjen dhe mënyrën e dorëzimit të raportit nga paragrafi (10) i këtij neni.

(12) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e përcakton mënyrën e mbledhjes, përtëritjes dhe riciklimit të mjeteve për ftohje.

Neni 22-v 3

(1) Provimi profesional për veprim me mjete për ftohje dhe/ose produkte që përmbajnë mjete për ftohje (në tekstin e mëtutjeshëm: provimi profesional) jepet për kontroll të njohurisë së nevojshme profesionale për veprim me mjete për ftohje dhe/ose produkte që përmbajnë mjete për ftohje.

(2) Provim profesional mund të japë personi i cili i përmbush kushtet në vijim:

- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë,
- të ketë vendbanim në Republikën e Maqedonisë,
- të ketë të kryer së paku shkallën IV të arsimit të mesëm ose shkallën VI të arsimit të lartë ose arsimit sipëror me së paku VII/1, përkatësisht diplomë me së paku 180 kredi sipas sistemit evropian për transfer kredish (SETK),
- me vendim të plotfuqishëm të mos i është shqiptuar ndalim për ushtrimin e profesionit, veprimtarisë ose detyrës derisa zgjasin pasojat nga ndalimi dhe
- të ketë certifikatë për trajnim të kryer për veprim me mjete për ftohje.

(3) Kompensimi për dhënie të provimit profesional nga paragrafi (1) i këtij neni është jo më shumë se 10 euro në kundërvlerë me denarë.

Neni 22-g

(1) Dëshmi për trajnim të kryer për veprim me mjete për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje lëshon personi juridik i cili është i autorizuar nga organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor për realizimin e trajnimit për veprim me mjete për ftohje, si dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje.

(2) Formën dhe përmbajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Trajnim për veprim me mjete për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje mund të kryejë personi juridik i cili i përmbush kushtet në vijim:

- posedon pajisje për trajnim praktik,
- ka program për trajnim për menaxhim të rregullt, servisim, mbledhje, përtëritje dhe riciklim të mjeteve për ftohje i cili është aprovuar nga organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor dhe
- ka të punësuar së paku një person me arsim të lartë nga sfera e shkencave teknike që ka së paku pesë vjet përvojë pune në sferën e veprimit me mjete për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje.

(4) Formën dhe përmbajtjen e programit për trajnim për menaxhim të rregullt, servisim, mbledhje, përtëritje dhe riciklim të mjeteve për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje, kushtet e përafërta që duhet t'i përmbushin personat juridikë nga paragrafi (3) i këtij neni, si dhe mënyrën për autorizim për kryerje të trajnimit nga paragrafi (3) i këtij neni i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor mban evidencë për personat juridikë që kryejnë trajnim për veprim me mjetet për ftohje në Republikën e Maqedonisë dhe personat që kanë marrë dëshmi për trajnim të kryer për veprim me mjete për ftohje.

(6) Kandidatit i lëshohet vërtetim për trajnimin e kryer nëse ka ndjekur së paku 80% të kohës së paraparë për trajnim.

(7) Pas trajnimit të kryer kandidati mund ta japë provimin profesional më së voni në afat prej një viti nga përfundimi i trajnimit.

(8) Listën e çmimeve për ndjekje të trajnimit për veprim me mjete për ftohje dhe/ose me produkte që përmbajnë mjete për ftohje e aprovon Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 22-d

(1) Provimi profesional përbëhet prej dy pjesëve dhe atë:

- pjesa e parë (pjesa teorike), me të cilën kontrollohet njohura teorike e kandidatëve
- dhe pjesa e dytë (pjesa praktike), me të cilën kontrollohet aftësimi praktik i kandidatëve.

(2) Pjesa e parë e provimit profesional nga paragrafi (1) i këtij neni jepet me shkrim në formë elektronike me përgjigje të numrit të caktuar të pyetjeve në formë të zgjidhjes së testit elektronik në kompjuter.

(3) Pjesa e dytë e provimit profesional përbëhet nga:

- shembulli praktik
- dhe pyetjet të cilave kandidati duhet t'u përgjigjet në bazë të analizës së shembullit praktik.

Neni 22-gj

(1) Provimi profesional jepet sipas programit në të cilin janë përmbajtur materiali, rregullat dhe literatura.

(2) Programin për dhënie të provimit nga sfera përkatëse e miraton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 22-e

(1) Bazat e pyetjeve për pjesën e parë të provimit profesional dhe bazat e shembujve praktikë për pjesën e dytë të provimit profesional nga neni 22-o të këtij ligji i përgatisin persona profesionalë dhe profesorë nga sfera përkatëse që kanë së paku pesë vjet përvojë pune në sferën e teknikës së ftohjes, të caktuar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Pyetjet nga pjesa e parë e provimit profesional dhe pyetjet dhe shembujt praktikë nga pjesa e dytë e provimit i verifikon Komisioni i përbërë nga:

- dy përfaqësues dhe zëvendës të tyre nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor të emëruar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor,
- tre përfaqësues dhe zëvendës të tyre nga radhët e personave profesionalë dhe profesorëve nga sfera përkatëse që kanë së paku dhjetë vjet përvojë pune në sferën e teknikës së ftohjes.

(3) Komisioni nga paragrafi (2) i këtij neni kryen edhe revizion dhe i azhurnon bazat e pyetjeve dhe bazat e shembujve praktikë nga neni 22-o

paragrafi (7) i këtij ligji së paku njëherë në vit.

(4) Gjatë revizionin Komisioni nga paragrafi (2) i këtij neni veçanërisht i ka parasysh ndryshimet dhe rregullat mbi të cilat bazohet pyetja, përkatësisht shembulli praktik, numrin e kandidatëve që janë përgjigjur, suksesin në përgjigjen e tyre, si dhe kritere tjera që mund të ndikojnë mbi përmirësimin e cilësisë së bazave nga neni 22-0 paragrafi (7) i këtij ligji.

(5) Në bazë të revizionit dhe azhurnimit të kryer të bazave të pyetjeve dhe bazave të shembujve praktikë, Komisioni vendos që pyetjet dhe shembujt praktikë të ndryshohen apo të mënjanohen tërësisht nga bazat e neni 22-0 paragrafi (7) i këtij ligji.

(6) Personat profesionalë dhe profesorët dhe personat nga paragrafi (1) i këtij neni dhe anëtarët e Komisionit për Verifikim nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni kanë të drejtë në kompensim monetar që e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(7) Shuma e kompensimit monetar nga paragrafi (6) i këtij neni përcaktohet në bazë të numrit të pyetjeve të përgatitura dhe shembujve praktikë, si dhe ndërlikueshmërisë së materies.

(8) Shuma vjetore e kompensimit monetar nga paragrafi (6) i këtij neni nuk mund ta tejkalojë nivelin e tre rrogave mujore mesatare të paguara në Republikën e Maqedonisë për vitin paraprak të publikuara nga Enti Shtetëror i Statistikës.

Neni 22-zh

Punët profesionale dhe administrative për nevojat për realizimin e provimit profesional i kryen organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor të cilin teknikisht e realizon personi juridik i regjistruar në Regjistrin qendror të Republikës së Maqedonisë i zgjedhur nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 22-z

Provimi profesional realizohet së paku dy herë në vit.

Neni 22-x

(1) Kërkesën për dhënie të provimit kandidati e parashtron në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Me kërkesën për dhënie të provimit kandidati është i detyruar të parashtojë prova për plotësimin e kushteve për dhënie të provimit profesional të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 22-i

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor ose personi i autorizuar nga ai, përcakton nëse kandidati i plotëson kushtet për dhënie të provimit.

(2) Kundër aktvendimit me të cilin është refuzuar kërkesa për dhënie të provimit mund të ngrihet kontest administrativ para gjykatës kompetente në afat prej 30 ditësh nga pranimi i aktvendimit.

Neni 22-j

(1) Kandidatit të cilit i është aprovuar kërkesa për dhënie të provimit, i caktohet koha dhe vendi për dhënie të provimit, ndërsa kandidati njoftohet më së voni në afat prej tetë ditësh para dhënies së provimit.

(2) Kandidatit i mundësohet të fillojë ta japë provimin në terminin e parë të ardhshëm nga dita e aprovimit të kërkesës për dhënie të provimit.

Neni 22-k

(1) Provimi jepet në hapësirë për dhënie të provimit, veçanërisht e pajisur për dhënie të provimit profesional me pajisje materiale-teknike dhe informatike, lidhje interneti dhe pajisje për incizim të dhënies së provimit.

(2) Opinioni informohet për datën dhe kohën e dhënies së provimit së paku tre ditë para mbajtjes së provimit.

(3) Dhënia e provimit incizohet dhe transmetohet drejtpërdrejt në ueb faqen e organit të administratës shtetërore koment për punët nga sfera e mjedisit jetësor, ndërsa nëse për shkaqe teknike incizimi ndërpritet, incizimi nga i gjithë provimi vendoset në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Personi juridik i cili e realizon provimin profesional duhet t'i përmbush kushtet hapësinore dhe pajisjen materiale-teknike dhe informatike në hapësirat për dhënie të provimit profesional të cilat kushte më afërsisht i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Në hapësirën për dhënie të provimit, gjatë dhënies së provimit duhet të jenë të pranishëm dy përfaqësues nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor dhe një përfaqësues nga Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës.

Neni 22-II

(1) Para fillimit të dhënies së provimit profesional, përfaqësuesi i organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e përcakton identitetin e kandidatit me këqyrje të letërnjoftimit.

(2) Kandidatit për kohën e dhënies së pjesës së parë të provimit nuk i lejohet shfrytëzimi i ligjeve, ligjeve me komentim dhe sqarim, celularit, mjeteve kompjuterike portative dhe mjeteve tjera teknike dhe informatike, lëndëve të përgatitura paraprakisht dhe ngjashëm.

(3) Kandidatit gjatë kohës së dhënies së pjesës së dytë të provimit i lejohet shfrytëzimi vetëm i ligjeve (pa komentime dhe sqarime) të cilat në versionin elektronik gjenden në kompjuterin në të cilin kandidati e jep provimin.

(4) Kandidatit gjatë dhënies së pjesës së parë dhe të dytë të provimit nuk i lejohet kontakti me kandidatë ose persona tjerë, përveç me informaticientët nga neni 22-k paragrafi (5) i këtij ligji, në rast se ka problem teknik me kompjuterin.

(5) Nëse problemet teknike me kompjuterin mënjanohen për pesë minuta provimi vazhdon, e nëse nuk mënjanon në atë afat provimi vetëm për atë kandidat ndërpritet dhe do të mbahet në afat prej më së shumti tre ditë nga dita e ndërprerjes së provimit.

(6) Nëse ka probleme me më shumë se pesë kompjuterë dhe nëse ato nuk mënjanohen në afat prej pesë minutash provimi ndërpritet për të gjithë kandidatët që e japin provimin dhe do të mbahet në afat prej më së shumti tre ditë nga dita e ndërprerjes së provimit.

(7) Nëse kandidati gjatë dhënies së pjesës së parë dhe të dytë të provimit vepron në kundërshtim me paragrafët (2), (3) dhe (4) të këtij neni nuk do t'i lejohet dhënie e mëtutjeshme e provimit në atë termin të caktuar.

(8) Në rastet nga paragrafi (7) i këtij neni konsiderohet se kandidati nuk e ka dhënë provimin profesional dhe i njëjti konstatohet në procesverbalin për dhënie të provimit profesional.

(9) Përfaqësuesit e autorizuar nga neni 22-k paragrafi (5) i këtij neni gjatë dhënies së provimit nuk guxojnë të qëndrojnë më gjatë se pesë sekonda në afërsi të drejtpërdrejtë me kandidatin i cili e jep provimin, përveç në rast të mënjanimet të problemit teknik kur nuk guxojnë të qëndrojnë më gjatë se pesë minuta.

Neni 22-l

(1) Nëse gjatë dhënies së provimit të pjesës profesionale ndodhin shkaqe të arsyeshme për të cilat kandidati nuk mund ta vazhdojë provimin (sëmundje, pushim mjekësor dhe ngjashëm), do të ndërpritet provimi për kohë të caktuar, e cila nuk mund të jetë më e gjatë se gjashtë muaj.

(2) Aktvendim për vazhdimin e provimit miraton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor. Lutja paraqitet në afat prej tetë ditësh nga ndërprerja e shkaqeve për prolongim të provimit, por më së voni në afat prej gjashtë muajsh.

(3) Nëse kandidati nuk paraqet lutje për vazhdimin e provimit në afatin e përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni do të konsiderohet se nuk e ka dhënë provimin.

(4) Kundër aktvendimit të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nga paragrafi (2) i këtij neni kandidati mund të ngrejë kontest administrativ para gjykatës kompetente në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(5) Në vazhdimin e provimit kandidati nuk e jep atë pjesë të provimit të cilën e ka dhënë paraprakisht.

Neni 22-m

(1) Provimi profesional fillon me dhënien e pjesës së parë (pjesa teorike), e pastaj të pjesës së dytë (shembulli praktik).

(2) Pjesa e dytë jepet në afat prej më së voni 15 ditësh pas dhënies së suksesshme të pjesës së parë.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e përcakton mënyrën e vlerësimit të pjesës së parë dhe të dytë të provimit.

Neni 22-n

(1) Pjesa e dytë e provimit jepet për çdo sferë përkatëse dhe përmban së paku 25 pyetje me pesë opsione për rrethim prej të cilave njëra është e saktë, dy janë të ngjashme, njëra nuk është e saktë në masë të vogël (në të humben numër i vogël i pikëve) dhe njëra nuk është e saktë në masë të madhe (në të humben numër i madh i pikëve).

(2) Kusht për dhënien e pjesës së dytë të provimit është që kandidati ta japë pjesën e parë të provimit.

(3) Nëse kandidati nuk e ka dhënë pjesën e parë të provimit në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni do të konsiderohet se provimin nuk e ka dhënë.

Neni 22-nj

(1) Pjesa e dytë e provimit profesional përbëhet nga shembulli praktik.

(2) Pyetjet të cilat janë pjesë përbërëse nga shembulli praktik janë nga sfera përkatëse dhe kanë dhjetë opsione të mundshme të përgjigjeve prej të cilave njëra është e saktë, pesë janë të ngjashme dhe katër janë të ndryshme.

(3) Nëse kandidati nuk e ka dhënë pjesën e dytë të provimit do të konsiderohet se nuk e ka dhënë provimin.

Neni 22-o

(1) Dhënia e pjesës së parë të provimit profesional bëhet me përgjigje të numrit të caktuar të pyetjeve në formë të zgjidhjes së testit elektronik në kompjuter.

(2) Pyetjet nga testi, varësisht nga pesha, vlerësohen me pikë të përcaktuara në test.

(3) Dhënia e pjesës së dytë të provimit profesional bëhet me studimin e shembullit praktik dhe përgjigjen e numrit të caktuar të pyetjeve që dalin nga shembulli praktik në lloj të zgjidhjes softuerike elektronike (në tekstin e mëtutjeshëm: shembull praktik elektronik).

(4) Pyetjet nga shembulli praktik, varësisht nga pesha, vlerësohen me pikë të caktuara në shembullin praktik.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e vendos sistemin unik elektronik për dhënie të provimit profesional.

(6) Pyetjet e përmbajtura në testet për dhënie të pjesës së parë të provimit profesional dhe përgjigjet e tyre, si dhe shembulli praktik dhe pyetjet që dalin nga shembujt praktikë dhe përgjigjet e tyre ruhen në sistemin unik elektronik për dhënie të provimit profesional.

(7) Sistemi elektronik nga paragrafi (5) i këtij neni përmban edhe bazë të arritshme publikisht prej së paku 50 pyetje, si dhe bazë të arritshme publikisht prej së paku 10 shembujve praktikë për nevojat e pjesës së dytë të provimit.

(8) Në sistemin elektronik është përmbajtur edhe sugjerim për rregullat dhe literaturën në të cilat janë përmbajtur përgjigjet e pyetjeve të pjesë së parë të provimit dhe rregullat për pjesën e dytë të provimit.

(9) Numri i pyetjeve dhe shembujve praktikë në bazat nga paragrafi (7) të këtij neni rritet për 10% në vit, duke filluar nga viti 2015.

(10) Rezultatet nga dhënia e pjesës së parë dhe të dytë të provimit i janë të arritshme kandidatit në kompjuter në të cilin e ka dhënë provimin, menjëherë pas mbarimit të tij.

Neni 22-p

(1) Në ditën e dhënies së pjesës së parë, përkatësisht pjesës së dytë të provimit, përfaqësuesi i organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor i jep kandidatit kod për qasje, përkatësisht fjalëkalim me të cilën i lejohet qasja në sistemin elektronik nga neni 22-o paragrafi (5) të këtij ligji.

(2) Pas lejitimit të qasjes kandidati merr test elektronik për pjesën e parë të provimit, përkatësisht shembull praktik elektronik për pjesën e dytë të provimit, të gjeneruar me kompjuter, përmbajtjen e të cilit me zgjedhje të rastësishme e cakton softueri i sistemit elektronik nga bazat nga neni 22-o paragrafi (7) të këtij ligji.

(3) Pjesa e parë dhe e dytë e provimit përmbajnë udhëzim për mënyrën e zgjidhjes së provimit për të cilën përfaqësuesi i organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor jep sqarim, para se të fillojë dhënia e provimit.

(4) Sistemi elektronik për dhënie të provimit nuk mund të lejojë ekzistimin e përmbajtjes identike të testit elektronik për pjesën e parë të provimit, përkatësisht shembullin praktik elektronik për pjesën e dytë të provimit në

një termin për më tepër se një kandidat.

Neni 22-r

(1) Në rast të pengesës së zbatimit të pjesës së parë apo të dytë të provimit, për shkaqe që çojnë në pamundësi teknike të funksionimit të sistemit elektronik nga neni 22-o paragrafi (5) të këtij ligji, dhënia e provimit ndërpritet.

(2) Nëse shkaqet nga paragrafi (1) të këtij neni mënjanohen në afat prej 60 minutash nga ndërprerja e provimit ky vazhdon menjëherë pas mënjanimit të tyre.

(3) Nëse shkaqet nga paragrafi (1) të këtij neni nuk mënjanohen në afatin nga paragrafi (2) të këtij neni provimi caktohet për terminin tjetër.

Neni 22-s

(1) Kohëzgjatja e përgjithshme e kohës së caktuar për përgjigjen e pyetjeve të pjesës së parë të testit për dhënie të provimit është 120 minuta.

(2) Konsiderohet se provimin e ka dhënë ai kandidat i cili me përgjigje të sakta të pyetjeve të testit ka arritur së paku 70% të numrit të përgjithshëm të pikëve të parapara pozitive.

Neni 22-t

(1) Kandidatëve që e kanë dhënë provimin u jepet dëshmi në afat prej 15 ditësh nga dita e mbarimit të provimit.

(2) Formën dhe përmbajtjen e certifikatës nga paragrafi (1) të këtij neni i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 22-q

Me kërkesë të kandidatit organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e informon për gabimet e bëra në test përdhunie të provimit profesional, me mundësimin e shikimit të drejtpërdrejtë në test.

Neni 22-u

(1) Testet dhe shembujt praktik shfrytëzohen dhe i jepen kandidatit vetëm gjatë kohës së dhënies së provimit profesional.

(2) Materialet nga provimet e mbajtura, veçanërisht versionet në letër të testeve dhe shembujt praktikë për dhënie të provimit profesional dhe specimenet për kontroll të saktësisë së përgjigjeve të testit dhe shembullit praktik, si dhe incizimet e provimeve të mbajtura ruhen në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në periudhë prej gjashtë muajsh.

(3) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor formon Komision për revizion të provimeve të mbajtura, që në punën e tij i shfrytëzon materialet nga paragrafi (2) të këtij neni dhe në të cilin, krahas përfaqësuesit të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, janë anëtarë edhe përfaqësuesi i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe informaticienti i Ministrisë së Shoqërisë Informatike dhe Administratës i caktuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

(4) Komisioni nga paragrafi (2) të këtij neni mblidhet së paku një herë në vit dhe bën revizionin e mënyrës së zbatimit të së paku dy provimeve të mbajtura në vitin rrjedhës.

(5) Komisioni nga paragrafi (3) të këtij neni ka të drejtë të bëjë revizion edhe në mënyrën e zbatimit të provimeve të mbajtura në pesë vitet e fundit deri në ditën e mbajtjes së mbledhjes së komisionit, por jo më herët se dita e zbatimit të këtij ligji.

(6) Nëse Komisioni përcakton parregullsi në zbatimin e provimit nga individët në kuptim të nenit 22-ll të këtij ligji, propozon heqjen e dëshmisë nga neni 22-t të këtij ligji.

(7) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor miraton aktvendim për heqjen e dëshmisë në bazë të propozimit të Komisionit nga paragrafi (3) të këtij neni në afat prej tri ditësh nga pranimi i propozimit.

(8) Kundër aktvendimit nga paragrafi (7) të këtij neni mund të ngrihet kontest administrativ para gjykatës kompetente në afat prej 30 ditësh nga pranimi i aktvendimit.

Neni 22-f

(1) Shpenzimet për dhënien e provimit i bart kandidati nëse personi juridik ku është i punësuar nuk i paguan.

(2) Lartësinë e kompensimit nga paragrafi (1) të këtij neni e cakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në bazë të shpenzimeve të bëra reale për dhënie të provimit, të domosdoshme për zbatimin e pjesës së parë dhe të dytë të provimit, përgatitjen e bazave të pyetjeve, zbatimin e testit elektronik, përgatitjen e materialeve dhe ftesave dhe përgatitjen e dëshmive.

(3) Shpenzimet për dhënie të provimit paguhen në llogari të të ardhurave personale të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Nëse shpenzimet nuk paguhen në llogarinë përkatëse të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, më së voni 15 ditë para ditës së caktuar për zbatim të provimit, kandidatit i lejohet dhënia e provimit.

(5) Nëse kandidati në afat prej një viti nga dita e pagesës të mjeteve nuk e jep provimin, mjetet e paguara kthehen në pajtim me ligj.

Neni 22-h

(1) Licencat e lëshuara, të hequra dhe të vazhduara, si dhe licencat që kanë pushuar të vlejnjë, evidentohen në Regjistrin që e mban organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Regjistri nga paragrafi (1) të këtij neni publikohet në ueb faqe dhe në tabelën e shpalljeve të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Formën dhe përmbajtjen e Regjistrit dhe mënyrën e mbajtjes së tij i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 23

Ndalimi i zbatimit të teknologjive, vijave teknologjike, prodhimeve, gjysmëprodukteve dhe lëndëve të para

(1) Çdo teknologji e vendit ose e importuar, vijë teknologjike, prodhim, gjysmëprodukt dhe/ose lëndë e parë, e cila nuk i plotëson normat e përshkruara për mbrojtjen e mjedisit jetësor, nuk mund të shfrytëzohet në territorin e Republikës së Maqedonisë.

(2) Teknologjitë, vijat teknologjike, prodhimet, gjysmëproduktet dhe/ose lëndët e para të cilat janë ndaluar në vendin-prodhues dhe në vendin-eksportues, nuk guxojnë të importohen në Republikën e Maqedonisë.

(3) Për teknologji vendore dhe/ose të importuara, linja teknologjike, prodhime, gjysmëprodhime dhe/ose lëndë të para në Republikën e Maqedonisë, importuesi dhe/ose shfrytëzuesi, organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i dorëzon dokument të lëshuar nga organi zyrtar i vendit - prodhues dhe i vendit - eksportues, me të cilin vërtetohet se teknologjia vendore dhe/ose importuese, linja teknologjike, prodhimet, gjysmëprodhimet dhe/ose lëndët e para i plotësojnë normat e përcaktuara për mbrojtjen e mjedisit jetësor, të shtetit nga i cili rrjedhin dhe se të njëjtat nuk janë të ndaluara në vendin - prodhues dhe në vendin - eksportues.

(4) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mund të kërkojë që personi juridik dhe fizik i akredituar të bëjë vlerësimin e teknologjisë, vijës teknologjike, prodhimeve, gjysmëprodukteve ose lëndëve të para nga paragrafi (3) i këtij neni, nëse ka njohuri të caktuara për ndikimet e tyre negative në mjedisin jetësor.

(5) Që të pajisen me akreditim për vlerësimin e teknologjisë, vijës teknologjike, prodhimit, gjysmëprodhimit ose të lëndës së parë, personat juridikë dhe fizikë, doemos duhet të kenë së paku një të punësuar me arsim sipëror nga lëmi teknologjik-metarulgjik, kimik ose nga lëmi i mjedisit jetësorë, me tri vjet përvojë pune në profesion, si dhe të disponojnë kushte teknike dhe mjete, pajisje dhe lokale përkatëse.

(6) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan kushtet më të afërta sa u përket kushteve dhe mjeteve teknike, pajisjes dhe lokaleve, të cilat duhet t' plotësojnë personat juridikë dhe fizikë në mënyrë që të mund të akreditohen për kryerjen e punëve nga paragrafi (4) i këtij neni, si dhe procedurën për zgjedhjen e personit juridik dhe fizik të akredituar, i cili do të bëjë vlerësimin e teknologjisë, vijës teknologjike, prodhimeve dhe gjysmëprodukteve ose të lëndëve të para.

Neni 24

Elaborati për mbrojtjen e mjedisit jetësor

(1) Personat juridikë ose fizikë të cilët kryejnë veprimtari ose aktivitete të cilat nuk bëjnë pjesë në projektet për të cilat në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat e miratuara në bazë të këtij ligji, zbatohet procedura për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor, janë të obliguar të përpilojnë elaborat për mbrojtjen e mjedisit jetësor me qëllim të vlerësimit të ndikimit të veprimtarive ose aktiviteteve në ambientin jetësor (në tekstin e mëtejshëm: elaborati), para se të fillojnë me realizimin e projektit dhe dorëzimin e të njëjtit te organi kompetent për miratimin e realizimit të projektit.

(2) Organi kompetent për miratimin e realizimit të projektit nga paragrafi (1) i këtij neni i cili e miraton kryerjen e veprimtarive ose aktiviteteve, është i obliguar që elaboratin në afat prej pesë ditësh nga dita e pranimit ta dorëzojë te organi kompetent për miratimin e elaboratit, sipas llojeve të veprimtarisë ose aktivitetit, të përcaktuara me dispozitën e miratuar në bazë të paragrafëve (4) dhe (5) të këtij neni.

(3) Formën dhe përmbajtjen e elaboratit në pajtim me llojet e veprimtarive ose aktiviteteve për të cilat përpilohet elaborati, si dhe sipas kryerësve të veprimtarisë dhe vëllimit të veprimtarive dhe aktiviteteve që i kryejnë personat juridikë dhe fizikë, procedurën për miratimin e tyre, si dhe mënyrën e mbajtjes së Regjistrit për elabore të lejuara, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor. Sipas vëllimit, veprimtaritë dhe

aktivitetet përcaktohen si veprimtari dhe aktivitete me vëllim më të madh dhe më të vogël, me ç'rast veprimtari ose aktivitete me vëllim më të vogël përcaktohen në pajtim me rregullat për kryerjen e veprimtarisë tregtare, zejtare dhe bujqësore.

(4) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton veprimtaritë dhe aktivitetet për të cilat detyrimisht përpilohet elaborati, e për miratimin e të cilit është kompetent organi për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton veprimtaritë dhe aktivitetet për të cilat detyrimisht përpilohet elaborati, e për miratimin e të cilit është kompetent kryetari i komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit dhe kryetari i komunave në qytetin e Shkupit.

(6) Personat ekzistues juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë veprimtari dhe aktivitete të përcaktuara me dispozitat nga paragrafët (4) dhe (5) të këtij neni, janë të obliguar që të përpilojnë elaborat ose ta ndryshojnë elaboratin ekzistues, me qëllim që ta harmonizojnë punën e tyre me standardet e përcaktuara për kualitetin e mjedisit jetësor dhe vlerat kufizuese të emisionit.

(7) Organi kompetent për miratimin e elaboratit nga paragrafët (4) dhe (5) të këtij neni, lëshon aktvendim me të cilin e miraton elaboratin ose nuk e miraton elaboratin si dhe afatin për secilin kapacitet ekzistues, në të cilin duhet të harmonizohet me standardet e përcaktuara për kualitetin e mjedisit jetësor, dhe vlerat e përcaktuara kufizuese të emisioneve në pajtim me procedurën e përcaktuar në paragrafin (3) të këtij neni.

(8) Organi kompetent për miratimin e realizimit të elaboratit nga paragrafi (1) i këtij neni, do ta refuzojë realizimin e projektit përkatësisht e refuzon lejimin e kryerjes së veprimtarive ose aktiviteteve, nëse nuk sigurohet aktvendimi për miratimin e elaboratit, nga organi kompetent i përcaktuar në pajtim me dispozitën e miratuar në bazë të paragrafëve (4) dhe (5) të këtij neni.

(9) Organi kompetent për miratimin e elaboratit nga paragrafët (4) dhe (5) të këtij neni, mban Regjistrin për elaboratet e miratuara.

(10) Në aktvendimin nga paragrafi (7) i këtij neni, personat juridikë dhe fizikë kanë të drejtë ankese në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit, te ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(11) Organi kompetent për miratimin e elaboratit nga paragrafi (7) të këtij neni, është i obliguar që të miratojë aktvendim me të cilin e miraton elaboratin ose nuk e miraton elaboratin, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të elaboratit nga paragrafi (2) i këtij neni;

(12) Nëse organi kompetent për miratimin e elaboratit konstaton se elaborati nuk i përmban kërkesat nga paragrafi (3) i këtij neni, do të kërkojë që personi juridik ose fizik ta plotësojë elaboratin në afat prej 15 ditësh;

(13) Nëse organi kompetent për miratimin e elaboratit nuk miraton aktvendim me të cilin e miraton ose nuk e miraton elaboratin në afatin e përcaktuar në paragrafin (11) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës ka të drejtë që në afat prej tri ditëve të punës, të parashtrojë kërkesë në sekretarinë e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht në sekretarinë e kryetarit të komunës, të komunës së qytetit të Shkupit dhe të qytetit të Shkupit, të miratojë aktvendim me të cilin miratohet elaborati. Nëse ministri, përkatësisht kryetari i komunës nuk ka sekretari, kërkesa parashtrohet në sekretarinë e selisë së organit të administratës

shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht në selinë e komunës, të komunës së qytetit të Shkupit dhe të qytetit të Shkupit.

(14) Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës nga paragrafi (13) i këtij neni, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(15) Me kërkesën nga paragrafi (13) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës parashtron edhe kopje të elaboratit nga paragrafi (1) i këtij neni.

(16) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i komunës, i komunës së qytetit të Shkupit dhe i qytetit të Shkupit detyrohet që në afat prej pesë ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës nga paragrafi (13) i këtij neni në sekretarinë, të miratojë aktvendim për miratimin apo mosmiratimin e elaboratit.

(17) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i komunës, i komunës së qytetit të Shkupit dhe i qytetit të Shkupit, nuk e miraton aktvendimin nga paragrafi (16) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund ta njoftojë Inspektoratin Shtetëror Administrativ në afat prej pesë ditëve të punës.

(18) Inspektorati Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej dhjet ditësh nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (17) i këtij neni, të kryejë mbikëqyrje inspektuese te organi kompetent për miratimin e elaboratit nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer e informon parashtruesin e kërkesës për gjendjen e konstatuar gjatë mbikëqyrjes së kryer.

(19) Inspektori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ pas mbikëqyrjes së kryer në pajtim me ligjin, miraton aktvendim me të cilin e ngarkon ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetarin e komunës, e komunës së qytetit të Shkupit dhe të qytetit të Shkupit, që në afat prej dhjet ditësh të vendosë për kërkesën e parashtruar nga paragrafi (13) i këtij neni, përkatësisht ta miratojë apo refuzojë kërkesën dhe ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dërgohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar.

(20) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i komunës, i komunës së qytetit të Shkupit dhe i qytetit të Shkupit nuk vendos në afatin nga paragrafi (19) i këtij neni, inspektori do të parashtrtojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuara në Ligjin për inspeksionin administrativ dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës, në të cilin ministri, përkatësisht kryetari i komunës do të vendosë për kërkesën e parashtruar për çfarë në afatin e njëjtë do ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dorëzohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar. Inspektori në afat prej tri ditëve të punës e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(21) Nëse ministri, përkatësisht kryetari i komunës nuk vendos edhe në afatin plotësues nga paragrafi (20) i këtij neni, inspektori në afat prej tri ditëve të punës do të parashtrtojë kallëzim te prokurori publik kompetent dhe në atë afat e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(22) Nëse inspektori nuk vepron për njoftimin nga paragrafi (17) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës në afat prej pesë ditëve të punës ka të drejtë të parashtrtojë kundërshtim në sekretarinë e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror Administrativ. Nëse drejtori nuk ka sekretari, kërkesa

parashtrohet në sekretarinë e selisë së Inspektoratit Shtetëror Administrativ.

(23) Drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej tri ditëve të punës nga dita e pranimit, ta shqyrtojë kundërshtimin nga paragrafi (22) i këtij neni dhe nëse konstaton se inspektori nuk ka vepruar për njoftimin e parashtruesit të kërkesës në pajtim me paragrafët (18) dhe (19) të këtij neni dhe/ose nuk ka parashtruar kallëzim në pajtim me paragrafët (20) dhe (21) të këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksionin administrativ për inspektorin dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës në të cilin inspektori do të kryejë mbikëqyrje në organin e administratës shtetërore kompetent për punën nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht në komunë, komunën e qytetit të Shkupit dhe në qytetin e Shkupit nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer, ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(24) Nëse inspektori nuk vepron edhe në afatin plotësues nga paragrafi (23) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent kundër inspektorit dhe në afat prej tri ditëve të punës do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(25) Në rastin nga paragrafi (24) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ, menjëherë, e më së voni në afat prej një dite pune do të autorizojë inspektor tjetër që ta kryejë mbikëqyrjen menjëherë.

(26) Në rastet nga paragrafi (25) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ në afat prej tri ditëve të punës e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(27) Nëse drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ nuk vepron në pajtim me paragrafin (22) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent në afat prej tetë ditëve të punës.

(28) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i komunës, i komunës së qytetit të Shkupit dhe i qytetit të Shkupit nuk vendos në afatin nga paragrafi (21) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të ngritë kontest administrativ në gjykatën kompetente.

(29) Akti nënligjor nga paragrafi 14 i këtij neni miratohet në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit të këtij ligji.

(30) Me miratimin e aktit nënligjor nga paragrafi (2) i këtij neni, ai menjëherë, e më së voni në afat prej 24 orësh publikohet në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(31) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nuk e miraton aktvendimin nga paragrafi (10) i këtij neni në afat prej 30 ditësh, parashtruesi i ankesës mund ta njoftojë Inspektoratin Shtetëror Administrativ në afat prej pesë ditëve të punës.

(32) Inspektorati Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej dhjetë ditësh nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (31) i këtij neni, të kryejë mbikëqyrje tek organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer e informon parashtruesin e ankesës për gjendjen e konstatuar gjatë mbikëqyrjes së kryer.

(33) Inspektori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ pas mbikëqyrjes së

kryer në pajtim me ligjin, miraton aktvendim me të cilin e ngarkon ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor që në afat prej dhjet ditësh të vendosë për ankesën e parashtruar nga paragrafi (10) i këtij neni dhe ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dërgohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar.

(34) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, nuk vendosë në afatin nga paragrafi (33) i këtij neni, inspektori do të parashtojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksionin administrativ dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës, në të cilin ministri do të vendosë për kërkesën e parashtruar për çfarë në afatin e njëjtë do ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dërgohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar. Inspektori në afat prej tri ditëve të punës, do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(35) Nëse ministri nuk vendos edhe në afatin plotësues nga paragrafi (34) i këtij neni, inspektori në afat prej tri ditëve të punës do të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent dhe në atë afat, do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(36) Nëse inspektori nuk vepron për njoftimin nga paragrafi (31) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës në afat prej pesë ditëve të punës ka të drejtë të parashtojë kundërshtim në sekretarinë e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror Administrativ. Nëse drejtori nuk ka sekretari, kërkesa parashtrohet në sekretarinë e selisë së Inspektoratit Shtetëror Administrativ.

(37) Drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej tri ditëve të punës nga dita e pranimit, ta shqyrtojë kundërshtimin nga paragrafi (36) i këtij neni dhe nëse konstaton se inspektori nuk ka vepruar në pajtim me paragrafët (32) dhe (33) të këtij neni dhe/ose nuk ka parashtruar kallëzim në pajtim me paragrafët (34) dhe (35) të këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për inspektorin për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksionin administrativ dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës në të cilin inspektori do të kryejë mbikëqyrje në organin e administratës shtetërore kompetent për punën nga sfera e mjedisit jetësor nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer, ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(38) Nëse inspektori nuk vepron edhe në afatin plotësues nga paragrafi (37) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent kundër inspektorit, dhe në afat prej tri ditëve të punës do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(39) Në rastet nga paragrafi (38) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ, menjëherë, e më së voni në afat prej një dite pune do të autorizojë inspektor tjetër që ta kryejë mbikëqyrjen menjëherë.

(40) Në rastet nga paragrafi (18) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ në afat prej tri ditëve të punës e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(41) Nëse drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ nuk vepron në pajtim me paragrafin (37) të këtij neni, parashtruesi i ankesës mund të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent në afat prej tetë ditëve të punës.

(42) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nuk vendos në afatin

nga paragrafi (35) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të ngritë kontest administrativ në gjykatën kompetente.

(43) Procedura në Gjykatën Administrative është urgjente.

(44) Zbatimi i procedurës për lëshimin e elaborateve për mbrojtjen e mjedisit jetësor, si dhe mbajtja e Regjistrit mund të kryhet edhe në mënyrë elektronike.

Neni 25

Përkufizimi i të drejtave të pronësisë lidhur me mbrojtjen e mjedisit jetësor

Për shkak të realizimit të masave dhe të aktiviteteve për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, të drejtën e pronësisë dhe/ose të drejtat tjera sendore, mund të merren dhe/ose të përkufizohen, nën kushte, mënyrë dhe procedurë të përcaktuar me ligj.

IV OBLIGIMET DHE MASAT E VEÇANTA

Neni 26

Informimi i opinionit për ndotjen e mjedisit jetësor dhe ndërmarrjen dhe zbatimin e masave të obligueshme

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të informojë opinionin për raste e tejkalimit të emisioneve të lejueshme edhe në raste tjera të ndotjes së ambientit jetësor nga përmasa më të mëdha, si dhe për masat e përcaktuara me këtë ligj ose me ligj tjetër, të cilat janë ndërmarrë ose janë zbatuar ose ndërmerren në mënyrë të domosdoshme ose zbatohen në rastet e tejkalimit ose të ndotjes së mjedisit jetësor.

(2) Kryetari i komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit dhe kryetari i komunës në qytetin e Shkupit, në kuadrin e kompetencave të tyre të përcaktuara me ligj, të cilat i përkasin mbrojtjes së ambientit jetësor, janë të obliguar ta informojnë opinionin për rastet e tejkalimit të emisioneve të lejueshme dhe në rastet tjera të ndotjes së mjedisit jetësor dhe miratojnë akt të veçantë për ndërmarrjen e masave të domosdoshme në rastet e përmendura në paragrafin (1) të këtij neni, nëse ndotja është përkufizuar vetëm në rajonin e komunës dhe të Qytetit të Shkupit dhe nuk ka ndikim në rajonin më të gjerë, dhe për këtë e informon opinionin, në mënyrën e përcaktuar me ligjin dhe statutin e komunës dhe Qytetit të Shkupit.

Neni 26-a

Përcaktimi i opinionit

(1) Organet që miratojnë vendime ose dokumente të planit sipas dispozitave të këtij ligji, e në të cilat parashihet prania e opinionit, janë të obliguar që gjatë procedurës së miratimit të tyre, ta përcaktojnë opinionin i cili do të preket ose ka gjasa që të preket me zbatimin e vendimeve ose dokumenteve të planit të miratuara, ose ka interes në zbatimin e vendimeve ose dokumenteve të planit të miratuara.

(2) Organet nga paragrafi (1) i këtij neni, janë të obliguara që vendimet e tyre për përcaktimin e opinionit nga paragrafi (1) i këtij neni, t'i bëjnë të kapshme për opinionin që në fazën më të hershme të fillimit të procedurës për miratimin e vendimeve ose të dokumenteve të planit.

(3) Përcaktimi i opinionit nga paragrafi (1) i këtij neni, kryhet në pajtim me dispozitat e rregullës së miratuar në bazë të nenit 61 paragrafi (8) i

këtij ligji.

Neni 27

Përkufizimi i prodhimeve dhe paketimi për ndikimin e tyre në mjedisin jetësor

(1) Prodhimet, gjysmëproduktet, lëndët e para dhe kimikaliet dhe paketimet e tyre, mund të lëshohen në përdorim vetëm nëse kanë shenjë në të cilën, në pajtim me ligjin, është shënuar mundësia për ndotje ose për ndikim të mundshëm dëmtues të prodhimeve, gjysmëprodukteve, lëndëve të para dhe kimikalieve, si dhe të paketimeve të tyre për mjedisin jetësor dhe jetën dhe shëndetin e njerëzve.

(2) Prodhuesit dhe importuesit e kimikalieve ose prodhimeve, para se t'i shesin ose t'i importojnë, janë të obliguar të sigurojnë të dhëna për karakteristikat dhe efektet e tyre, sipas të cilave mund të klasifikohet, paketohen dhe të shënohen, në mënyrën e cila është përshkruar me ligj.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i ekonomisë, në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan mënyrën e shënimit të prodhimit dhe paketimit të prodhimit, gjysmëproduktit, lëndëve të para dhe kimikalieve, llojin e shenjës dhe përmbajtjen e tyre nga aspekti i ndikimit të paketimit për mjedisin jetësor dhe mënyrën e veprimit me paketimin dhe me prodhime të shfrytëzuara, gjysmëprodhime të caktuara dhe lëndë të para.

Neni 28

Obligimi për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe rajonin ekologjikisht të pastër

(1) Çdo person juridik dhe fizik i cili zbaton projekt, përkatësisht aktivitete, është i obliguar të ndërmarrë masa dhe aktivitete për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor dhe kthimin e mjedisit jetësor në gjendje të volitshme, në mënyrën e përcaktuar me vendimin me të cilin lejohet zbatimi i projektit, përkatësisht të aktivitetit.

(2) Personat juridikë dhe fizikë nga paragrafi (1) të këtij neni, janë të obliguar t'i ruajnë të dhënat për begatitë e shfrytëzuara natyrore, lëndët e para dhe energjinë, emisionet e materieve dhe të substancave ndotëse, llojet, karakteristikat dhe sasitë e mbeturinës së krijuar, si dhe të dhënat tjera të parapara me këtë ligj ose me ligj tjetër.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, i shpall rajonet ekologjikisht të pastra.

(4) Kriteret, mënyrën dhe procedurën për shpalljen e rajonit ekologjikisht të pastër, si dhe mënyrën e mbajtjes dhe përmbajtjen e evidencës nga paragrafi (5) të këtij neni, i përshkruan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bashkëpunim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave dhe ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i ekonomisë.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të mbajë, udhëheqë dhe të shpallë evidencën e rajoneve të shpallura ekologjikisht të pastra dhe ta azhurnojë evidencën së paku një herë në vit.

Neni 29

Shenja ekologjike dhe ndalesa për përdorimin e shenjës ekologjike

(1) Prodhuesve të prodhimeve për konsumim të gjerë, përveç prodhuesve të produkteve ushqimore, pijeve dhe prodhimeve farmaceutike, të cilat në procesin e prodhimit, qarkullimit dhe veprimit me mbeturinat, zbatojnë teknika dhe teknologji me të cilat mundësohet ngarkimi më i vogël i mjedisit jetësor, dhe në krahasim me prodhimet tjera nga i njëjti grup më pak e ngarkojnë mjedisin jetësor, mund t'u ndahet shenja ekologjike.

(2) Shenja ekologjike mund t'u ndahet edhe personave juridikë dhe fizikë, të cilët kryejnë shërbime që në krahasim me kryerësit e shërbimeve nga i njëjti grup, bëjnë më pak ndotje dhe me këtë kontribuojnë për mbrojtjen dhe përparimin e ambientit jetësor.

(3) Shenja ekologjike nuk mund të përdoret për substanca ose preparate, të cilat janë shënuar si toksike dhe të rrezikshme për ambientin jetësor ose që janë kancerogjene, toksike për riprodhim ose mutagjene, e as për prodhimet që përpunohen në procese, të cilat mund të jenë të rrezikshme për jetën dhe shëndetin e njerëzve ose mjedisin jetësor ose përdorimi i rëndomtë i së cilës mund të jetë i rrezikshëm për konsumatorët.

(4) Shenjën ekologjike e ndan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bazë të kërkesës së personit juridik dhe fizik, e me propozimin e Komisionit për shenja ekologjike, në pajtim me këtë ligj dhe dispozitat e miratuara në bazë të këtij ligji.

(5) Shenja ekologjike shfrytëzohet në bazë të marrëveshjes për shfrytëzimin e shenjës ekologjike të lidhur ndërmjet organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor dhe shfrytëzuesit të shenjës. Në marrëveshje në mënyrë të veçantë përcaktohen kushtet për shfrytëzimin e shenjës dhe kompensimi për shfrytëzimin e shenjës.

(6) Komisionin për shenjë ekologjike e formon ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(7) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan formën dhe përmbajtjen e shenjës ekologjike, mënyrën dhe kushtet e procedurës për ndarjen dhe shfrytëzimin e saj, si dhe përbërjen dhe mënyrën e formimit dhe punën e Komisionit për shenjë ekologjike.

(8) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, miraton Programin për ndarjen e shenjës ekologjike, me propozimin e Komisionit për shenjë ekologjike.

(9) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton kriteret e veçanta për grupe të veçanta të prodhimeve dhe shërbimeve, të cilat duhet të plotësohen për marrjen e shenjës ekologjike, si dhe mënyrën dhe procedurën e përcaktimit të tyre.

Neni 30

Marrëveshja vullnetare

(1) Organet dhe organizatat të cilat përfaqësojnë interesa të caktuara, grupe operatorësh ose operatorë të veçantë, mund të lidhin marrëveshje vullnetare me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, me qëllim që në medime të caktuara të mjedisit jetësor të arrihet një shkallë më e lartë e mbrojtjes nga ajo e parapara me këtë ligj dhe me ligje të posaçme.

(2) Procedurën për marrëveshje vullnetare e përshkruan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Marrëveshja e nënshkruar vullnetarisht është e obligueshme, dhe për moszbatimin e dispozitave të përmbajtura në të, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit për marrëdhënie të obligueshme.

Neni 31

Skema për administrim me mjedisin jetësor dhe për revizion

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, i përkrah personat juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë veprimtari ekonomike ose veprimtari tjetër, organizatat dhe institucionet shkencore dhe arsimore, si dhe organet e pushtetit shtetëror, të cilat e organizojnë mbrojtjen e mjedisit jetësor sipas skemës evropiane për administrim me mjedisin jetësor dhe për revizion.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan skemat për administrim me mjedisin jetësor dhe për revizion (EMAS) nga paragrafi (1) të këtij neni.

V MONITORIMI I MJEDISIT JETËSOR

Neni 32

Monitorimi

(1) Monitorimi i medimeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor bëhet nëpërmjet:

- mbikëqyrjes sistematike, hulumtimit dhe vlerësimit të ndotjes dhe gjendjes së medimeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor në tërësi, dhe
- identifikimit dhe regjistrimit të burimeve të ndotjes së medimeve dhe lëmenjve të caktuar të mjedisit jetësor.

(2) Për monitorimin e medimeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor është kompetent organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Për realizimin e mbikëqyrjes nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, miraton Strategjinë për mbikëqyrjen e mjedisit jetësor.

(4) Në bazë të strategjisë nga paragrafi (3) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, miraton Programin për mbikëqyrjen e mjedisit jetësor.

(5) Formën, përmbajtjen, metodologjinë dhe mënyrën e përpilimit të Programit për mbikëqyrjen e mjedisit jetësor dhe përmbajtjen e Strategjisë për mbikëqyrjen e mjedisit jetësor, i përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 33

Formimi i rrjeteve shtetërore për monitorim të mjedisit jetësor

(1) Me qëllim që të bëhet mbikëqyrje e medimeve dhe zonave të mjedisit jetësor, në territorin e Republikës së Maqedonisë vendoset rrjeti shtetëror

për mbikëqyrje të ambientit jetësor, i cili përbëhet nga rrjetet shtetërore për mbikëqyrje të medimeve dhe zonave të veçanta të mjedisit jetësor (në tekstin e mëtutjeshëm: rrjetet shtetërore për mbikëqyrje), të cilin e formon Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga lëmi i shëndetësisë dhe ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e bujqësisë.

(2) Mënyrën, procedurën dhe formularin në të cilin paraqiten të dhënat deri te rrjeti shtetëror, i përkrahur ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore i cili, sipas ligjit të veçantë, është caktuar si kompetent për kryerjen e punëve në mediumin ose në lëmin përkatës të mjedisit jetësor.

(3) Mjetet për formimin, punën, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e rrjeteve shtetërore për monitorim, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe nga burime të tjera, në pajtim me ligjin.

Neni 34

Rrjetet lokale për monitorim

(1) Për monitorimin e medimeve dhe lëmenjve të caktuar të mjedisit jetësor, komunën dhe Qytetin e Shkupit, në pajtim me ligjin e posaçëm, mund të formohen rrjete lokale për monitorim.

(2) Mjetet për formimin, punën, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e rrjetit lokal për monitorim, sigurohen nga Buxheti i komunës dhe Qytetit të Shkupit dhe nga burime tjera, në pajtim me ligjin dhe aktet e komunës dhe të Qytetit të Shkupit.

Neni 35

Delegimi i të drejtës për kryerjen e monitorimit

Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mund ta delegojë kryerjen e monitorimit të mediumit ose lëmit të caktuar përkatës të mjedisit jetësor nga rrjeti shtetëror, i komunës, Qytetit të Shkupit dhe i komunave në Qytetin e Shkupit, ose të ndonjë organi të administratës shtetërore.

Neni 36

Monitorimi i brendshëm

(1) Personat juridikë dhe fizikë të cilët kanë burim emisioni edhe proceset teknologjike dhe me aktivitetet e veta ndikojnë në një ose më shumë medime dhe lëmenj të mjedisit jetësor, dhe/ose shfrytëzojnë begati natyrore, në pajtim me ligjin e veçantë, janë të obliguar të bëjnë monitorim i brendshëm të emisioneve burimore, përkatësisht të shfrytëzimit të begative natyrore. Personat juridikë dhe fizikë, të cilët me aktivitetet e veta kontribuojnë në emisionet, bëjnë monitorimin edhe të emisioneve në pajtim me lejet ekologjike të integruara.

(2) Personat nga paragrafi (1) i këtij neni janë të obliguar që monitorimin nga paragrafi (1) të këtij neni ta bëjnë me shfrytëzimin e aparateve dhe instrumenteve të lejuara në procedurën për verifikimin e masave, të përcaktuara me ligj, si dhe t'i mirëmbajnë në gjendje të rregullt aparatet dhe instrumentet për monitorim.

(3) Personat nga paragrafi (1) të këtij neni, mund ta kryejnë monitorimin nga paragrafi (1) të këtij neni nëpërmjet shërbimeve të veta ose

nëpërmjet organizatave shkencore dhe profesionale të akredituara dhe personave tjerë juridikë, të cilët i plotësojnë kushtet për kryerjen e monitorimit.

(4) Nëse obligimi për monitorim nga paragrafi (1) të këtij neni është përcaktuar në kushtet e obligueshme të përmbajtura në lejet ekologjike të integruara, e të dhëna në pajtim me këtë ligj ose me ligjin e posaçëm, personat nga paragrafi (1) të këtij neni janë të obliguar të kryejnë monitorim në pajtim me ato kushte.

(5) Personat nga paragrafi (1) të këtij neni janë të obliguar:

- rregullisht t'i përcjellin emisionet, proceset teknologjike dhe ndikimin mbi mjedisin jetësor (nëpërmjet matjes së emisioneve, përkatësisht përlllogaritjes dhe vlerësimit të sasive të emisioneve) nga burimi i ndotjes, në mënyrën e paraparë me ligjin e posaçëm;
- rregullisht t'i përcjellin emisionet në afërsinë e drejtpërdrejtë të burimeve të emisioneve të përcaktuara me ligjin e posaçëm ose dispozitën e miratuar në bazë të këtij ligji, dhe në mënyrën e përcaktuar në lejen ekologjike të integruar.
- rregullisht ta përcjellin shfrytëzimin e begative natyrore në mënyrën e paraparë me ligjin e posaçëm ose me dispozitën e miratuar në bazë të këtij ligji;
- të dhënat nga përcjelljet e rregullta, njëherë në muaj, më së voni çdo datë të pestë në muajin në vijim dhe/ose në pajtim me afatet e përcaktuara në lejet e integruara ekologjike ose lejet për harmonizim me planin operativ, t'ia dërgojnë organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor; dhe
- me kërkesën e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, t'i paraqesin të dhënat nga alineja 1, 2 dhe 3 të këtij paragrafi në një afat më të shkurtër nga afati i përcaktuar në alinenë 4 të këtij paragrafi.

Neni 37

Metodologjia

(1) Monitorimin e medimeve dhe lëmenjve të caktuar të mjedisit jetësor nëpërmjet rrjeteve shtetërore dhe lokale, si dhe monitorimin që e kryejnë personat nga neni 36 të këtij ligji, bëhet sipas metodologjisë së përkrahur në ligjet e veçanta.

(2) Organet e administratës shtetërore, organet e komunës dhe të Qytetit të Shkupit dhe personat nga neni 36 nga ky ligj, pa kompensim, janë të obliguar që të dhënat nga monitorimi t'ia dërgojnë organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në mënyrën dhe kushtet që i përkrahur ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Për shkak të vlerësimit të rrezikut për shëndetin e njerëzve nga ndikimi negativ për mjedisin jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që rregullisht t'i dërgojë rezultatet nga monitorimi te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i shëndetësisë.

Neni 38

Organizatave shkencore dhe profesionale të autorizuara

(1) Monitorimin e medimeve dhe lëmenjve të caktuar të mjedisit jetësor, mund ta bëjnë edhe organizata shkencore dhe profesionale të autorizuara dhe persona tjerë juridikë në mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me ligj të veçantë.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, vendos dhe mban listën e organizatave shkencore dhe

profesionale nga paragrafi (1) të këtij neni.

Neni 39

Dërgimi i të dhënave nga monitorimi organizatave ndërkombëtare

(1) Për shkak të përmbushjes së obligimeve të Republikës së Maqedonisë, të ndërmarra me ratifikimin e marrëveshjeve ndërkombëtare, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, të dhënat e marra nga monitorimi dhe të dhënat që i përkasin mjedisit jetësor, ua dërgojnë organizatave dhe trupave ndërkombëtarë.

(2) Të dhënat nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe raportet për gjendjen e mjedisit jetësor, dorëzohen te organizatat dhe trupat relevante ndërkombëtare, në mënyrë, procedurë dhe afate të parapara në pajtim me kërkesat e përmbajtura në marrëveshjet ndërkombëtare, të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë.

VI SISTEMI NACIONAL INFORMATIV PËR MJEDISIN JETËSOR

Neni 40

Sistemi nacional informativ për mjedisin jetësor

(1) Për shkak të administrimit me të dhënat për gjendjen e mjedisit jetësor në territorin e Republikës së Maqedonisë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, formon, zhvillon, udhëheq dhe koordinon Sistem Nacional informativ për mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejme: Sistemi informativ).

(2) Punët e Sistemit informativ nga paragrafi (1) nga ky nen i kryen organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor. Qendra informative maqedonase për mjedisin jetësor

(3) Sistemi informativ vendoset, zhvillohet, udhëhiqet dhe koordinohet, në mënyrë që siguron baza të të dhënave relevante – gjithëpërfshirëse, të sakta dhe të dhëna e informata publike që janë të arritshme për gjendjen, kualitetin dhe trendët e të gjitha medimeve dhe sferave të mjedisit jetësor si dhe parashikimet, me përdorimin e teknikave për modelim për udhëheqjen integrale me mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe/ose me mediumet e veçanta ose sferat e mjedisit jetësor, si dhe për ndjekjen e zbatimit të dokumenteve për zhvillim dhe mbrojtje të qëndrueshme të mjedisit jetësor.

(4) Sistemi informativ nga paragrafi (1) të këtij neni, përfshin grumbullimin, përpunimin, sistematizimin, ruajtjen, shfrytëzimin, shpërndarjen dhe prezantimin e të dhënave dhe informatave të marra nga rrjeti shtetëror për monitorim, rrjeti lokal për monitorim, nga monitorimi që e kryejnë personat nga neni 36 të këtij ligj, mediumet dhe lëmenjtë e caktuara të mjedisit jetësor, si dhe të dhënat nga neni 41 dhe neni 42 nga ky ligj dhe lista nacionale e treguesve.

(5) Formën, përmbajtjen, mënyrën e udhëheqjes dhe mirëmbajtjes së Sistemit informativ nacional për mjedisin jetësor, formën dhe përmbajtjen e formularëve dhe afatet për dorëzimin e të dhënave dhe informatave për gjendjen me mjedisin jetësor nga paragrafi (4) i këtij neni te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mënyrën e udhëheqjes me ato të dhëna dhe shpalljes së tyre, i përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 40-a

Dorëzimi i të dhënave

(1) Për mbajtjen dhe zhvillimin e vazhdueshëm dhe efikas të Sistemit informativ për mjedisin jetësor, personat juridikë dhe fizikë nga neni 36 i këtij ligji, personat juridikë dhe fizikë që kryejnë mbikëqyrjen e mjedisit jetësor, si pjesë e rrejtit shtetërorë dhe/ose lokal për mbikëqyrje, si dhe personat juridikë dhe fizikë që kryejnë mbikëqyrje ose grumbullojnë të dhëna për mjedisin jetësor, janë të obliguar që t'i dorëzojnë të dhënat dhe informatat për mjedisin jetësor, te organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, në mënyrë dhe procedurë të përcaktuar me nenin 40 paragrafi (5) të këtij ligji si dhe me ligjet e veçanta.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, mund të kërkojë që subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni të dorëzojnë të dhëna dhe informata të përkohshme dhe/ose periodike, të përpunuara dhe/ose të papërpunuara për mjedisin jetësor të cilat i posedojnë, e që janë relevante për miratimin e vendimeve dhe zbatimin e obligimeve ligjore të lidhura me mjedisin jetësor.

(3) Të dhënat dhe informatat nga paragrafi (2) i këtij neni, në bazë të kërkesës së organit të administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, mund të dorëzohen në formë të shkruar, vizuale, auditive, elektronike dhe/ose në çfarëdo forme tjetër të kapshme.

(4) Organet e administratës shtetërore që posedojnë informata, duke i përfshirë edhe të dhënat statistikore, të nevojshme për përpilimin e raporteve nga neni 45 i këtij ligji, janë të obliguar që të njëjtat pa kompensim, t'i bëjnë të kapshme për organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni.

(5) Personat juridikë dhe fizikë nga neni 36 i këtij ligji, si dhe personat juridikë dhe fizikë të cilët bëjnë mbikëqyrje të mjedisit jetësor, janë të obliguar që organit të administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor t'i sigurojnë qasje të papenguar dhe shfrytëzim të të dhënave të nevojshme për Sistemin informativ nacional për mjedisin jetësor, pa kompensim.

Neni 41

Regjistri për lëshimin dhe bartjen e ndotësve

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, vendos dhe mban Regjistër për lëshimin dhe bartjen e ndotësve (në tekstin e mëtejshëm: Regjistri i ndotësve), i cili është pjesë përbërëse e Kadastrës për mjedis jetësor.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përkshkruan formën, përmbajtjen, metodologjinë dhe mënyrën e mbajtjes së Regjistrit nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, për rajonet e veta mund të vendosin dhe mbajnë Regjistër të ndotësve. Të dhënat nga Regjistri i komunës, Qytetit të Shkupit, dhe komunave në Qytetin e Shkupit, prefekti i komunës, prefekti i Qytetit të Shkupit dhe prefekti i komunave në Qytetin e Shkupit, në pajtim me dispozitën nga paragrafi (5) të këtij ligji, së paku një herë në muaj i dërgojnë te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(4) Personat juridikë dhe fizikë janë të obliguar të paraqesin të dhëna për përgatitjen dhe mbajtjen e Regjistrit të ndotësve nga paragrafi (1) të këtij neni, në pajtim me dispozitën nga neni 40 paragrafi (5) të këtij ligji dhe në

pajtim me lejet e dhëna integrale ekologjike.

Neni 42

Kadastrri për mjedisin jetësor

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, vendos dhe mban Kadastrin unik për mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejshëm: Kadastër), i cili përfshin Kadastrin për ndotësit e ajrit, ujërave dhe të truallit, Kadastrin për shkaktuesit e zhurmës, Kadastrin për shkaktuesit e mbeturinave, Kadastrin për rajonet e mbrojtura, Regjistrin e ndotësve dhe kadastrat tjerë të përcaktuar me ligjet e veçanta.

(2) Kadastrri nga paragrafi (1) të këtij neni përmban të dhëna për aktivitetet dhe për instalimet, të cilat rrezikojnë ose mund të rrezikojnë mjedisin jetësor, e veçanërisht të dhëna për:

- emrin dhe emërtimin e operatorit dhe adresën e vendit të instalimit;
- përshkrimin e shkurtër të aktiviteteve dhe të procesit teknik;
- të dhëna të rëndësishme të cilat u dedikohet emisioneve, substancave të rrezikshme në stabilimente, krijimit të hedhurinës, shfrytëzimit të begative natyrore dhe energjisë;
- lejet e dhëna dhe të marra dhe plotësimet e lejeve;
- kontrollimin që bëhet, rezultatet e rëndësishme dhe për masat e ndërmarra.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan formën, përmbajtjen dhe mënyrën e vendosjes dhe udhëheqjes së Kadastrit.

(4) Peronat juridikë dhe fizikë janë të obliguar të paraqesin të dhëna për përgatitjen dhe mbajtjen e kadastrave përkatës nga paragrafi (1) të këtij neni, në pajtim me dispozitën nga neni 40 paragrafi (5) të këtij ligji dhe në pajtim me lejet e dhëna integrale ekologjike.

(5) Komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, për rajonet e veta mund të vendosin dhe mbajnë Kadastër për mjedisin jetësor. Të dhënat nga Kadastrri i komunës, Qytetit të Shkupit, dhe komunave në Qytetin e Shkupit, prefekti i Qytetit të Shkupit dhe prefekti i komunave në Qytetin e Shkupit, së paku një herë në çdo tremujorë i dërgojnë te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

Neni 43

Personat e autorizuar për përgatitjen e kadastrit dhe të regjistrit

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, prefekti i komunës, prefekti i Qytetit të Shkupit dhe prefekti i komunave në Qytetin e Shkupit, përgatitjen dhe mbajtjen e Regjistrit të ndotësve nga neni 41 nga ky ligj dhe Kadastrin nga neni 42 nga ky ligj, mund t'ia besojë personit juridik të autorizuar.

(2) Personat juridikë të autorizuar nga paragrafi (1) të këtij neni, përgatisin Regjistrin e ndotësve nga neni 41 në pajtim me nenin 41 paragrafi (2) të këtij ligji dhe Kadastrin nga neni 42 në pajtim me nenin 42 paragrafi (3) të këtij ligji, nëse i plotëson kushtet e nevojshme në pikëpamje të kuadrit dhe pajisjes.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, i përshkruan për së afërmi kushtet nga paragrafi (2) të këtij neni që duhet t'i plotësojnë personat juridikë që të mund t'i përgatisin dhe mbajnë Regjistrin e

ndotësve dhe Kadastrin, si dhe procedurën në të cilën ndahet autorizimi për përgatitjen dhe mbajtjen e Regjistrit të ndotësve nga neni 41 të këtij ligji dhe Kadastrit nga neni 42 të këtij ligji.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, vendos dhe mban listën e personave juridikë të autorizuar nga paragrafi (1) të këtij neni.

Neni 44

Kontrollimi i ndikimeve jashtkufitare

Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, i ndërmerr të gjitha masat e domosdoshme për shkak të kontrollimit të ndikimeve jashtëkufitare në mediumet dhe lëmenjtë e mjedisit jetësor, në bazë të të dhënave të marra nga monitorimi i mjedisit jetësor, dhe në pajtim me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara.

Neni 45

Raporti për gjendjen e mjedisit jetësor

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, çdo vit përgatit Raport vjetor për kualitetin e mjedisit jetësor në Republikën e Maqedonisë.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, në bashkëpunim me organet, organizatat dhe institucionet tjera të cilat posedojnë të dhëna nga sfera e mjedisit jetësor, çdo të dytin vit përgatit Raport indikator për mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejshëm: Raporti indikator), kurse në çdo katër vite përgatit raport për gjendjen me mjedisin jetësor në Republikën e Maqedonisë (në tekstin e mëtejshëm: raporti). Raporti dhe raporti indikator janë të arritshëm për publikun, në pajtim me dispozitat e kreu VIII të këtij ligji.

(3) Raportin dhe raportin indikator nga paragrafi (2) i këtij neni, i miraton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor. Qeveria e Republikës së Maqedonisë, raportin e parashtron te Kuvendi i Republikës së Maqedonisë për informim.

(4) Formën, përmbajtjen, qëllimet, mënyrën e hartimit dhe llojet dhe burimet e të dhënave të cilat shfrytëzohen për hartimin e raportit, si dhe mënyrën e vlerësimit të raportit, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Komunat, komunat e qytetit të Shkupit dhe qyteti i Shkupit, mund të përgatisin raport për gjendjen e mjedisit jetësor në rajonin e tyre. Raporti është i arritshëm për publikun në pajtim me dispozitat nga kreu VIII i këtij ligji.

(6) Kryetari i komunës, i komunave në qytetin e Shkupit dhe i Qytetit të Shkupit, e dorëzon raportin nga paragrafi (5) i këtij neni, te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për miratim.

(7) Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor, është kompetent për shpalljen dhe distribuimin e raportit nga paragrafi (2) i këtij neni.

(8) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, për hartimin e raportit nga paragrafi (2) i këtij neni, formon trup koordinues i përbërë nga përfaqësues të organeve, të organizatave dhe të institucioneve të cilat posedojnë të dhëna nga lëmi i mjedisit jetësor.

(9) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor, me propozim të trupit koordinues, formon grupe të punës për përgatitjen e pjesëve të raportit nga paragrafi (2) i këtij neni.

(10) Trupi koordinues përgatit detyra projektuese për secilin grup të punës nga paragrafi (9) i këtij neni, sipas të cilave do të përgatiten pjesët përkatëse të raportit nga paragrafi (2) i këtij neni.

(11) Mjetet për përgatitjen dhe publikimin e raportit nga paragrafi (2) i këtij neni, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë dhe burime tjera të mjeteve të miratuara me ligj.

Neni 46

Informimi i organizatave dhe trupave ndërkombëtare

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është kompetent për dërgimin e raporteve që i përkasin mjedisit jetësor të organizatave dhe trupave relevante ndërkombëtare, në pajtim me marrëveshjet e ratifikuara nga Republika e Maqedonisë.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor është trup përgjegjës në nivel shtetëror, për njoftim dhe koordinim të njoftimit lidhur me gjendjen e mjedisit jetësor, për organizatat ndërkombëtare.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, bashkëpunon me Agjencinë Evropiane për Mjedisin Jetësor dhe informon në pajtim me kërkesat e Rrjetit informativ dhe mbikëqyrës evropian (EIONET) si edhe me kërkesat e Sistemit të përbashkët informativ evropian për mjedis jetësorë (SEIS).

VII VEPRIMTARIA HULUMTUESE DHE ARSIMORE NË LËMIN E MJEDISIT JETËSOR

Neni 47

Përkrahja e hulumtimeve në lëmin e mjedisit jetësor

(1) Përparimi i mbrojtjes së mjedisit jetësor bazohet në:

- zhvillimin shkencor dhe teknik-teknologjik;
- nxitjen, ndihmën dhe organizimin e hulumtimeve shkencore dhe teknike-teknologjike;
- shpalljen e rezultateve nga hulumtimet dhe zbatimi i tyre, si dhe
- aftësimin dhe përkryerjen e kuadrove nga lëmi i mbrojtjes së mjedisit jetësor, në pajtim me këtë ligj ose ligj tjetër.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bashkëpunim me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i shkencës, u sigurojnë përkrahje hulumtimeve për gjendjen e mjedisit jetësor dhe projekteve për mbrojtjen e mjedisit jetësor në bazë të programeve vjetore, që është pjesë nga Programi për investim në mjedisin jetësor nga neni 172 të këtij ligji.

Neni 48

Arsimi në lëmin e mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe zhvillimi i qëndrueshëm

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i arsimit dhe shkencës, duhet të miratojë plane mësimore për shkollat fillore dhe të mesme, në të cilat si lëndë fakultative ose e obligueshme parashihet mbrojtja e mjedisit jetësor.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bashkëpunim me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i arsimit, është i obliguar t'u japë përkrahjen e nevojshme shoqatave të qytetarëve, të themeluar për shkak të promovimit të mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe zhvillim të qëndrueshëm dhe për zbatimin e aktiviteteve arsimore.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i arsimit dhe organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, janë të obliguar të sigurojnë përkrahje për publikimin e librave dhe të broshurave në tema lidhur me mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor dhe zhvillim të qëndrueshëm, me qëllim që të përmirësohet arsimi në lëmin e mbrojtjes së mjedisit jetësor, të cilat botohen në mënyrën dhe procedurën e përshkruar në pajtim me ligjet për arsimin fillor dhe të mesëm.

(4) Komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, janë të obliguar ta nxisin zhvillimin e arsimit dhe vetëdijen e opinionit në lëmin e mjedisit jetësor në rajonin e vet.

Neni 49

Shpërblimet dhe mirënjohjet

(1) Shpërblime dhe mirënjohje për të arritura në lëmin e mbrojtjes dhe të përparimit të mjedisit jetësor, ndahen për:

- arritje në pengimin e ndotjes së mjedisit jetësor;
- zgjidhje më të volitshme në proceset prodhuese, lidhur me mjedisin jetësor;
- projekte zhvillimore dhe hulumtuese në lëmin e mbrojtjes së mjedisit jetësor;
- arritje në zhvillimin e qëndrueshëm;
- zhvillimin e programeve arsimore për mbrojtjen e mjedisit jetësor;
- kontributin e personave juridikë në zhvillimin dhe përparimin e mbrojtjes së mjedisit jetësor;
- kontributin e individëve për mbrojtjen, zhvillimin dhe përparimin e mjedisit jetësor ose për kontribut në bashkëpunimin ndërkombëtar në mbrojtjen e mjedisit jetësor; dhe/ose
- kontributin e shoqërive profesionale dhe shoqërive të tjera ose shoqatave të qytetarëve për zhvillimin dhe përparimin e mbrojtjes së mjedisit jetësor.

(2) Shpërblimet dhe mirënjohjet i ndan organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, çdo vit më 21 mars.

(3) Procedurën, mënyrën dhe kushtet për ndarjen e shpërblimeve dhe mirënjohjeve, si dhe mënyrën e punës dhe përbërjen e Komisionit për shpërblime dhe mirënjohje, i përshkruan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

Neni 50

Procedura për ndarjen e shpërblimeve dhe mirënjohjeve

(1) Ndarja e shpërblimeve dhe mirënjohjeve bëhet në bazë të konkursit, të cilin e shpall organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(2) Çdo person juridik dhe fizik nga Republika e Maqedonisë, ka të drejtë të propozojë kandidat për konkursin.

(3) Për shkak të vlerësimit të kandidaturave të arritura, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga

lëmi i mjedisit jetësor, formon Komision për shpërblime dhe mirënjohje. Anëtarët e Komisionit për shpërblime dhe mirënjohje zgjedhën me propozimin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, arsimit dhe shkenca, ekonomia, shëndetësia, ndërtimtaria dhe bujqësia dhe me propozimin e organizatave joqeveritare, mjeteve për informim publik, prodhuesve, dhe institucioneve shkencore dhe profesionale me mandat prej 1 viti. Vendim për zgjedhjen e subjektit të cilit do t'i ndahet shpërblimi ose mirënjohja, merr Komisioni për shpërblime dhe mirënjohje, me shumicën e dy të tretave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të Komisionit. Për vendimin Komisioni është i obliguar ta informojë ministrin, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej tri ditësh pune nga dita e marrjes së vendimit.

VIII QASJA TE INFORMATAT QË I DEDIKOHEN MJEDISIT JETËSOR

Neni 51

Qasja te informatat

(1) Secili ka të drejtë të kërkojë, me këtë rast pa qenë i detyruar ta dëshmojë interesin e vet, nga organet dhe personat juridikë dhe fizikë, të përcaktuar në neni 52 paragrafi (1) të këtij ligji, informata dhe të dhëna të vlefshme që kanë të bëjnë me mjedisin jetësor. Informatat për mjedisin jetësor mund të jenë në pronë ose të posedohen për organet dhe personat juridike dhe fizike nga neni 52 paragrafi (1) të këtij neni.

(2) E drejta për qasje te informata për mjedisin jetësor realizohet sa u përket të gjitha informatave, me shkrim, në formë vizuale, audio, elektronike ose në çfarëdo qoftë mënyrë tjetër të arritshme, e që kanë të bëjnë me:

1. Gjendjen e medimeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor, siç janë ajri dhe atmosfera, uji, trualli, toka, llojllojshmëria biologjike dhe rajonale, duke përfshirë edhe organizmat gjenetike të modifikuara, si dhe interaksionin e ndërsjellë të këtyre elementeve;
2. Faktorët, siç janë materiet, energjia, lëndët bërthamore djegëse dhe energjia bërthamore, zhurma, rrezatimi ose hedhurina, duke përfshirë edhe hedhurinën radioaktive, emisionet dhe format tjera të lëshimit në mjedisin jetësor, të cilat ndikojnë ose mund të ndikojnë në mediumet dhe lëmenjtë e mjedisit jetësor dhe jetës dhe shëndetit të njeriut;
3. Masat, duke inkuadruar edhe ato administrative, siç janë: politika, legjislatura, planet, programet, marrëveshjet, të cilat u dedikohet çështjeve lidhur me mjedisin jetësor, si dhe aktivitetet të cilat drejtpërdrejt ose në mënyrë të tërthortë mund të ndikojnë në mediumet, lëmenjtë dhe në faktorët e mjedisit jetësor, si dhe masat ose aktivitetet për mbrojtjen e këtyre elementeve;
4. Raportet për implementimin e ligjeve dhe të dispozitave dhe akteve të tjera që i dedikohen mjedisit jetësor;
5. Analizat e shpenzimeve dhe të fitimeve dhe analizave dhe supozime të tjera financiare dhe ekonomike, të cilat shfrytëzohen në kuadrin e masave dhe të aktiviteteve të ndërmarra për mbrojtjen dhe për përparimin e mjedisit jetësor nga pika 3 e këtij paragrafi, dhe;
6. Gjendjet lidhur me jetën dhe shëndetin dhe me sigurinë e njerëzve, sigurinë e prodhimeve ushqimore, duke e përfshirë edhe ndikimin e ndotjes në zinxhirin e të ushqyerit, kushtet për jetën e njerëzve, vendet me rëndësi për kulturën dhe objektet e ndërtuara, në masën në të cilën ato janë nën ndikim ose mund të jenë nën ndikimin e medimeve dhe lëmenjve të mjedisit jetësor të elementeve dhe faktorëve të përmendur.

Neni 52

Subjektet që posedojnë informata për ambientin

jetësor

(1) Organet dhe personat juridikë dhe fizikë (në tekstin e mëtejshëm: subjektet), të cilat posedojnë ose për të cilët posedohen informata për mjedisin jetësor, janë:

- Qeveria e Republikës së Maqedonisë dhe organet e administratës shtetërore;
- organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit;
- personat juridikë dhe fizikë të cilëve, në pajtim me ligjin, u janë besuar autorizime publike, duke përfshirë edhe obligimet, aktivitetet dhe shërbimet speciale në lëmin e mjedisit jetësor; dhe/ose
- personat juridikë dhe fizikë të cilët, në bazë të ligjit ose të marrëveshjes, kryejnë veprimtari ose shërbim me interes publik në lëmin e mjedisit jetësor, nën mbikëqyrjen e organeve ose të personave nga alineja 1, 2 dhe 3 të këtij paragrafi.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, shpall dhe mban lista të subjekteve, të cilët posedojnë ose për të cilët posedohen informata, që i dedikohen mjedisit jetësor. Në Listë përcaktohen edhe informatat, të cilat i posedon çdonjëri nga subjektet e përmendura.

(3) Subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, janë të obliguar që ta caktojnë personin e autorizuar, i cili do të jetë përgjegjës për realizimin e së drejtës për qasje në informatat për mjedisin jetësor, si dhe të sigurojnë lokalitetin ku kërkuesit do të mund t'i shikojnë ose të bëjnë inspektim në informatat e kërkuara për mjedisin jetësor.

(4) Subjektet nga paragrafi (1) i këtij neni, janë të obliguar që të dhënat dhe informatat e kërkuara për mjedisin jetësor, t'i dorëzojnë ose t'i bëjnë të kapshme për personat që kanë kërkuar qasje te informatat, në pajtim me nenin 51 të këtij ligji.

Neni 53

Kushtet që u dedikohen kërkesave për informata

(1) Kërkesa për informata për mjedisin jetësor mund të paraqitet te çdonjëri nga subjektet të cilët posedojnë ose për të cilët posedohen informata lidhur me mjedisin jetësorë, të përcaktuar në pajtim me nenin 52 të këtij ligji.

(2) Subjektet nga neni 52 të këtij ligji, të cilat posedojnë ose për të cilat posedohen informata lidhur me mjedisin jetësor, janë të obliguar të sigurojnë qasje te informatat për mjedisin jetësor:

- 1) në afat më të shkurtër sa është e mundur, por jo më vonë se një muaj nga dita e pranimit të kërkesës, ose
- 2) më së voni dy muaj pas pranimit të kërkesës, nëse sasia dhe kompleksiteti i informatave janë të atilla që periudha prej një muaji nuk mjafton që të kompletet dokumentacioni. Në një rast të atillë, subjekti nga neni 52 të këtij ligji, e informon kërkuesin e informatës, në afat më të shkurtër sa është e mundur, e para kalimit të afatit prej një muaji, për nevojën e vazhdimet të afatit, me arsyetim për shkaqet për të cilat nevojitet vazhdimi.

(3) Subjekti nga neni 52 të këtij ligji, është i obliguar që kërkuesit të informatës për mjedisin jetësor, e cila ka të bëjë me nenin 51 paragrafi (2) pika (2) të këtij ligji, t'i paraqesë të dhëna për vendin ku është kryer procedura e matjes, për metodat e analizës, për marrjen e ekzemplarëve dhe për paratrazhjetimin e ekzemplarëve të përdorur për riformimin e informatës.

(4) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan mënyrën dhe

procedurën e sigurimit të qasjes te informatat lidhur me mjedisin jetësor.

Neni 54

Forma në të cilën dërgohet informata

(1) Informata dërgohet me formën e kërkuar, përveç nëse:

- informata e kërkuar tashmë ekziston në formën e përshkruar më parë dhe është e arritshme lehtë për opinionin, e me këtë edhe për dërguesin e kërkesës, dhe/ose
- është më mirë që informata të dërgohet në një formë që dallon nga forma e kërkuar, me ç'rast organi është i obliguar të marrë vendim me të cilin arsyetohet se pse dërgohet informata në një formë tjetër.

(2) Nëse informata nuk mund të dërgohet në formën e kërkuar, subjekti nga neni 52 të këtij ligj, te i cili është dërguar kërkesa për informatë, është i obliguar që në afat prej tetë ditësh nga pranimi të kërkesës, ta njoftojë kërkuuesin për shkakun se pse dërgohet informata në formën që dallon nga forma e kërkuar.

Neni 55

Refuzimi që të jepet informatë

(1) Subjektet nga neni 52 të këtij ligji mund ta refuzojnë kërkesën për dhënien e informatës për mjedisin jetësor, nëse:

- informatën e kërkuar nuk e posedojnë ose nuk posedohet për ta. Në afat prej shtatë ditësh nga dita e pranimit të kërkesës, subjekti nga neni 52 të këtij ligji, te i cili është dërguar kërkesa, është i obliguar: ta ridërgojë te subjekti i cili posedon informatën e kërkuar, nëse di se cili është ai subjekt, dhe për këtë ta informojë kërkuuesin; ose ta informojë kërkuuesin se cili subjekt mundësisht e posedon informatën e kërkuar;
- kërkesa në mënyrë të qartë është e pakuptueshme;
- kërkesa është tepër e përgjithësuar. Subjekti nga neni 52 të këtij ligji është i obliguar që në afatin, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 15 ditë nga dita e pranimit të kërkesës, ta këshillojë me shkrim kërkuuesin për formën, përmbajtjen dhe vëllimin e kërkesës, dhe/ose
- kërkesa i dedikohet informatës e cila gjendet në fazën e formimit ose shërben për nevoja dhe komunikime të brendshme. Nëse është fjala për informatë e cila gjendet në fazën e përgatitjes, subjekti nga neni 52 të këtij ligji e informon kërkuuesin e informatës se cili subjekt e përgatit informatën dhe për sa kohë do të përgatitet.

(2) Subjektet nga neni 52 të këtij ligji mund të refuzojnë që të mundësojnë qasje te informata, nëse shpallja e saj do të kishte pasoja negative për:

- 1) besueshmërinë e procedurave të cilat i zhvillojnë organet kompetente në rastin kur besueshmëria është përcaktuar në përputhje me ligj ose rregull të miratuar në bazë të ligjit;
- 2) marrëdhëniet ndërkombëtare, sigurinë publike dhe mbrojtjen e vendit;
- 3) procedurën gjyqësore, të drejtat e personave juridikë dhe fizikë të procedurës së drejtë gjyqësore, si dhe për të drejtën të ngrihet procedurë gjyqësore ose disiplinore;
- 4) besueshmërinë e informatave tregtare ose industriale në rastin kur besueshmëria e tillë është garantuar me ligj, me qëllim që të mbrohet legjitimiteti i interesit ekonomik duke e përfshirë edhe interesin publik në ruajtjen e besueshmërisë statistikore dhe fshehtësisë së tatimeve;
- 5) mbrojtjen e personave dhe besueshmërinë e të dhënave personale;
- 6) mbrojtjen e të drejtave të pronësisë intelektuale dhe industriale;
- 7) interesat ose mbrojtja e çdo personi i cili e ka dërguar informatën e kërkuar, pa çfarëdo qoftë obligimi që të njëjtën ta dërgojë, nëse ky person nuk pajtohet me shpalljen e kësaj informate, dhe/ose
- 8) mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe veçanërisht për mbrojtjen e disa llojeve dhe/ose tipave të lokaliteteve të virgjëra

(3) Subjektet nga neni 52 të këtij neni nuk do ta refuzojnë kërkesën për informata, sipas paragrafit (2) pika 1, 4, 5, 7 dhe 8 të këtij neni, nëse kjo kërkesë u dedikohet informatave për lëshimet ose për emisionet tjera në mjedisin jetësor.

(4) Në çdonjërin nga rastet e përmendura në paragrafin (1) dhe paragrafin (2) të këtij neni, subjektet nga neni 52 janë të obliguar të vlerësojnë se mbrojtja e interesit publik, të cilit i dedikohet informata e kërkuar është me rëndësi më të madhe se interesi të cilit i shërben dërgimi i informatës.

(5) Informatat për mjedisin jetësor të cilat i kanë në dispozicion ose të cilat i ruajnë subjektet, ndërkaq të cilat i kërkon kërkuesi duhet të bëhen pjesërisht të arritshme nëse prej tyre është e mundur që të ndahen informatat nga paragrafi (1) alineja 4 dhe nga paragrafi (2) të këtij neni.

(6) Subjektet nga neni 52 të këtij ligji janë të obliguar të marrin vendim për refuzimin e kërkesës, në tërësi ose pjesërisht, përkatësisht konkluzion me shkrim, i cili duhet t'i përmbajë shkaqet për refuzimin e kërkesës, si dhe këshillë për mundësitë e ankesës për vendimin ose konkluzionin. Subjektet nga neni 52 të këtij ligji janë të obliguar ta dërgojnë vendimin ose konkluzionin në afatet e parapara në nenin 53 të këtij ligji.

(7) Kundër vendimit ose konkluzionit nga paragrafi (6) të këtij neni, të marrë nga subjekti nga neni 52 paragrafi (1) alineja 1 të këtij ligji, kërkuesi ka të drejtë të paraqesë ankesë te Komisioni për mbrojtjen e së drejtës për qasje të lirë deri te informatat me karakter publik.

(8) Kundër vendimit ose konkluzionit nga paragrafi (6) të këtij neni, të marrë nga subjekti nga neni 52 paragrafi (1) alineja 2, 3 dhe 4 të këtij ligji, kërkuesi ka të drejtë për ankesë te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(9) Kundër aktvendimeve sipas ankesave nga paragrafët (7) dhe (8) të këtij neni, mund të paraqitet padi për hapje të kontestit administrativ para gjykatës kompetente.

Neni 56

Grumbullimi dhe shpallja e informatave për mjedisin jetësor

(1) Subjektet nga neni 52 të këtij ligji, varësisht nga kompetenca e tyre, janë të obliguar që informatat për mjedisin jetësor, me të cilat disponojnë ose që i ruajnë të tjerët në emrin e tyre, të sigurojnë zgjerimin, qasjen e opinionit dhe mbajtjen e informatave në forma dhe formate të cilat mund të riprodhohen lehtë dhe të jenë të arritshme nëpërmjet rrjeteve të komunikimit elektronik.

(2) Subjektet nga neni 52 të këtij ligji, varësisht nga kompetenca e tyre, janë të obliguar të mundësojnë pjesëmarrjen e opinionit gjatë përgatitjes së ligjeve, dispozitave tjera dhe akteve juridike në pajtim me kushtet, mënyrën dhe procedurën e përcaktuar me nenin 61 paragrafi (4) të këtij ligji.

(3) Në rast rreziku të drejtpërdrejtë për jetën dhe për shëndetin e njerëzve ose mjedisin jetësor, të shkaktuar nga aktivitetet e njeriut ose nga ndikimi i natyrës, subjektet nga neni 52 të këtij ligji, janë të obliguar t'i shpallin pa shtyrje të gjitha informata, të cilat i kanë ose që i ruajnë të tjerët në emrin e tyre, me qëllim që t'i mundësohet opinionit të ndërmarrë masa për pengimin ose zbutjen e dëmit që mund të ndodhë.

Neni 56-a

Azhurnimi i informatave për mjedisin jetësor

Subjektet nga neni 52 të këtij ligji, e kanë për detyrë që informatat e

mjedisit jetësor të cilat i posedojnë vazhdimisht t'i azhurnojnë si dhe në to detyrimisht të fusin:

- 1) tekste të marrëveshjeve dhe konventave relevante ndërkombëtare, ose kontrata dhe tekste të akteve juridike të miratuara prej organeve të mjedisit jetësor apo prej organeve që kanë lidhje me mjedisin jetësor;
- 2) dokumente të cilat përmbajnë politika, strategji, plane dhe programe në lidhje me mjedisin jetësor;
- 3) raporte për përparimin e zbatimit të materialeve të cekura në pikat 1 dhe 2 të këtij paragrafi, duke i përfshirë edhe raportet për atë se si të njëjtat janë përgatitur, si dhe të ruhen në formë elektronike;
- 4) raporte për gjendjen e mjedisit jetësor nga neni 45 i këtij ligji;
- 5) të dhëna ose pasqyra të dhënash të fituara nga mbikëqyrja e aktiviteteve të cilat ndikojnë apo ekziston mundësia që të ndikojnë negativisht mbi mjedisin jetësor;
- 6) autorizime të lëshuara nga subjektet e nenit 52 të këtij ligji, zbatim i të cilave në masë të konsiderueshme mund të ndikojë mbi mjedisin jetësor, si dhe marrëveshje të lidhura ndërmjet personave fizikë dhe juridikë zbatim i të cilave në masë të konsiderueshme mund të ndikojë mbi mjedisin jetësor ose ta përcaktojnë vendin ku këso informata mund të kërkohen apo të gjinden në përputhje me këtë ligj dhe
- 7) studime për vlerësimin e ndikimit të projekteve mbi mjedisin jetësor ose ta përcaktojnë vendi ku informatat mund të kërkohen apo gjenden në përputhje me këtë ligj.

Neni 57

Organi kompetent për përhapjen e informatave për mjedisin jetësor

Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, kujdeset për përhapjen e informatave për mjedisin jetësor dhe për sigurimin e qasjes më të lehtë të informatat për mjedisin jetësor, të cilat i posedojnë subjektet nga neni 52 të këtij ligji.

Neni 58

Kompensimi i shpenzimeve për dhënien e informatës së kërkuar

(1) Subjektet nga neni 52 të këtij ligji për dhënien e informatave të kërkuara, nuk arkëtojnë kompensim.

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) të këtij neni, subjektet nga neni 52 të këtij ligji, arkëtojnë kompensim të shpenzimeve për dhënien e informatave me kërkesën e palës së interesuar në raste të caktuara.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë e përcakton lartësinë e kompensimit nga paragrafi (2) i këtij neni, dhe rastet kur arkëtohet kompensimi, me propozim të ministrit i cili e drejton organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor i cili përcaktohet në bazë të shpenzimeve reale të cilat i bën organi për dhënien e informatave.

(4) Lartësia e kompensimit të shpenzimeve për dhënien e informatave, të përcaktuara me dispozitën nga paragrafi (3) të këtij neni, duhet të jetë e arsyeshme dhe të mos i kalojë shpenzimet reale të bëra me qëllim që të dërgohet informata e kërkuar.

(5) Kërkimi i regjistrave ose evidencave të të dhënave, si dhe kontrollimi i informatave në vendin ku ruhen ose mbahen, bëhet pa kompensim.

IX PLANIFIKIMI I MBROJTJES SË MJEDISIT JETËSOR

Neni 59

Sistemi për planifikim

(1) Për shkak të realizimit të qëllimeve të përcaktuara në nenin 4 paragrafi (1) të këtij ligji, nëpërmjet sistemit të masave dhe të aktiviteteve për planifikim afatgjatë të mbrojtjes dhe të përparimit të mjedisit jetësor, zhvillimi i mbrojtjes dhe përparimit me mjedisin jetësor, përcaktohet dhe orientohet në pajtim me zhvillimin e përgjithshëm ekonomik, shoqëror dhe kulturor të Republikës së Maqedonisë, me ç'rast u jepet përparësi masave për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, në interes të gjeneratave të tashme dhe të ardhshme.

(2) Me sistemin për planifikim nga paragrafi (1) të këtij neni orientohet dhe harmonizohet realizimi i masave dhe aktiviteteve ekonomike, teknike, si dhe masave për zbatimin e obligimeve të ndërmarra me ratifikimin e marrëveshjeve ndërkombëtare të ratifikuara, me qëllim që të mbrohet dhe përparohet mjedisi jetësor dhe të sigurohet zhvillim i qëndrueshëm.

(3) Masat për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, të përcaktuara me dokumentet e planifikimit për mjedisin jetësor, harmonizohen me masat e përcaktuara me dokumentet strategjike, planifikuese dhe programore në lëmin e zhvillimit rajonal, arsimit dhe shkencës, veprimtarive ekonomike, të cilat bazohen në shfrytëzimin e begative natyrore, transportit, telekomunikimeve, turizmit, planifikimit hapësinor dhe urbanistik dhe shfrytëzimit të tokës.

Neni 60

Llojet e dokumenteve planifikuese dhe kompetenca për miratimin e tyre

(1) Në bazë të politikës dhe qëllimeve për mjedisin jetësor, vlerësimit të gjendjeve të dhënat në Raportin për gjendjen me mjedisin jetësor nga neni 45 paragrafi (2) i këtij ligji si dhe përcaktimit të masave të cilat duhet të ndërmerren për shkak të arritjes së qëllimeve për mjedisin jetësor, Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, miraton Plan nacional aksionar për mjedisin jetësor të Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Plan nacional aksionar për mjedisin jetësor).

(2) Këshilli i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, në bazë të vlerësimit të gjendjeve dhe nevojave të veta specifike, e në pajtim me Planin nacional aksionar për mjedisin jetësor, miratojnë plane lokale aksionare për mjedisin jetësor, në pajtim me metodologjinë nga neni 61 paragrafi (3) të këtij ligji.

(3) Plane të veçanta nga planet lokale aksionare për mjedisin jetësor mund të paraqesin strategji dhe plane përkatëse, nëse ato i plotësojnë kushtet e parapara me ligjet e veçanta.

(4) Dokumentet planifikuese nga paragrafi (1) dhe paragrafi (2) të këtij neni i dedikohen periudhës prej gjashtë vjetësh dhe përtëriten varësisht nga kushtet e sapokrijuara, kurse në mënyrë të obligueshme përtëriten pas kalimit të afatit për të cilin janë miratuar.

(5) Këshilli i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe i komunave në Qytetin e Shkupit, formojë trup të udhëhequr nga prefekti, i cili do ta përcjellë implementimin e planit lokal aksionar për mjedisin jetësor dhe do të propozojë ndryshime në planet lokale aksionare për mjedisin jetësor, kurse për këtë një herë në vit e informon organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

Neni 61

Procedura për miratimin e dokumenteve planifikuese, përgatitja e dispozitave dhe pjesëmarrja e opinionit në procedurë

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, miraton Planin nacional aksionar për mjedisin jetësor.

(2) Pjesëmarrja e opinionit në përgatitjen dhe miratimin e Planit nacional aksionar dhe planeve lokale aksionare për mjedisin jetësor, zhvillohet në mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me paragrafin (8) të këtij neni.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, miraton metodologji për përpunimin e planeve lokale aksionare për mjedisin jetësor.

(4) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan kushtet, mënyrën dhe procedurën për pjesëmarrjen e opinionit në rrjedhën e përpunimit të dispozitave dhe akteve tjera nga lëmi i mjedisit jetësor.

(5) Organet e administratës shtetërore dhe organet e njësive të pushtetit lokal, me qëllim të pjesëmarrjes së publikut në marrjen e vendimeve, e kanë për detyrë ta njoftojnë publikun për të gjitha propozimet në lidhje me hartimin, miratimin, ndryshimin ose revidimin e planeve dhe programeve, përmes njoftimeve publike apo në ndonjë mënyrë tjetër përkatëse siç janë mediumet elektronike dhe shtypi; si dhe publikut t'i sigurojnë qasje deri te informatat në lidhje me propozimet, duke i përfshirë edhe informatat për të drejtën e publikut që të marrë pjesë në procedurën e vendimmarrjes në lidhje me planet dhe programet dhe deri te organi kompetent pranë të cilit mund të paraqiten vërejtje dhe pyetje.

(6) Organet nga paragrafi (5) të këtij neni, e kanë për detyrë që publikut t'ia sigurojë të drejtën që t'i shprehë vërejtjet, propozimet dhe mendimet e veta, para se të merren vendimet për planet dhe programet, po kështu janë të obliguar që gjatë marrjes së vendimeve t'i kenë në konsideratë mendimet e publikut.

(7) Gjatë marrjes së vendimeve që kanë të bëjnë me planet dhe programet, organet nga paragrafi (5) të këtij neni, e kanë për detyrë që të ndërmarrin masa për informimin e publikut në lidhje me vendimet e marra si dhe shkaqet dhe bazën mbi të cilat mbështeten vendimet duke e përfshirë edhe informimin për procesin e pjesëmarrjes së publikut.

(8) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor i përcakton llojet e planeve dhe programeve të cilat miratohen në përputhje me dispozitat e paragrafit (4) të këtij neni, mënyrën dhe procedurën e pjesëmarrjes së publikut gjatë miratimit, ndryshimit ose revidimit të planeve dhe programeve, si dhe mënyrën dhe kriteret në bazë të të cilave përcaktohet pjesëmarrja e publikut, duke i përfshirë edhe organizatat joqeveritare.

(9) Përjashtim nga paragrafi (5) dhe (6) të këtij neni, janë planet dhe programet dedikimi i vetëm i të cilëve ka të bëjë me sigurinë nacionale, mbrojtjen e vendit dhe sigurinë dhe shpëtimin e popullatës.

Neni 62

Kompetenca për zbatimin e dokumenteve planifikuese

(1) Planin nacional aksionar për mjedisin jetësor e zbatojnë organet kompetente të administratës shtetërore dhe të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, ndërmarrjet publike dhe institucionet publike, si dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë të cilët, në

bazë të autorizimit publik, kryejnë veprimtari ose ndërmarrin aktivitet që kanë ndikim në mjedisin jetësor.

(2) Në bazë të të dhënave të marra nga organet, organizatat, institucionet dhe nga personat juridikë dhe fizikë nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, çdo tri vjet përgatit raport për zbatimin e planit dhe ia dërgon Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan mënyrën e dërgimit të të dhënave të organet, organizatat dhe institucionet, ndërmarrjet publike dhe institucionet publike, si dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë, nga paragrafi (1) të këtij neni kompetentë për zbatimin e planit.

(4) Planin lokal aksionar për mjedisin jetësor e zbatojnë prefekti i komunës, prefekti i Qytetit të Shkupit dhe prefektët e komunave në Qytetin e Shkupit, si dhe personat tjerë juridikë dhe fizikë të përcaktuar me planin. Me propozimin e prefektit, këshilli i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, përshkruan mënyrën e dërgimit të të dhënave nga organet dhe personat juridikë dhe fizikë kompetentë për zbatimin e planit.

(5) Në bazë të të dhënave të dërguara në pajtim me dispozitat e paragrafëve (2) dhe (4) nga ky nen, organi kompetent për miratimin e planit, mund të vendosë që plani të ndryshohet ose të plotësohet.

Neni 63

Përmbajtja e Planit nacional aksionar për mjedisin jetësor

Plani nacional aksionar për mjedisin jetësor përmban:

- 1) masa të përgjithshme afatmesme dhe afatgjata për mbrojtjen dhe për administrim me mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve;
- 2) orientime për mbrojtjen nga ndotja dhe për përparimin e cilësisë së ujit, ajrit dhe truallit, mbrojtjen e natyrës, mbrojtjen nga zhurma, rrezatimi jonizues dhe jo jonizues, administrimi me hedhurinën, si dhe aktivitete tjera për mbrojtjen e sistemit klimatik nga ndikimet antropogjene dhe aktivitetet që janë me rëndësi për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe shëndetin e njerëzve, kurse rregullohen me ligje të veçanta;
- 3) administrimi dhe shfrytëzimi i begative natyrore;
- 4) aktivitete të parapara për ngritjen e vetëdijes publike dhe për zhvillimin e arsimit për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor;
- 5) ndikimet e masave të parapara në zhvillimin ekonomik;
- 6) subjektet kompetente për zbatimin e elementeve të caktuara të planit, dhe
- 7) masa dhe aktivitete tjera me rëndësi për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor.

Neni 64

Përmbajtja e planeve lokale aksionare për mjedisin jetësor

Planet lokale aksionare për mjedisin jetësor, në bazë të vlerësimit të shkallës së ndotjes së mjedisit jetësor në rajonin e dhënë, përmbajnë masa dhe aktivitete afatmesme dhe afatgjata për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe shëndetin e njerëzve, me interes dhe në kompetencë të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, e veçanërisht për:

- 1) mbrojtjen e ajrit nga ndotja dhe për përmirësimin e cilësisë së ajrit;
- 2) furnizimin me ujë cilësor për pije në sasi të mjaftueshme;
- 3) mbrojtjen e ujërave nga ndotja, pastrimin e ujërave të ndyta,

zvogëlimin progresiv të lëshimeve dëmtuese dhe eliminim gradual të emisioneve të substancave të rrezikshme në ujëra dhe për zbutjen e pasojave nga ndikimi i dëmshëm i ujërave dhe nga mungesa e ujit;

4) administrimin me hedhurina;

5) mbrojtjen nga zhurma dhe dridhjet e shkaktuara si rezultat i veprimtarive ekonomike dhe veprimtarive e aktiviteteve tjera;

6) zhvillimin urban dhe planifikimin hapësinor;

7) zhvillimin e transportit lokal publik dhe komunikacionin e rajonit;

8) rritjen e efikasitetit energjetik;

9) zhvillimin e turizmit ekologjik dhe ndikimin e tij në mjedisin jetësor;

10) mbrojtjen e biodiversitetit;

11) administrimin dhe shfrytëzimin e begative natyrore;

12) ngritjen e vetëdijes publike dhe zhvillimin e arsimit për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor;

13) pasojat nga zhvillimi ekonomik në mjedisin jetësor, dhe

14) subjektet kompetente për zbatimin e elementeve të caktuara të planit.

X VLERËSIMI I NDIKIMIT TË STRATEGJIVE, PLANEVE DHE PROGRAMEVE TË CAKTUARA NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 65

Vlerësimi strategjik

(1) Me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, Qeveria e Republikës së Maqedonisë i përcakton strategjitë, planet dhe programet, duke i përfshirë edhe ndryshimet e atyre strategjive, planeve dhe programeve (në tekstin e mëtejme: dokumente të planit), për të cilat detyrimisht zbatohet procedura për vlerësimin e ndikimit të tyre mbi mjedisin jetësor dhe mbi shëndetin e njerëzve (në tekstin e mëtejme: vlerësimi strategjik).

(2) Vlerësimi strategjik realizohet në dokumente të planit të cilat përgatiten në sferën e bujqësisë, pylltarisë, peshkatarisë, energjetikës, industrisë, xehetarisë, transportit, zhvillimit rajonal, telekomunikimeve, administrimit me hedhurina, administrimit me ujëra, turizmit, planifikimit hapësinor dhe urbanistik dhe shfrytëzimit të tokës dhe me të cilat krijohet bazë për realizimin e projekteve për të cilat bëhet vlerësimi i ndikimeve mbi mjedisin jetësor ose në të gjitha dokumentet e planit me të cilat rregullohet administrimi me zonat e mbrojtura të shpallura në pajtim me ligjin ose mund të ndikojnë mbi ato zona.

(3) Me përjashtim, për dokumentet e planit nga paragrafi (2) i këtij neni, me të cilat përcaktohet shfrytëzimi i sferave të vogla me rëndësi lokale dhe me të cilat parashihen ndryshime të vogla në dokumentet e planit nga paragrafi (2) i këtij neni, vlerësimi strategjik do të kryhet vetëm kur organi i cili e përpilon dokumentin e planit do të konstatojë se ka ndikime të konsiderueshme mbi mjedisin jetësor dhe mbi shëndetin e njerëzve në pajtim me rregullën nga paragrafi (4) i këtij neni.

(4) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor i përcakton kriteret në bazë të të cilave përcaktohet nëse një dokument i planit do të mund të ketë ndikim të konsiderueshëm mbi mjedisin jetësor dhe mbi shëndetin e njerëzve.

(5) Për dokumentet e planit të cilat nuk janë të përcaktuara me rregullën nga paragrafi (1) i këtij neni, e me të cilat krijohet bazë për realizimin e projekteve për të cilat bëhet vlerësimi i ndikimit mbi mjedisin jetësor, vlerësimi strategjik kryhet vetëm atëherë kur është e sigurt se ato mund të kenë ndikim të konsiderueshëm mbi mjedisin jetësor dhe mbi shëndetin e njerëzve në pajtim me rregullën nga paragrafi (4) i këtij neni.

(6) Organi i cili e përpilon dokumentin e planit detyrohet që të miratojë vendim për realizimin ose vendim për mosrealizimin e vlerësimit strategjik, në të cilin janë të arsyetuara shkaqet për realizimin, përkatësisht mosrealizimin në pajtim me kriteret e përcaktuara në rregullën nga paragrafi (4) i këtij neni.

(7) Në rastet nga paragrafi (6) i këtij neni kur është i nevojshëm realizimi i vlerësimit strategjik i ndikimit mbi mjedisin jetësor, me vendimin nga paragrafi (6) i këtij neni, përcaktohet edhe vëllimi i vlerësimit strategjik.

(8) Vendimin nga paragrafi (6) i këtij neni e miraton personi i cili udhëheq me organin i cili e përpilon dokumentin e planit, përkatësisht kryetari i komunës, i komunës në qytetin e Shkupit ose kryetari i qytetit të Shkupit, atëherë kur dokumentin e planit e përpilon komuna, komuna e qytetit të Shkupit ose qyteti i Shkupit.

(9) Organi i cili e përpilon dokumentin e planit detyrohet që t'i caktojë organet e prekura nga implementimi i dokumentit të planit në mënyrën e përcaktuar me aktin e miratuar në pajtim me nenin 61 paragrafi (8) i këtij ligji, si dhe t'i konsultojë ato gjatë miratimit të vendimit për realizimin, përkatësisht për mosrealizimin e vlerësimit strategjik, si edhe gjatë realizimit të vlerësimit strategjik.

(10) Organi i cili e përpilon dokumentin e planit në afat prej pesë ditësh nga dita e miratimit të vendimit nga paragrafi (6) i këtij neni, bashkë me formularët nga paragrafi (20) i këtij neni, detyrohet që t'i publikojë në ueb faqen e vet në mënyrën e përcaktuar me aktin e miratuar në pajtim me nenin 61 paragrafi (8) të këtij ligji.

(11) Kundër vendimit nga paragrafi (6) i këtij neni, publiku ka të drejtë ankese në afat prej 15 ditësh, nga dita e publikimit të tij në ueb faqen e organit i cili e përpilon dokumentin e planit, te ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor kur vendimin e miraton kryetari i komunës, i komunës në qytetin e Shkupit ose kryetari i qytetit të Shkupit, përkatësisht në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë kur vendimin e miraton organi i administratës shtetërore.

(12) Organi i cili e përpilon dokumentin e planit në afat prej pesë ditëve të punës nga dita e miratimit të vendimit nga paragrafi (6) i këtij neni, bashkë me formularët nga paragrafi (20) i këtij neni, si dhe dokumentet tjera shoqëruese, detyrohet t'i dërgojë te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(13) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit, formularëve dhe dokumenteve tjera shoqëruese nga paragrafi (12) këtij neni, me të cilin është vendosur që mos të realizohet vlerësimi strategjik, nëse vlerëson se janë plotësuar kushtet për realizimin e vlerësimit strategjik të dokumentit të planit ose ai ka ndikim të konsiderueshëm mbi mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve, do të miratojë aktvendim me të cilin e ngarkon organin i cili e përpilon dokumentin e planit që të realizohet vlerësim strategjik në atë.

(14) Me aktvendimin nga paragrafi (13) i këtij neni do të përcaktohet edhe vëllimi i vlerësimit strategjik.

(15) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit, formularëve dhe dokumenteve tjera shoqëruese nga paragrafi (12) i këtij neni, me të cilin është vendosur që të realizohet vlerësimi strategjik do të lëshojë aktvendim me të cilin e përcakton vëllimin e vlerësimit strategjik nëse konstaton se ai nuk është përcaktuar plotësisht nga organi i cili e përgatit dokumentin e planit.

(16) Aktvendimin nga paragrafët (13) dhe (15) të këtij neni, organi i

administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor detyrohet t'i publikojë në ueb faqen e tij.

(17) Kundër aktvendimit nga paragrafët (13) dhe (15) të këtij neni publiku i prekur, si dhe organi i cili e përpilon dokumentin kanë të drejtë ankese në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë.

(18) Në rast kur organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor konstaton se vendimi, formularët, si dhe dokumentacioni tjetër i dërguar nga paragrafi (12) i këtij neni, nuk i përmbajnë informatat e nevojshme për vlerësimin e nevojës, përkatësisht mosekzistimin e nevojës për realizimin e vlerësimit strategjik detyrohet që në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të tyre, të kërkojë nga organi i cili e përpilon dokumentin e planit që t'i dërgojë informatat e kërkuara.

(19) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nuk miraton aktvendim nga paragrafët (13) dhe (15) të këtij neni në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit nga paragrafi (6) i këtij neni, do të konsiderohet se nuk ka vërejtje për atë.

(20) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e përcakton formën, përmbajtjen dhe formularin e vendimit nga paragrafi (6) i këtij neni dhe të formularëve për nevojën e realizimit, përkatësisht mosrealizimit të vlerësimit strategjik nga paragrafi (12) i këtij neni.

Neni 66

Përfundimet

Vlerësimi strategjik nuk zbatohet për dokumentet planifikuese që miratohen:

- për nevojat e mbrojtjes së Republikës së Maqedonisë;
- për kohën e gjendjes së luftës ose të jashtëzakonshme, dhe
- në lëmin e financave dhe Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, dhe buxhetin e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit.

Neni 66-a

(1) Në rast kur me dokumentin e planit parashihet realizimi i projektit, për të cilin njëkohësisht zbatohet procedura për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor në pajtim me nenin 77 të këtij ligji, organi i cili e përpilon dokumentin e planit mund të miratojë vendim për zbatimin e procedurës për vlerësim strategjik bashkë me procedurën për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor.

(2) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i cili e përgatit dokumentin e planit detyrohet që në vendimin nga neni 65 paragrafi (6) i këtij ligji, t'i paraqesë shkaqet për zbatimin e përbashkët të të dyja procedurave dhe ta arsyetojë mënyrën e konsultimit të publikut dhe organeve të prekura nga realizimi i dokumentit të planit në procedurën e miratimit të dokumentit të planit.

(3) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, raporti për vlerësim strategjik të mjedisit jetësor nga neni 67 i këtij ligji, do të jetë pjesë përbërëse e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor nga neni 83 i këtij ligji.

(4) Subjekti i cili e zbaton procedurën për vlerësimin e ndikimit të projekteve mbi mjedisin jetësor detyrohet që t'i marrë parasysh të gjitha aspektet e procedurës për vlerësim strategjik.

(5) Raporti për vlerësim strategjik të mjedisit jetësor nga paragrafi (3) i këtij neni, duhet të nënshkruhet nga personi i cili është përfshirë në listën

e ekspertëve për vlerësim strategjik të ndikimit mbi mjedisin jetësor nga neni 68 i këtij ligji.

Neni 67

Raporti për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor

(1) Kur nevojitet zbatimin i vlerësimit strategjik për ndikimin në mjedisin jetësor, në pajtim me neni 65 të këtij ligji, organi i cili përgatit dokumentin planifikues, përgatit raport për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor (në tekstin e mëtejshëm): Raport për mjedisin jetësor gjatë përpilimit të dokumentit të planit, përkatësisht para se ai të dërgohet për miratim nga organi kompetent.

(2) Nëse në pajtim me rregullat për miratim të dokumentit të caktuar të planit kërkohet që ai të miratohet në dy faza, dhe atë si draft-plan dhe propozim-plan, raporti për vlerësim strategjik të mjedisit jetësor për dokumentin e planit përgatitet para përcaktimit të draft-dokumentit të planit dhe i njëjti është pjesë përbërëse e draft-dokumentit të planit të propozuar.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan përmbajtjen e raportit për mjedisin jetësor në të cilin identifikohen, përshkruhen dhe vlerësohen ndikimet e mundshme mbi mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve nga implementimi i dokumentit të planit dhe alternativat e mundshme duke i marrë parasysh qëllimet dhe shtrirjen gjeografike të dokumentit të planit.

(4) Me rastin e përcaktimit të vëllimit dhe të hollësisë së informatave në raportin për mjedisin jetësor, organi i cili zbaton vlerësimin strategjik, është i obliguar të kërkojë mendim nga organet, të cilat janë prekur me implementimin e dokumentit planifikues.

(5) Me rastin e përcaktimit të vëllimit dhe hollësisë së informatave, në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, organi i cili zbaton vlerësimin strategjik duhet t'i marrë parasysh njohuritë dhe metodat ekzistuese të vlerësimit, përmbajtjen dhe nivelin e hollësisë së dokumenteve planifikuese dhe pjesëmarrjen e tyre në procesin e vendosjes, interesat e opinionit dhe nevojat për informata të organit që vendos.

(6) Organi i cili përgatit dokumentin planifikues për përgatitjen e raportit për mjedisin jetësor, angazhon së paku një person nga Lista e eksperteve për vlerësim strategjik të mjedisit jetësor nga neni 68 të këtij ligji, i cili nënshkruan raportin si person përgjegjës për cilësinë e tij. Nëse raportin për mjedisin jetësor e përgatisin më shumë veta, ose ekspertë dhe persona tjerë juridikë, atëherë raportin detyrimisht e nënshkruan së paku një person nga Lista e eksperteve nga neni 68 të këtij ligji, si person përgjegjës për cilësinë e tij.

(7) Vlerësimin strategjik e zbaton organi i cili përgatit dokumentin planifikues.

(8) Vlerësimin strategjik të dokumenteve planifikuese, të cilat i miratojnë komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, e zbaton prefekti i komunës, prefekti i Qytetit të Shkupit dhe prefektët e komunave në Qytetin e Shkupit.

(9) Në rastin kur vlerësimi strategjik zbatohet në dokumentin planifikues i cili rezulton prej ndonjë dokumenti planifikues tjetër më të lartë, për të cilin paraprakisht është bërë vlerësimi strategjik, organi i cili e përgatit dokumentin planifikues duhet t'i ketë në konsideratë informatat relevante që i ka në dispozicion për efektin e dokumentit planifikues më të lartë mbi mjedisin jetësor të cilat i ka marrë gjatë miratimit të dokumenti planifikues.

(10) Në rastet nga paragrafi (9) të këtij neni, raporti për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor i përfshin informatat të cilat realisht janë të nevojshme për miratimin e dokumentit planifikues më të ulët, dhe të cilat në përputhje me njohuritë dhe metodat ekzistuese të vlerësimit, me përmbajtjen dhe hollësitë e dokumentit planifikues më të lartë, fazën dhe nivelin e miratimit kontribuojnë në drejtim të vlerësimit të drejtë të ndikimit të dokumentit planifikues më të ulët mbi mjedisin jetësor dhe mundësohet shmangie e dublimit të vlerësimit të ndikimit mbi mjedisin jetësor.

(11) Në raportin për mjedisin jetësor nga paragrafi (1) i këtij neni, është e nevojshme që të përfshihen informata relevante për ndikimin mbi mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve nga zbatimi i dokumentit të planit, të cilat janë të përmbajtura në aktet juridike ose vendimet e miratuara nga organet tjera.

(12) Nëse bëhet fjalë për zbatim të procedurës për vlerësim strategjik të ndikimeve mbi mjedisin jetësor në kuadër të projekteve për të cilat janë siguruar mjete nga Bashkimi Evropian ose donator tjetër i huaj, raportin për mjedisin jetësor mund ta përpilojë edhe ekspert i huaj i angazhuar në kuadër të projektit, i cili nuk është i përfshirë në Listën e ekspertëve për vlerësim strategjik nga neni 68 i këtij ligji.

(13) Në rastet nga paragrafi (12) i këtij neni, personi që është angazhuar në kuadër të projektit është i detyruar që bashkë me raportin për vlerësim strategjik, të dorëzojë dëshmi se është i angazhuar si ekspert për përpilim të raportit për mjedis jetësor për vlerësim strategjik të ndikimeve mbi mjedisin jetësor në kuadër të projektit të financuar nga mjetet e Bashkimit Evropian ose donator tjetër i huaj.

Neni 68

Ekspert për vlerësim strategjik të mjedisit jetësor mund të jetë personi fizik që e ka të dhënë provimin profesional për vlerësim të dokumentit të planit mbi mjedisin jetësor dhe që është i vendosur në Listën e ekspertëve për vlerësim strategjik të mjedisit jetësor në pajtim me nenin 85 të këtij ligji.

Neni 69

Informimi dhe pjesëmarrja e opinionit

(1) Para fillimit të procedurës për miratimin e dokumenteve planifikuese dhe në afatin prej pesë ditësh pune nga dita e kompletimit të raportit për mjedisin jetësor, organi i cili përgatit dokumentin planifikues, shpall informata që i dedikohen projekt dokumentit planifikues dhe raportit për mjedisin jetësor, vendit ku mund të shqyrtohet projekt dokumenti planifikues, së bashku me informatën për procedurën e pjesëmarrjes së opinionit.

(2) Organi nga paragrafi (1) nga ky nen është i obliguar që në të njëjtën kohë ta dërgojë projekt dokumentin planifikues dhe raportin për mjedisin jetësor te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, dhe organet e përfshira nga implementimi i dokumenteve planifikuese, personat juridikë dhe fizikë dhe opinioni, mund të paraqesin mendimin e vet lidhur me projekt dokumentin planifikues dhe raportin për mjedisin jetësor te organi i cili përgatit dokumentin planifikues, në afat prej 30 ditësh nga dita e dërgimit, përkatësisht shpalljes së informatave lidhur me to.

(4) Organi nga paragrafi (1) të këtij neni, me rastin e përpunimit të dokumentit planifikues, është i obliguar t'i marrë parasysh mendimet e marra në pajtim me paragrafin (3) të këtij neni, për çka përgatit raport të

veçantë nga konsultimi me publikun.

(5) Raporti nga konsultimi me publikun nga paragrafi (4) i këtij neni përpilohet në pajtim me rregullën nga neni 61 i këtij ligji.

Neni 70

Vlerësimi i ndikimeve tejkufitare gjatë përgatitjes së dokumenteve planifikuese në Republikën e Maqedonisë

(1) Nëse ekziston mundësia që zbatimi i dokumentit të planifikimit në Republikën e Maqedonisë të shkaktojë ndikim tejkufitar në mjedisin jetësor dhe jetën dhe shëndetin e njerëzve, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, shtetit që preket i dërgohen:

- përshkrimi i dokumentit planifikues;
- raporti për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor të dokumentit planifikues; dhe
- ftesa për pjesëmarrje në konsultimet për dokumentin planifikues në afat prej dy muajsh nga dita e dërgimit të ftesës;

(2) Me kërkesën e shtetit i cili konsideron se një dokument i caktuar planifikimi, i cili përgatitet në Republikën e Maqedonisë mund të ndikojë në mjedisin jetësor dhe jetën dhe shëndetin e njerëzve në territorin e saj, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, siguron informatat nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i punëve të jashtme, përshkruan mënyrën e zbatimit të konsultimeve jashtëkufitare nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni.

Neni 71

Vlerësimi i ndikimeve tejkufitare kur dokumentet planifikuese përgatiten në një shtet tjetër

(1) Nëse Republika e Maqedonisë merr informatë nga organi kompetent i një shteti tjetër për përgatitjen e dokumentit planifikues, i cili mund të ketë ndikim në mjedisin jetësor dhe jetën dhe shëndetin e njerëzve në Republikën e Maqedonisë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që menjëherë të fillojë procedurë për vlerësimin e prekjës së Republikës së Maqedonisë nga realizimi i dokumentit planifikues.

(2) Nëse organi i administratës shtetërore për punët nga lëmi i mjedisit jetësor vlerëson se dokumenti planifikues nga paragrafi (1) të këtij neni mund të ketë ndikim në mjedisin jetësor dhe jetën dhe shëndetin e njerëzve në Republikën e Maqedonisë, e informon menjëherë organin e shtetit tjetër për qëllimin që institucionet relevante dhe opinioni i prekur i Republikës së Maqedonisë të përfshihen në konsultimet para miratimit të dokumentit planifikues, me kushte dhe mënyrën e paraparë me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë.

(3) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor ose ndonjë institucion tjetër relevant i Republikës së Maqedonisë kuptojnë për përgatitjen e dokumentit planifikues në një shtet tjetër nga paragrafi (1) të këtij neni, ato janë të obliguara ta informojnë menjëherë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i punëve të jashtme të Republikës së Maqedonisë për nevojën e dërgimit të informatës zyrtare te organi kompetent i shtetit tjetër, me qëllim që të mundësohet pjesëmarrje në procedurën nga paragrafi (2) të këtij neni.

Neni 71-a

Vlerësimi strategjik me ndikime tejkufitare

Në procedurën për vlerësim strategjik të dokumenteve planifikuese që mund të kenë ndikime tejkufitare, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor mund të ndërmarrë aktivitete për konsultime të hollësishme me organet e shtetit tjetër apo të ndërmarrë masa për lidhje të marrëveshjeve të veçanta me shtetin tjetër me të cilat do të rregullohet procedura e konsultimeve reciproke në vlerësimin strategjik të dokumenteve planifikuese.

Neni 72

Vlerësimi i raportit për mjedisin jetësor

(1) Organi i cili e përpilon dokumentin e planit detyrohet që në raportin për mjedisin jetësor t'i inkorporojë mendimet e marra në procedurën për konsultim me publikun në pajtim me nenin 69 të këtij ligji dhe në procedurën për konsultim tejkufitar në pajtim me nenin 70 të këtij ligji dhe bashkë me dokumentin e planit dhe raportin për konsultim me publikun nga neni 69 paragrafi (4) i këtij ligji, t'i dërgojë në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, vlerëson përshtatshmërinë e raportit për mjedisin jetësor në një afat prej 60 ditësh nga dita e dërgimit të dokumentacionit nga paragrafi (1) të këtij neni dhe të njëjtën e dërgon te organi i cili miraton dokumentin planifikues.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mund të autorizojë persona për vlerësimin e raportit për mjedisin jetësor nga Lista e nenit 68 të këtij ligji, të cilët nuk kanë marrë pjesë në përgatitjen e raportit.

(4) Kur është kompetent për përgatitjen e dokumentit planifikues organi i administratës shtetërore për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, raportin për mjedisin jetësor, së bashku me vlerësimin e përshtatshmërisë së raportit, e bën publik për opinionin.

(5) Vlerësimin e përputhshmërisë së raportit për mjedis jetësor nga paragrafi (2) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e publikon në ueb faqen e vet në afat prej pesë ditëve të punës nga dita e miratimit të vlerësimit.

Neni 73

Vendosja

(1) Organi i cili përgatit dokumentin planifikues ose ndryshimin e dokumentit planifikues, në pajtim me neni 65 të këtij ligji, është i obliguar t'i marrë parasysh konstatimet nga raporti për mjedisin jetësor, mendimet dhe komentet e marra nga organet që preken nga implementimi i dokumentit planifikues, si dhe rezultatet nga konsultimet tejkufitare.

(2) Organi i cili miraton dokumentin planifikues, është i obliguar të marrë parasysh edhe mendimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor lidhur me përshtatshmërinë e raportit për mjedisin jetësor.

Neni 74

Shpallja e vendimit

(1) Organi i cili e miraton dokumentin e planit detyrohet që ta shpall

vendimin për miratim dhe për këtë t'i njoftojë organet e prekura dhe publikun, si dhe vendin i cili është konsultuar në pajtim me nenin 70 të këtij ligji.

(2) Organi i cili e ka miratuar dokumentin e planit nga paragrafi (1) i këtij neni, në ueb faqen e vet i publikon dokumentin e miratuar të planit dhe njoftimin nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Në rast të konsultimit tejkufitar njoftimin nga paragrafi (1) i këtij neni, shtetit tjetër ia dërgon organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punëve të jashtme.

(4) Në njoftimin nga paragrafi (3) i këtij neni që dërgohet në shtetin tjetër përfshihen edhe:

- deklarata në të cilën sublimohet se si janë integruar ndikimet mbi mjedisin jetësor të dokumentit të planit dhe si raporti i përgatitur për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor i ka marrë parasysh mendimet nga pjesëmarrja e publikut në pajtim me nenin 69 i këtij ligji dhe rezultatet nga procedura për konsultimin tejkufitar në pajtim me nenin 70 të këtij ligji, si dhe shkaqet për zgjedhjen e alternativës së miratuar në dokumentin e planit në lidhje me alternativat tjera që ekzistojnë,
- dokumenti i miratuar i planit dhe
- masat të cilat kanë të bëjnë me ndjekjen e efekteve nga zbatimi i dokumentit të planit në pajtim me nenin 75 të këtij ligji.

(5) Në rastet nga neni 71 të këtij ligji, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, i propozon Qeverisë së Republikës së Maqedonisë edhe miratimin e konkluzionit lidhur me vlerësimin strategjik të dokumentit planifikues që e miraton shteti tjetër.

(6) Qeveria e Republikës së Maqedonisë nëpërmjet organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i punëve të jashtme, informon shtetin tjetër për ecurinë nga zbatimi i vlerësimit strategjik ose për miratimin apo mosmiratimin e dokumentit planifikues.

Neni 75

Përcjellja e efekteve nga zbatimi i dokumenteve planifikuese

(1) Organi i cili përgatit dokumentin planifikues, është i obliguar t'i përcjellë efektet në mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve nga zbatimi i dokumentit planifikues, me qëllim që në fazën e hershme të shqyrtohen efektet negative të paparapara dhe të ndërmerren veprime përkatëse për përmirësimin e gjendjes.

(2) Ndjekja e efekteve mbi mjedisin jetësor dhe mbi shëndetin e njerëzve nga zbatimi i dokumentit të planit, kur kjo është e përshtatshme, mund të kryhet përmes rrjeteve monitoruese ekzistuese shtetërore dhe lokale të mjedisit jetësor në Republikën e Maqedonisë.

(3) Në rast të pasojave me efekte të paparapara negative të zbatimit të dokumenteve të planifikimit nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i cili përgatit dokumentin planifikues, si dhe personi tjetër juridik dhe fizik dhe shoqatat e qytetarëve nga lëmi i mjedisit jetësor, për këtë janë të obliguar ta informojnë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

XI VLERËSIMI I NDIKIMIT TË PROJEKTEVE TË CAKTUARA NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 76

Lënda e vlerësimit të ndikimit në mjedisin jetësor

(1) Lëndë vlerësimi të ndikimit në mjedisin jetësor janë projektet e përcaktuar në pajtim me nenin 77 të këtij ligji, të cilët për shkak të karakterit, vëllimit dhe vendit në të cilin zbatohen, mund të kenë ndikim të konsiderueshëm në mjedisin jetësor.

(2) Vlerësimi nga paragrafi (1) të këtij neni bëhet nëpërmjet përcaktimit, përshkrimit dhe vlerësimit të ndikimeve, të cilat i ka ose mund t'i ketë projekti i caktuar gjatë realizimit, punës dhe ndërprerjes së tij me punë për njerëzit:

- njerëzit dhe llojllojshmërinë biologjike;
- truallin, ujin, ajrin dhe begatitë tjera natyrore, dhe për klimën;
- trashëgiminë historike dhe kulturore, si dhe për
- ndikimet e ndërsjella të elementeve nga alinetë 1, 2 dhe 3 të këtij paragrafi.

Neni 77

Projektet për të cilat zbatohet proceduara për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, zbaton projektet për të cilat në mënyrë të domosdoshme zbatohet proceduara për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor dhe përcakton kriteret, në bazë të së cilëve përcaktohet nevoja për zbatimin e procedurës për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor, për projekte tjera të caktuara të përgjithshme, të cilat do të mund të kishin ndikim të konsiderueshëm ndaj mjedisit jetësor, si dhe përcakton kriteret në bazë të së cilëve përcaktohet nevoja e zbatimit të procedurës për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor gjatë ndodhjes së ndryshimeve në objektet ekzistuese.

(2) Nevoja e zbatimit të procedurës për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor, përcaktohet edhe me kontrollimin e çdo rasti të veçantë, në bazë të karakterit, vëllimit dhe vendit në pajtim me kriteret nga paragrafi (1) të këtij neni, e duke pasur parasysh njohuritë më të reja shkencore e teknike dhe zgjidhjet në dispozitat me të cilat përcaktohen kufijtë më të ulët të emisioneve në mjedisin jetësor.

Neni 78

Projektet të të cilat nuk bëhet vlerësimi i ndikimit në mjedisin jetësor

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në raste të veçanta me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor, mund të vendosë, duke hulumtuar për secilin rast, që të mos kryhet vlerësimi i ndikimit ndaj mjedisit jetësor, përgjithësisht ose pjesërisht, për projektet, në raste:

- lufte ose gjendje të jashtëzakonshme,
- për nevojat e mbrojtjes së Republikës së Maqedonisë, nëse vërtetohet se zbatimi i procedurës për vlerësimin e ndikimit ndaj mjedisit jetësor, ka efekt negativ për mbrojtjen ose
- nevoje për parandalimin urgjent të ngjarjeve të cilat nuk kanë mundur të parashikohen, e të cilat mund të ndikojnë seriozisht ndaj shëndetit, sigurimit, pronës së njerëzve ose ndaj mjedisit jetësor.

(2) Për projektet nga paragrafi (1) alineja 2 të këtij neni, Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, miraton vendim që të mos kryhet vlerësimi i ndikimit ndaj mjedisit jetësor dhe i njëjti shpallet në ueb faqen e Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe në ueb faqen e organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor dhe organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mbrojtjes. Vendimi

shpallet së paku në një gazetë ditore e pranishme në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë.

(3) Krahas vendimit nga paragrafi (2) i këtij neni, në ueb faqet e paragrafit (2) të këtij neni shpallen informatat për:

- ndikimin e projektit ndaj mjedisit jetësor,
- krijimin e mbeturinave dhe ujërave të zeza (lloji dhe sasia, prania e materieve dhe substancave të rrezikshme dhe të dëmshme dhe ngjashëm),
- ndikimin e projektit ndaj biodiversitetit,
- shfrytëzimin e pasurive natyrore,
- ndikimin e ndërsjellë të elementeve nga alinetë 1, 2, 3 dhe 4 të këtij paragrafi dhe
- adresën ku mund të dorëzohen vërejtje, mendime dhe propozime.

(4) Për sigurimin e kohës së mjaftueshme për informimin e publikut, informatat nga paragrafi (3) i këtij neni, janë të kapshme në ueb faqet së paku 30 ditë.

(5) Në afat prej 15 ditësh nga dita e kalimit të afatit nga paragrafi (4) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes, është i detyruar që të gjitha vërejtjet, mendimet dhe propozimet e marra, me përgjigje të veçantë ose përmbledhëse të të njëjtave, t'i dorëzojë te organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

(6) Në bazë të të dhënave të marra nga paragrafi (5) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, merr aktvendim me të cilin pranohet ose refuzohet kërkesa për realizimin e projektit në pajtim me nenin 87 të këtij ligji.

(7) Aktvendimi nga paragrafi (6) i këtij neni, shpallet në pajtim me nenin 90 paragrafi (5) të këtij ligji.

Neni 79

Mënyra e vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor

(1) Procedura për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, përbëhet nga përcaktimi, përshkrimi, vlerësimi dhe vlerësimi i ndikimit të drejtpërdrejtë ose të tërthortë në mjedisin jetësor nga zbatimi ose moszbatimi i projektit.

(2) Ndikimi i projektit në mjedisin jetësor vlerësohet në pajtim me gjendjen e mjedisit jetësor të rajonit të prekur gjatë kohës kur paraqitet informimi për qëllimin e zbatimit të projektit.

(3) Gjatë vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, merret parasysh:

- përgatitja, kryerja, zbatimi dhe ndërprerja me realizimin e projektit, duke përfshirë edhe rezultatet dhe efektet e përfundimit të projektit;
- mënjanimi i substancave ndotëse dhe kthimi i rajonit të prekur në gjendje të mëparshme, nëse ky obligim është paraparë me dispozita të posaçme, dhe
- funksionimi normal i projektit, si dhe mundësitë për avari.

(4) Ministri i cili drejton me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, miraton udhëzime të hollësishme për zbatimin e procedurës për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor, të cilat do të merren në konsideratë gjatë zbatimit të procedurës.

Neni 80

Informimi për qëllimin e kryerjes së projektit

(1) Çdo person juridik dhe fizik që ka për qëllim të zbatojë projekt për të cilin ekziston mundësia se është përfshirë me nenin 77 dhe nenin 78 paragrafi (1) alineja 2 të këtij ligji (në tekstin e mëtejshëm: investuesi) është i obliguar që te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, të paraqesë informatë për qëllimin e zbatimit të projektit, si dhe mendimin e tij për nevojën e vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejshëm: informim).

(2) Investuesi është i obliguar që informatën nga paragrafi (1) të këtij neni ta paraqesë te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor me shkrim dhe në formë elektronike.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej 10 ditësh nga dita e marrjes së informatës, e informon investuesin për nevojën e plotësimit të informatës.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej pesë ditësh pune nga dita e pranimit të informimit të plotë, është i obliguar ta shpallë në mënyrën e përcaktuar në nenin 90 paragrafi (1) pika 1 të këtij ligji.

(5) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan informatat të cilat duhet t'i përmbajë informimi. Informatat e përshkruara duhet të jenë të mjaftueshme për organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor që të mund të përcaktojë nevojën e vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor.

Neni 81

Procedura për përcaktimin e nevojës së vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor

(1) Procedura për përcaktimin e nevojës së vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, bëhet për projektet e përcaktuara në pajtim me nenin 77 të këtij ligji.

(2) Ministri i cili drejton me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor e përcakton mënyrën dhe procedurën e verifikimit të nevojës për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar ta kryejë procedurën për përcaktimin e nevojës së vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, në afat prej 30 ditësh nga marrja e informimit në tërësi, sipas neni 80 të këtij ligji.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, me vendim e informon investuesin për nevojën e vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor. Në bazë të informimit, investuesi paraqet kërkesë për përcaktimin e vëllimit të vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor.

(5) Vendimi nga paragrafi (4) të këtij neni shpallet në afat prej shtatë ditësh pune nga dita e paraqitjes, në mënyrën e përcaktuar në neni 90 paragrafi (1) pika 2 të këtij ligji.

(6) Kundër vendimit nga paragrafi (4) të këtij neni, investuesi, personat juridikë dhe fizikë të prekur, si dhe shoqatat e qytetarëve të formuara për mbrojtjen dhe për përparimin e mjedisit jetësor, mund të paraqesin ankesë te Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej tetë ditësh nga dita e shpalljes së vendimit.

(7) Personi juridik dhe fizik nga neni 80 paragrafi (1) të këtij ligji, me rastin e paraqitjes së informimit për qëllimin e zbatimit të projektit, mund

të kërkojë që organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor në të njëjtën kohë të paraqesë edhe kërkesë për përcaktimin e vëllimit të vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor nga paragrafi (4) të këtij neni.

(8) Në rastet nga paragrafi (7) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim të përbashkët në të cilin përmbahet edhe mendimi për vëllimin e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor nga neni 82 të këtij ligji.

Neni 82

Përcaktimi i vëllimit të vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor

(1) Në bazë të kërkesës për përcaktimin e vëllimit të vlerësimit të ndikimit të projektit në mjedisin jetësor dhe llojit të projektit, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përcakton vëllimin e studimit për ndikimin e projektit në mjedisin jetësor.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor gjatë përcaktimit të vëllimit të studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor doemos duhet të konsultohet me investitorin dhe me komunën, me Qytetin e Shkupit dhe me komunat e Qytetit të Shkupit në rajonin e të cilave duhet të realizohet projekti, si dhe me organet dhe institucionet e tjera relevante të administratës shtetërore, të cilat e kanë për detyrë të japin informata dhe mendime brenda afatit prej 15 ditësh prej ditës së dërgimit të kërkesës për konsultime.

(3) Për përcaktimin e vëllimit të studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mund të autorizojë persona nga Lista e ekspertëve nga neni 85 paragrafi (1) të këtij ligji.

(4) Gjatë përgatitjes së mendimit për përcaktimin e vëllimit të studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, i merr parasysh mendimet e marra në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni.

(5) Mendimi për vëllimin e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, në mënyrë të veçantë duhet të përmbajë:

- alternativat të cilat duhet të merren parasysh;
- pasqyrën themelore dhe hulumtimet të cilat duhet të bëhen;
- metodat dhe kriteret të cilat shfrytëzohen për parashikimin dhe për vlerësimin e efekteve;
- masat për përmirësim të cilat duhet të merren parasysh;
- personat juridikë të cilët duhet të konsultohen gjatë përgatitjes së studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor; dhe
- struktura, përmbajtja dhe gjatësia e informatave për mjedisin jetësor.

(6) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor mundet që edhe përkrah përcaktimit të vëllimit të studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor, në procedurën e mëtutjeshme për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor të kërkojë informata shtesë nëse vlerëson se është e nevojshme, si dhe të kërkojë që informatat të përpilohen në mënyrë e cila do të përkojë me njohuritë dhe metodat bashkëkohore të vlerësimit.

(7) Mendimi nga paragrafi (5) i këtij neni, shpallet brenda afatit prej pesë ditësh prej ditës së miratimit në përputhje me nenin 90 paragrafin (1) pikën 7 të këtij ligji.

Neni 83

Studimi për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor

(1) Investuesi është i obliguar të përgatisë studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, të nevojshëm për zbatimin e procedurës për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor dhe ta dërgojë te organi i administratës shtetërore kompetent për punën nga lëmi i mjedisit jetësor, me shkrim ose në formë elektronike.

(2) Investuesi i cili përgatit studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, angazhon së paku një person nga Lista e ekspertëve, nga neni 85 paragrafi (1) të këtij ligji, i cili nënshkruan studimin si person përgjegjës për cilësinë e tij. Nëse studimi përpunohet nga më shumë persona, ekspertë të tjerë ose person juridik, investuesi emëron së paku një person nga Lista e ekspertëve, i cili nënshkruan studimin si person përgjegjës për cilësinë e tij.

(3) Organi i administratës shtetërore, organet e komunës, Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, të cilat posedojnë informata relevante për përpunimin e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, janë të obliguar që këto informata, me kërkesën e investuesit, t'ia bëjnë të arritshme në pajtim me nenin 51 paragrafi (1) dhe neni 53 të këtij ligji.

(4) Në afat prej pesë ditësh pune nga dita e pranimit, përkatësisht kompletimit, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, shpall studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor në mënyrën e përcaktuar në nenin 90 paragrafi 1 pika 3 të këtij ligji, dhe e dërgon për konsultim te komuna ose Qyteti i Shkupit, në rajonin e së cilës duhet të zbatohet projekti.

(5) Çdo person, organet e administratës shtetërore, prefektët e komunave, Qytetit të Shkupit dhe i komunave në Qytetin e Shkupit, mund të paraqesin mendimin e vet, me shkrim, te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej 30 ditësh nga dita e shpalljes së studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor.

(6) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, nuk është i obliguar t'i marrë parasysh mendimet e dërguara pas kalimit të afatit nga paragrafi (5) të këtij neni.

(7) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor konstaton se studimi i paraqitur për vlerësimin e ndikimit të projektit në ambientin e njeriut nuk i përmban kërkesat e përshkruara me nenin 84 të këtij ligji, ia kthen investuesit dhe përcakton afat për plotësim ose përpunim, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se 40 ditë, duke filluar nga dita e pranimit të studimit.

(8) Nëse investuesi nuk e plotëson studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, në pajtim me paragrafin (7) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, e dërgon studimin te personi i cili, në pajtim me nenin 86 të këtij ligji, është përcaktuar ta përgatitë raportin për ndikimin e projektit në mjedisin jetësor.

Neni 84

Përmbajtja e studimit për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor

Përmbajtjen e kërkesave të cilat duhet t'i plotësojë studimi për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor, e përshkruan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

Neni 85

Lista e ekspertëve për vlerësimin e ndikimit të projekteve në mjedisin jetësor dhe Lista e ekspertëve për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, vendos dhe udhëheq Listë të ekspertëve për vlerësimin e ndikimit të projekteve në mjedisin jetësor dhe Listë të ekspertëve për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor.

(2) Ekspert për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor dhe ekspert për vlerësimin strategjik të mjedisit jetësor mund të jetë çdo person fizik i cili e ka dhënë provimin profesional për vlerësim të ndikimit të projektit, përkatësisht provimin profesional për vlerësim të dokumentit të planit në mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejshëm: provim profesional).

(3) Listat nga paragrafi (1) i këtij neni shpallen në ueb faqen dhe në tabelën e shpalljeve të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Formën dhe përmbajtjen e Listave dhe mënyrën e udhëheqjes së tyre i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 85-a

Provimi profesional mund ta japë personi që i plotëson kushtet në vijim:

- të jetë shtetas i Republikës së Maqedonisë,
- të ketë vendbanim në Republikën e Maqedonisë,
- të ketë arsim të lartë nga sfera përkatëse (diplomë për arsim të lartë të mbaruar katërvjeçar ose diplomë me 300 kredi sipas sistemit evropian për transfer të kredive (SETK)),
- me vendim të plotfuqishëm të mos i jetë kumtuar ndalim për kryerje të profesionit, veprimtarisë ose detyrës derisa zgjasin pasoja nga ndalimi dhe
- të ketë së paku pesë vite përvojë pune pas diplomimit, në sferën e mbrojtjes së mjedisit jetësor për të cilën është parashtruar kërkesa për dhënie e provimit profesional.

Neni 85-b

(1) Provimi profesional përbëhet prej dy pjesëve edhe atë:

- pjesa e parë (pjesa teorike), me të cilën kontrollohet njohuria teorike e kandidatëve dhe
- pjesa e dytë (shembull praktik), me të cilën kontrollohet aftësia praktike e kandidatëve.

(2) Pjesa e parë nga provimi profesional nga paragrafi (1) i këtij neni, jepet me shkrim në mënyrë elektronike, me përgjigje të numrit të caktuar të pyetjeve në formë të zgjidhjes së testit elektronik në kompjuter.

(3) Pjesa e dytë e provimit profesional përbëhet nga:

- shembulli praktik dhe
- pyetje të cilave kandidati duhet t'u përgjigjet në bazë të analizës së shembullit praktik.

Neni 85-v

(1) Provimi profesional jepet sipas programit në të cilin përmbahen materiali, rregullat dhe literatura.

(2) Programin për dhënie të provimit nga sfera përkatëse e miraton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 85-g

(1) Bazat e pyetjeve për pjesën e parë të provimit dhe bazat e shembujve praktikë për pjesën e dytë të provimit nga neni 85-m të këtij ligji, i përpilojnë persona profesionistë dhe profesorë nga sfera përkatëse që kanë së paku dhjetë vjet përvojë pune në sferën e mbrojtjes së mjedisit jetësor, të caktuar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Pyetjet nga pjesa e parë e provimit profesional dhe pyetjet dhe shembujt praktikë nga pjesa e dytë e provimit i verifikon Komisioni i përbërë nga:

- dy përfaqësues dhe zëvendës të tyre nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, të emëruar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor,
- dy përfaqësues dhe zëvendës të tyre nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë dhe
- një përfaqësues dhe zëvendësi i tij nga radhët e personave profesionalë dhe profesorëve nga sfera përkatëse të cilët kanë së paku dhjetë vite përvojë pune në sferën e mbrojtjes së mjedisit jetësor.

(3) Komisioni nga paragrafi (2) i këtij neni, kryen edhe revizion dhe azhurnim të bazave të pyetjeve dhe bazave të shembujve praktikë nga neni 85-m të këtij ligji së paku një herë në vit.

(4) Gjatë revizionit Komisioni veçanërisht i merr parasysh ndryshimet e rregullave në të cilat bazohet pyetja, përkatësisht shembulli praktik, numrin e kandidatëve që i janë përgjigjur, suksesin në përgjigjen e tyre, si dhe kriteret tjera të cilat mund të ndikojnë në përmirësimin e kualitetit të bazave nga neni 85-m i këtij ligji.

(5) Në bazë të revizionit të kryer dhe azhurnimit të bazave të pyetjeve dhe bazave të shembujve praktikë, Komisioni vendos që pyetjet dhe shembujt praktikë të ndryshohen apo të mënjanohen plotësisht nga bazat nga neni 85-m të këtij ligji.

(6) Personat profesionalë, profesorët dhe personat nga paragrafi (1) të këtij neni dhe anëtarët e Komisionit për verifikim nga paragrafi (2) të këtij neni, kanë të drejtë për kompensim në para që e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(7) Shuma e kompensimit në para nga paragrafi (6) i këtij neni, caktohet në bazë të numrit të pyetjeve të përpiluara dhe shembujve praktikë, si dhe ndërlikueshmërisë së materies.

(8) Kompensimi vjetor në para nuk e tejkalon nivelin e tri rrogave mesatare të paguara në Republikën e Maqedonisë për vitin paraprak të publikuara nga Enti Shtetëror i Statistikës.

Neni 85-d

Punët profesionale dhe administrative për nevojat e zbatimit të provimit profesional i kryen organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, të cilin teknikisht e zbaton personi juridik i regjistruar në Regjistrin Qendror të Republikës së Maqedonisë i zgjedhur nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 85-gj

Provimi profesional zbatohet së paku një herë në vit.

Neni 85-e

(1) Kërkesën për dhënie të provimit kandidati e parashton te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Me kërkesën për dhënie të provimit kandidati detyrohet të parashtrojë dëshmi për plotësimin e kushteve për dhënie të provimit profesional, të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 85-zh

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor ose personi i autorizuar nga ai, përcakton nëse kandidati i plotëson kushtet për dhënien e provimit.

(2) Kundër aktvendimit me të cilin është refuzuar kërkesa për dhënie të provimit, mund të ngrihet kontest administrativ para gjykatës kompetente në afat prej 30 ditësh nga pranimi i aktvendimit.

Neni 85-z

(1) Kandidatit të cilit i është miratuar kërkesa për dhënie të provimit, i caktohet koha dhe vendi për dhënie të provimit profesional, e kandidati njoftohet më së voni në afat prej tetë ditësh para dhënies së provimit.

(2) Kandidatit i mundësohet që të fillojë ta japë provimin në terminin e parë të ardhshëm nga dita e kërkesës së miratuar për dhënie të provimit.

Neni 85-x

(1) Provimi jepet në lokal për dhënien e provimit, të pajisur veçanërisht për dhënien e provimit profesional me pajisje materiale teknike dhe informatike, lidhje interneti dhe pajisje për incizimin e dhënies.

(2) Publiku informohet për datën dhe kohën e dhënies së provimit së paku tri ditë para mbajtjes së provimit.

(3) Dhënia e provimit incizohet dhe drejtpërdrejt emitohet në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e nëse për shkaqe teknike incizimi ndërpritet, incizimi i provimit të plotë vendoset në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Personi juridik i cili zbaton provimin profesional duhet t'i përmbush kushtet hapësinore dhe pajisjen materiale-teknike dhe informatike në lokalet për dhënie të provimit profesional kushte të cilat më afërsisht i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Në lokalin për dhënie të provimit, gjatë kohës së dhënies së provimit janë të pranishëm dy përfaqësues nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor dhe një përfaqësues nga Ministria e Shoqërisë Informatike dhe Administratës (informatikanë).

Neni 85-i

(1) Para fillimit të dhënies së provimit profesional, përfaqësuesi i organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e përcakton identitetin e kandidatit me shikim të letërnjoftimit.

(2) Kandidatit, gjatë kohës së dhënies së pjesës së parë të provimit, nuk i lejohet shfrytëzimi i ligjeve, ligjeve me koment dhe sqarim, telefonit mobil, aparateve kompjuterike portative dhe mjeteve tjera teknike dhe informatike, lëndëve të përgatitura paraprakisht dhe ngjashëm.

(3) Kandidatit, gjatë kohës së dhënies së pjesës së dytë të provimit, i lejohet shfrytëzimi vetëm i ligjeve (pa komente dhe sqarime), që në version elektronik gjenden në kompjuterin në të cilin kandidati e jep

provimin.

(4) Kandidatit, gjatë kohës së dhënies së pjesës së parë dhe të dytë të provimit, nuk i lejohet të kontaktojë me kandidatë ose persona tjerë përveç me informatikanët nga neni 85-x paragrafi (5) të këtij ligji, në rast se ka problem teknik me kompjuterin

(5) Nëse problemet teknike me kompjuterin mënjanohen për pesë minuta provimi vazhdon, e nëse nuk mënjanohen në këtë afat, provimi ndërpritet vetëm për atë kandidat dhe do të mbahet në afat prej më së shumti tri ditësh nga dita e ndërprerjes së provimit.

(6) Nëse ka probleme me më shumë se pesë kompjuterë dhe ato nuk mënjanohen në afat prej pesë minutash provimi ndërpritet për të gjithë kandidatët që e japin provimin dhe do të mbahet në afat prej më së shumti tri ditësh nga dita e ndërprerjes së provimit.

(7) Nëse kandidati gjatë dhënies së pjesës së parë dhe të dytë të provimit, vepron në kundërshtim me paragrafët (2), (3) dhe (4) të këtij neni, nuk do t'i lejohet dhënia e mëtejme e provimit në atë termin të caktuar.

(8) Në rastet nga paragrafi (7) i këtij neni, konsiderohet se kandidati nuk e ka dhënë provimin profesional dhe kjo konstatohet në procesverbalin për dhënien e provimit profesional.

(9) Përfaqësuesit e autorizuar nga neni 85-x paragrafi (5), gjatë kohës së dhënies së provimit nuk guxojnë të qëndrojnë më gjatë se pesë sekonda në afërsi të drejtpërdrejtë të kandidatit që e jep provimin, përveç në rast të mënjanimit të problemit teknik, kur nuk guxojnë të qëndrojnë më gjatë se pesë minuta.

Neni 85-j

(1) Nëse gjatë dhënies së provimit profesional krijohen shkaqe të arsyeshme për të cilat kandidati nuk mund ta vazhdojë dhënien e provimit (sëmundje, pushim i lindjes dhe ngjashëm), do të ndërpritet provimi për një kohë të caktuar, e cila nuk mund të jetë më e gjatë se gjashtë muaj.

(2) Aktvendim për vazhdimin e provimit miraton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor. Lutja parashtrohet në afat prej tetë ditësh nga ndërprerja e shkaqeve për prolongimin e provimit, por më së voni në afat prej gjashtë muajsh.

(3) Nëse kandidati nuk parashtron lutje për vazhdimin e provimit në afatin e caktuar në paragrafin (2) të këtij neni do të konsiderohet se nuk e ka dhënë provimin.

(4) Kundër aktvendimit të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nga paragrafi (2) i këtij neni, kandidati mund të ngritë kontest administrativ në gjykatën kompetente në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit.

(5) Në vazhdimin e provimit, kandidati nuk e jep atë pjesë të provimit të cilën paraprakisht tanimë e ka dhënë.

Neni 85-k

(1) Provimi profesional fillon me dhënien e pjesës së parë (pjesës teorike), e pastaj të pjesës së dytë (shembull praktik).

(2) Pjesa e dytë jepet në afat prej së paku 15 ditësh pas dhënies së suksesshme të pjesës së parë.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor me Rregullore e

përcakton mënyrën e ndarjes së pikëve në pjesën e parë dhe të dytë të provimit.

Neni 85-II

(1) Pjesa e parë e provimit jepet për çdo sferë përkatëse dhe përmban së paku 50 pyetje me pesë opsione për rrethim prej të cilave njëra është e saktë, dy janë të ngjashme, njëra është e pasaktë në masë të vogël (në të humben numër i vogël pikësh) dhe njëra është e pasaktë në masë të madhe (në të humben numër i madh pikësh).

(2) Kusht për dhënien e pjesës së dytë të provimit është kandidati ta japë pjesën e parë të provimit.

(3) Nëse kandidati nuk e ka dhënë pjesën e parë të provimit në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, do të konsiderohet se provimin nuk e ka dhënë.

Neni 85-I

(1) Pjesa e dytë e provimit profesional përbëhet nga shembulli praktik.

(2) Pyetjet të cilat janë pjesë përbërëse e shembullit praktik janë nga sfera përkatëse dhe kanë dhjetë opsione të mundshme përgjigjesh prej të cilave njëra është e saktë, pesë janë të ngjashme dhe katër janë të ndryshme.

(3) Nëse kandidati nuk e ka dhënë pjesën e dytë të provimit, do të konsiderohet se nuk e ka dhënë provimin.

Neni 85-m

(1) Dhënia e pjesës së parë të provimit profesional bëhet me përgjigjen e numrit të caktuar të pyetjeve në formë të zgjidhjes së testit elektronik në kompjuter.

(2) Pyetjet e testit varësisht nga pesha, vlerësohen me pikë të përcaktuara në test.

(3) Dhënia e pjesës së dytë të provimit profesional kryhet me studim të shembullit praktik dhe përgjigje të numrit të caktuar të pyetjeve që dalin nga shembulli praktik, në formë të zgjidhjes softuerike elektronike (në tekstin e mëtutjeshëm: shembull praktik elektronik).

(4) Pyetjet nga shembulli praktik varësisht nga pesha, vlerësohen me pikë të përcaktuara në shembullin praktik.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e themelon Sistemin unik elektronik për dhënien e provimit profesional.

(6) Pyetjet e përmbajtura në testet për dhënien e pjesës së parë të provimit profesional dhe përgjigjet e tyre, si dhe shembulli praktik dhe pyetjet që dalin nga shembujt praktikë dhe përgjigjet e tyre ruhen në sistemin unik elektronik për dhënien e provimit profesional.

(7) Sistemi elektronik nga paragrafi (5) i këtij neni përmban edhe bazë të kapshme publikisht prej së paku 250 pyetje për çdo sferë, si dhe bazë të kapshme publikisht prej së paku 20 shembujve praktikë për çdo sferë, për nevojat e pjesës së dytë të provimit.

(8) Në sistemin elektronik përmbahet edhe udhëzim për rregullat dhe literaturën në të cilat përmbahen përgjigjet e pyetjeve nga pjesa e parë e provimit dhe rregullat për pjesën e dytë të provimit.

(9) Numri i pyetjeve dhe shembujve praktikë në bazat nga paragrafi (6) i këtij neni zmadhohet për 10 % në vit, duke filluar nga viti 2015.

(10) Rezultatet nga dhënia e pjesës së parë dhe të dytë të provimit kandidati i ka të kapshme në kompjuterin në të cilin e ka dhënë provimin, menjëherë pas përfundimit të tij.

Neni 85-n

(1) Në ditën e dhënies së pjesës së parë, përkatësisht pjesës së dytë të provimit, përfaqësuesi i organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, kandidatin i jep kod të qasjes, përkatësisht fjalëkalim me të cilin i lejohej qasje në sistemin elektronik nga neni 85-m të këtij ligji.

(2) Pas lejit të qasjes, kandidati merr test elektronik për pjesën e parë të provimit, përkatësisht shembull praktik elektronik për pjesën e dytë të provimit, të gjeneruara në mënyrë kompjuterike, përmbajtjen e të cilave sipas zgjedhjes së rastësishme e cakton softueri i sistemit elektronik nga bazat nga neni 85-m paragrafi (7) të këtij ligji.

(3) Pjesa e parë dhe e dytë e provimit, përmbajnë udhëzim për mënyrën e zgjidhjes së tij, për të cilin përfaqësuesi i organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, jep sqarim, para fillimit të dhënies së provimit.

(4) Sistemi elektronik për dhënien e provimit nuk mund të lejojë ekzistimin e përmbajtjes identike të testit elektronik për pjesën e parë të provimit, përkatësisht shembullin praktik elektronik për pjesën e dytë të provimit në një termin për më shumë se një kandidat.

Neni 85-nj

(1) Në rast të pengimit të realizimit të pjesës së parë ose të dytë të provimit për shkaqe që shpijnë në pamundësi teknike të funksionimit të sistemit elektronik nga neni 85-m të këtij ligji, dhënia e provimit ndërpritet.

(2) Nëse shkaqet nga paragrafi (1) i këtij neni mënjanohen në afat prej 60 minutash nga ndërprerja e provimit, ai vazhdohej menjëherë pas mënjanimit të tyre.

(3) Nëse shkaqet nga paragrafi (1) i këtij neni nuk mënjanohen në afatin nga paragrafi (2) i këtij neni, provimi ricaktohet për termin tjetër.

Neni 85-o

(1) Kohëzgjatja e përgjithshme e kohës së caktuar për përgjigje të pyetjeve nga pjesa e parë e testit për dhënien e provimit, është 120 minuta.

(2) Konsiderohet se provimin e ka dhënë ai kandidat i cili me përgjigje të sakta të pyetjeve të testit ka arritur së paku 70% nga numri i përgjithshëm i pikëve të parapara pozitive.

Neni 85-p

(1) Kohëzgjatja e përgjithshme e kohës e caktuar për përgjigje të pyetjeve nga secili prej shembullit praktik të pjesës së dytë, është 120 minuta.

(2) Konsiderohet se provimin e ka dhënë ai kandidat i cili me përgjigje të sakta të pyetjeve nga shembulli praktik, ka arritur së paku 70% nga numri i përgjithshëm i pikëve të parapara pozitive.

Neni 85-r

(1) Kandidatëve që e kanë dhënë provimin u lëshohet certifikatë në afat prej 15 ditësh nga dita e përfundimit të provimit.

(2) Formën dhe përmbajtjen e certifikatës nga paragrafi (1) i këtij neni e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 85-s

Me kërkesë të kandidatit, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e informon për gabimet e bëra në testin për dhënien e provimit profesional, me mundësimin e shikimit të drejtpërdrejtë të testit.

Neni 85-t

(1) Testet dhe shembujt praktikë shfrytëzohen dhe i jepen kandidatit vetëm gjatë kohës së dhënies së provimit profesional.

(2) Materialet nga provimet e mbajtura, veçanërisht versionet në letër nga Testet dhe shembujt praktikë për dhënien e provimit profesional dhe specimenet për kontroll të saktësisë së përgjigjeve të testit dhe shembullit praktik, si dhe incizimet nga provimet e mbajtura ruhen në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor formon Komision për revizion të provimeve të mbajtura, i cili në punën e vet i shfrytëzon materialet nga paragrafi (2) i këtij neni dhe në të cilin, përveç përfaqësuesit nga organi i administratës shtetërore kompetent për punë nga sfera e mjedisit jetësor, marrin pjesë edhe përfaqësuesi i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë dhe informatikani nga Ministria e Shoqërisë së Informatikës dhe Administratës i caktuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

(4) Komisioni nga paragrafi (3) i këtij neni, mban mbledhje së paku njëherë në vit dhe kryen revizion të mënyrës së realizimit të së paku dy provimeve të mbajtura në vitin rrjedhës.

(5) Komisioni ka të drejtë të kryejë revizion edhe të mënyrës së realizimit të provimeve të mbajtura në pesë vitet e fundit deri në ditën e mbajtjes së mbledhjes së komisionit, por jo më herët nga dita e zbatimit të këtij ligji.

(6) Nëse Komisioni konstaton parregullsi në realizimin e provimit nga individë sipas nenit 85-i të këtij ligji, propozon heqje të Certifikatës nga neni 85-r i këtij ligji.

(7) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor miraton Aktvendim për heqjen e Certifikatës në bazë të propozimit të Komisionit në afat prej tri ditësh nga pranimi i propozimit.

(8) Kundër Aktvendimit nga paragrafi (7) i këtij neni mund të ngrihet kontest administrativ në gjykatën kompetente në afat prej 30 ditësh nga pranimi i aktvendimit.

Neni 85-q

(1) Shpenzimet për dhënien e provimit i bart kandidati, nëse institucioni ku është i punësuar nuk i paguan.

(2) Lartësinë e kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në bazë të shpenzimeve të bëra reale për dhënien e provimit, të domosdoshme për realizimin e pjesës së parë dhe të dytë të provimit, përgatitjes së bazave të pyetjeve, realizimin e testit elektronik, përgatitjen e materialeve dhe ftesave dhe përgatitjen e certifikatave.

(3) Shpenzimet për dhënien e provimit paguhen në llogarinë e të hyrave personale të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga

sfera e mjedisit jetësor.

(4) Nëse shpenzimet nuk paguhen në llogarinë përkatëse të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, më së voni 15 ditë para ditës së caktuar për zbatim të provimit, kandidatit nuk i lejohet dhënie e provimit.

(5) Nëse kandidati në afat prej një viti nga dita e pagimit të mjeteve nuk e jep provimin, mjetet e paguara i kthehen në pajtim me ligjin.

Neni 86

Raporti për përshtatshmërinë e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor

(1) Raporti për përshtatshmërinë e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, e përgatit organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor ose persona të autorizuar prej tij, të cilët gjenden në Listën e ekspertëve për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor nga neni 85 paragrafi (1) të këtij ligji.

(2) Personi i cili gjendet në Listën nga neni 85 paragrafi (1) të këtij ligji, nëse e ka përgatitur, informatën për qëllimin e zbatimit të projektit ose mendimin për vëllimin e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor ose studimin për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor, nuk ka të drejtë ta përgatitë raportin nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Përgatitja e raportit nga paragrafi (1) të këtij neni bëhet në bazë të studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, si dhe në bazë të mendimeve të paraqitura lidhur me studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor.

(4) Me raportin nga paragrafi (1) të këtij neni vërtetohet se studimi për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor i kënaq kërkesat e përshkruara me këtë ligj dhe i propozon kushtet, të cilat duhet të verifikohen me lejen për zbatimin e projektit, si dhe masat për pengimin dhe për zvogëlimin e ndikimeve negative.

(5) Afati për përgatitjen e raportit për përshtatshmërinë e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, nuk mund të jetë më i gjatë se 60 ditë nga dita kur është paraqitur studimi për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, së bashku me mendimet për studimin.

(6) Afati i përcaktuar në paragrafin (5) të këtij neni mund të zgjatet për shkaqe të arsyeshme, veçanërisht në raste të ndërlikuara, por jo më shumë se 30 ditë.

(7) Nëse gjatë përgatitjes së raportit nga paragrafi (1) të këtij neni është vërtetuar se ekzistojnë mangësi të caktuara në studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, ia kthen studimin investuesit, i cili duhet ta plotësojë ose ta përpunojë në një afat jo më të gjatë se 30 ditë. Kur raporti përgatitet nga personi i autorizuar nga paragrafi (1) të këtij neni, i njëjti nuk ka të drejtë ta plotësojë ose ta përpunojë studimin për vlerësimin e ndikimit të projekti në mjedisin jetësor.

(8) Investuesi, me shpenzimet e veta, është i detyruar t'i sigurojë dokumentet e shfrytëzuara gjatë përpunimit të studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, në afat prej pesë ditësh pune nga dita e pranimit të kërkesës për sigurimin e dokumenteve.

(9) Personi nga paragrafi (1) të këtij neni, e dërgon raportin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor te organi i administratës

shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, me shkrim.

(10) Në afat prej pesë ditësh pune nga dita e përgatitjes së raportit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, e paraqet raportin te organet e administratës shtetërore, të cilat janë kompetente për kryerjen e veprimtarive të cilave u dedikohet projekti dhe te organet e komunës ose të Qytetit të Shkupit, në rajonin e së cilës parashihet të zbatohet projekti, dhe e shpall raportin në mënyrën e përcaktuar me nenin 90 paragrafi (1) pika 4 të këtij ligji.

(11) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan formën, përmbajtjen, procedurën dhe mënyrën për përpunimin e raportit për përshtatshmërinë e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor.

(12) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan procedurën për autorizimin e personave nga Lista e ekspertëve nga neni 85 paragrafi (1) të këtij ligji, i cili do të përgatitë raportin nga paragrafi (1) të këtij neni.

Neni 87

Vendimi me të cilin jepet pëlqim ose refuzohet kërkesa për zbatimin e projektit

(1) Në bazë të studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, raporti për përshtatshmërinë e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, diskutimit publik nga neni 91 të këtij ligji dhe mendimeve të marra, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej 40 ditësh nga dita e paraqitjes së raportit nga neni 86 të këtij ligji, merr vendim me të cilin jep pajtim ose refuzon kërkesën për zbatimin e projektit (në tekstin e mëtejshëm: vendim).

(2) Vendimi përmban vlerësim se studimi për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor i kënaq kërkesat e përshkruara me këtë ligj dhe kushtet për dhënien e lejes për zbatimin e projektit në pajtim me nenin 88 të këtij ligji, si dhe masat për pengimin dhe për zvogëlimin e ndikimeve negative, e veçanërisht:

- pengimin e ndikimeve negative në mjedisin jetësor, si rezultat i kryerjes së objektit;
- pengimin, përkufizimin, zbutjen ose zvogëlimin e ndikimeve negative;
- rritjen e ndikimeve negative në mjedisin jetësor, si rezultat i moskryerjes së objektit;
- vlerësimin e efekteve të pritura nga masat e propozuara.

(3) Në afat prej pesë ditësh pune nga dita e marrjes së vendimit nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i administratës publike kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, e dërgon vendimin te investuesi, te organi i administratës shtetërore për dhënien e lejes, përkatësisht vendim për zbatimin e projektit dhe te komuna ose Qyteti i Shkupit, në rajonin e së cilës do të duhej të zbatohet projekti.

(4) Vendimi nga paragrafi (4) të këtij neni shpallet në afat prej pesë ditësh pune nga dita e marrjes, në pajtim me nenin 90 paragrafi (1) pika 5 të këtij ligji.

(5) Vendimi nga paragrafi (1) të këtij neni ndërpritet të ketë veprim juridik, nëse në periudhën prej dy vjetësh nga marrja e tij, nuk është filluar me zbatimin e projektit. Me kërkesën e investuesit, vlera e vendimit mund të vazhdohet vetëm nëse në periudhën prej dy vjetësh nuk ka ndryshime të konsiderueshme të kushteve në rajonin e prekur, njohuritë e

reja lidhur me përmbajtjen themelore të studimit dhe zhvillimit të teknologjisë së re, e cila mund të përdoret në projekt.

(6) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nga paragrafi (1) i këtij neni, nuk miraton aktvendim me të cilin jep pëlqim, përkatësisht nuk miraton aktvendim për refuzimin e kërkesës për realizimin e projektit, në afatin e përcaktuar me paragrafin (1) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës ka të drejtë që në afat prej tri ditëve të punës, të parashtojë kërkesë, në sekretarinë e ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore për punët nga sfera e mjedisit jetësor, që të miratojë aktvendim me të cilin jep pëlqim për realizimin e projektit. Nëse ministri nuk ka sekretari, kërkesa parashtrohet në sekretarinë e selisë së organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(7) Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës nga paragrafi (6) i këtij neni, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(8) Me kërkesën nga paragrafi (6) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës parashtron kopje të kërkesës nga neni 83 paragrafi (1) i këtij neni, për miratimin e aktvendimeve me të cilin jep pëlqim për realizimin e projektit.

(9) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor detyrohet që në afat prej pesë ditëve të punës nga dita e parashtrimit të kërkesës nga paragrafi (6) i këtij neni në sekretari, të miratojë aktvendim me të cilin kërkesa për realizimin e projektit pranohet apo refuzohet.

(10) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nuk e miraton aktvendimin nga paragrafi (9) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund ta njoftojë Inspektoratin Administrativ Shtetëror në afat prej pesë ditëve të punës.

(11) Inspektorati Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej 10 ditësh nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (10) i këtij neni të kryejë mbikëqyrje në organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve të sferës së mjedisit jetësor nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer e informon parashtruesin e kërkesës për gjendjen e konstatuar gjatë mbikëqyrjes së kryer.

(12) Inspektori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ pas mbikëqyrjes së kryer në pajtim me ligjin miraton aktvendim me të cilin e ngarkon ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor që në afat prej dhjetë ditësh të vendosë për kërkesën e parashtruar nga paragrafi (6) i këtij neni, përkatësisht ta miratojë apo refuzojë kërkesën dhe ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dërgohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar.

(13) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor nuk vendos në afatin nga paragrafi (12) i këtij neni, inspektori do të parashtojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksionin administrativ dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës, në të cilin ministri do të vendosë për kërkesën e parashtruar për çfarë në afatin e njëjtë do ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dërgohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar. Inspektori në afat prej tri ditëve të punës e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(14) Nëse ministri nuk vendos edhe në afatin plotësues nga paragrafi (13) i këtij neni, inspektori në afat prej tri ditëve të punës do të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent dhe në atë afat e informon

parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(15) Nëse inspektori nuk vepron për njoftimin nga paragrafi (10) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës në afat prej pesë ditëve të punës ka të drejtë të parashtojë kundërshtim në sekretarinë e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror Administrativ. Nëse drejtori nuk ka sekretari, kërkesa parashtrohet në sekretarinë e selisë së Inspektoratit Shtetëror Administrativ

(16) Drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ detyrohet që në afat prej tri ditëve të punës nga dita e pranimit, ta shqyrtojë kundërshtimin nga paragrafi (15) i këtij neni dhe nëse konstaton se inspektori nuk ka vepruar në pajtim me paragrafët (11) dhe (12) të këtij neni dhe/ose nuk ka parashtruar kallëzim në pajtim me paragrafët (13) dhe (14) të këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për inspektorin për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksionin administrativ dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës në të cilin inspektori do të kryejë mbikëqyrje në organin e administratës shtetërore kompetent për punën nga sfera e mjedisit jetësor nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer, ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(17) Nëse inspektori nuk vepron edhe në afatin plotësues nga paragrafi (16) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent kundër inspektorit dhe në afat prej tri ditëve të punës do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(18) Në rastet nga paragrafi (17) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror menjëherë, e më së voni në afat prej një dite pune do të autorizojë inspektor tjetër që ta kryejë mbikëqyrjen menjëherë.

(19) Në rastet nga paragrafi (18) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror në afat prej tri ditësh e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(20) Nëse drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror nuk vepron në pajtim me paragrafin (15) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent në afat prej tetë ditëve të punës.

(21) Nëse ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nuk vendos në afatin nga paragrafi (14) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të ngritë kontest administrativ në gjykatën kompetente.

(22) Procedura në Gjykatën Administrative është urgjente.

(23) Akti nënligjor nga paragrafi (7) i këtij neni, miratohet në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit të këtij ligji.

(24) Pas miratimit të aktit nënligjor nga paragrafi (7) i këtij neni, ai menjëherë, e më së voni në afat prej 24 orësh publikohet në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 88

Ndikimi juridik i vendimit

(1) Organi i cili është kompetent për dhënien e lejes, përkatësisht të vendimit për zbatimin e projektit për të cilin bëhet vlerësimi i ndikimit në mjedisin jetësor, nuk do të japë leje, përkatësisht vendim për zbatimin e projektit nëse investuesi nuk e deponon vendimin nga neni 87 të këtij ligji, me të cilin jepet pëlqim për zbatimin e projektit ose vendimit nga neni 81 paragrafi (4) të këtij ligji, me të cilin për projektin nuk zbatohet vlerësimi

për ndikimin në mjedisin jetësor, përkatësisht vendimit të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë, të marrë lidhur me projektet nga neni 78 paragrafi (1) alineja 2 të këtij ligji.

(2) Organi i cili është kompetent për dhënien e lejes, përkatësisht vendimit për zbatimin e projektit për të cilin bëhet vlerësimi i ndikimit në mjedisin jetësor, është i obliguar që menjëherë ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor për kërkesat e paraqitura për zbatimin e projekteve për të cilat është bërë vlerësimi i ndikimit në mjedisin jetësor, e të cilat janë përcaktuar në pajtim me nenin 77 dhe 78 paragrafi (1) të këtij ligji.

(3) Leja ose vendimi për zbatimin e projektit, të dhënë në kundërshtim me paragrafin (1) të këtij neni, konsiderohet e pavlefshme.

Neni 89

Realizimi i të drejtave të personave juridikë dhe fizikë të prekur

(1) Personat juridikë dhe fizikë të prekur si dhe shoqatat e qytetarëve të formuara për mbrojtjen dhe për përparimin e mjedisit jetësor, kanë të drejtë të paraqesin ankesë kundër vendimit nga neni 87 paragrafi (1) të këtij ligji te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga dita e shpalljes së vendimit, në pajtim me neni 90 paragrafi (1) pika 5 të këtij ligji.

(2) Personat juridikë dhe fizikë të prekur, si dhe shoqatat e qytetarëve të formuara për mbrojtjen dhe për përparimin e mjedisit jetësor, kanë të drejtë për ankesë kundër vendimit nga neni 87 paragrafi (1) të këtij ligji te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga dita kur kanë kuptuar për marrjen e vendimit, nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor nuk ka vepruar në pajtim me nenin 90 paragrafi (1) dhe 91 këtij ligji.

(3) Investuesi ka të drejtë për kompensimin e dëmit në pajtim me dispozitat e përgjithshme për kompensimin e dëmit, nëse leja ose vendimi me të cilin jepet pëlqim për zbatimin e projektit është prishur, sepse është dhënë në kundërshtim me procedurën e përshtuar me këtë ligj.

(4) Personat juridikë dhe fizikë të prekur, si dhe shoqatat e qytetarëve të formuara për mbrojtjen dhe për përparimin e mjedisit jetësor, para gjykatës kompetente kanë të drejtë të paraqesin kërkesë për ndërmarrjen e masës së përkohshme ndalesë për zbatimin e projektit, në afat prej 15 ditësh nga dita kur kanë kuptuar për dhënien e lejes, përkatësisht marrjes së vendimit për zbatimin e projektit nga neni 88 paragrafi (1) të këtij ligji.

Neni 90

Qasja e dokumenteve dhe informatave për vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të shpallë:

1) informimin nga neni 80 paragrafin (1) të këtij ligji në së paku një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në Internet faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor;

2) vendimin nga neni 81 paragrafi (4) të këtij ligji në së paku një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në Internet faqen si dhe në tabelën e shpalljeve të organit shtetëror të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor;

3) se studimi për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor nga

neni 83 të këtij ligji është i gatshëm dhe i arritshëm për opinionin së paku në një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë, në Radio dhe TV-stacionin lokal, kurse raporti teknik shpallet në Internet faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor;

4) raportin për përshtatshmërinë e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor nga neni 86 të këtij ligji së paku në një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në Internet faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor;

5) vendimin nga neni 87 paragrafi (1) të këtij ligji me të cilin jepet pëlqim ose refuzohet kërkesa për zbatimin e projektit së paku në një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë, në Internet faqen, si dhe në tabelën e shpalljeve të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor;

6) vendin dhe kohën e mbajtjes së shqyrtimit publik nga neni 91 të këtij ligji së paku në një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në Radio dhe TV stacionin lokal;

7) përmbajtje të shkurtër të mendimit nga neni 82 paragrafi (5) i këtij ligji, së paku në një gazetë të përditshme e arritshme në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë, në Internet faqe, si dhe në tabelën e shpalljeve të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, në rastet nga neni 93 i këtij ligji, informatat nga paragrafi (1) i këtij neni, i dërgon pranë organit kompetent të shtetit të prekur në përputhje me nenin 93 të këtij ligji.

(3) Si ditë kur është shpallur informata konsiderohet dita e botimit të fundit të informatës, në njëerën nga mënyrat e përcaktuara në paragrafin (1) të këtij neni.

(4) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi do ta përshkruajë përmbajtjen e shpalljes së dokumenteve nga paragrafi (1) pika 1, 2, 3, 4, 5 dhe 7 të këtij ligji, si dhe mënyrën e konsultimit të opinionit nga neni 91 të këtij ligji.

(5) Kur me ligj ose me rregull të miratuar në bazë të ligjit garantohet besueshmëria e informatave tregtare dhe industriale, e informatave të pronësisë intelektuale dhe industriale, duke i përfshirë edhe informatat për mbrojtje të interesit publik, organet kompetente e kanë për detyrë ta respektojnë besueshmërinë gjatë procedurave në përputhje me paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, si dhe gjatë zbatimit të procedurës për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor.

Neni 91

Diskutimi publik

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të sigurojë mbajtjen e diskutimit publik, së paku pesë ditë pune para kalimit të afatit nga neni 86 paragrafi (5) të këtij ligji lidhur me studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor dhe të sigurojë qasje të informatave, të cilat i nevojiten opinionit për pjesëmarrje në diskutimin publik, në pajtim me nenin 90 të këtij ligji, si dhe t'i informojë shoqatat e qytetarëve për mbrojtjen dhe për përparimin e mjedisit jetësor nga rajoni në të cilin zbatohet projekti.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mund ta anulojë diskutimin publik nëse në të nuk marrin pjesë investuesi, personat të cilët e kanë përgatitur studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, dhe në këtë rast është i obliguar të caktojë termin të ri, së paku pesë ditë pune nga dita kur është ndërprerë diskutimi publik.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mban procesverbal nga diskutimi publik në të cilin përmenden pjesëmarrësit, si dhe konkluzionet, kurse procesverbalit i bashkëngjiten shënimet e stenogramit ose video shënimi nga diskutimi.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që të investuesi, të organet e administratës shtetërore kompetente për veprimtaritë të cilave u dedikohet projekti, dhe të organet e komunës, të Qytetit të Shkupit ose të komunave në Qytetin e Shkupit, në rajonin e së cilës parashihet të zbatohet projekti, të paraqesë një ekzemplar të procesverbalit, së bashku me kontributet, si dhe ta shpallë procesverbalin në Internet faqen e vet.

(5) Në diskutimin publik nuk do të diskutohet për informatat, të cilat janë të mbrojtura me dispozita të veçanta.

Neni 92

Shpenzimet për zbatimin e procedurës për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor

(1) Investuesi është i obliguar t'i kompensojë shpenzimet për veprimin lidhur me informimin për qëllimin e kryerjes së projektit, përcaktimin e vëllimit të vlerësimit të ndikimit në mjedisin jetësor, për përgatitjen e raportit për përshtatshmërinë e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, organizimit dhe mbajtjes së debatit publik dhe shpenzimet për shpalljen e informatave për publikun për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor të përcaktuara në nenin 90 paragrafin (1) të këtij ligji.

(2) Ministri i cili drejton me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor i përcakton llojet dhe lartësinë e shpenzimeve për zbatimin e procedurës për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor, të cilat i kompensojnë investuesi.

(3) Shpenzimet nga paragrafi (2) të këtij neni, përcaktohen në bazë të shpenzimeve reale të cilat bien mbi organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor për ndërmarrje të aktiviteteve të veçanta të cilat shfaqen si pasojë e nevojës nga zbatimi i vlerësimit të ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor.

(4) Shpenzimet nga paragrafi (1) i këtij neni paguhen në llogari të veçantë të organit të administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 93

Vlerësimi i ndikimit tejkufitar mbi mjedisin jetësor të projektit i cili realizohet në territorin e Republikës së Maqedonisë

(1) Në qoftë se gjatë përcaktimit të nevojës për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor konstatohet se projekti mund të shkaktojë ndikim të konsiderueshëm tejkufitar mbi mjedisin jetësor në territorin e një shteti tjetër/shteteve të tjera (në tekstin e mëtejshëm: shtet i prekur), organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor të Republikës së Maqedonisë e ka për detyrë që ta/t'i njoftojë shtetin/et e prekur/a në afatin kohor brenda të cilit e njofton edhe publikun vendor.

(2) Njoftimi nga paragrafi (1) i këtij neni, sidomos përmban:
- njoftim për fillimin e procedurës për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor;
- përshkrim të projektit dhe informata për ndikimin e mundshëm të projektit mbi mjedisin jetësor;

- informata për llojin e vendimit i cili mund të miratohet në lidhje me procedurën për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor;
- afatin kohor për përgjigjen e njoftimit i cili nuk mund të jetë më i shkurtër prej afatit kohor të cilin e ka publiku vendor për dërgimin e mendimit në bazë të aktvendimit për përcaktimin e nevojës për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor.

(3) Në qoftë se shteti i prekur përgjigjet se nuk do të marrë pjesë në procedurën për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor ose nëse nuk i përgjigjet njoftimit brenda afatit të caktuar kohor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor e zbaton procedurën për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor në përputhje me këtë ligj.

(4) Në qoftë se shteti i prekur përgjigjet se është i interesuar që të marrë pjesë në procedurën për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor e ka për detyrë që shtetit të prekur t'i dërgojë:

- Informata në lidhje me procedurën për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor, duke e përfshirë edhe kalendarin për paraqitjen e informatave dhe vendet në të cilat informatat janë të arritshme për publikun dhe
- Informata për projektin e propozuar dhe për ndikimin e mundshëm tejkufitar.

(5) Dokumentacioni i cili i dërgohet shtetit të prekur, njoftimi si dhe informatat shpesh hartohen në gjuhën zyrtare të shtetit të prekur.

(6) Në procedurën për vlerësimin e ndikimit tejkufitar të projektit, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerje të punëve nga fusha e mjedisit jetësor mund të ndërmarrë masa për konsultime të drejtpërdrejta me organet e shtetit të prekur ose të ndërmarrë masa për lidhje të marrëveshjeve të veçanta bilaterale me shtetin e prekur me të cilat hollësisht do të rregullohet procedura për konsultime reciproke në lidhje me vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor.

(7) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, prej shtetit të prekur mund të kërkojë informata në lidhje me gjendjen e mjedisit jetësor në territorin e saj mbi të cilin projekti mund të ketë ndikim të konsiderueshëm, kur këto informata janë të rëndësishme për përgatitjen e dokumentacionit për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor.

(8) Shpenzimet e përkthimit të informatave nga paragrafët (5) dhe (7) të këtij neni, bien mbi investitorin.

Neni 93-a

Pjesëmarrja e publikut të shtetit të prekur

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në bashkëpunim me organin kompetent të shtetit të prekur, e ka për detyrë që të krijojë kushte për informimin e publikut dhe kushte për të pranuar mendime dhe komente nga publiku i prekur të shtetit të prekur njësoj si edhe për publikun vendor, në përputhje me ligjet e Republikës së Maqedonisë.

(2) Informatat e marra nga shteti i prekur bashkë me komentet e publikut të tij, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor i ka në konsideratë gjatë marrjes të aktvendimit për miratimin e zbatimit të projektit.

(3) Në qoftë se organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor merr njoftim prej një shteti tjetër se posedon informata për atë se në Republikën e Maqedonisë do të zbatohet projekt i cili do të kishte ndikim të konsiderueshëm tejkufitar dhe për këtë projekt

shteti përkatës nuk është njoftuar nga ana e Republikës së Maqedonisë në përputhje me këtë ligj, e ka për detyrë, që nëse vlerëson se ekziston ndikim tejkufitar ta inkuadrojë shtetin tjetër në procedurën e vlerësimit të ndikimit mbi mjedisin jetësor në përputhje me këtë ligj.

Neni 93-b

Dërgimi i studimit dhe i aktvendimit deri te shteti i prekur

(1) Pas pranimit të studimit për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor të njëjtin e dërgon deri te shteti/et e prekur/a.

(2) Studimi nga paragrafi (1) të këtij neni, dërgohet në gjuhën zyrtare të shtetit të prekur. Shpenzimet e përkthimit bien mbi investitorin.

(3) Në qoftë se organi kompetent i shtetit të prekur organizon debat publik në lidhje me studimin për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor dhe investitori e kanë për detyrë që të marrin pjesë.

(4) Gjatë përgatitjes së raportit për atë se studimi a është përkatës për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor i fillon konsultimet me organin kompetent të shtetit të prekur në lidhje me masat për zvogëlimin ose eliminimin e ndikimit të mundshëm tejkufitar të projektit. Gjatë konsultimeve merren në konsideratë:

- a) alternativat e mundshme të projektit të propozuar duke e përfshirë edhe alternativën që të mos realizohet projekti dhe masat e mundshme për zbutjen e ndikimeve të konsiderueshme tejkufitare dhe/ose monitorimin e efekteve prej masave të veçanta;
- b) forma tjera të ndihmës së mundshme reciproke të ndikimeve të konsiderueshme tejkufitare nga projekti i propozuar; dhe
- c) çështje të tjera të ndërlydhura me projektin e propozuar.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor pas miratimit të aktvendimit me të cilin jepet pëlqimi ose refuzohet kërkesa për zbatimin e projektit të njëjtin e dërgon pranë organit kompetent të shtetit të prekur, së bashku me:

- a) shkaqet kryesore mbi të cilat mbështetet vendimi, dhe
- b) përshkrimin, aty ku ka nevojë, të masave kryesore për shmangien, zvogëlimin dhe brenda mundësive kompensimin e ndikimeve të dëmshme.

Neni 94

Vlerësimi i ndikimit tejkufitar mbi mjedisin jetësor të projektit i cili realizohet në territorin e shtetit tjetër

(1) Nëse Republika e Maqedonisë merr njoftim nga organi kompetent i një shteti tjetër për atë se projekti i cili do të realizohet në territorin e atij shteti mund të ketë ndikim mbi mjedisin jetësor në Republikën e Maqedonisë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor e ka për detyrë që t'i përgjigjet njoftimit brenda afatit të caktuar kohor dhe njëkohësisht ta njoftojë publikun në Republikën e Maqedonisë për njoftimin të cilin e ka marrë.

(2) Në qoftë se organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor ose ndonjë organ tjetër apo institucion i Republikës së Maqedonisë në ndonjë mënyrë tjetër mësojnë për projektin nga paragrafi (1) të këtij neni, e kanë për detyrë që menjëherë ta njoftojnë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e punëve të jashtme të Republikës së Maqedonisë, i cili duhet të dërgojë njoftim zyrtar deri te organi kompetent i shtetit tjetër, me qëllim që të mundësohet pjesëmarrja në procedurën.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor do t'i njoftojë institucionet relevante dhe publikun e prekur të Republikës së Maqedonisë si të inkuadrohen në procedurën për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor në rastin konkret dhe brenda cilit afat kohor t'i dërgojnë komentet dhe mendimet e tyre.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor mund të organizojë debat publik në rajonin e Republikës së Maqedonisë i cili do të goditej nga realizimi i projektit.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor për organizimin e debatit publik i dërgon ftesë organit kompetent të shtetit në të cilin do të realizohet projekti dhe investitorit.

XII LEJET EKOLOGJIKE TË INTEGRUARA PËR PUNËN E INSTALIMEVE TË CILAT NDIKOJNË NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 95

Dispozita e përgjithshme

(1) Aktivitetet në instalimet e reja ose ndryshimet e konsiderueshme në ato ekzistuese, të cilat i përcakton Republika e Maqedonisë, mund të kryhen vetëm me lejen ekologjike të integruar të marrë paraprakisht, përveç nëse:

- instalimi definohet si ekzistues sipas neni 5 pika 36 të këtij ligji, me ç'rast zbatohet neni 134 i këtij ligji;
- operatori i instalimit i cili fillon me punë para datës 31.12.2009 ka vendosur të paraqesë kërkesë për leje për harmonizim me planin operativ, në pajtim me orarin kohor nga neni 135 paragrafi 5 të këtij ligji dhe me dispozitat nga Kreu XIV të këtij ligji.

(2) Leja nga paragrafi (1) të këtij neni jepet si A-leje të integruar ekologjike, të cilën e jep organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor ose B-leje të integruar ekologjike, të cilën e japin komunat ose Qyteti i Shkupit ose organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor kur bëhet fjalë për instalim që gjendet në rajon të mbrojtur, në pajtim me nenin 125 të këtij ligji.

1. A-leja e integruar ekologjike

Neni 96

Kërkesa për A-lejen e integruar ekologjike

(1) Kërkesa për marrjen e A-lejes së integruar ekologjike (në tekstin e mëtejshëm: kërkesës) paraqitet te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan formën dhe përmbajtjen e kërkesës nga paragrafi (1) të këtij neni, si dhe mënyrën e paraqitjes së kërkesës dhe dokumentacionin, i cili i bashkëngjitet kërkesës nga paragrafi (1) të këtij neni.

Neni 97

Veprimi me kërkesën për A-lejen e integruar ekologjike

(1) Në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës nga neni 96 të

këtij ligji, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, me konkluzion përcakton se me cilat të dhëna të shënuara në dispozitën nga neni 96 paragrafi (2) të këtij ligji duhet të plotësohet kërkesa dhe, varësisht nga lloji i mangësive dhe qasja e të dhënave, përcakton afat për plotësimin e kërkesës, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se 15 ditë nga dita e pranimit të konkluzionit.

(2) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor miraton konkluzion për plotësimin e kërkesës, afati i nevojshëm për lëshimin e Lejes së integruar ekologjike-A fillon të rrjedhë nga dita e pranimit të kërkesës së plotësuar me të dhënat e theksuara në konkluzionin nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Nëse kërkuesi nuk vepron në pajtim me konkluzionin nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor me vendim e hedh poshtë kërkesën si të pakompletuar.

(4) Kundër vendimit nga paragrafi (3) të këtij neni, kërkuesi mund të paraqesë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit.

Neni 98

Harmonizimi lidhur me kërkesën

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej pesë ditësh pune, është i obliguar të dërgojë nga një ekzemplar të kërkesës komplete sipas së cilës veprohet, te:

- organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i shëndetësisë;
- organet e administratës shtetërore kompetent për aktivitetet të cilat do të kryheshin në instalim (në tekstin e mëtejme: organet tjera kompetente, dhe
- komuna ose Qyteti i Shkupit në rajonin e të cilit kryhet instalimi.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bazë të kërkesës së tyre me shkrim, është i obliguar kërkesën t'ua vë në dispozicion shoqatave të qytetarëve të themeluara për shkak të mbrojtjes dhe përparimit të mjedisit jetësor.

(3) Organet nga paragrafi (1) alinetë 1, 2 dhe 3 të këtij neni, kanë të drejtë t'i paraqesin mendimet dhe vërejtjet e tyre në lidhje me kërkesën dhe kushtet e përcaktuara në draftin A-leje e integruar ekologjike në përputhje me dispozitat e këtij ligji, të cilat kanë të bëjnë me pjesëmarrjen e publikut.

Neni 99

Shpallja e kërkesës për A-lejen e integruar ekologjike

(1) Në afat prej shtatë ditësh nga dita e pranimit të kërkesës së kompletuar, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të shpallë kërkesën së paku në një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në Internet faqen e vet. Shpallja në gazetën ditore bëhet me shpenzimin e kërkuarit të lejes.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan përmbajtjen e shpalljes nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej 15 ditësh nga dita e shpalljes së kërkesës, është i obliguar t'i sigurojë opinionit qasje te informatat e arritshme të

nevojshme për formimin e mendimit dhe qëndrimeve, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

Neni 100

Të drejtat dhe obligimet e komunës dhe Qytetit të Shkupit lidhur me kërkesën

(1) Prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit janë të obliguar që në afat prej 30 ditësh nga pranimi i kërkesës, e cila u është dorëzuar në pajtim me nenin 98 paragrafi (1) të këtij ligji, organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor t'i paraqesin mendim me shkrim lidhur me konstatimet e përmbajtura në kërkesë.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bazë të kërkesës me shkrim, në afat prej 15 ditësh, është i obliguar t'ua dërgojë ose t'ua bëjë të arritshme të gjitha informatat e nevojshme për formimin e mendimit nga paragrafi (1) të këtij neni.

(3) Në afatin e nevojshëm për dërgimin e informatave nga paragrafi (2) të këtij neni nuk përfshihet në afatin e përcaktuar nga paragrafi (1) të këtij neni.

(4) Prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, në kuadrin e afatit nga paragrafi (1) të këtij neni, mund të organizojnë diskutim publik lidhur me kërkesën, në pajtim me nenin 103 paragrafi (5) të këtij ligji.

(5) Nëse prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit në afatin nga paragrafi (1) të këtij neni nuk i dërgojnë mendimet me shkrim, konsiderohet se nuk kanë vërejtje për kërkesën.

Neni 101

Veprimi me kërkesën në rastin e ndikimeve tejkufitare kur instalimi është në territorin e Republikës së Maqedonisë

(1) Kur organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bazë të përmbajtjes së kërkesës, vlerëson se kryerja e aktiviteteve në instalime për të cilat kërkohet A-leja e integruar ekologjike, mund të shkaktojnë ndikime negative për jetën dhe shëndetin e njerëzve dhe për mjedisin jetësor në territorin e shtetit tjetër, në pajtim me obligimet të cilat dalin nga marrëveshjet ndërkombëtare, të cilat i ka ratifikuar Republika e Maqedonisë, organeve kompetente të atij shteti i dërgon:

- përshkrimin e aktivitetit;
- informata për ndikimin e mundshëm të instalimit në mjedisin jetësor;
- thirrjen për pjesëmarrje në procedurë, dhe
- afatin prej 30 ditësh për marrjen e përgjigjes për pranimin ose për refuzimin e thirrjes për pjesëmarrje.

(2) Pas pranimin të informimit për interesimin për pjesëmarrje në procedurë ose pas marrjes së kërkesës për pjesëmarrje në procedurë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që organit kompetent të shtetit të huaj t'i sigurojë trajtim të barabartë, si dhe për opinionin e vendit.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan procedurat nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni.

Neni 102

Veprimi me kërkesën në rastin e ndikimeve tejkufitare

kur instalimi është në territorin e shtetit tjetër

(1) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor merr informatë nga një shtet tjetër për procedurën e ngritur për dhënien e lejes për pengim të integruar dhe kontroll të ndotjes së instalimit, puna e të cilit do të mund të kishte ndikim negativ për jetën dhe shëndetin e njerëzve dhe për mjedisin jetësor në territorin e Republikës së Maqedonisë, ai është i obliguar që menjëherë të zbatojë procedurë për vlerësimin e prekjes së Republikës së Maqedonisë nga puna e instalimit të tillë.

(2) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor vlerëson se instalimi i tillë nga paragrafi (1) të këtij neni mund të ketë pasoja negative për jetën dhe shëndetin e njerëzve dhe mjedisin jetësor të territorit të Republikës së Maqedonisë, ai menjëherë e informon organin kompetent të shtetit tjetër për qëllimin, organin e administratës shtetërore për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, institucionet relevante dhe opinionin e prekur të Republikës së Maqedonisë që të marrin pjesë në procedurën e dhënies së lejes për pengimin e integruar dhe kontrollin e ndotjes, në mënyrën dhe kushtet e parapara me dispozitat e atij shteti.

(3) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor ose ndonjë organ tjetër ose institucion i Republikës së Maqedonisë kuptojnë për instalimin nga paragrafi (1) të këtij neni, ata janë të obliguar që menjëherë ta informojnë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i punëve të jashtme të Republikës së Maqedonisë, i cili duhet të paraqesë informim zyrtar te organi kompetent i shtetit tjetër, me qëllim që të mundësohet pjesëmarrje në procedurën nga paragrafi (2) të këtij neni.

Neni 103

Paraqitja e mendimit lidhur me kërkesën

(1) Në afat prej 30 ditësh nga shpallja e kërkesës, opinionin mund t'i paraqesë mendimet dhe qëndrimet e veta me shkrim ose elektronike.

(2) Gjatë përgatitjes së A-lejes së integruar ekologjike, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, nuk është i obliguar t'i marrë parasysh mendimet e dërguara pas kalimit të afatit të përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor është i obliguar që në arsyetimin e A-lejes së integruar ekologjike të theksojë se cilat nga mendimet dhe qëndrimet e paraqitura të opinionit janë marrë parasysh, e cilat jo, si dhe shkaqet për të.

(4) Me kërkesën e opinionit të prekur, investuesi është i obliguar të organizojë diskutim publik në afat prej 10 ditësh pas kalimit të afatit nga paragrafi (1) të këtij neni.

(5) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan mënyrën dhe procedurën për organizimin e diskutimit publik.

(6) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, informon komunën ose Qytetin e Shkupit për obligimin e investuesit që të organizojë diskutim publik me kërkesën e opinionit të prekur.

Neni 104

Komisioni shkencor-teknik për teknikat e arritshme më të mira

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, formon Komision shkencor-teknik për teknikat e arritshme më të mira për shkak të përcaktimit për teknika të arritshme më të mira në A-lejet e integruara ekologjike.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor në Komisioni nga paragrafi (1) të këtij neni, emëron ekspertë të dalluar në lëmin e teknikës, ekonomisë dhe mjedisit jetësor.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor konsulton Komisionin nga paragrafi (1) të këtij neni sipas nevojës.

(4) Me propozimin e Komisionit nga paragrafi (1) të këtij neni, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, miraton Programin për punë të Komisionit.

(5) Sipas propozimit të Komisionit nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor miraton dokumente referente nacionale për teknikat më të mira të arritshme, të cilat paraqesin udhëzime për aplikimin e teknikave më të mira të arritshme në A-lejet e integruara ekologjike, për çdo sektor industrial veç e veç.

(6) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan kushtet të cilat duhet t'i plotësojnë anëtarët e Komisionit nga paragrafi (1) të këtij neni.

(7) Ministri i cili drejton me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor i përcakton punët dhe kriteret për të cilat duhet të mbahet llogari gjatë përcaktimit të teknikave më të mira të arritshme, duke i pasur në konsideratë kushtet e përgjithshme dhe individuale për çdo sektor industrial.

Neni 105

Afatit për dhënien e A-lejes së integruar ekologjike

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor jep A-leje të integruar ekologjike në bazë të qëndrimeve dhe mendimeve të paraqitura në pajtim me nenin 100, 101, 103 të këtij ligji, në afat prej 60 ditësh nga kalimi i afatit përfundimtar brenda të cilit mund të paraqiten mendime sipas kërkesës

(2) Në rastin kur kërkesa ka të bëjë me raste mjaft komplekse, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mund ta vazhdojë afatin nga paragrafi (1) të këtij neni, por jo më gjatë se 30 ditë, për çka është i obliguar ta informojë me shkrim kërkuesin e A-lejes së integruar ekologjike dhe t'i arsyetojë shkaqet e vazhdimin.

(3) Nëse gjatë veprimit me kërkesën nga neni 96 të këtij ligji, në bazë të paragrafëve dhe mendimeve të paraqitura në pajtim me nenin 100, 101 dhe 103 të këtij ligji, organi i administratës kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor konstaton se nevojiten të dhëna plotësuese, me konkluzion e ndërpret procedurën dhe përcakton afat, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se 15 ditë, por jo më i gjatë se 30 ditë nga dita e pranimit të konkluzionit, në të cilin kërkuesi i A-lejes së integruar ekologjike duhet t'i paraqesë të dhënat plotësuese.

(4) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nga paragrafi (1) i këtij neni nuk miraton aktvendim me të cilin lëshon Leje të integruar ekologjike-A, përkatësisht nuk miraton aktvendim me të cilin refuzohet kërkesa për lëshim e Lejes së integruar

ekologjike-A, në afatin e përcaktuar me paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës ka të drejtë që në afat prej tri ditëve të punës pas kalimit të këtij afati, të parashtrorë kërkesë në sekretarinë e ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, për miratimin e aktvendimit me të cilin do të konstatojë se kërkesa nga neni 96 paragrafi (1) i këtij ligji pranohet. Nëse ministri nuk ka sekretari, kërkesa parashtrorë në sekretarinë e selisë së organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës nga paragrafi (4) i këtij neni, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(6) Me kërkesën nga paragrafi (4) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës parashtron kopje të kërkesës nga paragrafi 96 paragrafi (1) i këtij ligji.

(7) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, detyrohet që në afat prej pesë ditëve të punës nga dita e parashtrimit të kërkesës nga paragrafi (4) i këtij neni në sekretari, të miratojë aktvendim për lëshim apo refuzim të lëshimit të Lejes së integruar ekologjike-A.

(8) Nëse ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nuk e miraton aktvendimin nga paragrafi (7) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund ta njoftojë Inspektoratin Administrativ Shtetëror në afat prej pesë ditëve të punës.

(9) Inspektorati Administrativ Shtetëror detyrohet që në afat prej 10 ditësh nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (8) i këtij neni, të kryejë mbikëqyrje në organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve të sferës së mjedisit jetësor nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer, e informon parashtruesin e kërkesës për gjendjen e konstatuar gjatë mbikëqyrjes së kryer.

(10) Inspektori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror pas mbikëqyrjes së kryer në pajtim me ligjin miraton aktvendim me të cilin e ngarkon ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, që në afat prej dhjetë ditësh të vendosë për kërkesën e parashtruar nga paragrafi (4) i këtij neni, përkatësisht ta miratojë apo refuzojë kërkesën dhe ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dërgohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar.

(11) Nëse ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor nuk vendos në afatin nga paragrafi (10) i këtij neni, inspektori do të parashtrorë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksionin administrativ dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës, në të cilin ministri do të vendosë për kërkesën e parashtruar për çfarë në afatin e njëjtë do ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Me njoftimin dorëzohet kopje e aktit me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar. Inspektori në afat prej tri ditëve të punës e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(12) Nëse ministri nuk vendos edhe në afatin plotësues nga paragrafi (11) i këtij neni, inspektori në afat prej tri ditëve të punës do të parashtrorë kallëzim te prokurori publik kompetent dhe në atë afat e informon parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(13) Nëse inspektori nuk vepron për njoftimin nga paragrafi (10) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës në afat prej pesë ditëve të punës ka të drejtë të parashtrorë kundërshtim në sekretarinë e drejtorit të Inspektoratit Administrativ Shtetëror. Nëse drejtori nuk ka sekretari, kërkesa

parashtrohet në sekretarinë e selisë së Inspektoratit Administrativ Shtetëror.

(14) Drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror detyrohet që në afat prej tri ditëve të punës nga dita e pranimit, ta shqyrtojë kundërshtimin nga paragrafi (13) i këtij neni dhe nëse konstaton se inspektori nuk ka vepruar për njoftimin e parashtruesit të kërkesës në pajtim me paragrafët (9) dhe (10) të këtij neni dhe/apo nuk parashtron kallëzim në pajtim me paragrafët (11) dhe (12) të këtij neni, drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror do të parashtojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksionin administrativ për inspektorin dhe do të përcaktojë afat plotësues prej pesë ditëve të punës në të cilin inspektori do të kryejë mbikëqyrje në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditëve të punës nga dita e mbikëqyrjes së kryer ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(15) Nëse inspektori nuk vepron edhe në afatin plotësues nga paragrafi (16) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror do të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent kundër inspektorit, dhe në afatin prej tri ditëve të punës do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(16) Në rastin nga paragrafi (17) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror menjëherë, e më së voni në afat prej një dite pune do të autorizojë inspektor tjetër që ta kryejë mbikëqyrjen menjëherë.

(17) Në rastet nga paragrafi (16) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror në afat prej tri ditëve të punës e informon parashtruesin e kërkesës.

(18) Nëse drejtori i Inspektoratit Administrativ Shtetëror nuk vepron në pajtim me paragrafin (14) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të parashtojë kallëzim te prokurori publik kompetent në afat prej tetë ditëve të punës.

(19) Nëse ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nuk vendos në afatin nga paragrafi (12) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të ngritë kontest administrativ në gjykatën kompetente.

(20) Procedura në Gjykatën Administrative është urgjente.

(21) Akti nënligjor nga paragrafi (5) i këtij neni, miratohet në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit të këtij ligji.

(22) Pas miratimit të aktit nënligjor nga paragrafi (5) i këtij neni, ai menjëherë, e më së voni në afat prej 24 orësh publikohet në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 106

Refuzimi i dhënies së lejes

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim me të cilin hedhet poshtë kërkesa, nëse:

1) mënyra me të cilën propozohet të kryhen aktivitetet mund të shkaktojë pasoja të dëmshme për shëndetin dhe jetën e njerëzve dhe për mjedisin jetësor;

2) kërkesa e dërguar nuk është në pajtim me këtë ligj dhe me ligj tjetër dhe me dispozitat e miratuara në bazë të tyre;

3) teknikat e propozuara për kryerjen e aktivitetit të instalimit nuk janë në pajtim me teknikat më të mira të arritshme të miratuara në pajtim me nenin 104 paragrafi (5) të këtij ligji për sektorin industrial përkatës në të

cilin bën pjesë edhe instalimi, dhe/ose

4) operatori nuk i ka paraqitur të dhënat operative në mënyrën dhe afatin e përcaktuar me konkluzionin nga neni 97 paragrafi (1) të këtij ligji, e në pajtim me nenin 97 paragrafi (3) të këtij ligji.

(2) Operatori mund të ushtrojë ankesë kundër vendimit nga paragrafi (1) të këtij neni te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit. Ankesa nuk e shtyn zbatimin e vendimit.

Neni 107

Përmbajtja e A-lejes së integruar ekologjike

(1) A-leja e integruar ekologjike bazohet në zbatimin e teknikave më të mira të arritshme.

(2) A-leja e integruar ekologjike në mënyrë të veçantë përmban të dhëna për operatorin dhe instalimin, si dhe kushtet e obligueshme të cilat u dedikohen vlerave kufitare të emisioneve, masave për mbrojtjen e medimeve dhe lëmenjve të veçantë të mjedisit jetësor dhe mënyrën e kryerjes së monitorimit nga ana e operatorit të instalimit.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan për së afërmi përmbajtjen, formën, si dhe procedurën për dhënien e A-lejeve të integruara ekologjike.

(4) Gjatë dhënies së A-lejes së integruar ekologjike, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor në mënyrë të obligueshme mban llogari për:

- natyrën dhe llojin e aktivitetit i cili duhet të kryhet në instalim;
- gjendjen e mjedisit jetësor të vendit në të cilin është vendosur instalimi;
- kërkesat për mbrojtjen e jetës dhe shëndetit të njerëzve dhe të mjedisit jetësor të përshkruara me ligj;
- informatat e përmbajtura në studimin ose në raportin për vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedisin jetësor, nëse ekzistojnë;
- qëndrimet dhe mendimet e paraqitura në pajtim me nenin 100, 101 dhe 103 të këtij ligji, dhe
- teknikat më të mira të arritshme.

(5) Vlerat kufitare të emisioneve për çdo instalim në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, si dhe kushtet tjera në A-lejen e integruar ekologjike, përcaktohen në bazë të zbatimit të teknikave më të mira të arritshme.

(6) Vlerat kufitare të emisioneve nga instalimi të cilat përcaktohen në A-lejen e integruar ekologjike, nuk guxojnë të jenë më të larta se vlerat kufitare të përshkruara të emisioneve.

(7) Nëse me zbatimin e teknikave më të mira të arritshme nuk mund të arrihen vlerat teknike të përshkruara të standardeve për cilësinë e mjedisit jetësor, operatori është i obliguar të ndër marrë masa plotësuese me të cilat kjo mundësohet.

(8) Në bazë të vlerave kufitare të emisioneve të përcaktuara në A-lejen e integruar ekologjike, përmes aplikimit të teknikave më të mira të arritshme dhe në përputhje me kushtet lokale gjeografike dhe me kushtet hidrometeorologjike, operatori e ka për detyrë që t'i kënaqë standardet për cilësinë e mjedisit jetësor dhe ta pengojë apo zvogëlojë deri në masë më të ulët të mundshme ndikimin e instalimit mbi mjedisin jetësor, duke e përfshirë edhe ndikimin tejkufitar.

(9) Vlerat kufitare të emisioneve të cilat përcaktohen në A-lejen e integruar ekologjike, zbatohen në vendin ku emisionet dalin nga instalimi, por mund të përcaktohen edhe si masë dhe si përqendrim.

(10) Nëse emisionet lëshohen indirekt në ujin sipërfaqësor, gjatë përcaktimit të vlerave kufitare të emisioneve në A-lejen e integruar ekologjike, merren parasysh edhe efektet nga stabilimentet për pengimin e ujërave të ndotura.

(11) Ministri i cili udhëheq me organet e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, i përcakton substancat për të cilat detyrimisht përcaktohen vlerat kufizuese të emisionit në lejen A të integruar ekologjike, në pajtim me paragrafin (5) të këtij neni.

(12) Projekti i A-lejes së integruar ekologjike i dërgohet operatorit. Operatori mund t'i paraqesë vërejtjet e veta në afat prej 14 ditësh nga dita e pranimit të projekt lejes.

(13) Projekti i A-lejes së integruar ekologjike shpallet për opinionin në mënyrën e përcaktuar nga ministri, i cili udhëheq organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor. Opinioni mund t'i paraqesë vërejtjet e veta në afat prej 14 ditësh nga dita e shpalljes së projekt lejes. Me kërkesë të publikut, operatori është i detyruar që të organizojë debat publik për Projekt Leje A të integruar ekologjike.

(14) Gjatë përcaktimit të vlerave kufitare në A-lejet e integruara ekologjike domosdo duhet të mbahet llogari për ta kënaqur cilësinë e medimeve të mjedisit jetësor.

(15) Në rastin kur nuk është miratuar dokument referent nacional për ndonjë sektor të caktuar nga neni 104 paragrafi (5) i këtij ligji, gjatë përcaktimit të teknikave më të mira të arritshme gjatë lëshimit të A-lejes së integruar ekologjike merren në konsideratë Dokumentet referente të Unionit Evropian të cilat përcaktohen në mënyrë përkatëse në A-lejet e integruara ekologjike.

(16) Ministri i cili drejton me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, miraton udhëzime të hollësishme për shkak të zbatimit të procedurës për lëshimin e A-lejes së integruar ekologjike.

Neni 108

Dhënia e A-lejes së integruar ekologjike

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim me të cilin jepet A-leja e integruar ekologjike, në të cilën shënohen kushtet për punën e instalimit me A-lejen e integruar ekologjike.

(2) Dy ekzemplarë të A-lejes së integruar ekologjike i mban organi i administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor, prej të cilëve njëri mbahet për Regjistrin e A- lejeve të integruara ekologjike, ndërsa tjetri shërben për sigurimin e këqyrjes së publikut në lejen. Ekzemplar nga Leja e integruar ekologjike- A dërgohet në Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit Jetësor dhe në komunën në territorin e së cilës gjendet instalimi dhe në qytetin e Shkupit kur instalimi është në territorin e qytetit të Shkupit.

(3) Organi kompetent nuk do të japë leje për punë të instalimit për të cilën merret A-leja e integruar ekologjike, nëse operatori nuk ia dërgon A-lejen e integruar ekologjike.

(4) Për instalimet për të cilat është i obligueshëm vlerësimi i ndikimit për mjedisin jetësor, A-leja e integruar ekologjike mund të jepet vetëm me vendimin e marrë paraprakisht me të cilin jepet pëlqim për studimin për vlerësimin e ndikimit të projektit, në pajtim me nenin 87 paragrafi (1) të këtij ligji.

(5) Ankesë kundër vendimit nga paragrafi (1) të këtij neni mund të ushtrohet nga personat juridikë dhe fizikë të prekur, si dhe shoqatat e

qytetarëve të formuara për përparimin dhe mbrojtjen mjedisit jetësor, te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 30 ditësh nga shpallja e vendimit. Ankesa nuk e shtyn zbatimin e vendimit.

(6) Kundër vendimit nga paragrafi (1) të këtij neni, operatori mund të ushtrojë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh ekskluzivisht lidhur me kushtet e obligueshme të përcaktuara në leje, e të cilat nuk janë paraparë në projekt leje ose për të cilat operatori ka dhënë vërejtje, por nuk janë pranuar nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor. Ankesa nuk e shtyn zbatimin e vendimit.

(7) Vendimi nga paragrafi (1) të këtij neni jepet në bazë të shikimit në instalim dhe punën e tij për shkak të përcaktimit të plotësimit të kërkesave të përcaktuara në A-lejen e integruar ekologjike, të cilin e zbaton organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në lëmin e ambientit jetësor. Për shikimin e zbatuar organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në lëmin e ambientit jetësor jep konkluzion.

(8) Kundër konkluzionit nga paragrafi (7) të këtij neni, investuesi mund të ushtrojë ankesë te ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(9) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan mënyrën dhe procedurën për kryerjen e shikimit nga paragrafi (7) të këtij neni.

Neni 109

Regjistri i A-lejes së integruar ekologjike

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të drejtojë dhe mbaje Regjistrin e A-lejeve të integruara ekologjike.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan formën, përmbajtjen dhe mënyrën e drejtimit të Regjistrit nga paragrafi (1) të këtij neni, si dhe mënyrën e paraqitjes së të dhënave për regjistrim në Regjistër.

Neni 110

Obligimet e përgjithshme të operatorit

Operatori është i obliguar që gjatë kohës sa vlen A-leja e integruar ekologjike dhe pesë vjet pas kalimit të vlefshmërisë së saj, t'i ruajë të gjitha dokumentet dhe të dhënat lidhur me kërkesën, dhënien dhe monitorimin e paraparë me kushtet e domosdoshme në lejen e integruar ekologjike dhe t'i bëjë të kapshme me kërkesën e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, ose Inspektoratit shtetëror për mjedis jetësor.

Neni 111

Obligimet e bartësit të A-lejes së integruar ekologjike për informim

(1) Bartësi i A-lejes së integruar ekologjike është i obliguar ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, edhe atë:

- rregullisht, për rezultatet nga monitorimi i zbatuar në pajtim me kushtet

e obligueshme nga A-leja e integruar ekologjike;

- menjëherë, për çdo defekt, fatkeqësi dhe/ose avari që kanë pasur ose kanë mund të kenë ndikim të konsiderueshëm për shëndetin e njerëzve, mjedisin jetësor dhe për pronën;
- për çdo ndryshim në punën e instalimit, i cili mund të ketë ndikim për shëndetin e njerëzve, mjedisin jetësor ose për pronën; dhe
- për çdo ndryshim të planifikuar të personave me autorizime të veçanta lidhur me A-lejen e integruar ekologjike, të cilët udhëheqin me instalimin.

(2) Poseduesi i A-lejes së integruar ekologjike është i obliguar t'i respektojë të gjitha kushtet nga leja gjatë përdorimit dhe menaxhimit të instalimit.

(3) Për shkak të zbatimit të obligimit nga paragrafi (2) i këtij neni, operatori i instalimit është i obliguar të emërojë person i cili do të jetë përgjegjës për zbatimin e kushteve të përcaktuara në A-lejen e integruar ekologjike.

Neni 112

Obligimi për asistencë

Me kërkesën e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, ose Inspektoratit shtetëror për mjedisin jetësor, bartësi i A-lejes së integruar ekologjike, është i obliguar:

- të sigurojë asistencë të tërësishme të inspektorit shtetëror, i cili bën inspektimin e instalimit;
- të mundësojë qasje te vendet prej nga merren mostra dhe te pikat e monitorimit të theksuara në A-lejen e integruar ekologjike dhe të mundësojë grumbullimin e të dhënave për harmonizimin e punës së instalimit me kushtet e obligueshme nga A-leja e integruar ekologjike me këtë ligj; dhe
- t'i dërgojë të dhënat e nevojshme te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor për dhënien, ndryshimin ose marrjen e A-lejes së integruar ekologjike.

Neni 113

Shpallja e A-lejes së integruar ekologjike

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që në afat prej 15 ditësh nga dita e dhënies, të shpallë A-lejen e integruar ekologjike në Internet faqen e vet dhe së paku në një gazetë ditore të arritshme në territorin e Republikës së Maqedonisë, dhe t'i mundësojë shikim opinionit të interesuar në informatat lidhur me pjesëmarrjen e opinionit në procedurën për dhënien e lejes dhe në mendimet, të cilat janë marrë parasysht dhe në bazë të së cilave është dhënë leja. Botimi në gazetën ditore është në shpenzim të kërkuesit të lejes.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan përmbajtjen e shpalljes nga paragrafi (1) të këtij neni.

Neni 114

Ndryshimet e A-lejes së integruar ekologjike

A-leja e integruar ekologjike mund të ndryshohet me detyrë zyrtare ose me kërkesën e operatorit.

Neni 115

Ndryshimi i A-lejes së integruar ekologjike me detyrë

zyrtare

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, vendos për ndryshimin e A-lejes së integruar ekologjike me detyrë zyrtare, në rastet vijuese:

- gjatë ndryshimeve në zhvillimin e teknikave më të mira të arritshme, të cilat mund të mundësojnë zvogëlimin e konsiderueshëm të emisioneve, pa shpenzime tej mase;
- kur siguria në punën e instalimit kërkon përdorimin e teknologjive që dallojnë;
- kur ndotja e mjedisit jetësor është rritur deri në atë masë sa që shkakton pasoja të dëmshme për jetën dhe për shëndetin e njerëzve dhe për mjedisin jetësor, për çka nevojitet ndryshimi i vlerave kufitare të emisioneve, përkatësisht kushteve të përcaktuara në lejen për shkak të respektimit të standardeve për kualitetin e ambientit jetësor;
- gjatë ndodhjes së ndryshimeve në dispozitat për mbrojtjen e mjedisit jetësor, të cilat mund të ndikojnë në punën e instalimit; ose/dhe
- kur revizioni i përgjithshëm ekologjik kërkon të ndryshohen kushtet në A-lejen e integruar ekologjike.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim për ndryshimin e A-lejes së integruara ekologjike.

(3) Operatori mund të ushtrojë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga pranimi i vendimit nga paragrafi (2) të këtij neni.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përcakton periudhën kohore në të cilën kryerësi i aktivitetit është i obliguar ta harmonizojë punën e instalimit me kërkesat e përmbajtura në ndryshimin e A-lejes së integruar ekologjike.

(5) Ndryshimet e A-lejes së integruar ekologjike ose ndryshimet e kushteve në A-lejen e integruar ekologjike, bëhen sipas procedurës për dhënien e A-lejes së re të integruar ekologjike.

(6) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që rregullisht, çdo shtatë vjet t'i kontrollojë kushtet e përcaktuara me lejen dhe nëse nevojitet, t'i ndryshojë.

(7) Operatori paraqet kërkesë për përtëritjen e A-lejes së integruar ekologjike te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga mjedisi jetësor më së voni një vit para kalimit të periudhës kohore nga paragrafi (6) të këtij neni.

(8) Përcaktimet e këtij ligji i dedikohen dhënies së A-lejes së integruar ekologjike, procedurës, pjesëmarrjes së opinionit dhe përmbajtjes së A-lejes së integruar ekologjike, si dhe kushteve për paraqitjen e ankesave, do të zbatohen edhe në procedurën për përtëritjen e A-lejes së integruar ekologjike.

Neni 116

Ndryshimi i A-lejes së integruar ekologjike me kërkesën e bartësit të lejes

(1) Informimi nga neni 111 paragrafi (1) alineja 3 të këtij në mënyrë të domosdoshme duhet të përmbajë informata për vëllimin dhe për mënyrën në të cilën kryhen ndryshimet e planifikuara në punën e instalimit, si dhe për ndikimin e ndryshimeve në mjedisin jetësor.

(2) Si tejkalim i nivelit të përshkruar të ndikimeve negative në mjedisin jetësor, nuk konsiderohet tejkalimi i cili nuk i tejkalon kushtet e

domosdoshme të A-lejes së integruar ekologjike, e veçanërisht:

- nëse nuk tejkalon shpenzimin e lëndëve të para ose të energjisë;
- nëse nuk e rrit sasinë e mbeturinës që krijohet gjatë punës;
- nëse nuk e rrit nivelin e emisioneve në mjedisin jetësor, ose/dhe
- nuk kërkon ndryshime në raportin për sigurinë, kur është përshkruar se raporti i tillë dërgohet detyrimisht.

(3) Në tastin kur organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, do të përcaktojë se ndryshimet nga paragrafi (1) të këtij neni mund të shkaktojnë tejkalim më të madh të nivelit të përshkruar të ndikimeve negative në mjedisin jetësor, kërkohet nga operatori ta plotësojë kërkesën me elemente të përmendura në dispozitën nga neni 96 paragrafi (2) të këtij ligji, dhe përcaktohet afati kohor në të cilin duhet të paraqitet plotësimi.

(4) Nëse organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor vërteton se me kryerjen e ndryshimit në punën e instalimit, nuk do të tejkalohej niveli i ndikimit negativ për mjedisin jetësor, ai duhet ta ndryshojë A-lejen e integruar ekologjike.

Neni 117

Procedura për ndryshimin e A-lejes së integruar ekologjike

(1) Në rastet nga neni 115 dhe 116 të këtij ligji, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, duhet ta ndryshojë A-lejen e integruar ekologjike në afat prej 90 ditësh nga dita e pranimit të dokumentacionit të tërësishëm, me ç'rast duhet t'i marrë parasysh dispozitat e këtij ligji, të cilat u dedikohen:

- kushteve të përgjithshme për dhënien e A-lejes së integruar ekologjike;
- pjesëmarrjes së opinionit në procedurën për dhënien e A-lejes së integruar ekologjike;
- procedurës për dhënien e A-lejes së integruar ekologjike, dhe
- procedurës për verifikimin e plotësimit të kërkesave të përcaktuara në A-lejen e integruar ekologjike.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor i përcakton mënyrën dhe procedurën e ndryshimit të A-lejes së integruar ekologjike.

Neni 118

Bartja e A-lejes së integruar ekologjike

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, mund të bëjë bartjen e pjeshme ose të tërësishme të A-lejes së integruar ekologjike, me kërkesën e operatorit prej të cilit bartet leja edhe të operatorit të i cili bartet leja.

(2) Përmbajtjen e kërkesës e përshkruan ministri, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor. Kërkesës i bashkëngjitet edhe A-leja e integruar ekologjike, për të cilën ose për një pjesë prej së cilës kërkohet bartja.

(3) Organi shtetëror i administratës kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që në afat prej 60 ditësh nga paraqitja e kërkesës, të marrë vendim për bartje të pjeshme ose të tërësishme të A-lejes së integruar ekologjike dhe të njëjtën ta shpallë së paku në një gazetë ditore të arritshme në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë, dhe në Internet faqen e vet. Botimi në gazetën ditore është në shpenzim të kërkuesit i cili kërkon bartje të lejes.

(4) Personat juridikë dhe fizikë të prekur, dhe shoqatat e qytetarëve të themeluara për shkak të përparimit dhe mbrojtjes së mjedisit jetësor,

kanë të drejtë për ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga shpallja e vendimit nga paragrafi (3) të këtij neni. Ankesa nuk e shtyn përmbarimin e vendimit.

(5) Në rast të bartjes së pjeshme të A-lejes ekologjike, operatori është i obliguar të paraqesë skicë, në të cilën është theksuar qartë se instalimin ose një pjesë të instalimit ka për qëllim ta bartë te operatori tjetër. Gjatë bartjes së pjesërishme të lejes mund të ndryshojnë kushtet e lejes për shkak të ndarjes së emisioneve.

(6) Gjatë bartjes së pjeshme, operatorit të cilit i bartet leja, i jepet leje e re për pjesën e instalimit të cilën e merr, kurse operatorit prej të cilit bartet pjesa e instalimit, i kthehet leja e deponuar në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, me shenjë e saktë se për cilat pjesë të instalimit dedikohet.

(7) Operatorët nga paragrafi (1) i këtij neni kanë të drejtë të ushtrojnë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë në afat prej 15 ditësh nga pranimi i vendimit nga paragrafi (3) i këtij neni, vetëm sa u përket kushteve të obligueshme të reja të përcaktuara në leje.

Neni 119

Marrja e A-lejes së integruar ekologjike

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim për marrjen e A-lejes së integruar ekologjike, nëse operatori:

- më se tri herë i ka cenuar kushtet e detyrueshme të përcaktuara në A-lejen e integruar ekologjike, që është përcaktuar me vendimet e plotfuqishme të Inspektoratit shtetëror për mjedisin jetësor;
- ka bërë ndryshime të instalimit, pa marrë leje nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor; ose
- aktivitetin e kryen në vëllim dhe në kohën e përcaktuar në A-lejen e integruar ekologjike.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, menjëherë e informon operatorin, i cili është bartës i A-lejes së integruar ekologjike, si dhe organet tjera kompetente për fillimin e procedurës për marrjen e vendimit për marrjen e A-lejes së integruar ekologjike, si dhe për shkaqet për të cilat merret vendimi.

(3) Operatori mund të paraqesë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë kundër vendimit nga paragrafi (1) të këtij neni, në afat prej 15 ditësh nga shpallja e vendimit.

(4) Bartësi i A-lejes së integruar ekologjike nuk ka të drejtë për kompensim për dëmin e shkaktuar me marrjen e A-lejes së integruar ekologjike.

Neni 120

Obligimi për kthimin e mjedisit jetësor në gjendje të volitshme pas ndërprerjes me punë të instalimit

(1) Operatori i instalimit me A-lejen e integruar ekologjike, është i obliguar ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor për qëllimin e ndërprerjes me punë të instalimit, dhe është i obliguar t'i propozojë plan me masa për riambientimin e vendit ku gjendet instalimi.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, miraton planin nga paragrafi (1) të këtij neni, nëse

vlërëson se me masat e propozuara do të sigurohet kthimi i mjedisit jetësorë në gjendje të kënaqshme.

(3) Operatori është i obliguar t'i zbatojë masat në mënyrën dhe afatin e përcaktuar në planin nga paragrafi (1) të këtij neni.

(4) Nëse operatori e kthen mjedisin jetësor në gjendje të volitshme, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, vendos që një pjesë të kompensimit nga neni 121 paragrafi (1) alineja 3 të këtij ligji, t'i kthehet duke marrë parasysh shpenzimet për riambientimin e vendit, gjendjen e vendit dhe planin e miratuar.

(5) Nëse operatori nuk e kthen mjedisin jetësor në gjendje të kënaqshme, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, do ta bëjë këtë me mjetet nga kompensimi i paraparë në nenin 121 paragrafi (1) alineja 3 të këtij ligji.

Neni 121

Kompensimi

(1) Operatorët e instalimeve janë të obliguar të paguajnë kompensim:

- gjatë paraqitjes së kërkesës për A-lejen e integruar ekologjike,
- gjatë paraqitjes së kërkesës për ndryshimin ose plotësimin e A-lejes së integruar ekologjike;
- për posedimin e A-lejes së integruar ekologjike, e cila paguhet në vit; dhe
- për mbikëqyrjen e rregullt të instalimit, në pajtim me kushtet në A-lejen e integruar ekologjike.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë e përcakton lartësinë e kompensimit që duhet ta paguajnë operatorët nga paragrafi (1) i këtij neni, me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Përcaktimi i lartësisë së kompensimit nga paragrafi (2) i këtij neni bëhet në bazë të numrit të vendeve në instalimin nga të cilat lëshohen emisione në ambientin jetësor, numri i kushteve dhe i masave të obligueshme të përcaktuara në lejen, lloji dhe vëllimi i emisioneve në ambientin jetësor, si edhe në bazë të sipërfaqes që e përfshin instalimi. Lartësia e kompensimit, e përcaktuar për çdo sektor industrial veças, nuk mund të jetë më pak se 1 000 denarë as më shumë se 9 000 denarë sipas numrit, llojit, vëllimit dhe sipërfaqes për hektar.

(4) Mjetet e marra nga kompensimi nga paragrafi (1) të këtij neni, paguhen në llogari të veçantë të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, kurse shfrytëzohen për mbulimin e shpenzimeve për marrjen, bartjen ose ndryshimin, si dhe kontrollimin e A-lejes së integruar ekologjike, për mbulimin e shpenzimeve për masat për rregullim nga neni 120 të këtij ligji, si dhe për punën e Komisionit për teknika më të mira të arritshme.

Neni 121-a

Futja e kushteve nga leja, aprovimi dhe/ose pëlqimi tjetër

(1) Kur për kryerjen e veprimtarisë së caktuar në instalimet të cilat duhet të posedojnë A-leje të integruar ekologjike nevojitet marrja edhe e lejes, aprovimit dhe/ose pëlqimit tjetër nga organi tjetër, operatori është i obliguar t'ia dorëzojë të njëjtat organit kompetent për kryerjen e punëve në lëmin e ambientit jetësor. Kushtet dhe masat e përcaktuara në lejen, aprovimin dhe/ose pëlqimin tjetër, në mënyrë përkatëse futen në A-lejen e integruar ekologjike.

(2) Kur për kryerjen e veprimtarisë së caktuar në instalimet të cilat duhet

të posedojnë A-leje të integruar ekologjike nevojitet edhe marrja e lejes, aprovimit dhe/ose pëlqimit të cilat i lëshon organi kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor, atëherë kushtet dhe masat për marrjen e të njëjtave detyrimisht futen në A-lejen e integruar ekologjike.

2. B-leja e integruar ekologjike

Neni 122

B-leja e integruar ekologjike

(1) Operatorët e instalimeve të reja me emisione të dëmshme për mjedisin jetësor dhe për jetën dhe shëndetin e njerëzve, të cilat nuk janë përcaktuar në pajtim me dispozitën nga neni 95 paragrafi (1) të këtij ligji, janë të obliguar të sigurojnë B-leje të integruar ekologjike.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë përcakton instalimet për të cilat nevojitet B-leja e integruar ekologjike.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan për së afërmi procedurën për dhënien, ndryshimin, bartjen e tërësishme ose të pjesërishtme të B-lejes së integruar ekologjike, kushtet për ndërprerjen e aktivitetit, dhe kushte për marrjen dhe ndërprerjes së lejes.

(4) Nëse nuk është rregulluar ndryshe në kreun XII pika 2 e këtij ligji, në procedurën për marrjen e Lejes së integruar ekologjike-B në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat për marrje të Lejes së integruar ekologjike-A nga kreu XII pika 1 e këtij ligji

Neni 123

Organet kompetente për dhënien e B-lejes së integruar ekologjike

(1) Organi kompetent për dhënien e B-lejes së integruar ekologjike është prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit. Në rastin kur instalimi gjendet në rajonin e mbrojtur të përcaktuar në pajtim me ligjin, organ kompetent për dhënien e B-lejes ekologjike, është organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(2) Për dhënien e B-lejes së integruar ekologjike, komuna dhe Qyteti i Shkupit duhet të kenë së paku një person të caktuar në administratën vendore, që ka përgatitje sipërore shkollore nga lëmi i shkencave natyrore dhe teknike.

(3) Komuna dhe Qyteti i Shkupit, për plotësimin e kushteve nga paragrafi (2) të këtij neni, informojnë organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(4) Komunat mund të formojnë administratë të përbashkët për dhënien e B-lejeve të integruara ekologjike.

Neni 124

Kërkesa për dhënien e B-lejes së integruar ekologjike

(1) Për dhënien e B-lejes së integruar ekologjike, operatori paraqet kërkesë te organet kompetente të komunës, Qytetit të Shkupit ose te organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan formën dhe përmbajtjen e kërkesës, si dhe mënyrën të cilit i paraqitet kërkesa nga

paragrafi (1) të këtij neni, dhe dokumentacionin e nevojshëm i cili i bashkëngjitet kërkesës.

Neni 125

Përmbajtja e B-lejes së integruar ekologjike

(1) B-leja e integruar ekologjike posaçërisht përmban të dhëna për operatorin dhe instalimin, si dhe kërkesat, të cilat doemos duhet t'i plotësojë operatori lidhur me punën e instalimit, në pajtim me kushtet e përcaktuara në ligj dhe dispozitat e miratuara në bazë të ligjit.

(2) Në lejen nga paragrafi (1) të këtij neni theksohen edhe obligimet sa i përket monitorimit të emisioneve, përcaktimit të metodave dhe matjeve të shpeshta.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan formën dhe përmbajtjen e lejes nga paragrafi (1) të këtij neni.

(4) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan substancat dhe vlerat e tyre kufitare të emisioneve, të cilat përcaktohen me B-lejen e integruar ekologjike, në qoftë se nuk janë përcaktuar me ligj të veçantë.

Neni 126

Dhënia e B-lejes së integruar ekologjike

(1) Nëse organi kompetent nga neni 123 paragrafi (1) i këtij ligji, në bazë të kërkesës së kompletuar, konstaton se ndikimi i instalimit mbi mjedisin jetësor është në kuadër të kufijve dhe vlerave të përcaktuara, ai është i detyruar që të miratojë aktvendim me të cilin lëshohet leje B e integruar ekologjike, në afat prej 60 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës.

(2) Kundër aktvendimit të kryetarit të komunës dhe kryetarit të qytetit të Shkupit nga paragrafi (1) i këtij neni, operatori i instalimit ka të drejtë që të paraqesë ankesë në organin e administratës shtetërore për punën nga sfera e mjedisit jetësor, në afat prej 15 ditësh pune nga dita e miratimit të aktvendimit.

(3) Kundër aktvendimit të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nga paragrafi (1) i këtij neni, operatori i instalimit ka të drejtë të paraqesë ankesë në Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë nga Marrëdhënia e Punës në Shkallë të Dytë në afat prej 15 ditësh pune nga dita e miratimit të aktvendimit.

(4) Ankesë kundër aktvendimit nga paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni mund të paraqesin personat e prekur fizikë dhe juridikë, si dhe shoqata të qytetarëve të themeluara për përparim dhe mbrojtje të mjedisit jetësor, të organet e theksuara në paragrafët (2) dhe (3) të këtij neni.

(5) Kryetari i komunës dhe kryetari i qytetit të Shkupit është i detyruar që të mbajë regjistër të komunës, përkatësisht regjistër të qytetit të lejeve B të integruara ekologjike për rajonin e vet, si dhe të dorëzojë kopje në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(6) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor udhëheq dhe mban Regjistër të lejeve B të integruara ekologjike të lëshuara.

(7) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor i përcakton formën, përmbajtjen dhe mënyrën e udhëheqjes së Regjistrit nga paragrafët (5) dhe (6) të këtij

neni, si dhe mënyrën e dorëzimit të të dhënave për regjistrim në Regjistër.

(8) Kur krahas lejes B të integruar ekologjike për instalimin nevojitet marrja e lejeve tjera të lidhura me shfrytëzimin dhe eksploatimin e pasurive natyrore ose lejeve për lëshim në mjedisin jetësor, organi kompetent për lëshimin lejes B të integruar ekologjike nga neni 123 paragrafi (1) i këtij ligji, nuk do ta lëshojë lejen nëse investuesi nuk i siguron lejet e nevojshme. Kushtet dhe masat e përcaktuara në lejet tjera në mënyrë përkatëse inkorporohen në lejen B të integruar ekologjike.

(9) Organi që e ka lëshuar lejen B të integruar ekologjike është i detyruar që në çdo shtatë vjet t'i kontrollojë kushtet e përcaktuara me lejen dhe nëse kanë ndodhur ndryshime në rregullat për mbrojtjen e mjedisit jetësor, që mund të ndikojnë mbi punën e instalimit, është i detyruar të ngritë procedurë për ndryshimin e lejes B të integruar ekologjike.

(10) Zbatimi i procedurës për lëshimin lejes B të integruar ekologjike si dhe udhëheqja e Regjistrimit mund të kryhet edhe në mënyrë elektronike.

(11) Nëse organi nga neni 124 paragrafi (1) i këtij ligji nuk miraton aktvendim me të cilin lëshohet B-leja e integruar ekologjike, përkatësisht nuk miraton aktvendim me të cilin refuzohet kërkesa për lëshimin lejes B të integruar ekologjike, në afatin e përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës ka të drejtë që në afat prej tri ditësh pune pas kalimit të atij afati të parashtrorë kërkesë në sekretarinë e ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht në sekretarinë e kryetarit të komunës dhe të qytetit të Shkupit, për miratimin e aktvendimit me të cilin do të konstatojë se kërkesa nga neni 124 paragrafi (1) i këtij ligji është pranuar. Nëse ministri, përkatësisht kryetari i komunës nuk ka sekretari kërkesa parashtrorë në sekretari në selinë e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht në selinë e komunës dhe të qytetit të Shkupit.

(12) Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës nga paragrafi (11) i këtij neni, i përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(13) Bashkë me kërkesën nga paragrafi (11) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës parashtron kopje nga kërkesa nga neni 124 paragrafi (1) i këtij ligji.

(14) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i komunës dhe i qytetit të Shkupit, është i detyruar që në afat prej pesë ditësh pune nga dita e parashtrimit të kërkesës nga paragrafi (11) i këtij neni në sekretari, të miratojë aktvendim për dhënien ose refuzimin e lëshimit të B-lejes së integruar ekologjike.

(15) Nëse ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i komunës dhe i qytetit të Shkupit nuk e miraton aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund ta njoftojë Inspektoratin Shtetëror Administrativ në afat prej pesë ditësh pune.

(16) Inspektorati Shtetëror Administrativ është i detyruar që në afat prej dhjetë ditësh nga dita e pranimit të njoftimit nga paragrafi (5) i këtij neni, të kryejë mbikëqyrje te organi kompetent për lëshimin e lejes B të integruar ekologjike nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditësh pune nga dita e mbikëqyrjes së kryer, ta informojë parashtruesin e kërkesës për gjendjen e konstatuar gjatë mbikëqyrjes së kryer.

(17) Inspektori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ pas mbikëqyrjes së kryer në pajtim me ligjin, miraton aktvendim me të cilin e ngarkon ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetarin e komunës

dhe të qytetit të Shkupit që në afat prej dhjetë ditësh të vendosë për kërkesën e parashtruar nga paragrafi (11) i këtij neni, përkatësisht ta miratojë ose refuzojë kërkesën dhe ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Bashkë me njoftim dorëzohet kopje nga akti me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar për masat e ndërmarra.

(18) Nëse ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i komunës dhe i qytetit të Shkupit, nuk vendos në afatin nga paragrafi (17) i këtij neni, inspektori do të paraqesë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksion administrativ dhe do të caktojë afat plotësues prej pesë ditësh pune, në të cilin ministri, përkatësisht kryetari i komunës do të vendosë për kërkesën e paraqitur për çfarë në afatin e njëjtë do ta njoftojë inspektorin për aktin e miratuar. Bashkë me njoftim dorëzohet kopje nga akti me të cilin ka vendosur për kërkesën e parashtruar. Inspektori në afat prej tri ditësh pune ta njoftojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(19) Nëse ministri, përkatësisht kryetari i komunës nuk vendos as në afatin plotësues nga paragrafi (18) i këtij neni, inspektori në afat prej tri ditësh pune do të paraqesë kallëzim te prokurori kompetent publik dhe në këtë afat do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(20) Nëse inspektori nuk vepron pas njoftimit nga paragrafi (15) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës në afat prej pesë ditësh pune ka të drejtë të parashtrojë kundërshtim në sekretarinë e drejtorit të Inspektoratit Shtetëror Administrativ. Nëse drejtori nuk ka sekretari, kërkesa parashtrohet në sekretari në selinë e Inspektoratit Shtetëror Administrativ.

(21) Drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ është i detyruar që në afat prej tri ditësh pune nga dita e pranimit ta shqyrtojë kundërshtimin nga paragrafi (20) i këtij neni dhe nëse konstaton se inspektori nuk ka vepruar pas njoftimit të parashtruesit të kërkesës në pajtim me paragrafët (16) dhe (17) të këtij neni dhe/ose nuk ka paraqitur kallëzim në pajtim me paragrafët (18) dhe (19) të këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të parashtrojë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtje të përcaktuar në Ligjin për inspeksion administrativ për inspektorin dhe do të caktojë afat plotësues prej pesë ditësh pune në të cilin inspektori do të kryejë mbikëqyrje në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht në komunën dhe në qytetin e Shkupit nëse është zbatuar procedura në pajtim me ligjin dhe në afat prej tri ditësh pune nga dita e mbikëqyrjes së kryer ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(22) Nëse inspektori, nuk vepron as në afatin plotësues nga paragrafi (20) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ do të paraqesë kallëzim te prokurori kompetent publik kundër inspektorit dhe në afat prej tri ditësh pune do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(23) Në rastet nga paragrafi (22) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ menjëherë, e më së voni në afat prej një dite pune do të autorizojë inspektor tjetër që ta kryejë mbikëqyrjen menjëherë.

(24) Në rastet nga paragrafi (21) i këtij neni, drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ në afat prej tri ditësh do ta informojë parashtruesin e kërkesës për masat e ndërmarra.

(25) Nëse drejtori i Inspektoratit Shtetëror Administrativ nuk vepron në pajtim me paragrafin (20) të këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të paraqesë kallëzim te prokurori kompetent publik në afat prej tetë ditëve të punës.

(26) Nëse ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht kryetari i

komunës dhe i qytetit të Shkupit nuk vendos në afatin nga paragrafi (20) i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mund të ngritë kontest administrativ në gjykatën kompetente.

(27) Procedura në Gjykatën Administrative është urgjente.

(28) Akti nënligjor nga paragrafi (12) i këtij neni, miratohet në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit të këtij ligji.

(29) Pas miratimit të aktit nënligjor nga paragrafi (12) i këtij neni, ai menjëherë, e më së voni në afat prej 24 orësh publikohet në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 127

Plotësimi i kërkesave

(1) Organi kompetent nuk do të japë leje për punë të instalimit për të cilën merret B-leja e integruar ekologjike, nëse operatori nuk ia dërgon B-lejen e integruar ekologjike.

(2) Plotësimin e kërkesave të përcaktuara në B-lejen e integruar ekologjike, e përcakton organi kompetent nga paragrafi (3) dhe (4) të këtij neni nëpërmjet shikimit në instalim dhe punën e tij, për çka jep aktvendim.

(3) Kundër vendimit nga paragrafi (2) të këtij neni, të dhënë nga prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, operatori i instalimit ka të drejtë të paraqesë ankesë te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej 15 ditësh nga dita e dhënies së aktvendimit.

(4) Kundër vendimit nga paragrafi (2) të këtij neni, të dhënë nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, operatori i instalimit ka të drejtë të paraqesë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga dhënia e aktvendimit.

(5) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan mënyrën dhe procedurën për kryerjen e shikimit nga paragrafi (2) të këtij neni.

Neni 128

Vlerësimi i ndikimit në mjedisin jetësor

Për instalimet për të cilat është i obligueshëm vlerësimi i ndikimit për mjedisin jetësor, B-leja e integruar ekologjike mund të jepet vetëm me vendimin e marrë paraprakisht, me të cilin jepet pajtim për zbatimin e projektit, në pajtim me nenin 87 paragrafi (1) të këtij ligji.

Neni 129

Kompensimet

(1) Operatorët e instalimeve janë të obliguar të paguajnë kompensim:

- gjatë parashtrimit të kërkesës për marrjen e B-lejes së integruar ekologjike,
- gjatë parashtrimit të kërkesës për ndryshimin ose transferimin e B-lejes së integruar ekologjike,
- për posedimin e B-lejes së integruar ekologjike, i cili paguhet një herë në vit, dhe
- për mbikëqyrjen e rregullt të instalimit, në përputhje me kushtet në B-

lejen e integruar ekologjike

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë e përcakton lartësinë e kompensimit të cilin duhet ta paguajnë operatorët nga paragrafi (1) i këtij neni me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor.

(3) Përcaktimi i lartësisë së kompensimit nga paragrafi (2) i këtij neni bëhet në bazë të numrit të vendeve të instalimit nga të cilat lëshohen emisione në ambientin jetësor, numrit të kushteve dhe masave të detyrueshme të përcaktuara në lejen, llojit dhe vëllimit të emisioneve në ambientin jetësor, si edhe në bazë të sipërfaqes që e përfshin instalimi. Lartësia e kompensimit, e përcaktuar për çdo sektor industrial, veçanësisht mund të jetë më pak se 300 denarë as më shumë se 3.000 denarë sipas numrit, llojit, vëllimit dhe sipërfaqes për hektar.

(4) Mjetet e fituara nga kompensimi nga paragrafi (1) i këtij neni paguhen në llogari të veçantë buxhetore, si hyrje e buxhetit të komunës, gjegjësisht si hyrje e Buxhetit të Qytetit të Shkupit ndërsa shfrytëzohen për mbulimin e shpenzimeve për marrjen, transferimin ose për ndryshimin dhe kontrollin e B-lejes së integruar ekologjike.

(5) Mjetet e fituara nga kompensimi nga paragrafi (1) i këtij neni për B-lejen e integruar ekologjike në rajon të mbrojtur paguhen në llogari të veçantë të organit të administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor, ndërsa shfrytëzohen për mbulimin e shpenzimeve për marrjen, transferimin ose për ndryshimin si edhe kontrollin e B-lejes së integruar ekologjike në rajon të mbrojtur.

XII REVIZIONI I PËRGJITHSHËM EKOLOGJIK

Neni 130

Revizioni i përgjithshëm ekologjik

(1) Operatori është i obliguar të bëjë revizionin e përgjithshëm ekologjik gjatë:

- ndërprerjes së aktiviteteve të instalimit me A-lejen e integruar ekologjike; dhe
- bartjes së tërësishme ose të pjesëshme të A-lejes së integruar ekologjike.

(2) Kërkesës për zbatimin e punëve nga paragrafi (1) të këtij neni, operatori i bashkëngjit raportin nga revizioni i kryer i përgjithshëm.

(3) Revizion të përgjithshëm ekologjik mund të kryejnë persona fizikë dhe juridikë në pajtim me kushtet e parapara në Ligjin për vlerësim.

(4) Revizioni i përgjithshëm ekologjik kryhet sipas standardeve të unifikuara ndërkombëtare dhe metodologjive dhe parimeve të pranuar përgjithësisht në pajtim me rregullat për vlerësim.

(5) Konstatimet e revizionit të përgjithshëm ekologjik i dërgohen operatorit në shikim si raport. Operatori e dërgon raportin te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(6) Revizioni i përgjithshëm ekologjik mund të kryhet edhe në instalime dhe objekte tjera me kërkesën e operatorit, ose me kërkesën e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në rastin kur bëhet bartja e pronësisë së instalimit.

Neni 131

E drejta e revizionit të përgjithshëm ekologjik

I fshirë 4

Neni 132

Regjistrimi i revizoreve ekologjike

I fshirë 5

Neni 133

Mbikëqyrja e punës së revizoreve ekologjike

I fshirë 6

XIV LEJET PËR HARMONIZIM ME PLANET OPERATIVE

Neni 134

Lejet për harmonizim me planet operative

(1) Operatorët e instalimeve ekzistuese, të cilët janë përcaktuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë në pajtim me nenin 95 paragrafi (1) dhe neni 122 paragrafi (2) të këtij ligji, janë të obliguar të sigurojnë leje për harmonizim me planin operativ si kusht për vazhdimin, përkatësisht fillimin e punës së instalimit, deri në plotësimin e kushteve për marrjen e lejes së integruar ekologjike.

(2) Në qoftë se nuk është rregulluar ndryshe në këtë kapitull, në procedurën për marrjen e lejeve për harmonizimin me planet operative në mënyrë përkatëse aplikohen dispozitat e Kreut XII të këtij ligji.

Neni 135

Kërkesa për marrjen e lejes për harmonizim me planin operativ

(1) Procedura për marrjen e lejes për harmonizim me planin operativ fillon me paraqitjen e kërkesës për marrjen e lejes për harmonizim së bashku me propozim planin operativ, te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, kur është fjala për instalimin për të cilin nevojitet A-leja e integruar ekologjike, përkatësisht B-leja e integruar ekologjike për instalim në rajon të mbrojtur, dhe te prefekti i komunës, përkatësisht prefekti i Qytetit të Shkupit, kur është fjala për instalimin për të cilin nevojitet B-leja e integruar ekologjike.

Kërkesa nga paragrafi (1) i këtij neni i përmban veçanërisht:

- 1) të dhënat për operatorin dhe indikatorë financiarë për punën e tij;
- 2) përshkrim të instalimit, pjesët e tij teknike dhe aktivitetet e lidhura të drejtpërdrejta;
- 3) të dhënat për mënyrën e menaxhimit dhe kontrollit të instalimit;
- 4) të dhënat për lëndët e para dhe materialet ndihmëse, substancat dhe energjitë tjera të përdorura ose të prodhuara në instalimin;
- 5) manipulimin me materialet;
- 6) emisionet (pasqyrë e emisioneve në të gjitha mediumet dhe sferat e mjedisit jetësor);
- 7) gjendjet e lokacionit dhe ndikimin e aktivitetit;
- 8) përshkrimin e teknologjive dhe teknikave tjera për parandalimin, ose nëse kjo nuk është e mundur, uljen e emisioneve të materieve ndotëse;
- 9) vendet për monitorim dhe marrje të ekzemplarëve;
- 10) aspektet ekologjike dhe teknikat më të mira të kapshme;
- 11) planin operativ;
- 12) përshkrimin e masave tjera të planifikuara preventive;
- 13) remediacionin, ndërprerjen e punës, rifillimin e punës dhe kujdesin pas ndërprerjes së aktiviteteve dhe

14) rezyemenë joteknike të kërkesës.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan për së afërmi formën, përmbajtjen dhe mënyrën e dërgimit të kërkesës nga paragrafi (1) të këtij neni, si dhe dokumentacionin i cili i bashkëngjitet kërkesës.

(4) Operatorët janë të obliguar që kërkesën nga paragrafi (1) të këtij neni ta dërgojnë te organi kompetent nga neni 135 paragrafi (1) të këtij ligji, duke filluar nga data 01.01.2006, dhe më së voni deri më 31.12.2009, e në pajtim me orarin kohor që e përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e ministrit, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(5) Orari kohor nga paragrafi (5) të këtij neni përcaktohet si interval kohor prej gjashtë muajsh, veçmas për çdo sektor industrial.

Neni 136

Shpallja e kërkesës për leje harmonizimi me planin operativ dhe mbajtja e diskutimit publik

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, është i obliguar ta shpallë kërkesën për marrjen e lejes për harmonizim me propozim planin operativ së paku në një gazetë ditore të arritshme në mbarë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në ueb faqet e tyre, në afat prej 7 ditësh nga dita e pranimit të kërkesës së kompletuar, me informata se opinioni ku mund të ketë qasje të njëjta që ta shqyrtojë në tërësi, dhe/ose të japë mendim. Shpallja e kërkesës është në shpenzim të kërkuarit të lejes. ⁷

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, mund të organizojnë diskutim publik në afat jo më të gjatë se 25 ditë nga dita e shpalljes së kërkesës së kompletuar.

(3) Opinioni i prekur në afat prej 30 ditësh nga dita e shpalljes së kërkesës së kompletuar, ka të drejtë të paraqesë mendime dhe komente të organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përkatësisht të prefekti i komunës ose prefekti i Qytetit të Shkupit.

(4) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, organi kompetent për lëshimin e lejes është i obliguar të organizojë debat publik nga paragrafi (2) i këtij neni, kur atij i është parashtruar kërkesë për mbajtjen e debatit publik në afat prej 20 ditësh nga dita e publikimit të kërkesës:

- nga ana e së paku një shoqate të qytetarëve për mbrojtjen dhe përparimin e ambientit jetësor,
- nga ana e së paku një subjekti nga publiku i prekur, dhe
- atë e kanë kërkuar kryetari i komunës dhe/ose kryetari i komunave në Qytetin e Shkupit dhe/ose kryetari i komunës së Qytetit të Shkupit në rast të lëshimit të lejeve për harmonizimin me planin operativ për A-lejet e integruara ekologjike dhe Leje të integruara ekologjike-B.

Neni 137

Përmbajtja e planeve operative dhe ekspertët për përpunimin e planeve operative

(1) Plani operativ është pjesë përbërëse e lejes për harmonizim.

(2) Plani operativ përmban:

- masa, zgjidhje në faza dhe afate për arritjen e kushteve për marrjen e lejes së integruar ekologjike;
- kushtet për punë të instalimit;

- orarin për realizimin e planit në faza të veçanta;
- monitorimin dhe mënyrën e informimit;
- treguesin e mjeteve financiare të nevojshme për realizimin e çdo faze të planit operativ dhe treguesin e mjeteve të përgjithshme të nevojshme për realizimin e planit;
- vlerat e emisioneve për kohën e realizimit të fazave të veçanta të planit;
- indikatorët për shpenzimin e lëndëve të para, energjisë, begative natyrore, ujit dhe materialeve tjera në faza të veçanta të planit; dhe
- çështje tjera të përcaktuara në ligjet e veçanta për mbrojtjen e medimeve dhe lëmenjve të veçantë të mjedisit jetësor.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, së afërmi përshkruan përmbajtjen e planeve operative.

(4) Faza e planit operativ nga paragrafi (2) pika 3 të këtij neni paraqet përmbledhje të detyrave, të cilat duhet të plotësohen në periudhën që nuk mund të jetë më e gjatë se 12 muaj.

Neni 138

Afati për realizim

(1) Operatorët janë të obliguar që planet operative t'i realizojnë në afatin e përcaktuar veç e veç, por jo më vonë se 01.04. 2014.

(2) Afati i veçantë për realizimin e planeve operative nga paragrafi (1) të këtij neni, përcaktohet në planin operativ për çdo instalim veçmas, sipas ndikimit në mjedisin jetësor, emisioneve dhe vëllimit të emisioneve të çdo instalimi, mundësisë financiare për realizimin e planit operativ, numrit dhe strukturës së të punësuarve, vendit dhe pozitës së vendit të instalimit dhe pajisjes teknike të instalimit.

(3) Afatet e veçanta për realizimin e planeve operative nga paragrafi (1) të këtij neni, për instalimet të cilat duhet të posedojnë A-leje të integruar ekologjike, përcaktohen në suazat kohore që mjaftojnë për arritjen e kushteve për marrjen e A-lejes së integruar ekologjike.

(4) Afatet e veçanta për realizimin e planeve operative nga paragrafi (1) të këtij neni, për instalimet, të cilat duhet të posedojnë B-leje të integruar ekologjike, përcaktohen në suazat kohore që mjaftojnë për arritjen e kushteve për marrjen e B-lejes së integruar ekologjike.

(5) Operatori është i obliguar që në afat prej 30 ditë para kalimit të afatit të veçantë për realizimin e planit operativ nga paragrafi (2) të këtij neni, dhe plotësimit të obligimeve të planit operativ, ta informojë organin kompetent nga neni 135 paragrafi (1) të këtij ligji.

(6) Në bazë të informimit nga paragrafi (5) të këtij neni, për plotësimin e obligimeve nga plani operativ organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim me të cilin jep A-leje të integruar ekologjike në pajtim me nenin 107 paragrafi (13) dhe neni 108 paragrafi (1), (2), (5), (6), (7), (8) dhe (9) të këtij ligji, përkatësisht neni 126 dhe neni 127 paragrafi (2), (4) dhe (5) të këtij ligji për B-lejen e integruar ekologjike në rajon të mbrojtur.

(7) Para miratimit të aktvendimit nga paragrafi (6) i këtij neni, Inspektorati Shtetëror i Mjedisit jetësor kryen inspektim në instalimin dhe punën e saj për përcaktimin e plotësimit të detyrimeve nga plani operativ, si dhe kërkesave të përcaktuara në Lejen e integruar ekologjike-A për harmonizimin e planit operativ.

(8) Në bazë të informimit nga paragrafi (5) të këtij neni, prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, merr vendim me të cilin jep B-leje të integruar ekologjike në pajtim me nenin 126 dhe nenin 127 paragrafi (2), (3) dhe (5) të këtij ligji.

(9) Para miratimit të aktvendimit për lëshimin e Lejes së integruar ekologjike-B nga kryetari i komunës dhe kryetari i qytetit të Shkupit, inspektori i autorizuar i mjedisit jetësor kryen inspektim në instalimin dhe në punën e saj për përcaktimin e plotësimin të detyrimeve nga plani operativ, si dhe kërkesat e përcaktuara në Lejen e integruar ekologjike-B për harmonizim me planin operativ.

Neni 139

Përfshirjet

(1) Me përfshirje nga neni 138 të këtij ligji, kur organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor do të vërtetojë se arritja e kushteve për marrjen e lejes së integruar ekologjike dhe leje të integruar ekologjike-B në zonën e mbrojtur nuk mund të arrihet deri më 01.04.2014, për këtë e informon Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, me propozim për marrjen e afatit plotësues për realizimin e planit operativ.

(2) Me përfshirje nga neni 138 të këtij ligji, kur prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit do të vërtetojë se arritja e kushteve për marrjen e lejes së integruar ekologjike nuk mund të arrihet deri më datën 01.04.2014, për këtë e informon Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, me propozim për marrjen e afatit plotësues për realizimin e planit operativ.

(3) Në rastet nga paragrafi (2) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, shqyrton çdo rast veç e veç dhe për këtë e informon Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, me propozim për marrjen e afatit plotësues për realizimin e planit operativ.

(4) Qeveria Republikës së Maqedonisë në rastin nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni, mund të përcaktojë afat plotësues, për çdo instalim veç e veç, i cili nuk mund të jetë më i gjatë se deri 01.04.2014.

(5) Në kuadrin e afatit nga paragrafi (4) të këtij neni, operatorët janë të obliguar t'i harmonizojnë planet operative, në pajtim me procedurën e përshkruar me nenin 141 dhe 144 të këtij ligji.

(6) Në rastin kur për instalimin nga neni 134 i këtij ligji konstatohet se afati për përmbushjen e kushteve për marrjen e lejes së integruar ekologjike e tejkalon afatin e operativitetit të instalimit, në atë rast në lejen për harmonizimin me planin operativ përcaktohen mënyra, kushtet dhe masat për mbylljen e instalimit.

Neni 140

Përmbajtja e lejes për harmonizim me planin operativ

(1) Në lejen për harmonizim me planin operativ, përcaktohet lartësia e garancisë financiare, të cilën duhet ta sigurojë operatori, si masë e veçantë për sigurimin e realizimit të planeve operative, të mjaftueshme për mbulimin e shpenzimeve për zbatimin e një faze të planit operativ, me vlerë mesatare.

(2) Të gjitha lejet ekzistuese të lidhura me instalimin për të cilin merret A-leja e integruar ekologjike, në mënyrë përkatëse integrohen në lejen për harmonizim me planin operativ, nëse janë përfshirë në planin operativ.

(3) Me përfshirje, kur në lejen për harmonizim me planin operativ nuk janë paraparë garanci financiare nga paragrafi (1) të këtij neni, atëherë në leje përcaktohen dënime financiare në ngarkesë të operatorit të instalimeve, të cilat aktivizohen nëse operatori nuk u përmbahet masave, afateve dhe kushteve të përcaktuara në leje.

(4) Në afat prej dhjetë ditësh nga dita e lëshimit të lejes për harmonizim me planin operativ, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, kryetari i komunës dhe kryetari i qytetit të Shkupit, janë të obliguar që së paku në një gazetë të përditshme të arritshme në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë dhe në ueb faqen e saj, të publikojnë se është lëshuar leje për harmonizim me planin operativ, me informata, ku mund të merret për shikim leja bashkë me planin operativ. Publikimi në gazetën ditore është në shpenzim të kërkuesit të lejes.

(5) Organet nga neni 135 paragrafi (1) të këtij ligji, janë të obliguar të mbajnë Regjistër të lejeve për harmonizim me planet operative. Prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, janë të obliguar të paraqesin të dhëna për lejet për harmonizim me planet operative të organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me dispozitën nga paragrafi (6) të këtij neni.

(6) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan për së afërmi përmbajtjen e lejes për harmonizim me planin operativ, dhe mënyrën e udhëheqjes, si dhe mënyrën dhe procedurën sipas së cilës paraqiten të dhënat për Regjistrin nga paragrafi (5) të këtij neni.

Neni 141

Procedura për marrjen e lejes dhe mënyra e bisedimit dhe arritja e pëlqimit rreth përmbajtjes dhe afati për realizimin e planeve operative

(1) Procedura për marrjen e lejes për harmonizim me planin operativ zhvillohet me bisedime ndërmjet operatorit të instalimit dhe organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përkatësisht prefektit të komunës dhe prefektit të Qytetit të Shkupit.

(2) Procedurën për bisedime dhe arritjen e pëlqimit për përmbajtjen e planit operativ dhe afatin për realizimin e planit operativ, për së afërmi e përshkruan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Pëlqimi për përmbajtjen dhe afatin për realizimin e planit operativ duhet të arrihet në afat prej një viti nga paraqitja e kërkesës për marrjen e lejes për harmonizim me planin operativ. Nëse në këtë afat nuk arrihet pëlqim, personi përgjegjës në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përkatësisht prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, për këtë janë të obliguar ta informojnë ministrin i cili udhëheq me organin kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(4) Në rastin kur prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, përkatësisht organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor nuk do të veprojnë në pajtim me paragrafin (3) të këtij neni, personi përgjegjës në operatori për këtë është i obliguar ta informojë ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(5) Në rastet nga paragrafi (3) dhe (4) të këtij neni, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që në afat prej 30 ditësh nga dita e marrjes së informimit nga paragrafi (3) dhe (4) të këtij neni, të formojë Komisionin për plane operative nga neni 144 të këtij ligji.

Neni 142

Ndryshimet në lejen për harmonizim me planin operativ

(1) Leja për harmonizim me planin operativ mund të ndryshohet, nëse:

- operatori i instalimit propozon zgjidhje më efikase nga aspekti i mjedisit jetësor;
- nevoja për ndryshim është rezultat i ndryshimit në ligjet dhe në dispozitat tjera;
- vjen te ndryshimi në teknikat më të mira të arritshme, dhe
- këtë e kërkon revizioni i përgjithshëm ekologjik.

(2) Procedura për ndryshimin e lejes për harmonizim me planin operativ zbatohet në përputhje me dispozitat e këtij ligji të cilat kanë të bëjnë me lëshimin e lejeve për harmonizim me planin operativ.

(3) Me përjashtim nga paragrafi (2) i këtij neni nëse shkak për ndryshim të lejes është ndryshimi i vlerave kufizuese të përcaktuara në ligjet dhe rregullat tjera, lejet për harmonizim me planin operativ, ndryshohen me detyrë zyrtare nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht komunat ose qyteti i Shkupit, me miratimin e aktvendimit për ndryshimin e lejes për harmonizim me planin operativ pa zbatimin e procedurës për ndryshimin e lejes.

Neni 142-a

Kompensimi për lejen për harmonizim

(1) Operatorët e instalimeve janë të obliguar të paguajnë kompensim:

- gjatë parashtrimit të kërkesës për marrjen e Lejes për harmonizim me Planin operativ,
- për posedimin e Lejes për harmonizim me Planin operativ, i cili paguhet një herë në vit,
- për ndryshimin e Lejes për harmonizim me Planin operativ, përveç në rastet nga neni 142 paragrafi (3) i këtij ligji.
- për mbikëqyrjen e rregullt të instalimit, në përputhje me Lejen për harmonizim me Planin operativ, dhe
- gjatë mbylljes së instalimit.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë e përcakton lartësinë e kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Përcaktimi i lartësisë së kompensimit nga paragrafi (2) i këtij neni bëhet në bazë të numrit të vendeve të instalimit nga të cilat lëshohen emisione në ambientin jetësor, nga numri i kushteve dhe masave të detyrueshme të përcaktuara në lejen, nga lloji dhe vëllimi i emisioneve në ambientin jetësor, si edhe në bazë të sipërfaqes që e përfshin instalimi. Lartësia e kompensimit, e përcaktuar për çdo sektor industrial veças, veçanërisht për A dhe B lejet e integruara ekologjike, nuk mund të jetë më pak se 200 denarë as më shumë se 7.000 denarë sipas numrit, llojit, vëllimit dhe sipërfaqes për hektar.

(4) Mjetet e fituara nga kompensimi nga paragrafi (2) i këtij neni, nga instalimet për të cilat nevojitet A-leja e integruar ekologjike, paguhen në llogari të veçantë të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i ambientit jetësor.

(5) Mjetet e fituara nga kompensimi nga paragrafi (2) i këtij neni, nga instalimet për të cilat nevojitet B-leja e integruar ekologjike, paguhen në llogari të veçantë të komunës respektivisht të Qytetit të Shkupit.

(6) Mjetet e fituara nga kompensimi nga paragrafi (2) i këtij neni shfrytëzohen për mbulimin e shpenzimeve të organit kompetent për marrjen, transferimin dhe/ose ndryshimin, si edhe për kontrollin e Lejes për harmonizim me Planin operativ.

Neni 143

Garancia financiare dhe dënimet financiare për

mosplotësimin e obligimeve

Në rast të mosplotësimin të obligimeve të përcaktuara në planin operativ, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përkatësisht prefekti i komunës ose prefekti i Qytetit të Shkupit, mund ta aktivizojë garancinë financiare ose të kërkojë zbatimin e dënimeve financiare të përcaktuara në lejen për harmonizim.

Neni 144

Zgjidhja e kontesteve

(1) Kontestet lidhur me përmbajtjen dhe afatin për realizimin e planeve operative, si dhe kontesteve lidhur me bisedimet nga neni 141 të këtij ligji, të cilat nuk kanë përfunduar me pëlqim, i zgjidh Komisioni për plane operative (në tekstin e mëtejme: Komisioni).

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bazë të emërimit nga neni (3) dhe (4) të këtij neni, për çdo rast veçmas, formon Komision. Komisioni përbëhet prej kryetarit dhe katër anëtarëve nga Lista e ekspertëve. Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, formon Listë ekspertësh nga lëmi i mjedisit jetësor, ekonomisë, shkencave teknike dhe juridike, nga e cila do të zgjidhen anëtarët e Komisionit.

(3) Gjatë formimit të Komisionit nga dy anëtarë të Listës nga paragrafi (2) të këtij neni emërojnë operatorin dhe organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përkatësisht prefekti i komunës dhe i Qytetit të Shkupit.

(4) Anëtarët e emëruar nga paragrafi (3) të këtij neni, bashkërisht zgjedhin kryetarin e Komisionit nga Lista e ekspertëve nga paragrafi (2) të këtij neni, me çka konstatohet se është formuar Komision për rastin e veçantë.

(5) Komisioni merr vendim në afat prej dy muajsh pas marrjes së të dhënave të nevojshme.

(6) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për së afërmi përshkruan punën dhe organizimin e Komisionit, si dhe mënyrën e punës së tij.

(7) Kur Komisioni diskuton për planin operativ për të cilin është caktuar afat plotësues në pajtim me nenin 139 paragrafi (4) të këtij ligji, ai është kompetent të vendosë vetëm për përmbajtjen e planit operativ sa u përket kushteve, të cilat duhet të plotësohen në afatin e paraparë.

(8) Komisioni në punën e vet është i pavarur dhe punon në pajtim me konstatimet e veta profesionale, kurse vendos me shumicë votash.

(9) Vendimi i Komisionit është i obligueshëm dhe përfundimtar për palët e kontestit, të cilin organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor ose prefekti i komunës ose prefekti i Qytetit të Shkupit në mënyrë të obligueshme e inkorporojnë në lejen për harmonizim me planin operativ.

(10) Kundër vendimit nga paragrafi (9) të këtij neni, mund të nisët kontest administrativ para gjykatës kompetente vetëm për kushte që janë objekt bisedimesh, me ç'rast merret parasysh ndikimi negativ të cilin e shkaktojnë për mjedisin jetësor dhe mendimin e opinionit të prekur për to.

(11) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan kushtet më të afërta të cilat duhet t'i plotësojnë ekspertët nga paragrafi (2) të këtij neni, si dhe procedurën për formimin e Listës së ekspertëve nga paragrafi (2) të

këtij neni.

(12) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan procedurën për zgjedhjen e ekspertëve, të cilët do të marrin pjesë në Komision.

(13) Anëtarët e Komisionit kanë të drejtë për kompensim. Lartësinë e kompensimit dhe mënyrën e pagimit të kompensimit e përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

XV PENGIMI DHE KONTROLLIMI I AVARIVE ME PRANI TË SUBSTANCIVE TË RREZIKSHME

Neni 145

Dispozitat e përgjithshme

(1) Çdo person juridik ose fizik, që është pronar ose kryen veprimtari në sistemin prodhues, transportues ose në sistemin e magazinimit (në tekstin e mëtejshëm: sistem) në të cilin janë të pranishme substanca të rrezikshme në sasi më të mëdha ose të barabarta me vlerat e përcaktuara kufizuese (pragjet) të përcaktuara me rregullën nga paragrafi (2) i këtij neni (në tekstin e mëtejshëm: operator), është i detyruar:

- t'i ndërmarrë të gjitha masat e domosdoshme për pengimin e avarive dhe për kufizimin e pasojave të tyre për mjedisin jetësor dhe për jetën dhe shëndetin e njerëzve të përshkruar me këtë ligj, dhe
- për masat e ndërmarra ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(2) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, i përcakton llojet e substancive të rrezikshme dhe sasi të pranishme të tyre nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Me rregullën nga paragrafi (2) i këtij neni, në pajtim me llojet e substancive të rrezikshme dhe sasi të tyre, përcaktohet edhe mënyra e veprimit të operatorëve në pajtim me nenet 147-a dhe 148 të këtij ligji.

Neni 146

Konkluzionet

Dispozitat e këtij kreu nuk u dedikohen:

- instalimeve dhe depove të forcave të armatosura të Republikës së Maqedonisë,
- rreziqeve të shkaktuara nga rrezatimet jonizuese;
- transportit të substancive nëpër rrugët publike, hekurudhe, rrugët e brendshme ujore ose ajrin dhe deponimin e tyre të përkohshëm, përveç në sistemet të cilave u dedikohet ky ligj, duke përfshirë edhe ngarkimin dhe shkarkimin e tyre dhe transportin deri dhe nga mjeti tjetër transportues i dokimeve, limanet për mallra ose stacione tjera ranzhimi.
- transporti i substancive të rrezikshme nëpër gypërçues, duke përfshirë edhe stacionet e pompave, përveç në sistemet të cilave u dedikohet ky ligj;
- eksploitim (hulumtim, ekstraksion dhe përpunim) të lëndëve të para minerale në miniera, gurorë, me ndihmën e shpimit, me përjashtim të proceseve kimike dhe termike dhe magazinimit, që ka të bëjë me operacione ku janë të pranishme substanca të rrezikshme, në pajtim me nenin 145 paragrafi (2) të këtij ligji.
- studim bregdetar dhe eksploitim të mineraleve, duke përfshirë hidrokarbure dhe
- deponi për hedhurina, duke i përfshirë edhe magazinat nëntokësore për hedhurina, me përjashtim të objekteve për mënjanimin e mbetjeve të

xeheve, ku janë të pranishme substanca të rrezikshme në sasi të barabartë me ose më të mëdha se sasi të përcaktuara me rregullën nga neni 145 paragrafi (2) i këtij ligji.

Neni 146-a

Bashkëpunimi ndërmjet resorëve

(1) Me qëllim që të sigurohet bashkëpunimi nëpërmjet resorëve për ndjekjen e aktiviteteve për parandalimin dhe kontrollin e avarive me praninë e substancave të rrezikshme, Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, formon trup ndërmjet resorëve për parandalimin dhe kontrollin e avarive me praninë e substancave të rrezikshme.

(2) Trupi ndërmjet resorëve për parandalimin dhe kontrollin e avarive me prani të substancave të rrezikshme, përbëhet prej 9 anëtarëve, dhe atë nga një anëtar nga: organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i menaxhimit me kriza (Qendra për Menaxhim me Kriza), organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera për mbrojtje dhe shpëtim (Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim), organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetësisë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punëve të brendshme, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punës, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave, Inspektorati Shtetëror për Inspektim teknik dhe Bashkësia e Njësive të Vetadministrimit Lokal.

(3) Punët profesionale–teknike dhe administrative për trupin ndërmjet resorëve, i kryen organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor nga neni 160 i këtij ligji.

Neni 147

Informimi

(1) Operatori është i obliguar të paraqesë informatë te organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga lëmi i mjedisit jetësor lidhur me sistemet, në të cilat janë të pranishme substancat e rrezikshme, edhe atë:

- 1) në afat prej tre muajsh para fillimit me ndërtim ose para fillimit të sistemeve të reja me punë;
- 2) në afat prej një viti nga dita e fillimit të zbatimit të dispozitave nga ky krye, për sistemet ekzistuese.

(2) Informimi nga paragrafi (1) të këtij neni në mënyrë të obligueshme duhet t'i përmbajë të dhënat vijuese:

- 1) emrin e firmës së operatorit dhe adresën e plotë të sistemit të cilit i dedikohen obligimet për pengimin dhe kontrollimin e avarive;
- 2) emrin dhe statusin e personit, i cili është përgjegjës për zbatimin e obligimeve për pengimin dhe kontrollimin e avarive në sistem;
- 3) informatat e nevojshme për identifikimin e plotë të substancave të rrezikshme ose të llojit të substancave, të cilat shfrytëzohen në sistem, si dhe sasinë dhe gjendjen e tyre fizike;
- 4) aktivitetin që kryhet ose planifikohet të kryhet në sistem, përkatësisht instalim apo në depo dhe;
- 5) karakteristikat e vendit në të cilin është vendosur sistemi (veçanërisht elementet të cilat kanë potencial të shkaktojnë avari ose t'i keqësojnë pasojat nga e njëjta), duke përfshirë detaje të elementeve në fqinjësi, si dhe lokacionet që mund ta rrisin rrezikun nga avaria apo nga efekti kumulativ.

(3) Në rast të ndryshimeve të konsiderueshme të sasive ose gjendjes fizike të pranisë së substancës së rrezikshme nga paragrafi (20 pika 3 të këtij neni, si dhe mbylles së përhershme të sistemit apo çfarëdo lloj ndryshimi të procesit për përpunim të saj dhe/ose ndryshime në sistemin ose instalimin që mund të ketë ndikime të konsiderueshme për rrezik nga fatkeqësi të mëdha, operatori është i obliguar që pa shtyrje ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga lëmi i mjedisit jetësor për situatën e ndryshuar.

(4) Informimi nga paragrafi (1) të këtij neni, operatori është i obliguar ta paraqesë edhe te prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit.

Neni 147-a

Plani për parandalimin e avarive

(1) Për sistemet në të cilat substancat e rrezikshme janë të pranishme në sasi të përcaktuara me rregullën nga neni 145 paragrafi (2) i këtij ligji, operatori detyrohet që të përpilojë dhe të dorëzojë plan për parandalim të avarive në organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor. Plani për parandalimin e avarive duhet të jetë me shkrim dhe të garantojë shkallë të lartë të mbrojtjes së njerëzve dhe të mjedisit jetësor duke i përfshirë qëllimet e përgjithshme dhe parimet e veprimit të operatorit për menaxhim me rrezikun nga avaria.

(2) Përmbajtjen e planit për parandalim të avarive, e përcakton ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(3) Operatori është i detyruar që planin për parandalimin e avarive nga paragrafi (1) i këtij neni ta dorëzojë në organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, si vijon:

- 1) në afat prej gjashtë muajsh para fillimit me ndërtim ose para fillimit të sistemeve të reja me punë dhe
- 2) në afat prej një viti nga dita e fillimit të zbatimit të dispozitave nga ky kapitull, për sistemet ekzistuese.

(4) Operatori është i detyruar që ta analizojë dhe azhurnojë planin për parandalim të avarive së paku në çdo pesë vjet. Plani i azhurnuar për parandalim të avarive dorëzohet në organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, e miraton planin për parandalim të avarive, në afat prej gjashtë muajsh nga dorëzimi i tij.

(6) Operatorët janë të detyruar që të përpilojnë raport për masat e sigurisë në bazë të nenit 148 të këtij ligji, planin për parandalim të avarive detyrimisht duhet ta përfshijnë si pjesë përbërëse të raportit.

Neni 148

Raporti për masat e sigurisë

(1) Për sistemet në të cilat substancat e rrezikshme janë të pranishme në sasi të përcaktuara me rregullën nga neni 145 paragrafi (2) i këtij ligji, operatori duhet të përgatisë raport për masat e sigurisë, prej të cilave organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga lëmi i mjedisit jetësor, padyshim duhet të konstatojë se:

- 1) Plani për parandalim të avarive dhe sistemi për menaxhim të sigurisë janë të përgatitur;
- 2) rreziqet nga avaritë e mundshme janë përcaktuar dhe se janë ndërmarrë masa të domosdoshme për pengimin e fatkeqësive të tilla dhe

për përkufizimin e pasojave të tyre për jetën dhe shëndetin e njerëzve dhe për mjedisin jetësor;

3) janë përfshirë masat e përshkruara të sigurisë dhe sigurimit në projektimin, ndërtimin, punën dhe në mirëmbajtjen e sistemit;

4) janë përgatitur planet e brendshme për gjendje të jashtëzakonshme dhe se janë siguruar informata, me të cilat është mundësuar përgatitja e planit të jashtëm;

5) janë siguruar informata të mjaftueshme te organet kompetente nga paragrafi (4) i këtij neni, me qëllim që të mundësohet miratimi i vendimeve me të cilat do të definohen aktivitetet e reja dhe/ose ngjarjet në rrethin e afërt të sistemeve ekzistuese.

(2) Raporti për masat e sigurisë nga paragrafi (1) të këtij neni, doemos duhet të përmbajë informata të mjaftueshme, në bazë të së cilave organi kompetent mund t'i përcaktojë vendet për aktivitetet e reja në afërsi të vendeve ekzistuese, gjatë përpunimit të planeve hapësinore dhe urbanistike. Raporti duhet të përmbajë listën e substancave të rrezikshme, të cilat janë të pranishme në sistem.

(3) Operatori është i obliguar që raportin për masat e sigurisë nga paragrafi (1) të këtij neni, dhe planin e brendshëm për gjendje të jashtëzakonshme nga paragrafi (1) pika 4 të këtij neni, t'i dërgojë te organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga lëmi i mjedisit jetësor dhe te prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, edhe atë:

1) në afat prej tre muajsh para fillimit me ndërtim ose para fillimit të sistemeve të reja me punë;

2) në afat prej dy vjetësh nga dita e fillimit të zbatimit të dispozitave nga ky krye, për sistemet ekzistuese.

3) menjëherë, në rast të paraqitjes për shikim të raportit tjetër sipas paragrafit 6) të këtij neni.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, pas mendimit të marrë paraprakisht nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mbrojtjes dhe shpëtimit, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e shëndetit, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punës, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e ekonomisë dhe organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e punëve të brendshme, në afat prej prej tetë muajsh nga pranimi i raportit për masat e sigurisë:

- ia dërgon konkluzionet nga analiza e vet e raportit për masat e sigurisë operatorit ose

- e ndalon futjen në përdorim apo vazhdimin e përdorimit të sistemit në pajtim me nenin 152 të këtij ligji.

(5) Raporti për masat e sigurisë nga paragrafi (1) të këtij neni, analizohet periodikisht dhe përtërihet së paku çdo pesë vjet, por edhe më herët me iniciativën e operatorit ose me kërkesën e organit kompetent, kur kjo del nga njohuria e fakteve të reja ose kur duhet të merren parasysh njohuritë e reja shkencore dhe teknike lidhur me përmirësimin e sigurisë.

(6) Raporti për masat e sigurisë nga paragrafi (1) të këtij neni duhet të jetë i arritshëm për opinionin. Nëse raporti i tillë përmban informata me të cilat cenohet besimi industrial dhe komercial ose besimi i të dhënave personale, siguria publike ose mbrojtja nacionale, por me pëlqimin e dhënë të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, operatori mund të vë në shikim raport tjetër në të cilin nuk do të përmbahen të dhënat e tilla.

(7) Përmbajtjen e raportit për masat e sigurisë, e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 149

Ndryshimet në sistem ose ndryshimet në llojin ose në sasinë e substancave

Në rast të ndryshimit të instalimit, të sistemit, procesit të prodhimit ose llojit apo sasisë së substancave të rrezikshme, që do të kishin ndikim të konsiderueshëm mbi mundësinë për avari, operatori është i detyruar që të kryejë analizë dhe revizion të planit për parandalim të avarive, përkatësisht raportit për masat e sigurisë dhe për këtë ta njoftojë organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor në afat prej gjashtë muajsh para se të bëhet ndryshimi.

Neni 150

Informatat për masat e sigurisë

(1) Operatori është i obliguar që për aktivitetet dhe masat e sigurisë, si dhe për mënyrën e veprimit në rast avarive, t'i informojë personat te të cilët do të ndikonte avaria e shkaktuar nga sistemi.

(2) Informatat nga paragrafi (1) të këtij neni analizohen dhe kontrollohen në çdo tri vjet, dhe përteriten nëse ka ndodhur ndryshim nga neni 149 të këtij ligji.

(3) Informatat nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni përherë janë të arritshme për opinionin.

(4) Përmbajtjen e informatave nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe për mënyrën e veprimit të personave te të cilët do të ndikonte avaria e shkaktuar nga sistemi, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 151

Informatat të cilat paraqiten nga operatori në rast avarie

(1) Operatori është i obliguar që për avarinë e ndodhur menjëherë ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor dhe posa të jenë të arritshme, t'ia paraqesë të dhënat të cilat u dedikohen:

- 1) rrethanave në të cilat ka ndodhur avaria;
- 2) rreziqeve të pranishme për kohën e avarisë dhe pas saj;
- 3) të dhënave të nevojshme për vlerësimin e pasojave për shëndetin e njerëzve dhe për mjedisin jetësor, të cilat kanë ndodhur si rezultat i avarisë, dhe
- 4) masave të jashtëzakonshme të ndërmarra.

(2) Operatori është i obliguar që për masat e parapara për zbutjen e pasojave afatmesme dhe afatgjata nga avaria dhe për pengimin e mundësive për përtëritjen e avarisë, ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor. Nëse në hetimet e mëtejshme zbulohen fakte plotësuese, të cilat do të shkaktonin ndryshimin e masave dhe të aktiviteve të parapara, operatori të njëjtat duhet t'i plotësojë.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor është i obliguar që me shikim, hulumtime ose në mënyrë tjetër përkatëse, si dhe në bashkëpunim me organe tjera të administratës shtetërore, prefektin e komunave dhe prefektin e Qytetit të Shkupit, t'i sigurojë të gjitha informatat e domosdoshme për analizimin e plotë të shkaqeve teknike, organizative, administruese dhe shkaqeve tjera që kanë sjellë në avari.

(4) Operatori është i obliguar që informatat nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni për avarinë e krijuar, menjëherë t'i dërgojë te prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, si dhe te organet dhe trupat tjerë të përcaktuara me ligj, të cilët janë kompetente për ndërmarrjen e masave në kuadrin e sistemit për mbrojtje dhe shpëtim.

(5) Nëse fatkeqësia e caktuar është avari, përcaktohet në bazë të llojit dhe sasisë së substancave të rrezikshme që e kanë shkaktuar fatkeqësinë, numrit të personave të lënduar, dëmit të shkaktuar mbi pronën, rrezikut të drejtpërdrejtë për mjedisin jetësor, si dhe ndikimit të fatkeqësisë jashtë territorit të Republikës së Maqedonisë.

(6) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, më afërsisht do t'i përcaktojë kriteret nga paragrafi (5) i këtij neni, në bazë të të cilave përcaktohet se në cilat raste konsiderohet se fatkeqësia e caktuar është avari.

Neni 152

Obligimet e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga sfera e mjedisit jetësor, themelon dhe mban Regjistër të sistemeve në të cilat janë të pranishme substanca të rrezikshme, dhe në të cilat kanë ndodhur avari në territorin e Republikës së Maqedonisë, me qëllim që të mundësohet:

- a) distribuim i shpejtë i informatave te organet kompetente dhe subjektet në Republikën e Maqedonisë dhe te organet e shteteve fqinje kur janë të nevojshme;
- b) distribuim i informatave te organet kompetente për analizë të shkaqeve për avari dhe përvojat e mësuara prej tyre;
- v) dorëzim i informatave në organet kompetente për masa preventive dhe
- g) sigurim i informatave për organizata që kanë mundësi të sigurojnë këshilla apo informata relevante për paraqitjen, parandalimin dhe lehtësimin e avarive.

(2) Regjistri nga paragrafi (1) i këtij neni, përmban së paku:

- a) informata të dorëzuara nga organet kompetente ose nga shtetet fqinje;
- b) analizë të shkaqeve për avari;
- v) përvojat e mësuara nga avaritë;
- g) masa parandaluese të nevojshme për parandalim të riparaqitjes së avarisë dhe
- d) informata për avaritë e ndodhura.

(3) Sipas nenit 55 të këtij ligji, regjistri nga paragrafi (1) i këtij neni, duhet të jetë i kapshëm për organet e administratës shtetërore, organet e komunave, të qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit, shoqatat tregtare, sindikatat, organizatat joqeveritare nga sfera e mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe organizatat tjera ndërkombëtare apo organizatat për hulumtim që punojnë në këtë fushë.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, e ndalon me vendim përdorimin ose fillimin me punë të çfarëdo qoftë sistemi ose të ndonjë pjese të tyre, në rastet kur masat e ndërmarrja nga operatori për pengimin dhe për zbutjen e avarive kanë mangësi serioze ose gjatë përgatitjes së tyre nuk janë marrë parasysht vërejtjet, qëndrimet dhe mendimet e organit kompetent.

(5) Operatori i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, e ndalon me vendim përdorimin ose lëshimin në punë të stabilimenteve, instalimeve ose depove, ose ndonjë pjesë tjetër të tyre, nëse operatori në periudhën e caktuar nuk ka paraqitur informatë, raporte ose informata tjera të përshkruara me këtë ligj.

(6) Operatori mund të paraqesë ankesë kundër vendimit nga paragrafi (4)

dhe (5) të këtij neni te Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga shpallja e vendimit.

(7) Ankesa nga paragrafi (5) të këtij neni nuk e shtyn përmbarimin e vendimit.

Neni 153

Efekti kumulativ

(1) Duke i shfrytëzuar informatat e marra nga operatorët, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përcakton sistemet ku mundësia për ndodhjen e avarisë ose pasojat nga avaria e mundshme mund të shtohen për shkak të vendit dhe afërsisë së ndërsjellë të sistemeve të atilla, si dhe për shkak të sasive së substancave të rrezikshme, të cilat gjenden në to.

(2) Pas përcaktimit të sistemit nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punë nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që në mënyrë përkatëse të sigurojë shkëmbimin e informatave relevante, me qëllim që t'u mundësohet operatorëve të këtyre sistemeve të marrin parasysh natyrën dhe madhësinë e rrezikut të përgjithshëm nga avaria në masat dhe aktivitetet për pengimin e avarive, sistemeve për administrim me sigurinë, raportet për sigurinë dhe planet e brendshme për gjendje të jashtëzakonshme.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të sigurojë kushte për bashkëpunim të ndërsjellë të operatorëve lidhur me informimin e opinionit dhe sigurimin e informatave për shkak të përgatitjes së planeve të jashtme për gjendje të jashtëzakonshme.

Neni 154

Planet për gjendje të jashtëzakonshme

(1) Operatori është i obliguar të përgatisë plan të brendshëm për gjendje të jashtëzakonshme, i cili do të përmbajë masat që duhet të ndërmerren brenda në sistem në rast të avarisë, dhe planin t'ua dërgojë komunës dhe Qytetit të Shkupit, në bazë të së cilit janë të obliguar të përgatisin plan të jashtëm për gjendje të jashtëzakonshme. Operatori është i obliguar që planin për gjendje të jashtëzakonshme ta dërgojë te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit.

(2) Në përgatitjen e planeve të brendshme për gjendje të jashtëzakonshme, duhet të marrin pjesë edhe personat e punësuar në sisteme.

(3) Përmbajtjen e planeve të brendshme dhe të jashtme për gjendje të jashtëzakonshme, si dhe mënyrën e lejimit të tyre, e përshkruan ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në bashkëpunim me organe tjera kompetente të administratës shtetërore.

(4) Operatori është i obliguar që në afat prej 30 ditësh nga dita e miratimit të planit të brendshëm, të njëjtin t'ua dërgojë komunave dhe Qytetit të Shkupit dhe të dhënat plotësuese të përcaktuara me dispozitën nga paragrafi (3) të këtij neni, me qëllim që t'u mundësojë përgatitjen e planit të jashtëm për gjendje të jashtëzakonshme.

(5) Planet për gjendje të jashtëzakonshme duhet të përpunohet sipas mënyrës me të cilën mundësohet:

- lokalizimi dhe kontrollimi i avarive, me qëllim që të minimizohen pasojat dhe të përkufizohen dëmet për jetën dhe për shëndetin e njerëzve,

mjedisin jetësor dhe pronën;

- zbatimi i masave të nevojshme për mbrojtjen e njerëzve dhe të mjedisit jetësor nga pasojat e avarive;
- transmetimi i informatave të nevojshme opinionit, si dhe shërbimeve dhe organeve të prekura me këtë problematikë;
- përtëritja dhe rikultivimi i mjedisit jetësor pasi të ndodhë avaria.

(6) Prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupi janë të obliguar t'i mundësojnë opinionit qasje të përmbajtja e planit të jashtëm dhe të brendshëm për gjendje të jashtëzakonshme.

(7) Planet e brendshme dhe të jashtme për gjendje të jashtëzakonshme duhet të zbatohen pa shtyrje nga operatori dhe, nëse nevojitet, nga komuna dhe Qyteti i Shkupit, në rast avarie ose ngjarjes së pakontrolluar, për të cilën, për shkak të natyrës së saj, me të drejtë mund të pritet të sjellë në avari.

(8) Prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit është i obliguar që planin e jashtëm për gjendje të jashtëzakonshme, në afat prej 15 ditësh nga dita e miratimit të tij, t'ia dërgojë organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(9) Operatori, prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit dhe organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, janë të obliguar që në periudha jo më të gjata se tri vjet nga dita e miratimit të planeve, t'i analizojnë dhe t'i testojnë, por atje ku nevojitet edhe t'i përtërijnë dhe revidojnë planet e brendshme dhe të jashtme për gjendje të jashtëzakonshme, duke mbajtur me këtë rast llogari për të arriturat e reja teknike në fushën e menaxhimit me avaritë.

(10) Operatorët janë të obliguar që planet e brendshme për gjendje të jashtëzakonshme t'i miratojnë më së voni tre muaj para kalimit të afatit nga neni 148 paragrafi (3) të këtij ligji.

(11) Prefekti i komunës dhe prefekti i Qytetit të Shkupit, janë të obliguar që planin e jashtëm për gjendje të jashtëzakonshme ta miratojnë më së voni tri vjet nga dita e fillimit të zbatimit të dispozitave të këtij kreu.

(12) Planet e brendshme dhe të jashtme për gjendje të jashtëzakonshme, janë pjesë përbërëse të sistemit unik për mbrojtjen dhe shpëtimin e Republikës së Maqedonisë.

Neni 155

Planifikimi hapësinor dhe urbanistik

(1) Gjatë përpunimit të planeve hapësinore dhe urbanistike, duhet të merren parasysh masat dhe aktivitetet për pengimin e avarive dhe për kufizimin e pasojave të tyre, veçanërisht gjatë përcaktimit të hapësirës për të cilën janë paraparë sisteme të reja, ndryshimet që do të ndodhin në sistemet ekzistuese dhe ndërtimet e reja në afërsinë e zonave të jetesës dhe vendet që i viziton opinionin.

(2) Gjatë përpunimit të planeve hapësinore dhe urbanistike, komuna dhe Qyteti i Shkupit janë të obliguar të mbajnë llogari për largësinë ndërmjet sistemeve dhe vendeve për jetesë, vendeve të cilat i viziton opinionin dhe rajoneve ekologjiksht të rëndësishme, si dhe për përdorimin e masave teknike plotësuese nga ana e sistemeve ekzistuese, me qëllim që të mos shtohet rreziku për jetën dhe për shëndetin e njerëzve dhe për mjedisin jetësor.

Neni 156

Efektet tejkufitare dhe bashkëpunimi tejkufitar

(1) Në rast të avarisë së sistemit që gjendet në territorin e Republikës së

Maqedonisë, që shkakton ose mund të shkaktojë efekte tejkufitare, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e menaxhimit të krizave pa prolongim i njofton shtetet e prekura në nivele përkatëse, nëpërmjet sistemeve për njoftim për fatkeqësi industriale.

(2) Ministri që udhëheq organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e pas mendimit paraprak nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e menaxhimit të krizave dhe organi i administratës shtetërore kompetent nga sfera e mbrojtjes dhe shpëtimit, miraton procedura standarde operative për paralajmërim të hershëm, njoftim për efektet tejkufitare nga fatkeqësi industriale dhe ndihmë të ndërsjellë sipas Konventës për pasojat tejkufitare nga fatkeqësitë industriale.

(3) Në rast të avarisë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e menaxhimit të krizave mund t'u drejtohet për ndihmë shteteve tjera, me ç'rast e thekson vëllimin dhe llojin e ndihmës që kërkohet.

XVI PËRGJEGJËSIA PËR DËMIN E SHKAKTUAR NË MJEDISIN JETËSOR

Neni 157

Përgjegjësia për dëmin ekologjik

(1) Qëllimi i përgjegjësisë për dëmin e shkaktuar në mjedisin jetësor, i bazuar në parimin "ndotësi paguan", është:

- parandalimi dhe riambientimi i dëmit të përgjithshëm të shkaktuar në mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejshëm: dëmi ekologjik),
- rikthimi i mjedisit jetësor, dhe
- zbatimi i masave dhe praktikave për minimizimin e rrezikut nga dëmi në mjedisin jetësor.

(2) Përgjegjësia për dëmin ekologjik krijohet për shkak të:

- kërcënimit të drejtpërdrejtë nga dëmi ekologjik ose dëmi ekologjik, i cili është krijuar si pasojë e kryerjes së aktiviteteve profesionale të përcaktuara me dispozitën nga paragrafi (3) të këtij neni, dhe/ose
- kërcënimit të drejtpërdrejtë nga dëmi mbi lloje të mbrojtura dhe vendbanime natyrore ose dëmi mbi lloje të mbrojtura dhe vendbanime natyrore, që është krijuar si pasojë e kryerjes së aktiviteteve profesionale, që nuk janë të përcaktuara me rregullën nga paragrafi (3) i këtij neni, nëse dëmi është krijuar me faj apo nga pakujdesia e operatorit.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan aktivitetet profesionale nga paragrafi (2) të këtij neni, me kryerjen e të cilave mund të pasojë përgjegjësi për dëm ekologjik. Me dispozitën përcaktohen edhe kriteret për përcaktimin e ekzistimit të dëmit ekologjik, si dhe raste në të cilat, me përjashtim, nuk do të pasojë përgjegjësia për dëmin ekologjik.

(4) Përgjegjës për dëmin e shkaktuar në mjedisin jetësor, është operatori i cili kryen aktivitet profesional me dispozitën nga paragrafi (3) të këtij neni dhe me kryerjen ka shkaktuar dëm ekologjik, përkatësisht kërcënim të drejtpërdrejtë nga dëmi ekologjik.

(5) Operatori është përgjegjës, nëse:

- 1) nuk i ka ndërmarrë masat e nevojshme parandaluese;
- 2) nuk i ka ndërmarrë masat e nevojshme për riambientim;
- 3) nuk e ka informuar organin kompetent për rrezikun nga dëmi ekologjik, i cili mund të ndodhë, edhe përkrah masave të ndërmarra ose për dëmin e krijuar.

(6) Nëse dëmi ekologjik ende nuk është krijuar, por ekziston kërcënim i drejtpërdrejtë nga dëmi i tillë, operatori është i obliguar që menjëherë dhe

pa shtyrje t'i ndërmarrë të gjitha masat e domosdoshme për pengimin e ndodhjes së dëmit ekologjik. Nëse operatori nuk e plotëson obligimin, masat parandaluese i ndërmerr organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në llogari të operatorit.

(7) Nëse edhe përpos ndërmarrjes së masave nga paragrafi (6) të këtij neni, operatori nuk e mënjanon rrezikun e drejtpërdrejtë nga dëmi ekologjik, ai është i obliguar që menjëherë dhe pa shtyrje për këtë ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor. Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim me të cilin do të:

- kërkojë nga operatori informata për çfarëdo qoftë kërcënimi të drejtpërdrejtë nga dëmi ekologjik ose për rastet për të cilat ekziston dyshim për kërcënim të drejtpërdrejtë nga dëmi ekologjik;
- kërkojë nga operatori ndërmarrjen e masave të domosdoshme parandaluese dhe t'i japë orientime për ndërmarrjen e masave parandaluese;
- ndërmarrë masat e domosdoshme parandaluese, ose do të caktojë person tjetër juridik dhe fizik, i cili do t'i ndërmarrë masat në llogari të operatorit.

(8) Në rast të dëmit të krijuar ekologjik, operatori është i obliguar:

- ta informojë për dëmin e krijuar organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor;
- të bëjë rikthimin e dëmit të përgjithshëm, në pajtim me parimin "ndotësi paguan";
- t'i ndërmarrë të gjitha masat e domosdoshme për kontrollimin, mbajtjen, mënjanimin ose lloj tjetër të menaxhimit me faktorët të cilët kanë shkaktuar dëmin ekologjik, me qëllim që ta përkufizojë ose pengojë dëmin e mëtejshëm në mjedisin jetësor, ndikimin negativ për jetën dhe shëndetin e njeriut, dhe rrezikimin e funksionit të resursit natyror;
- t'i ndërmarrë të gjitha masat e domosdoshme për riambientim të përcaktuar në pajtim me dispozitën nga paragrafi (10) të këtij neni.

(9) Në rast të dëmit të krijuar ekologjik, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, merr vendim me të cilin do të:

- kërkojë nga operatori informata plotësuese për dëmin e bërë;
- ndërmarrë, kërkojë nga operatori, dhe/ose t'i japë operatorit udhëzim për ndërmarrjen e të gjitha masave për kontrollim, mbajtje dhe mënjanim ose lloj tjetër të menaxhimit me faktorët, të cilët shkaktajnë dëm ekologjik, me qëllim që ta përkufizojë ose pengojë dëmin e mëtejshëm në mjedisin jetësor, ndikimin negativ për jetën dhe shëndetin e njeriut, dhe rrezikimin e funksionit të resursit natyror;
- kërkojë nga operatori ndërmarrjen e masave të domosdoshme ekologjike për riambientim dhe të japë udhëzime për ndërmarrjen e masave për riambientim;
- ndërmarrë masat e domosdoshme preventive për riambientim, ose do të caktojë person tjetër juridik dhe fizik, i cili do t'i ndërmarrë masat, në llogari të operatorit.

(10) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, përshkruan masat për riambientimin e dëmit të shkaktuar ekologjik.

(11) Në rast të dëmit të shkaktuar ekologjik, operatori është i obliguar që në bazë të dispozitës nga paragrafi (10) të këtij neni, të përcaktojë dhe propozojë masa për riambientim dhe të njëjtat t'ia dërgojë organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, për shkak të miratimit. Gjatë përcaktimit të masave për riambientim, operatori mban llogari se masat për riambientim janë adekuate dhe efikase për mënjanimin e dëmit të përgjithshëm të shkaktuar në mjedisin jetësor.

(12) Nëse është bërë dëm ekologjik disa fish, kështu që masat për

riambientim nuk mund të merren në të njëjtën kohë, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor vendos për përparësinë e ndërmarrjes së masave. Gjatë përcaktimit të masave parësore për riambientim, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që veçanërisht të mbajë llogari për natyrën, vëllimin dhe seriozitetin e çdo dëmi të krijuar ekologjik, rrezikun për shëndetin e njeriut dhe mundësinë për përtëritjen natyrore të resursit.

(13) Kundër vendimeve nga paragrafi (7) dhe (9) të këtij neni, operatori mund të paraqesë ankesë te Komisionin Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë, në afat prej 15 ditësh nga pranimi i vendimit. Ankesa nuk e shtyn zbatimin e vendimit.

(14) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të gjejë operatorin, i cili ka shkaktuar kërcënim të drejtpërdrejtë të dëmit, përkatësisht dëmit ekologjik, të bëjë vlerësimin e konsiderueshmërisë së dëmit, si dhe t'i përcaktojë masat për riambientim, të cilat janë në kompetencën ekskluzive të tij. Me kërkesën e organit të administratës shtetërore, vlerësimin e bën operatori ose person tjetër juridik dhe fizik.

Neni 158

Shpenzimet për ndërmarrjen e masave parandaluese dhe masave për riambientim

(1) Operatori është i obliguar t'i mbulojë të gjitha shpenzimet për ndërmarrjen e masave parandaluese dhe masave për riambientim

(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) të këtij neni, operatori nuk është i obliguar t'i kompensojë shpenzimet për ndërmarrjen e masave parandaluese dhe masave për riambientimin e dëmit të bërë në mjedisin jetësor, nëse dëshmon se dëmi i bërë në mjedisin jetësor ose kërcënimin nga dëmi i bërë në mjedisin jetësor:

- është shkaktuar nga personi i tretë dhe/ose ka ndodhur edhe përpos ndërmarrjes së masave përkatëse;
- është rezultat i veprimit në pajtim me vendimin e obliguar të organit shtetëror.

(3) Operatori nuk është i obliguar t'i mbulojë shpenzimet për ndërmarrjen e masave parandaluese dhe masa vepër riambientim, nëse dëshmon se nuk është fajtor për dëmin ekologjik dhe nëse dëshmon se dëmi ekologjik është shkaktuar nga:

- emisioni ose ngjarja nga personi i autorizuar ose në pajtim me kushtet e përcaktuara në leje të dhënë në bazë të ligjit;
- emisioni ose aktiviteti ose përdorimi i prodhimit gjatë kryerjes së aktivitetit, i cili në momentin e shkaktimit të dëmit dhe në bazë të shkallës së arritjes shkencore dhe teknike nuk është ditur se mund të shkaktojë dëm në mjedisin jetësor.

(4) Në rastin e paragrafit (2) dhe (3) të këtij neni, operatori paraqet kërkesë te organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me Ligjin për procedurë të përgjithshme administrative.

Neni 159

Rikthimi i dëmit ekologjik

(1) Personi juridik ose fizik, si dhe shoqata e qytetarëve e formuar për shkak të mbrojtjes së mjedisit jetësor, i cili është i rrezikuar në mënyrë të drejtpërdrejtë ose pëson pasoja nga dëmi i krijuar ekologjik, ka të drejtë që para gjyqit kompetent, nga operatori të kërkojë:

1) të bëjë kthimin në gjendje fillestare të mjedisit jetësor, ose
2) kompensim për dëmin e bërë ekologjik, në pajtim me dispozitat e përgjithshme për kompensimin e dëmit, nëse kthimi në gjendje fillestare nuk është i mundshëm.

(2) Republika e Maqedonisë mban të drejtën që të kërkojë kthimin në gjendje fillestare të mjedisit jetësor dhe kompensim për dëmin e bërë ekologjik, nëse nuk ka ose nuk paraqiten persona tjerë, të cilët në pajtim me dispozitat e këtij ligji në këtë kanë të drejtë.

(3) Nëse dëmi ekologjik është shkaktuar në një të mirë me interes të përgjithshëm për Republikën, e cila gëzon mbrojtje të veçantë të përcaktuar me ligj, kthimin në gjendje fillestare, përkatësisht kompensim për dëmin e bërë ekologjik mund të kërkojë Republika e Maqedonisë ose komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, në rajon e së cilës gjendet e mira.

(4) Në rastin nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar që gjyqit kompetent t'ia paraqesë të gjitha të dhënat e domosdoshme për përcaktimin e përgjegjësisë për dëmin ekologjik, masën e përgjegjësisë, si dhe përcaktimin e kthimit në gjendje fillestare, përkatësisht lartësinë e kompensimit të dëmit.

(5) Bartësi i së drejtës për ankesë nga paragrafi (1) të këtij neni, mund të kërkojë nga gjyqi që t'i urdhërojë të paditurit të sigurojë informata ose të mundësojë grumbullimin e informatave nga burimi i ndotjes, të nevojshme për përcaktimin e përgjegjësisë për dëmin ekologjik dhe për masën e përgjegjësisë.

(6) Nëse edhe përpos urdhrin gjyqësor i padituri nuk mundëson grumbullimin e informatave, përkatësisht nuk i siguron informatat e nevojshme, informatat merren me detyrë zyrtare në ngarkesë të të akuzuarit.

XVII DREJTORIA PËR MJEDISIN JETËSOR

Neni 160

Formimi i Drejtorisë për mjedisin jetësor

Për shkak të kryerjes së punëve profesionale lidhur me mediumet dhe lëmenjtë e mjedisit jetësor, formohet Drejtori për mjedisin jetësor, si organ kompetent për kryerjen e punëve profesionale në lëmin e mjedisit jetësor, në përbërje të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

Neni 161

Kompetencat e Drejtorisë për mjedisin jetësor

Drejtoria për mjedisin jetësor

- 1) kryen punë profesionale në mbrojtje të natyrës;
- 2) kryen punë profesionale në menaxhimin me hedhurinën, ajrin, kimikaliet, zhurmën dhe lëmenj tjerë të mjedisit jetësor;
- 3) kryen punë profesionale në mbrojtje të ujërave dhe truallit nga ndotja;
- 4) kryen punë profesionale në procedurën për vlerësimin e ndikimit të projekteve të caktuara në mjedisin jetësor dhe në procedurën për dhënie e lejeve të integruara ekologjike dhe lejeve për harmonizim me planin operativ;
- 5) udhëheq Kadastrin për mjedisin jetësor dhe Regjistrin për materiet ndotëse dhe substancat, dhe karakteristikat e tyre;
- 6) udhëheq monitorimin e mjedisit jetësor; dhe
- 7) kryen punë tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe me ligj tjetër.

Neni 161-a

Udhëheqja me Drejtorinë e Mjedisit Jetësor

(1) Me Drejtorinë e Mjedisit Jetësor udhëheq drejtori, të cilin nëpërmjet shpalljes publike e emëron Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

(2) Shpallja publike për zgjedhje të drejtorit publikohet në së paku tri gazeta ditore të cilat botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë, nga të cilat njëra nga gazetatat që botohen në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve të cilët flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

(3) Për punën e tij dhe për punën e Drejtorisë së Mjedisit Jetësor, drejtori përgjigjet para Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

(4) Mandati i drejtorit të Drejtorisë së Mjedisit Jetësor zgjatë katër vjet.

Neni 161-b

Kushtet për emërimin e drejtorit

Drejtor i Drejtorisë së Mjedisit Jetësor mund të emërohet personi që i plotëson kushtet në vijim:

- 1) është shtetas i Republikës së Maqedonisë;
- 2) në momentin e emërimit me aktvendim të plotfuqishëm gjyqësor nuk i është shqiptuar dënim apo sanksion i kundërvajtjes ndalim për kryerje të profesionit, veprimtarisë apo detyrës;
- 3) ka fituar së paku 240 kredi sipas SETK-së apo ka mbaruar shkallë VII/1;
- 4) ka minimum pesë vjet përvojë pune;
- 5) posedon njërën nga certifikatat apo dëshmitë vijuese të njohura ndërkombëtarisht për njohje aktive të gjuhës angleze jo më të vjetër se pesë vjet: **8**
  - TOEFEL IBT së paku 74 pikë,
  - IELTS (IELTS) - së paku 6 pikë,
  - ILEC (ILEC) (Cambridge English: Legal) - së paku niveli B2 (B2),
  - FCE (FCE) (Cambridge English: First) - të dhënë,
  - BULATS (BULATS) - së paku 60 pikë ose
  - APTIS (APTIS) - së paku niveli B2 (B2) dhe
- 6) ka të dhënë testin psikologjik dhe testin për integritet.

XVIII FINANCIMI

Neni 162

Baza për financimin e aktiviteteve në lëmin e mjedisit jetësor

(1) Mjetet për financimin e aktiviteteve për nxitjen, ruajtjen, shfrytëzimin e qëndrueshëm, mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, si dhe për përgatitjen, zbatimin dhe zhvillimin e programeve dhe të projekteve për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor, sigurohen nga kompensimi nga paragrafi (2) dhe nga mjetet nga paragrafi (3) të këtij neni.

(2) Financimi i aktiviteteve nga paragrafi (1) të këtij neni, sigurohen nga kompensimi që e paguajnë personat juridikë dhe fizikë, të cilët:

- kanë burime që ndotin mjedisin jetësor;
- ndotin mjedisin jetësor me shfrytëzimin e prodhimeve dhe substancave;
- janë shfrytëzues të begative natyrore;
- ngarkojnë mjedisin jetësor me hedhurina;
- importojnë prodhime të caktuara të përdorura në Republikën e Maqedonisë, dhe
- prodhojnë ose importojnë prodhime dhe mallra, të cilat janë të dëmshme

ose përmbajnë materie të dëmshme për mjedisin jetësor dhe natyrën.

(3) Financimi i aktiviteteve nga paragrafi (1) të këtij neni sigurohet edhe nga:

- Buxheti i Republikës së Maqedonisë;
- mjetet e realizuara në bazë të bashkëpunimit ndërkombëtar të programeve dhe projekteve;
- donacionet nga personat juridikë dhe fizikë të vendit dhe të huaj;
- fondacionet, dhuratat; dhe
- burime tjera.

(4) Mjetet nga nenet 179, 181, 182, 184 dhe 185 të këtij ligji, janë hyrje të Buxhetit të Maqedonisë dhe paguhen në llogari përkatëse të pagesës, në kuadër të llogarisë së trezorit.

(5) Mjetet nga neni 180 të këtij ligji janë hyrje të organit të administratës shtetërore për punët nga sfera e mjedisit jetësor dhe paguhen në llogari të pagesës përkatëse, në kuadër të llogarisë së trezorit.

Neni 163

Të detyruarit për pagimin e kompensimeve

Të detyruar për pagimin e kompensimit nga neni 162 paragrafi (2) të këtij ligji, janë personat juridikë dhe fizikë, të cilët:

- 1) kanë burime që bëjnë ndotje dhe me veprimin e vet, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, shkaktojnë ndotjen e mjedisit jetësor ose janë përgjegjës për emisionin në mjedisin jetësor, në kuptim të Kadastrit për mjedisin jetësor dhe Regjistrin të materieve dhe substancave ndotëse dhe karakteristikave të tyre, si dhe në kuptim të ligjeve të veçanta dhe marrëveshjeve ndërkombëtare të cilat i ka ratifikuar Republika e Maqedonisë;
- 2) ndotin mjedisin jetësor me shfrytëzimin e automjeteve motorike dhe objekteve lundruese; me prodhimin ose importin e derivateve të naftës dhe me importin e substancave, të cilat varfërojnë mbështjellësin e ozonit;
- 3) janë shfrytëzues të begative natyrore me; shfrytëzimin e pyjeve me prerjen e drurëve; grumbullimin dhe transportin e bimëve dhe pjesëve të bimëve, degëve dhe pjesëve tjera të bimëve; grumbullimin dhe moluskeve me mbështjellës ose pa mbështjellës;
- 4) ngarkojnë mjedisin jetësor me hedhurina nëpërmjet; krijimit të hedhurinës industriale të parrezikshme me veprimtarinë e vet ose krijimin e hedhurinës së rrezikshme; prodhimeve plastike dhe ambalazhit nga materiet plastike; importit të hedhurinave dhe mbeturinave të plumbit, hirit dhe hedhurinave, mbeturinave që përmbajnë kryesisht plumb, hedhurinave dhe mbeturinave nga qelitë primare të përdorura, baterive dhe akumulatorëve elektrike dhe hedhurinave dhe mbeturinave që përmbajnë plumb; prodhimit dhe importit të mbeturinave nga nafta ose yndyrave dhe yndyrave të ndotura;
- 5) importojnë prodhime të përdorura, edhe atë: automjete udhëtimi të përdorur dhe automjete motorike, automjete motorike për transportin e mallrave; mall teknik, frigoriferë, dhe aparate tjera për ftohje dhe ngrirje; goma të projektuara dhe të përdorura; magnetofone dhe aparate për incizimin e zërit, aparate pranimit për televizion, video-monitorë dhe videoprojektorë;
- 6) prodhojnë ose importojnë prodhime dhe mallra, të cilat janë të dëmshme ose përmbajnë materie të dëmshme për mjedisin jetësor dhe natyrën.

Neni 164

Baza për caktimin e shumës së kompensimit

(1) Shumën e kompensimit të cilën e paguajnë personat juridikë dhe fizikë, të cilët kanë burime që bëjnë ndotjen, caktohet sipas:

- sasisë, llojit dhe vëllimit të ndikimit në mjedisin jetësor dhe emisionit të

materieve ndotëse, nxehtësisë, zhurmës, dridhjeve, dritës, rrezatimit jonizues dhe jo jonizues në mjedisin jetësor;

- mënyrës së veprimit me hedhurinën dhe materiet e hedhura, prodhimet ose sendet të cilat në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë vijnë në natyrë pas përdorimit, ose aktivitete dhe dukuri tjera, të cilat janë të pavolitshme për mjedisin jetësor.

(2) Shumën e kompensimit të cilën e paguajnë personat juridikë dhe fizikë, të cilët ndotin mjedisin jetësor, caktohet sipas:

- asaj se automjetet motorike ose objektet e lundrimit kanë ose nuk kanë katalizatorë, përkatësisht në bazë të lartësisë së sigurimit bazë;

- llojit dhe sasisë së prodhimeve ose derivateve të importuara të naftës dhe

- llojit dhe sasisë së substancave të importuara të cilat varfërojnë mbështjellësin e ozonit.

(3) Shuma e kompensimit të cilën e paguajnë personat juridikë dhe fizikë, shfrytëzues të begative natyrore, caktohet sipas:

- sasisë së drurëve të prerë;

- llojit dhe sasisë së bimëve dhe pjesëve të bimëve, degëve dhe pjesëve tjera të bimëve që grumbullohen ose eksportohen;

- sasisë së moluskeve me mbështjellës ose pa mbështjellës, të cilët grumbullohen ose transportohen;

(4) Shuma e kompensimit të cilën e paguajnë personat juridikë dhe fizikë, të cilët ngarkojnë mjedisin jetësor me hedhurina, caktohet sipas:

- sasisë së hedhurinës së krijuar industriale të parrezikshme;

- llojit dhe sasisë së hedhurinës së krijuar të parrezikshme;

- sasisë së prodhimeve të përdorura të importuara;

- llojit dhe sasisë së prodhimeve të importuara dhe të prodhuara të plastikës dhe ambalazhit nga materiet plastike;

- llojit dhe sasisë së hedhurinave dhe mbeturinave të plumbit, nga hiri dhe mbeturinat që përmbajnë kryesisht plumb, hedhurina dhe mbeturina nga qelitë primare të harxhuara, baterive primare dhe akumulatorëve elektrikë, të cilët importohen dhe hedhurinat dhe mbeturinat që përmbajnë plumb që importohen;

- llojit dhe sasisë së hedhurinave të yndyrave të naftës dhe yndyrave të hedhura që importohen ose krijohen.

(5) Shuma e kompensimit të cilën e paguajnë personat juridikë dhe fizikë, që importojnë prodhime të përdorura, caktohet sipas:

- vëllimit të punës dhe fuqisë së motorit të automjetit, përkatësisht sasisë së masës bruto të automjetit;

- llojit, sasisë dhe përfshirjen e mallit teknik të përdorur, që importohet: frigoriferëve, ngrirësve dhe aparateve tjera për ftohje dhe ngrirje, magnetofonëve dhe aparateve tjera për inçizimin e zërit, aparateve pranuese për televizion, video-monitorëve dhe video-projektorëve;

- sasisë së gomave të përdorura ose të protektuara që importohen.

(6) Shuma e kompensimit të cilën e paguajnë personat juridikë dhe fizikë, të cilët prodhojnë ose importojnë prodhime dhe mallra që janë të dëmshme ose përmbajnë materie të dëmshme për mjedisin jetësor, caktohet sipas:

- çmimit, përkatësisht vlerës doganore të prodhimit, mallit dhe sasisë dhe shkallës së dëmit ose ndikimit të pavolitshëm në mjedisin jetësor.

Neni 165

Lirimi nga pagimi i kompensimit dhe kthimi i kompensimit

(1) Nga pagimi i kompensimit nga neni 182 të këtij ligji lirohen personat juridikë dhe fizikë të cilët krijojnë hedhurinë të parrezikshme industriale, në lartësi të kompensimit për sasinë dhe llojin e hedhurinës e cila është dorëzuar për ripërpunim, përkatësisht ripërpunuar nga persona juridikë

dhe fizikë të cilët posedojnë leje për ripërpunim të hedhurinës.

(2) Nga pagimi i kompensimit nga neni 182 të këtij ligji lirohen personat juridikë dhe fizikë të cilët kanë kryer eksport të hedhurinës, hedhurinave dhe mbeturinave nga Republika e Maqedonisë, në lartësi të kompensimit që do të paguhej për sasinë dhe llojin e hedhurinës, hedhurinave dhe mbeturinave të eksportuara për të cilat paguhet kompensim.

(3) Obliguesi për pagimin e kompensimit nga neni 184 paragrafi (2) të këtij ligji mundet te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, të parashtrojë kërkesë për kthimin e kompensimit për sasinë e cila është eksportuar.

(4) Në rastin nga paragrafi (1) i këtij neni, obliguesi për pagimin e kompensimit nga neni 182 të këtij ligji mundet te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, të parashtrojë kërkesë për lirim nga obligimi për pagimin e kompensimit për sasinë e hedhurinës të cilën e kanë dorëzuar.

(5) Në rastet nga paragrafi (2) i këtij neni, obliguesi për pagimin e kompensimit nga neni 182 të këtij ligji mundet te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, të parashtrojë kërkesë për kthimin e kompensimit për sasinë e cila është eksportuar, përkatësisht për sasinë e hedhurinës e cila është eksportuar për shkak të ripërpunimit ose riciklimit të hedhurinës.

(6) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët e financave, i përcakton mënyrën, procedurën dhe dokumentacionin e nevojshëm për lirim nga pagimi dhe kthimin e kompensimit nga paragrafët (3), (4) dhe (5) të këtij neni.

(7) Me kërkesën nga paragrafët (3), (4) dhe (5) të këtij neni bashkëngjitet arsyetimi i kërkesës dhe dokumentacioni plotësues i përcaktuar me rregullën nga paragrafi (6) të këtij neni.

(8) Për kërkesën nga paragrafët (3), (4) dhe (5) të këtij neni vendos organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(9) Kushtet që duhet t'i plotësojnë obliguesit për lirim të obligimit për pagimin e kompensimeve nga neni 182 të këtij ligji në rastet nga paragrafi (5) të këtij neni, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e financave.

Neni 166

Obligimi, mënyra dhe procedura për përcaktimin, llogaritjen, pagimin dhe afatet për llogaritjen dhe pagimin e kompensimit

(1) Kushtet dhe procedurën e caktimit, llogaritjes, pagimit, si dhe afatet për llogaritjen dhe pagimin e kompensimeve, i përkrahur ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i financave.

(2) Në procedurën për caktimin, llogaritjen, pagimin e kompensimeve dhe caktimin e afateve për llogaritje dhe pagim, zbatohen dispozitat nga Ligji për procedurën administrative, Ligji për procedurë tatimore, dhe Ligjin për tatim personal në të ardhura, nëse nuk është përcaktuar ndryshe me këtë ligj.

(3) I detyruari për pagimin e kompensimit është i obliguar që me kohë dhe me rregull ta llogarisë dhe paguajë kompensimin, si dhe të zbatojë, mbajë dhe ruajë evidencë të rregullt dhe të saktë për kompensimin e llogaritur dhe të arkëtuar.

(4) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i financave, miraton dispozita më të afërta për mënyrën dhe procedurën për vendosjen, mbajtjen dhe ruajtjen e evidencës nga paragrafi (3) të këtij neni.

(5) Kompetent për kontrollimin e caktimit, llogaritjes dhe pagimit të kompensimit, lirimim nga pagimi i kompensimit të ardhshëm, si dhe për respektimin e afateve të kompensimeve, është Drejtoria për të hyra publike.

Neni 167

Vendimi për pagimin e kompensimit nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor

(1) Caktimin dhe llogaritjen e kompensimit nga neni 179 paragrafi (1), (2), (4), (5) dhe (8) të këtij ligji, e bën organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, me rastin dhënies së lejes për import ose eksport.

(2) Të obliguarit paguajnë kompensimin në bazë të vendimit të cilin e merr ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Në vendimin nga paragrafi (2) të këtij neni përcaktohet edhe afati në të cilin duhet të arkëtohet kompensimi.

(4) Kundër vendimit nga paragrafi (2) të këtij neni, mund të ushtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për zgjidhjen e çështjeve administrative në shkallë të dytë nga lëmi i financave, në afat prej 8 ditësh nga dita e pranimi të vendimit. ⁹

(5) Ankesa nga paragrafi (4) të këtij neni nuk e ndal përmbarrimin e vendimit.

Neni 168

Vendimi për pagimin e kompensimit nga organi doganor

(1) Llogaritjen e kompensimit nga neni 179 paragrafi (3) dhe (6) të këtij ligji, e bën organi doganor gjatë zbatimit të procedurës doganore për eksport, në bazë të sasisë së eksportit i cili realizohet dhe lejes për eksport të dhënë nga organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(2) Kundër vendimit nga paragrafi (1) të këtij neni mund të ushtrohet ankesë te Komisioni i Qeverisë së Republikës së Maqedonisë për zgjidhjen e çështjeve administrative në shkallë të dytë nga lëmi i financave, në afat prej 8 ditësh prej ditës së pranimi të vendimit. ¹⁰

(3) Ankesa nga paragrafi (2) i këtij neni nuk e ndal përmbarrimin e vendimit.

Neni 169

Arkëtimi i kompensimeve të papaguara të arritura dhe

arkëtimi i detyrueshëm i kompensimeve

(1) Arkëtimi i shumave të arritura të papaguara të kompensimeve, të përcaktuara në bazë të vendimeve nga neni 167 të këtij ligji, së bashku me kamatat të cilat u takojnë, i kryen banka të cilat i detyruari bën qarkullim të pagesës.

(2) Arkëtimi nga paragrafi (1) të këtij neni bëhet me bartjen e mjeteve nga llogaria e të detyruarit të llogarisë së pagesës përkatëse në kuadrin e llogarisë së kasafortës, në pajtim me nenin 162 paragrafi (4) të këtij ligji, në bazë të vendimit përmbartës të ministrit, i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Vendimi përmbartës nga paragrafi (2) të këtij neni zbatohet me urdhrin përmbartës të bankës, për bartjen e mjeteve nga llogaria e të obliguarit.

(4) Lidhur me arkëtimin e shumave të arritura të papaguara të kompensimeve, arkëtimi i detyrueshëm i kompensimeve dhe shpenzimeve të pagesës së detyrueshme, kamatës, afateve të parashkruara dhe kthimi i kompensimit të llogaritur gabimisht, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit për përcaktimin dhe arkëtimin e të hyrave publike, përveç nëse me këtë ligj nuk është caktuar ndryshe.

Neni 170

Parashkrimi

(1) Obligimi për pagesën e kompensimit parashkruhet pesë vjet pas kalimit të vitit në të cilin është dashur të llogaritet.

(2) E drejta e lirit nga pagesa e kompensimit parashkruhet për tri vjet pas kalimit të vitit kur është kryer arkëtimi i kompensimit për të cilin kërkohet liri.

Neni 171

Evidenca e detyruesve

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, është i obliguar të mbajë evidencën e detyruesve për pagimin e kompensimeve prej nenit 179, paragrafët (1), (2), (4), (5) dhe (8), dhe nenet 182 dhe 185 të këtij ligj.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i financave, përshkruan përmbajtjen, mënyrën dhe afatet për zbatimin, mbajtjen dhe udhëheqjen e evidencës së detyruesve, si dhe mënyrën e dërgimit të të dhënave për udhëheqjen e evidencës.

(3) I obliguari për pagimin e kompensimeve është i obliguar që në afat prej 15 ditësh nga dita e krijimit të obligimit për pagimin e kompensimit, të organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, të dërgojë të dhëna për shkak të evidentimit të tij, në pajtim me dispozitën nga paragrafi (2) të këtij neni.

(4) Detyruesi i regjistruar në evidencë, është i obliguar ta informojë organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor për ndërprerjen me punë ose ndryshimin e veprimtarisë, në afat prej 15 ditësh nga dita e ndodhjes së këtyre ndryshimeve.

Neni 172

Programi për investim në mjedisin jetësor

(1) Financimi dhe realizimi i aktiviteteve nga lëmi i mjedisit jetësor nga neni 162 të këtij ligji, bëhet në bazë të programit vjetor për investim në mjedisin jetësor (në tekstin e mëtejshëm: Program).

(2) Programi nga paragrafi (1) i këtij neni përgatitet në pajtim me Planin nacional aksionar për mbrojtjen e mjedisit jetësor, Planin hapësinor të Republikës së Maqedonisë, strategjitë, programet dhe aktet tjera në lëmin e mjedisit jetësor, si dhe në pajtim me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë.

(3) Programi nga paragrafi (1) të këtij neni për vit të caktuar fiskal i dërgohet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë në afat prej 30 ditësh nga dita e shpalljes së Buxhetit të Republikës së Maqedonisë për vitin fiskal në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(4) Programin nga paragrafi (1) të këtij neni e miraton Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor. Programi nga paragrafi (1) i këtij neni shpallet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, realizon programin nga paragrafi (1) të këtij neni nëpërmjet plasimit të mjeteve për financim të tërësishëm ose të pjesëshëm të programeve, projekteve dhe aktiviteteve tjera.

(6) Si programe, projekte dhe aktivitete tjera nga paragrafi (5) i këtij neni të përshtatshme për financim me mjetet nga Programi, posaçërisht të rëndësishme konsiderohen: furnizimi i pajisjes dedikuar për mbrojtjen e drejtpërdrejtë të mjedisit jetësor dhe mbrojtjen dhe përparimin e shëndetit të njerëzve; përgatitjen e dokumentacionit investues dhe studimeve për zbatim (studime fizibiliteti) dhe realizimin e tyre; përpunimin e planeve operative dhe realizimin në faza të veçanta; realizimin e punëve ndërtimore për mbrojtjen e drejtpërdrejtë të mjedisit jetësor; nxitjen e selektimit, riciklimin dhe mënjanimin e hedhurinës; harmonizimin me normat dhe standardet e mjedisit jetësor; përpunimin e studimeve dhe dokumenteve planifikuese për mbrojtjen dhe përparimin e shumëllojshmërisë biologjike; edukimin dhe stërvitjen e kuadrove dhe aktiviteteve tjera të ngjashme për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor.

(7) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor të Qeveria e Republikës së Maqedonisë paraqet raport vjetor lidhur me realizimin e Programit nga paragrafi (1) i këtij neni për vitin paraprak më së voni në afat prej pesë muajsh në vitin në vijim.

Neni 173

Shfrytëzues të mjeteve

Shfrytëzues të mjeteve të programit të nenit 172 të këtij ligji janë persona juridikë dhe fizikë, duke i përfshirë dhe organet e pushtetit shtetëror, si dhe organet e komunave, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit dhe organet e bashkësive vendore në komuna të cilët realizojnë programe, projekte dhe aktivitete të tjera të ngjashme për mbrojtjen dhe mbarëvajtjen e mjedisit jetësor dhe natyrës.

Neni 174

Kushtimi i mjeteve

(1) Mjetet e programit të nenit 172 të këtij ligji shfrytëzohen për financimin e përgatitjes dhe zbatimin e programeve, projekteve dhe aktivitete të tjera të nenit 172 paragrafi (6) të këtij ligji, si dhe për marrjen e masave parandaluese dhe masave për nxitjen, mbrojtjen, shfrytëzimin e qëndrueshëm, mbrojtjen dhe mbarëvajtjen e mjedisit

jetësor dhe të cilat veçanërisht kanë për qëllim:

- mbrojtjen, ruajtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit, tokës, zbutjen e ndryshimeve klimatike, mbrojtjen e shtresës së ozonit dhe mbrojtjen nga rrezatim,
- meremetimin dhe ndërtimin e plehërishteve për hedhurina; nxitjen e zvogëlimit të bërjes të hedhurinave, përpunimin dhe seleksionimin e hedhurinave,
- përparimin dhe mbrojtjen e shumëllojshmërisë biologjike;
- përparimin dhe mbrojtjen e shëndetit të njerëzve;
- nxitjen e prodhimit më të pastër,
- zëvendësimin e përdorimit të lëndëve djegëse fosile me gaz natyror, lëndë djegëse natyrore dhe lloje të tjera lëndësh djegëse të pranueshme për mjedisin jetësor,
- ngritjen e vetëdijes publike në fushën e mjedisit jetësor,
- përmirësimin e monitorimit dhe vlerësimin e gjendjes në mjedisin jetësor dhe zbatimin e mënyrës së administrimit me mjedisin jetësor,
- nxitjen e shfrytëzimit të përhershëm të të mirave natyrore,
- nxitjen e përbushjes të standardeve ekologjike gjatë kryerjes së veprimtarive dhe aktiviteteve ekonomike,
- nxitjen e studimeve, programeve, projekteve arsimore, hulumtuese dhe zhvilluese, projekteve dhe aktiviteteve të ngjashme për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor dhe natyrës,
- përkrahja e organizatave joqeveritare dhe jo fitimprurëse nga fusha e mjedisit jetësor,
- përkrahja e përgatitjes së planeve aksionare lokale për mbrojtje të mjedisit jetësor dhe
- nxitja e zhvillimit të qëndrueshëm të hapësirave rurale.

(2) Gjatë ndarjes të mjeteve të programit të nenit 172 të këtij ligji, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor veçanërisht vlerëson nëse programet, projektet dhe aktivitetet shkaktajnë efekte ekologjike të dukshme dhe të matshme, nëse ato janë harmonizuar me strategjitë, planet dhe programet e Republikës të Maqedonisë dhe të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, nëse të njëjtat janë në pajtueshmëri me prioritetet dhe qëllimet për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe prioritetet për mbrojtjen e mjedisit të caktuar ose përparimin e gjendjes në fushë të caktuar të mjedisit jetësor, dhe nëse të njëjtat janë në pajtueshmëri me obligimet e marrëveshjeve ndërkombëtare të cilat i ka ratifikuar Republika e Maqedonisë.

Neni 175

Mënyra e ndarjes të mjeteve

(1) Ndarja e mjeteve të programit të nenit 172 të këtij ligji, kryhet nëpërmjet konkursit publik të cilin e shpall dhe e zbaton organi i administratës shtetërore kompetent nga fusha e mjedisit jetësor.

(2) Me përjashtim të paragrafit (1) të këtij neni, mjetet e programit të nenit 172 të këtij ligji, mund të ndahen edhe me vendim të Qeverisë të Republikës të Maqedonisë, me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, nëse:

- mjetet janë planifikuar për ndërtimin e objekteve infrastrukturore për mbrojtjen e mjedisit jetësor me interes të gjerë publik;
- ndërtimi i objekteve është parashikuar me dokumentet planifikuese nga fusha e mjedisit jetësor dhe
- qëllimi i mjeteve është përcaktuar në programin e nenit 172 të këtij ligji.

Neni 176

Bashkëfinancimi i projekteve dhe programeve

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve

nga fusha e mjedisit jetësor, si palë afariste, me mjetet e programit të nenit 172 të këtij ligji, në pajtueshmëri me nenin 175 të këtij ligji, mund të marrë pjesë dhe në bashkëfinancimin e programeve, projekteve dhe aktiviteteve të tjera të ngjashme të nenit 174 të këtij ligji që i organizon dhe financon komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, bashkësitë lokale, personat juridikë dhe fizikë, si dhe organizatat ndërkombëtare, institucionet financiare dhe institucione tjera të ngjashme.

(2) Në rastet kur mjetet ndahen si bashkëfinancim, shfrytëzuesi i mjeteve është i detyruar të shpallë thirrje publike për zgjedhjen e ofertuesit më të volitshëm.

Neni 177

Mjetet financiare nga donatorë vendas dhe të huaj

Mjetet financiare të donatorëve vendas dhe të huaj, plasohen për realizimin e programeve, projekteve dhe aktiviteteve të tjera të ngjashme sipas mënyrës dhe kushteve të përcaktuara nga donatori.

Neni 178

Marrëveshja për ndarjen e mjeteve financiare

(1) Për ndarjen e mjeteve të programit të nenit 172 të këtij ligji, lidhet marrëveshje midis organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor dhe shfrytëzuesit të mjeteve.

(2) Shfrytëzuesi i mjeteve është i detyruar që mjetet e ndara t'i shfrytëzojë sipas mënyrës, kushteve dhe për synimet e përcaktuara me marrëveshjen dhe në pajtim me këtë ligj.

(3) Gjatë, dhe mbas mbarimit të marrëveshjes të paragrafit (2) të këtij neni, shfrytëzuesi është i detyruar që organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, t'i dorëzojë raport me revizion për realizimin e mjeteve të përcaktuara me marrëveshjen, si dhe raport për efektet ekologjike të arritura me realizimin.

Neni 179

Lartësia e kompensimeve për import dhe eksport

(1) Lartësia e kompensimit që paguhet për marrjen e lejes për importin e gomave të protektuara ose të përdorura është:

- për automjete udhëtarësh 60,00 den/copa dhe
- për autobusë, kamionë dhe automjete të tjera 150,00 den/copa.

(2) Lartësia e kompensimit që paguhet për marrjen e lejes për importim të frigoriferëve të përdorur, ngrirësve dhe aparateve të tjera për ftohje dhe ngrirje, është:

- me vëllim deri në 250 litra 200,00 den/copa
- me vëllim nga 250 -340 litra 300,00 den/copa
- me vëllim nga 340-900 litra 400,00 den/copa
- nga 250 denarë për kW kapacitet freskimi për aparat klimatizimi.

(3) Lartësia e kompensimit që paguhet për eksportim të bimëve të rrezikuara dhe bimëve rreptësisht të mbrojtura dhe pjesëve të bimëve, degëve dhe pjesëve të tjera të bimëve të mbledhura nga natyra, është për:

- dëllinjë të zezë 1,30 den/kg
- likën dushku 1,00 den/kg
- kacimore 3,00 den/kg
- kantarion 0,80 den/kg

- kërpudha – të freskëta 1,00 den/kg
- kërpudha – të konservuara 2,00 den/kg
- kërpudha – të thata 4,00 den/kg
- bimë të tjera 1,00 den/kg

(4) Lartësia e kompensimit që paguhet për marrjen e lejes për importim të substancave që e varfërojnë shtresën e ozonit, ndërsa janë të kualifikuara me anekset e Protokollit të Montrealit, është për:

- substanca të Aneksit A, grupi I dhe II
- substanca të Aneksit B, grupi I dhe II dhe III dhe
- substanca të Aneksit C, grupi II 64, 00 den/kg
- substanca të Aneksit E, grupi I 100,00 den/kg
- substanca të Aneksit C, grupi I 62,00 den/kg

(5) Lartësia e kompensimit që paguhet për marrjen e lejes për importim e hedhurinave dhe mbetjeve të plumbit, hirit dhe mbetjeve që përmbajnë kryesisht plumb; hedhurinave dhe mbetjeve të qelive primare të konsumuara, baterive primare të konsumuara dhe akumulatorëve elektrikë të konsumuar, dhe hedhurinave dhe mbetjeve që përmbajnë plumb është për:

- hi dhe mbetje 20,00 den/kg
- hedhurina dhe mbetje 25,00 den/kg
- hedhurina dhe mbetje të qelive primare
- bateri dhe akumulator elektrik primar
- qeli primare të konsumuara dhe
- akumulatorë elektrik të konsumuar 200,00 den/ton.

(6) Lartësia e kompensimit që paguhet për eksport të:

- butak me guaska ose pa guaska dhe 1,00 den/kg për kërmijtë e mbledhur në natyrë
- lloje të tjera të egra të mbrojtura dhe të mbledhura në natyrë 1,00 den/kg

(7) Lartësia e kompensimit që paguhet gjatë importimit të:

1) mjeteve të transportit të përdorura për transport të dhjetë a më shumë personave, duke e përfshirë dhe shoferin dhe me motor piston me djegie të brendshme me ndezje me ndihmën e shtypjes ose me ndihmën e kandelave, është 3.000 den/copa;

2) makina udhëtarësh të përdorura dhe automjete të tjera motorike kryesisht të konstruara për transport njerëzish, përveç automjeteve të pikës (1) të këtij paragrafi, me motor piston (përveç motorit rrotullues me piston) me djegie të brendshme me ndezje me ndihmën e kandelave:

- me vëllim të cilindrit që nuk i tejkalon 1.000 cm³, është 1.500,00 den/copa;

- me vëllim të cilindrit që i tejkalon 1.000 cm³, por nuk i tejkalon 1.500 cm³ është 2.000,00 den/copa;

- me vëllim të cilindrit që i tejkalon 1.500 cm³, por nuk i tejkalon 3.000 cm³ është 2.000,00 den/copa;

- me vëllim të cilindrit që i tejkalon 3.000 cm³, është 3.500,00 den/copa;

3) mjete transporti për udhëtarë të përdorur dhe mjete të tjera transporti kryesisht të konstruara për transport të udhëtarëve, përveç automjeteve të pikës 1 të këtij paragrafi, me motor me piston me djegie të brendshme, me ndezje me ndihmën e kompresionit (dizel ose gjysëmdizel):

- me vëllim të cilindrit që nuk i tejkalon 1.500 cm³, është 2.500,00 den/copa;

- me vëllim të cilindrit që i tejkalon 1.500 cm³, por nuk i tejkalon 2.500 cm³ është 3.000,00 den/copa;

- me vëllim të cilindrit që i tejkalon 2.500 cm³, është 3.500,00 den/copa;

4) mjete transporti të përdorura për transport të mallrave, me motor me piston me djegie të brendshme, me ndezje me ndihmën e kompresionit (dizel ose gjysëmdizel):

- me masë bruto që nuk i tejkalon 5t, është 5.000,00 den/copa;

- me masë bruto që i tejkalon 5t, por nuk i tejkalon 20t është 7.000,00 den/copa;

- me masë bruto që i tejkalon 20t, është 8.000,00 den/copa;

5) mjete transporti të përdorura për transport të mallrave, me motor me piston me djegie të brendshme, me ndezje me ndihmën e kandelave:

- me masë bruto që nuk i tejkalon 5t, është 3.000,00 den/copa dhe
- me masë bruto që nuk i tejkalon 5t, është 4 500,00 den/copa.

(8) Lartësia e kompensimit që paguhet për marrjen e lejes për import të magnetofonëve dhe aparateve të tjera të përdorura për regjistrimin e zërit, aparate marrëse televizive, video monitorë, video projektorë është 200,00 den/copa.

(9) Obligues për pagimin e kompensimit të paragrafit (1), (2), (4), (5) dhe (8) të këtij neni është personi juridik i cili kërkon leje për import të prodhimeve.

(10) Obligues për pagimin e kompensimit të paragrafit (7) të këtij neni është personi juridik ose fizik i cili i importon prodhimet.

(11) Obligues për pagimin e kompensimit të paragrafit (3) dhe (6) të këtij neni është personi juridik i cili kërkon eksport të prodhimeve.

(12) Kompensimin e paragrafit (1), (2), (4), (5) dhe (8) të këtij neni e llogarit dhe e arkëton organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor gjatë dhënies të lejes për import ose eksport dhe paguhet në llogari e pagesës përkatëse në kuadër të llogarisë së trezorit, para dhënies të lejes, ndërsa kompensimin e paragrafit (7) të këtij neni e llogarit dhe e arkëton organi doganor, gjatë arkëtimit të taksave doganore, dhe paguhet në llogari e pagesës përkatëse në kuadër të llogarisë së trezorit.

(13) Kompensimin nga paragrafët (3) dhe (6) të këtij neni e llogarit organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor dhe arkëtohet për çdo sasi të mallrave të eksportuara në afat prej pesë ditësh pune nga dita e kryerjes së eksportit në pajtim me sasinë e prodhimeve të eksportuara nga deklarata doganore eksportuese. Kompensimi paguhet në llogarinë përkatëse pagesore në kornizat e llogarisë së thesarit.

(14) Qeveria e Republikës të Maqedonisë me propozim të ministrit i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e financave, i përcakton llojet e prodhimeve në lidhje me kompensimet e paragrafit (7) të këtij neni.

(15) Qeveria e Republikës të Maqedonisë me propozim të ministrit i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e financave, i përcakton llojet e bimëve dhe kafshëve të egra të mbledhura nga natyra, në lidhje me kompensimet e paragrafit (3) alineja (8) dhe paragrafit (6) alineja (2) të këtij neni.

Neni 180

Lartësia e kompensimeve për mjetet e transportit dhe objektet lundruese

11

(1) Lartësinë e kompensimit që paguhet për persona juridikë dhe fizikë vendas që e ndotin mjedisin jetësor me shfrytëzim të automjeteve motorike, për periudhë prej një viti e përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(2) Lartësia e kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni përcaktohet

varësisht nga kategoria e automjetit, viti i prodhimit të automjetit, fuqia bartëse dhe/ose vëllimi dhe fuqia e motorit, si dhe lloji i forcës lëvizëse të automjetit.

(3) Gjatë përcaktimit të lartësisë së kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni do të merret parasysh ndikimi negativ që e shkakton automjeti mbi mjedisin jetësor lidhur me llojin e karburantit që shfrytëzohet në automjet dhe vjetërsinë e të njëjtit.

(4) Lartësia e kompensimit që paguhet për persona vendas fizikë dhe juridikë që e ndotin mjedisin jetësorë me shfrytëzimin e objekteve lundruese gjatë regjistrimit të objekteve lundruese për periudhë prej një viti është 3% e sigurimit bazë.

(5) Detyrësi për pagim të kompensimit nga paragrafët (1) dhe (4) të këtij neni është person vendas juridik ose fizik në emër të të cilit është regjistruar automjeti motorik ose objekti lundrues.

(6) Nga pagimi i kompensimit nga paragrafët (1) dhe (4) të këtij neni, lirohet personi vendas juridik ose fizik në emër të të cilit është regjistruar automjeti motorik ose objekti lundrues, nëse automjeti motorik ose objekti lundrues punon me forcë lëvizëse elektrike.

(7) Kompensimin nga paragrafët (1) dhe (4) të këtij neni, pronari i automjetit motorik ose objektit lundrues, e paguan në llogari të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor gjatë regjistrimit të automjetit ose objektit lundrues.

(8) Mënyrën e pagimit të kompensimit e përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 180-a

Obligimi për mënyrën e përlllogaritjes, pagesës, si dhe për mbajtjen e evidencës së kompensimit të përlllogaritur dhe të paguar

I fshirë 12

Neni 181

Lartësia e kompensimeve për druprerës

(1) Lartësia e kompensimit që paguhet për druprerës përcaktohet me Ligjin për pyje.

(2) Kompensimi i paragrafit (1) të këtij neni paguhet në llogari të pagesës përkatëse në kuadër të llogarisë së trezorit.

Neni 182

Lartësia e kompensimeve për administrimin me hedhurina

(1) Lartësia e kompensimit që paguhet për krijimin e hedhurinave industriale të parrezikshme është - 0,5% nga çmimi i përcaktuar për shërbimin e kryer për mbledhjen e hedhurinave.

(2) Obligues për pagimin e kompensimit të paragrafit (1) të këtij neni është personi juridik ose fizik i cili i krijon hedhurinat e paragrafit (1) të këtij neni.

(3) Kompensimin e paragrafit (1) të këtij neni e llogarit dhënësi i shërbimit për mbledhjen e hedhurinave, ndërsa e arkëton gjatë arkëtimit të çmimit

për shërbimin e kryer për mbledhjen e hedhurinave dhe e shënon ndaras në llogari.

(4) Dhënësi i shërbimit të paragrafit (3) të këtij neni është i detyruar që një herë në muaj ta paguajë kompensimin e arkëtuar në llogari të pagesës përkatëse në kuadër të llogarisë së trezorit.

Neni 183

Lartësia e kompensimeve për prodhime të duhanit

I fshirë **13**

Neni 184

Lartësia e kompensimeve për derivatet e naftës

(1) Lartësia e kompensimit që paguhet gjatë importimit të derivateve të naftës ose prodhimit të derivateve të naftës, është për:

1) benzinë motorike dhe atë:

- benzinë motorike me përmbajtje plumbi më të lartë se 0,013 g/l dhe benzinë avioni, është 0,15 den/l.

- benzinë pa sqfukur me përmbajtje plumbi deri në 0.013 g/l, është 0,08 den/l.

2) vaj gazor dhe kjo për përdorim si:

- lëndë djegëse për motorë dizel, është 0,03 den/l;

- vaj për djegie ekstra i lehtë, është 0,04 den/l;

3) vaj për djegie M1, M2 (mazut), është 0,05 den/kg;

(2) Obligues për pagim të kompensimit të paragrafit (1) të këtij neni është personi juridik që prodhon derivate naftë.

(3) Obligues për pagim të kompensimit të paragrafit (1) të këtij neni është personi juridik që importon derivate naftë.

(4) Kompensimin nga paragrafi (1) të këtij neni, për detyrësin nga paragrafi (2) i këtij neni e përlllogarit prodhuesi i cili është i obliguar ta paguajë në llogarinë përkatëse të pagimit në suazat e llogarisë së trezorit në afat prej 15 ditësh pas skadimit të çdo muaji kalendarik në të cilin janë lëshuar derivatet e naftës në qarkullim të lirë juridik dhe e paraqet veças nga fatura.

(5) Kompensimin e paragrafit (1) të këtij neni për obliguesin e paragrafit (3) të këtij neni e llogarit dhe e arkëton organi doganor gjatë arkëtimit të taksave doganore dhe e paguan në llogari të pagesës përkatëse në kuadër të llogarisë së trezorit.

(6) Kompensimi i paragrafit (1) të këtij neni nuk paguhet nëse sasia e prodhimeve që janë faturuar eksportohen.

(7) Në rastin e paragrafit (6) të këtij neni prodhuesi që e faturon prodhimin është i detyruar që faturës t'ia bashkëngjisë deklaratën doganore eksportuese të eksportuesit si dëshmi se sasia e prodhimit për të cilin nuk është llogaritur kompensimi është eksportuar nga Republika e Maqedonisë.

(8) Në rast të eksportimit të derivateve të naftës, për të cilat më parë është arkëtuar kompensimi i paragrafit (1) të këtij neni, obliguesi ka të drejtë ta kthejë kompensimin e paguar për sasinë e eksportuar të derivateve të naftës, në pajtueshmëri me nenin 165 paragrafin (8) të këtij ligji.

(9) Qeveria e Republikës të Maqedonisë me propozim të ministrit i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e

financave i përcakton llojet e prodhimeve në lidhje me kompensimet e paragrafit (1) të këtij neni.

Neni 185

Lartësia e kompensimeve për prodhimet e plastikës dhe paketimet nga plastmasa

Nuk zbatohet 14

Neni 185-a

Kompensimi për prodhimin e energjisë nga karburantet e fosileve

(1) Lartësia e kompensimit për prodhimin e energjisë, të prodhuar me djegien e karburanteve të fosileve, është:

- 0,007 denarë për një kilovat-orë (kWh) të energjisë së prodhuar.

(2) Detyrës për pagesën e kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni janë personat fizikë dhe juridikë, të cilët administrojnë me instalimet që prodhojnë energji, të prodhuar me djegien e karburanteve të fosileve.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozimin e ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e energjetikës, e në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e përcakton llojin dhe masën e instalimeve nga paragrafi (2) i këtij neni.

(4) Kompensimi nga paragrafi (1) i këtij neni është hyrje e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë dhe paguhet në llogarinë përkatëse pagesore, në kuadër të llogarisë së trezorit.

(5) Detyrësit nga paragrafi (2) i këtij neni, janë të obliguar që ta paguajnë kompensimin nga paragrafi (1) i këtij neni, në llogarinë përkatëse pagesore në kuadër të llogarisë së trezorit, në çdo të 15-in e muajit rrjedhës, për të gjitha kompensimet e llogaritura të muajit paraprak, për energjinë e prodhuar.

(6) Mjetet e grumbulluara të kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni, shfrytëzohen për financimin e programeve dhe aktiviteteve për udhëheqje me mjedisin jetësor, në aspektin e ndikimeve nga sektori energjetik dhe atë në rajonet e komunave, proporcionalisht me hyrjet e realizuara nga arkëtimi i këtij kompensimi.

(7) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e financave, i përcakton kushtet më të përafërta për mënyrën dhe procedurën e konfirmimit, llogaritjes dhe pagesës së kompensimit nga paragrafi (1) i këtij neni.

(8) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozimin e ministrit që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e vetadministrimit lokal, e në pajtim me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e energjetikës dhe me ministrin që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, miraton Dekret për metodologjinë e ndarjes së mjeteve të realizuara si hyrje nga kompensimi, nga paragrafi (1) i këtij neni.

XIX ZHVILLIM I QËNDRUESHËM DHE PYETJE TË PËRGJITHSHME NGA FUSHA E MJEDISIT JETËSOR

Neni 186

Zhvillim i qëndrueshëm

(1) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, në bashkëpunim me organe të tjera të administratës shtetërore dhe institucione të tjera, është i obliguar të kujdeset për implementimin e parimeve të zhvillimit të qëndrueshëm, si dhe ta promovojë dhe përkrahë zhvillimin e qëndrueshëm në Republikën e Maqedonisë.

(2) Për shkak të harmonizimit të zhvillimit ekonomik, përparimit social dhe ruajtjes të mjedisit jetësor në nivel nacional, Qeveria e Republikës të Maqedonisë mund të përpilojë strategji nacionale për zhvillim të qëndrueshëm. Strategjinë nacionale për zhvillim të qëndrueshëm e miraton Qeveria e Republikës të Maqedonisë, e cila është e obliguar që para miratimit t'ia dorëzojë në shqyrtim Kuvendit të Republikës të Maqedonisë.

(3) Për shkak të harmonizimit të zhvillimit ekonomik, përparimit social dhe ruajtjes të mjedisit jetësor në nivel lokal, me propozim të prefektit të komunës, këshillave të komunave, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, mund të miratohet Agjenda lokale 21, si dhe dokument lokal strategjik, i planifikuar dhe i programuar për zhvillim të qëndrueshëm, në pajtim me parimet për zhvillim të qëndrueshëm të paragrafit (1) të këtij neni dhe Strategjisë për zhvillim të qëndrueshëm të paragrafit (2) të këtij neni.

(4) Për shkak të harmonizimit të përmbajtjen dhe mënyrës të përpilimit të Agjendës lokale 21 të paragrafit (3) të këtij neni, ministri i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në marrëveshje me ministrin i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e veteadministrimit lokal miratojnë metodologji për përpilimin e Agjendës Lokale 21.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, zbaton procedurë për vlerësimin e ndikimeve të Agjendës Lokale 21 të paragrafit (3) të këtij neni në pajtim me procedurën e Kreut X të këtij ligji.

Neni 187

Plani nacional për ndryshimet klimatike

(1) Për shkak të stabilizimit të përqendrimeve të gazrave të qelqta, në nivel me të cilin do të parandalohet ndikimi i rrezikshëm antropogjen në sistemin klimatik në kuadër kohor i mjaftueshëm t'u mundësohet ekosistemeve në mënyrë të natyrshme të adaptohen me ndryshimet klimatike, në pajtim me parimin për bashkëpunim ndërkombëtar, si dhe në pajtim me qëllimet e zhvillimit nacional, social dhe ekonomik, miratohet Plan nacional për ndryshimet klimatike (në tekstin në vijim: Plan nacional për ndryshime klimatike).

(2) Planin nacional për ndryshimet klimatike të paragrafit (1) të këtij neni përmban sidomos:

- inventar nacional të emisioneve të gazrave të qelqta,
- analizë dhe projektme të emisioneve të gazrave të qelqta për zvogëlimin e emisioneve të gazrave të qelqta,
- vlerësim të prekmërisë dhe masave për adaptim,
- informacione dhe analiza kartografike për aktivitetet për monitorim, studim dhe ndjekje sistematike të ndryshimeve klimatike,
- plan aksioni dhe masa për zbutjen e ndryshimeve klimatike,
- analizë ekonomike për propozim masat për parandalimin e shkaqeve dhe për zbutjen e ndryshimeve klimatike,
- organe, institucione dhe persona të tjerë juridik përgjegjës për zbatimin e planit nacional, planit aksionar me masat për parandalimin e shkaqeve dhe për zbutjen e ndryshimeve klimatike,

- përshkrim të aktiviteteve dhe rezultateve në pjesëmarrjen e opinionit në përgatitjen e planit,
- përshkrim të aktiviteteve dhe rezultateve nga ngritja e vetëdijes publike, edukimit dhe të aftësimin profesional të kadrove shkencor, teknik dhe drejtues,
- informacione për realizimin e obligimeve të marra përsipër me marrëveshjet ndërkombëtare të cilat u dedikohen ndryshimeve klimatike të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë, dhe
- punë të tjera të përcaktuara nga ministri i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor.

(3) Plani nacional për ndryshimet klimatike të paragrafit (1) të këtij neni miratohet brenda një periudhe prej 6 vjetësh.

(4) Planin nacional për ndryshimet klimatike të paragrafit (1) të këtij neni me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, e miraton Qeveria e Republikës të Maqedonisë.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në pajtim me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave; organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mbrojtjes së natyrës; organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve hidrometeorologjike; organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e transportit dhe lidhjeve; organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e shëndetësisë, është përgjegjës për përgatitjen e Planit nacional për ndryshime klimatike të paragrafit (1) të këtij neni dhe ia dorëzon Qeverisë së Republikës të Maqedonisë.

(6) Plani nacional për ndryshimet klimatike nga paragrafi (1) i këtij neni, përpilohet në pajtim me dokumentet e miratuara të Konventës kornizë të Kombeve të Bashkuara për ndryshimet klimatike.

(7) Përcaktimet në Planin nacional për ndryshimet klimatike të paragrafit (1) të këtij neni, detyrimisht duhet të kihen parasysh gjatë përgatitjes së dokumenteve të tjera strategjike me të cilat përcaktohet politika dhe qëllimet e shfrytëzimit të tokës, qëllimet e zhvillimit të ekonomisë në Republikën e Maqedonisë, e shfrytëzimit të resurseve natyrore dhe mbrojtjes së mjedisit jetësor.

Neni 188

Inventari nacional i emisioneve antropogjene sipas burimeve dhe shkatërrimeve të gazrave të qelqta

(1) Qeveria e Republikës të Maqedonisë, me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, miraton Inventar nacional të emisioneve antropogjene sipas burimeve dhe shkatërrimit të gazrave të qelqta (në tekstin në vijim: Inventari nacional).

(2) Inventari nacional i paragrafit (1) të këtij neni është pjesë përbërëse e Planit nacional për ndryshime klimatike të nenit 187 të këtij ligji.

(3) Inventari nacional i emisioneve antropogjene sipas burimeve dhe shkatërrimi i gazrave sere, përpilohet në pajtim me dokumentet e miratuara të Konventës kornizë të Kombeve të Bashkuara për ndryshimet klimatike.

(4) Inventari nacional të paragrafit (1) të këtij neni përgatitet një herë në tri vjet.

Neni 188-a

Sistemi nacional për inventarizimin e emisioneve të gazrave serrë

(1) Për shkak të menaxhimit me të dhënat për emisionet antropogjene të gazrave serrë sipas burimeve dhe humbjeve në atmosferën e territorit të Republikës së Maqedonisë, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor vendos, zhvillon, mban dhe koordinon Sistem nacional për inventarizimin e emisioneve të gazrave serrë (në tekstin e mëtutjeshëm: Sistemi për inventarizim).

(2) Sistemi për inventarizim vendoset, zhvillohet, mbahet dhe koordinohet, në mënyrë që siguron bazë të të dhënave relevante për shkak të përgatitjes së inventarit të gazrave serrë, si dhe për ndjekjen e implementimit të dokumenteve të planit për ndryshime klimatike.

(3) Sistemi për inventarizim i përfshin grumbullimin, përpunimin, sistematizimin, vlerësimin, verifikimin dhe sigurimin e kualitetit dhe menaxhimit me pasigurinë e të dhënave, si dhe rruajtjen, shfrytëzimin, shpërndarjen dhe prezantimin e të dhënave dhe informatave të mara nga subjektet të cilët posedojnë të dhëna për emisione antropogjene sipas burimeve dhe humbjeve të gazrave serrë në atmosferë në pajtim me paragrafin (4) të këtij neni.

(4) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, përcakton listë të subjekteve të cilët posedojnë të dhëna për emisionet antropogjene të gazrave serrë në atmosferë sipas burimeve dhe humbjeve.

(5) Në bazë të Listës nga paragrafi (4) të këtij neni ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor me aktvendim i përcakton të dhënat për emisionet e gazrave serrë të cilët subjektet nga paragrafi (4) të këtij neni janë të detyruar t'i dorëzojnë te organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

(6) Subjektet nga paragrafi (4) i këtij neni janë të detyruar të përcaktojnë person të autorizuar i cili do të jetë përgjegjës për futjen, kontrollin dhe dorëzimin e të dhënave.

(7) Subjektet nga paragrafi (4) të këtij neni janë të detyruar që të dhënat e kërkuara për emisionet e gazrave serrë t'i dorëzojnë ose t'i bëjnë të arritshme në formë, përmbajtje, formular dhe në afat të caktuar në formularët për dorëzimin e të dhënave te organi i ministrit i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(8) Formën, përmbajtjen, mënyrën e mbajtjes dhe mirëmbajtjen e sistemit për inventarizimin e gazrave serrë, si dhe metodologjinë për përlogaritjen e tyre dhe formën dhe përmbajtjen e formularëve dhe afateve në të cilat subjektet nga paragrafi (5) i këtij neni do të kryejnë dorëzimin e të dhënave për emisionet e gazrave serrë në atmosferë sipas burimeve dhe humbjeve, te organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, si dhe mënyrën e mbajtjes dhe menaxhimit me ato të dhëna, i përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

(9) Subjektet nga paragrafi (5) i këtij neni të cilët posedojnë të dhëna për emisione antropogjene të gazrave serrë në atmosferë, duke përfshirë edhe të dhëna statistikore të nevojshme për përpunimin e inventarit për gazra serrë nga neni 188 i këtij ligji janë të detyruar që të njëjtat, pa kompensim, t'ia bëjnë të arritshme organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me paragrafin (8) i këtij neni.

(10) Subjektet nga paragrafi (4) i këtij neni mundet:

- në pajtim me kompetencën e vet, të marrin pjesë në përcaktimin e faktorëve specifikë të emisioneve ose indikatorëve tjerë relevantë për caktimin e emisioneve të gazrave serrë dhe
- të japin propozime për përmirësimin e procedurës për inventarizimin e gazrave serrë.

Neni 189

Plani aksion i masave dhe aktiviteteve për parandalimin e shkaqeve dhe zbutjen e efekteve negative të ndryshimeve klimatike

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, miraton Plan aksionar për parandalimin e shkaqeve dhe zbutjen e efekteve negative të ndryshimeve klimatike (në tekstin në vijim: Plani aksionar për ndryshime klimatike).

(2) Plani aksionar për ndryshimet klimatike të paragrafit (1) të këtij neni është pjesë përbërëse e Planit nacional për ndryshime klimatike të nenit 187 të këtij ligji.

(3) Plani aksionar për ndryshimet klimatike të paragrafit (1) të këtij neni përmban sidomos:

- masa institucionale dhe juridike,
- masa dhe aktivitete parandaluese për pakësimin e emisioneve të gazrave të qelqta,
- masa dhe aktivitete për zbutjen e efekteve negative nga ndryshimet klimatike,
- masa për edukimin dhe ngritjen e vetëdijes publike,
- masa për aftësimin profesional të kuadrove shkencore, teknike dhe drejtuese;
- kuadër kohor dhe plan financiar për realizimin e masave dhe aktiviteteve të parashikuara. Gjatë përgatitjes të planit financiar merret parasysh analiza ekonomike e përgatitur në pajtim me nenin 187 paragrafi (2) alineja 8 e këtij ligji.

(4) Plani aksionar për ndryshimet klimatike të paragrafit (1) të këtij neni, azhurnohet, dhe sipas nevojës plotësohet së paku çdo 3 vjet.

Neni 190

Zbatimi i planit nacional dhe raportimi për zbatimin

(1) Organet, institucionet dhe personat e tjerë juridik të nenit 187 paragrafi (2) alineja 9 të këtij ligji, janë të obliguar që, vetë ose në bashkëpunim me organet, institucionet dhe persona të tjerë juridikë, t'i ndërmarrin të gjitha masat dhe aktivitetet e domosdoshme të përcaktuara me Planin nacional për ndryshime klimatike të nenit 187 të këtij ligji.

(2) Organet, institucionet dhe personat e tjerë juridikë të nenit 187 paragrafi (2) alineja 9 të këtij ligji, janë të obliguar që organit të administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, së paku një herë në vit, t'i dorëzojnë raport për realizimin e masave dhe aktiviteteve të përcaktuara me Planin nacional për ndryshimet klimatike të nenit 187 të këtij ligji.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor është i obliguar që, së paku një herë në tre vjet, ta informojë Qeverinë e Republikës të Maqedonisë për zbatimin e Planit nacional për ndryshimet klimatike të nenit 187 të këtij ligji.

Neni 190-a

Mekanizmi për zhvillim të pastër

(1) Për shkak të zbatimit të Planit nacional për zbutjen e ndryshimeve klimatike, e me qëllim të kyçjes së Republikës së Maqedonisë në angazhimet globale për zvogëlimin e ndryshimeve klimatike dhe për zbatimin e obligimeve të ndërmarra me Konventën kornizë të Kombeve të Bashkuara për ndryshimet klimatike dhe me Protokollin e Kjotos ndaj kësaj konvente, organi i administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor e bën vlerësimin dhe aprovimin e projekteve në suazat e mekanizmit për zhvillim të pastër.

(2) Për zbatimin e kompetencave nga paragrafi (1) i këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor, i kryen punët në vijim:

- mban bazë të projekteve potenciale në përputhje me mekanizmin për zhvillim të pastër;
- e përcakton procedurën, mënyrën, formën dhe kushtet më të përafërta për përcaktimin e përshtatshmërisë, për parashtrimin dhe për aprovimin e projekteve për zhvillim të pastër;
- e konfirmon përshtatshmërinë e projektit me kriteret për zhvillim të qëndrueshëm;
- lëshon letër aprovimi për projektin;
- realizon komunikim dhe bashkëpunim me propozuesin e projektit;
- e mundëson përgatitjen dhe realizimin e projekteve me përkrahjen e shfrytëzuesve potencialë,
- bën aktivitete promovuese të orientuara kah investitorët ndërkombëtarë dhe fondet për karbon, dhe
- bën punë të tjera të domosdoshme për vlerësimin dhe për aprovimin e projekteve në suazat e mekanizmit për zhvillim të pastër.

(3) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor, e lëshon letrën për aprovimin e projektit nga paragrafi 2, alineja 4 e këtij neni, pas mendimit paraprakisht të siguruar nga organet relevante të administratës shtetërore dhe të institucioneve të tjera shkencore dhe eksperte.

Neni 191

Plani nacional për ballafaqimin me shkretimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia

(1) Për shkak të ballafaqimit me shkretimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia, më pajtim me normën për bashkëpunim ndërkombëtar, parimin e integritetit si dhe në pajtim me qëllimet e zhvillimit nacional dhe ekonomik, miratohet Plan nacional për ballafaqimin me shkretimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia (në tekstin në vijim: Plani nacional kundër shkretimit).

(2) Plani nacional kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni përmban sidomos:

- përshkrim dhe vlerësim të gjendjes me shkretimin,
- përparësitë për ballafaqimin me shkretimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia,
- program aksion për ballafaqimin me shkretimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia,
- analizë ekonomike,
- organe, institucione dhe persona të tjerë juridikë përgjegjës për zbatimin e planit aksionar, programit aksion dhe masat e parandalimit për tokat që ende nuk janë degraduar ose janë degraduar pak, si dhe masa për zbutjen e efekteve nga shkretimi dhe thatësia,
- përshkrim të aktiviteteve dhe rezultateve nga pjesëmarrja e opinionit gjatë përgatitjes së planit,
- përshkrim të aktiviteteve dhe rezultateve nga ngritja e vetëdijes publike, edukimit dhe të aftësimin profesional të kuadrove shkencore, teknike dhe drejtuese,

- informacione për realizimin e obligimeve të marra përsipër me marrëveshjet ndërkombëtare të cilat dedikohen për ballafaqimin me shkretimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia të ratifikuara nga Republika e Maqedonisë, dhe
- punë të tjera të përcaktuara nga ministri i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore përgjegjës për punët nga fusha e mjedisit jetësor.

(3) Plani nacional kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni miratohet brenda një periudhe prej 6 vjetësh.

(4) Planin nacional kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni me propozim të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, e miraton Qeveria e Republikës të Maqedonisë.

(5) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në pajtim me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave dhe organin e administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e punëve hidrometeorologjike; është përgjegjës për përpilimin e planit Nacional kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni dhe ia dorëzon Qeverisë së Republikës të Maqedonisë.

(6) Përmbajtja me e afërt dhe mënyra e përgatitjes të Planit nacional kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni, përcaktohet me metodologjinë të përcaktuar nga ministri i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në pajtim me ministrin i cili e udhëheq organin e administratës shtetërore përgjegjës për punët nga fusha e bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave.

(7) Vendimet në Planin nacional kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni, detyrimisht duhet të kihen parasysh gjatë përgatitjes së dokumenteve të tjera strategjike me të cilat përcaktohet politika dhe qëllimet e shfrytëzimit të tokës, qëllimet e zhvillimit të ekonomisë në Republikën e Maqedonisë, e shfrytëzimit të resurseve natyrore dhe mbrojtjes së mjedisit jetësor.

Neni 192

Programi aksion për ballafaqimin me shkretimin dhe zbutja e efekteve të thatësisë

(1) Me qëllim identifikimin e faktorëve që kontribuojnë në shkretimin dhe masat e domosdoshme praktike në luftë kundër shkretimit dhe për zbutjen e efekteve nga thatësia, Qeveria e Republikës të Maqedonisë, me propozim të organit të administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor në marrëveshje me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave, miraton Program aksionar për ballafaqimin me shkretimin dhe zbutjen e efekteve nga thatësia (në tekstin në vijim: Programi aksionar kundër shkretimit).

(2) Programi aksionar kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij ligji është pjesë përbërëse e Planit nacional kundër shkretimit të nenit 195 të këtij ligji.

(3) Programi aksionar kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni përmban sidomos:

- masa institucionale dhe juridike,
- masa dhe aktivitete parandaluese për parashikimin, parandalimin dhe minimizimin e shkaqeve të shkretimit, si dhe masa parandaluese për tokat që ende nuk janë degraduar ose janë pak të degraduara,
- masa për sigurimin e paralajmërimit në kohë për thatësi,
- masa dhe aktivitete për zbutjen e efekteve negative nga shkretimi dhe thatësia,

- masa për edukimin dhe ngritjen e vetëdijes publike,
- masa për aftësimin profesional të kuadrove shkencor, teknik dhe drejtues,
- kuadër kohor dhe plan financiar për realizimin e masave dhe aktiviteteve të parashikuara. Gjatë përgatitjes të planit financiar merret parasysh analiza ekonomike e përgatitur në pajtim me nenin 191 paragrafi (2) alineja 4 e këtij ligji, dhe
- masa dhe aktivitete të tjera të përcaktuara nga ministri i cili e udhëheq organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në marrëveshje me ministrin i cili e udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave.

(4) Programi aksionar kundër shkretimit të paragrafit (1) të këtij neni, azhurnohet së paku çdo 3 vjet.

(5) Me synim ballafaqimin me ndryshimet në rrethanat shoqëro-ekonomike, biologjike dhe gjeofizike, Programi aksionar kundër shkretimit të paragrafit (1) mund të plotësohet dhe ndryshohet dhe për një afat kohor më të shkurtër se ai i përcaktuar me paragrafin (4) të këtij neni.

Neni 193

Zbatimi i Planit nacional dhe raportimi për zbatimin

(1) Organet, institucionet dhe personat e tjerë juridikë të nenit 191 paragrafi (2) alineja 5 të këtij ligji, janë të obliguar që, vetë ose në bashkëpunim me organe, institucione dhe persona të tjerë juridikë, t'i ndërmarrin të gjitha masat dhe aktivitetet e domosdoshme të përcaktuara me Planin nacional kundër shkretimit të nenit 191 të këtij ligji.

(2) Organet, institucionet dhe personat e tjerë juridikë të nenit 191 paragrafi (2) alineja 9 të këtij ligji, janë të obliguar që organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, së paku një herë në vit t'i dorëzojnë raport për realizimin e masave dhe aktiviteteve të përcaktuara me Planin nacional kundër shkretimit të nenit 191 të këtij ligji.

(3) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në marrëveshje me ministrin i cili e udhëheq organin e administratës shtetërore përgjegjës për kryerjen e punëve nga fusha bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave nga afër i përcakton kriteret për ndjekjen dhe vlerësimin e zbatimit të Planit nacional kundër shkretimit të nenit 191 të këtij ligji, si dhe përmbajtjen dhe procedurën për dorëzimin e raportit të paragrafit (2) të këtij neni.

(4) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor në marrëveshje me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e bujqësisë, pylltarisë dhe ekonomisë së ujërave është i obliguar së paku një herë në tri vjet, ta informojë Qeverinë e Republikës të Maqedonisë për zbatimin e Planit nacional kundër shkretimit të nenit 191 të këtij ligji.

XX MBIKËQYRJA

Neni 194

Organet kompetente

(1) Mbikëqyrje ndaj aplikimit të këtij ligji dhe rregullave të nxjerra në bazë të këtij ligji, bën organi i administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor.

(2) Mbikëqyrjen inspektuese mbi aplikimin e këtij ligji dhe të rregullave të

nxjerra në bazë të këtij ligji e bën Inspektorati shtetëror për ambientin jetësor, nëpërmjet inspektorëve shtetërorë të ambientit jetësor dhe inspektorëve shtetërorë për mbrojtjen e natyrës (në tekstin e mëtejme: inspektorë shtetërorë).

(3) Për punët në kompetencë të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, të përcaktuara me këtë ligj, mbikëqyrje inspektuese ndaj aplikimit të këtij ligji dhe të rregullave të nxjerra në bazë të këtij ligji, bëjnë inspektorët e autorizuar për ambientin jetësor të komunës, inspektorë të autorizuar për ambientin jetësor të Qytetit të Shkupit dhe inspektorë të autorizuar për ambientin jetësor të komunave në Qytetin e Shkupit (në tekstin e mëtejme: inspektorët e autorizuar).

(4) Mbikëqyrje inspektuese ndaj aplikimit të këtij ligji në pjesën e qarkullimit të prodhimeve, të gjysmëprodhimeve, të lëndëve të para, të substancave kimike, materiale ndotëse të dedikuara për përpunim dhe riciklim dhe paketimeve dhe shënimin e prodhimeve dhe paketimeve me informata për ndikimin ndaj ambientit jetësor e bën Inspektorati shtetëror i tregut, nëpërmjet inspektorëve shtetërorë të tregut, Inspektorati shtetëror sanitar dhe shëndetësor, nëpërmjet inspektorëve sanitarë dhe shëndetësorë, Drejtoria e fitosanitare nëpërmjet inspektorëve fitosanitarë dhe Inspektoratit shtetëror i bujqësisë nëpërmjet inspektorëve shtetërorë të bujqësisë.

(5) Mbikëqyrje inspektuese ndaj aplikimit të këtij ligji në pjesën e qarkullimit të prodhimeve, të gjysmëprodhimeve dhe lëndëve të para të dedikuara për përdorimin e njerëzve për ushqim dhe për pirje dhe paketimet e tyre dhe shënimin me informata për ndikimin ndaj ambientit jetësor bën Drejtoria për ushqim nëpërmjet inspektorëve për ushqim.

(6) Inspektorati Shtetëror për Mjedisin Jetësor, kryen mbikëqyrje ndaj punës së inspektorëve të autorizuar për mjedis jetësor, në zbatimin e rregullave për mjedisin jetësor gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese.

(7) Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor ka cilësi të personit juridik, me llogari personale buxhetore si shfrytëzues buxhetor i vijës së parë, në mënyrë të mëvetësishme zbaton procedura për punësim në pajtim me ligjin dhe vendos për të drejtat dhe obligimet për marrëdhënie pune.

Neni 194-a

Udhëheqja me Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit Jetësor

(1) Me Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit Jetësor udhëheq drejtori, të cilin nëpërmjet shpalljes publike e emëron Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

(2) Shpallja publike për zgjedhje të drejtorit publikohet në së paku tri gazeta ditore të cilat botohen në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë, nga të cilat njëra nga gazetatat që botohet në gjuhën që e flasin së paku 20% e qytetarëve të cilët flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

(3) Për punën e tij dhe për punën e Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor, drejtori përgjigjet para Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

(4) Mandati i drejtorit të Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor zgjatë katër vjet.

Neni 194-b

Kushtet për emërimin e drejtorit

Drejtor i Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor mund të emërohet personi që i plotëson kushtet në vijim:

- 1) është shtetas i Republikës së Maqedonisë;
- 2) në momentin e emërimit me aktvendim të plotfuqishëm gjyqësor nuk i është shqiptuar dënim apo sanksion i kundërvajtjes ndalim për kryerje të profesionit, veprimtarisë apo detyrës;
- 3) ka fituar së paku 300 kredi sipas SETK-së apo ka mbaruar shkallë VII/1;
- 4) ka minimum pesë vjet përvojë pune;
- 5) posedon njërën nga certifikatat apo dëshmitë vijuese të njohura ndërkombëtarisht për njohje aktive të gjuhës angleze jo më të vjetër se pesë vjet: **15**
  - TOEFEL IBT së paku 74 pikë,
  - IELTS (IELTS) - së paku 6 pikë,
  - ILEC (ILEC) (Cambridge English: Legal) - së paku niveli B2 (B2),
  - FCE (FCE) (Cambridge English: First) - të dhënë,
  - BULATS (BULATS) - së paku 60 pikë ose
  - APTIS (APTIS) - së paku niveli B2 (B2) dhe
- 6) ka të dhënë testin psikologjik dhe testin për integritet.

Neni 195

Mënyra e kryerjes të punëve të inspektorëve

I fshirë **16**

Neni 196

Inspektorë shtetërorë për ambientin jetësor, inspektorë për mbrojtjen e natyrës dhe inspektorë të autorizuar për ambientin jetësor

(1) Inspektor Shtetëror i Mjedisit Jetësor në Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit Jetësor, mund të jetë personi, i cili:

- është shtetas i Republikës së Maqedonisë,
- është i moshës madhore,
- ka aftësi të përgjithshme shëndetësore,
- nuk i është shqiptuar dënim me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor për ndalim të kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës,
- ka fituar së paku 300 kredi sipas SETK ose shkallë të kryer VII/1 nga sfera e: shkencave matematiko-natyrore (biologji, fizikë, gjeofizikë, gjeografi, gjeologji, minerologji, kimi dhe biokimi), shkencave teknike teknologjike (arkitekturë, urbanizëm dhe planifikim, elektroteknikë, elektromakineri, energjetikë, gjeodezi, ndërtimtari dhe ekonomi të ujërave, inxhinieri kimike, teknologji kimike, inxhinieri industriale dhe menaxhment, kontroll të kualitetit, makineri, materiale, metalurgji, gjeologji të aplikuar dhe gjeofizikë, rregullim dhe menaxhim me proceset teknologjike, xehetari, mjedis jetësor), shkencave mjekësore (shkenca mjekësore fundamentale dhe teknologji mjekësore), shkencave bioteknike (shkenca për tokën dhe hidrologji, mbrojtja e bimëve, prodhimtaria bimore, pemtaria, vreshtaria, mjekësia veterinare, prodhimtaria blegtorale (blegtoria), peshkataria, pylltaria dhe hortikultura, përpunimi i drurit, bioteknologjia dhe teknologjia ushqimore) dhe shkencave shoqërore (siguri), që dëshmohej me certifikatë,
- ka pesë vite përvojë pune në sferën e mjedisit jetësor,
- i plotëson kushtet tjera të përcaktuara në aktin për sistematizimin e vendeve të punës,
- posedon certifikatë të pranuar ndërkombëtarisht për punë me programe kompjuterike për punë në zyra, dhe atë njërën prej këtyre në vijim:
  1. Certiport: IC3 GS4 Key Applications – të dhënë;
  2. Microsoft: MOS Word ose MOS Excell – të dhënë ose
  3. ECDL: Core - të dhënë.
- ka marrë mendim pozitiv për përshtatshmëri për vendin e punës përmes dhënies së tekstit psikologjik dhe testit për integritet, në pajtim me rregullat të cilat kanë të bëjnë me nëpunësit shtetërorë dhe
- ka licencë për inspektor nga sfera e kompetencës së shërbimit

inspektues.

(2) Inspektorët për mbrojtjen e natyrës në Inspektoratin shtetëror të ambientit jetësor duhet t'i përmbushin kushtet e përcaktuara me Ligjin për mbrojtjen e natyrës.

(3) Një person mund t'i kryejë punët e inspektorit shtetëror për ambientin jetësor dhe të inspektorit shtetëror për mbrojtjen e natyrës, në qoftë se i përmbush kushtet e përcaktuara për inspektor shtetëror për ambientin jetësor të përcaktuara me këtë ligj dhe nëse i përmbush kushtet e përcaktuara për inspektor shtetëror për mbrojtjen e natyrës të përcaktuara me Ligjin për mbrojtjen e natyrës, në bazë të aktvendimit të marrë nga ana e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve në lëmin e ambientit jetësor.

(4) Një person mund t'i kryejë punët e inspektorit shtetëror për mjedis jetësor dhe të inspektorit të ekonomisë së ujërave, nëse i plotëson kushtet e përcaktuara për inspektor të ekonomisë së ujërave të përcaktuara me Ligjin për ujëra, në bazë të aktvendimit të miratuar nga ana e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

(5) Inspektorë të autorizuar për ambientin jetësor mund të jenë persona me së paku tre vjet përvojë pune dhe me arsim sipëror nga lëmit në paragrafin (1) të këtij neni.

Neni 197

Legjitimacioni zyrtar

(1) Cilësia zyrtare e inspektorit shtetëror për ambientin jetësor, e inspektorit për mbrojtjen e natyrës dhe e inspektorit të autorizuar për ambientin jetësor provohet me legjitimacion.

(2) Gjatë bërjes së mbikëqyrjes inspektorët nga neni 194 i këtij ligji janë të obliguar që ta tregojnë legjitimacionin nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Legjitimacionin nga paragrafi (1) i këtij neni për inspektorët shtetërorë e lëshon dhe ua merr ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor.

(4) Legjitimacionin nga paragrafi (1) të këtij neni për inspektorët e autorizuar e lëshon dhe ua merr kryetari i komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit, respektivisht kryetari i komunës në Qytetin e Shkupit.

(5) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët në lëmin e ambientit jetësor e përcakton formularin, formën dhe përmbajtjen e legjitimacionit nga paragrafi (1) të këtij neni, si edhe mënyrën dhe procedurën e lëshimit dhe e marrjes së legjitimacionit.

Neni 198

Fushëveprimi i mbikëqyrjes i inspektorit shtetëror

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i tij, inspektori shtetëror ka të drejtë:

1) të konstatojë se a ndërtohen ose a rikonstruktohen instalime të cilat i plotësojnë normat dhe standardet e përcaktuara të sistemit për mbrojtjen e mjedisit jetësor (neni 20);

2) të konstatojë se a prodhohen dhe a lëshohen materie dhe substanca ndotëse në mjedisin jetësor, që i tejkalon normat e përcaktuara, si dhe a veprohet me to në mënyrë të përcaktuar si dhe të urdhërojë tërheqjen e tyre nga qarkullimi juridik (neni 20);

3) të konstatojë se a prodhohen, a lëshohen në qarkullim dhe përdoren produkte të caktuara, substanca dhe a bëhen aktivitete dhe shërbime të veçanta, edhe për kundër ndalesës nga neni 21 i këtij ligji, si dhe të

urdhërojë tërheqjen e tyre nga qarkullimi juridik;

4) të konstatojë se a bëhet importi, eksporti dhe transiti në/nga/nëpër Republikën e Maqedonisë i substancave të rrezikshme, materieve dhe produkteve të dëmshme, në kundërshtim me ndalesën, kufizimin ose kontrollin nga neni 22 i këtij ligji;

4-a) të konstatojë nëse personi juridik dhe fizik, i cili importon dhe/ose eksporton substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit dhe/ose prodhime që përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit, njofton për substancat e importuara dhe/ose të eksportuara që përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit dhe/ose produkte që prodhime që përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit, si dhe të konstatojë nëse ato veprojnë në përputhje me rregullën e miratuar në bazë të nenit 22-a të këtij ligji.

4-b) të përcaktojë nëse personi juridik dhe fizik që vepron me mjete për ftohje dhe/apo prodhime që përmbajnë mjete për ftohje posedon licencë në pajtim me nenin 22-b;

4-v) të përcaktojë nëse personi fizik dhe juridik që vepron me mjetet për ftohje dhe/apo me prodhime që përmbajnë mjete për ftohje ka dorëzuar raport për llojet dhe sasinë e mjeteve të grumbulluara, të ripërtërirë dhe të ricikluara për ftohje me të cilat ka vepruar në pajtim me nenin 22-b;

5) të konstatojë se a shfrytëzohet teknologji e vendit ose e importit, ose linjë teknologjike, produkt, gjysëmprodukt dhe lëndë e parë e cila nuk i plotëson normat e përcaktuara për mbrojtjen e mjedisit jetësor (neni 23);

6) të konstatojë se teknologjitë ose linjat teknologjike, produktet, gjysëmproduktet dhe lëndët e para të cilat importohen a janë të ndaluara në vendin e prodhimit ose në vendin eksportues, nga shkaqet për mbrojtjen e mjedisit jetësor (neni 23 paragrafi (2));

7) të përcaktojë nëse është hartuar elaborati për mbrojtjen e mjedisit jetësor të përcaktuar me rregullin nga neni 24 paragrafët (4) dhe (6) të këtij ligji, nëse është dorëzuar dhe miratuar nga organi kompetent dhe të bëjë shikim nëse plotësohen masat të përcaktuara në elaboratit (neni 24);

8) të konstatojë se a lëshohen në qarkullim produkte, gjysëmprodukte, lëndë të parë, kimikale si dhe paketimet e tyre, në të cilat nuk ka shenjë për mundësinë e ndotjes ose për ndikimin e dëmshëm të mundshëm ndaj mjedisit jetësor (neni 27 paragrafi (1)) dhe për atë ta informojë inspektoratin shtetëror të tregut;

9) të konstatojë se a lëshohen në qarkullim, gjysëmprodukte, lëndë të para, kimikale në paketim që nuk është shënuar në pajtim me nenin 27 paragrafin (3) të këtij ligji dhe për atë ta informojë inspektoratin shtetëror të tregut;

10) të konstatojë se a ruhen të dhënat për shfrytëzimin e pasurive natyrore, lëndët e para dhe energjinë, për imisionet e materieve dhe të substancave ndotëse, llojet, karakteristikat dhe sasinë e hedhur dhe të dhënat tjera të parapara me këtë ose me ligj tjetër (neni 28 paragrafi (2));

11) të konstatojë se a reklamohet, etiketohet dhe a lëshohet në qarkullim produkt i shënuar me shenjë ekologjike, në mënyra dhe sipas kriterëve që nuk janë në pajtim me nenin 29 të këtij ligji;

12) të bëjë shikim dhe kontroll në zbatimin e kushteve nga marrëveshja vullnetare (neni 30);

13) të konstatojë se a bëhet monitorim i burimeve të emisioneve dhe procesi teknologjik me të cilat ndotet një ose më shumë medime të mjedisit jetësor, të emisioneve, respektivisht respektimit të pasurive natyrore, (neni 36 paragrafi (1)) si dhe të konstatojë se a plotësohen detyrimet nga neni 36 paragrafi (5) i këtij ligji;

14) të konstatojë se gjatë monitorimit a shfrytëzohen aparate dhe instrumente të lejuara në procedurën për verifikim të masave dhe të njëjtat të mirëmbahen në gjendje pune (neni 36 paragrafi (2));

15) të konstatojë se a bëhet monitorim, në pajtim me lejen ekologjike integruese (neni 36 paragrafi (4) dhe (5));

16) të konstatojë se të dhënat e marra nga monitorimi a dorëzohen, në mënyrë dhe në kushte të cilat i përcakton organi i administratës shtetërore kompetente për çështjet nga fusha e mjedisit jetësor (neni 37 paragrafi (2));

17) të konstatojë se përpiluesit a i dorëzohen të dhënat e duhura për

- përgatitje dhe mirëmbajtje të Regjistrimit të materieve dhe substancave ndotëse dhe karakteristikat e tyre (neni 41 paragrafi (4));
- 18) të konstatojë se personat fizikë dhe juridikë a dorëzojnë të dhëna dhe informata për mjedisin jetësor në pajtim me nenin 40-a të këtij ligji;
- 19) të konstatojë se përpiluesit a i dorëzohen të dhënat e duhura për përgatitjen dhe mirëmbajtjen e Kadastrës të mjedisit jetësor (neni 42 paragrafi (4));
- 20) të konstatojë se subjektet nga neni 52 paragrafi (1) alineja 3 dhe 4 nga ky ligj a sigurojnë qasje deri te informatat për mjedis jetësor të cilat i posedojnë dhe a e kanë bërë atë në afat dhe në formë të caktuar (neni 52, neni 53 dhe neni 54);
- 21) të konstatojë se a është i informuar organi i administratës shtetëror kompetent për çështjet nga fusha e mjedisit jetësor për qëllimin e realizimit të projektit (neni 80);
- 22) të konstatojë se a është përgatitur studimi për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi mjedisin jetësor dhe i njëjti a është dorëzuar në organin e administratës shtetërore kompetent për çështjet nga fusha e mjedisit jetësor (neni 83);
- 23) të konstatojë se për projektin i cili realizohet a është marrë vendim me të cilin jepet pëlqim për realizimin e projektit (neni 87 parafi 1) respektivisht a është marrë vendim në pajtim me nenin 81 paragrafin (4) të këtij ligji;
- 24) të bëjë shikim dhe kontroll se projekti a realizohet në pajtim me masat e përcaktuara në vendimin me të cilin jepet pëlqim për realizimin e projektit (neni 87 paragrafi 2);
- 25) të konstatojë se imisionet e substancave të përcaktuara në lejen a lëshohen në pajtim me vlerat kufizuese të përcaktuara (neni 107);
- 26) të konstatojë se a është marrë leja ekologjike integrale A ose B dhe të bëjë shikim dhe kontroll se operacionet në instalim a bëhen në pajtim me kushtet e përcaktuara në lejet integrale (neni 95, 123 dhe neni 127);
- 27) të konstatojë se gjatë kohës së vlefshmërisë së lejes ekologjike integrale - A dhe pesë vjet pas skadimit të vlefshmërisë a ruhen të gjitha dokumentet dhe të dhënat në lidhje me kërkesën, dhënien dhe monitorimin të përcaktuar me kushtet e detyrueshme në lejen ekologjike integrale dhe a janë bërë të kapshme, me kërkesë të organit të administratës shtetërore kompetent për çështjet nga fusha e mjedisit jetësor ose të Inspektorit shtetëror për mjedis jetësor (Neni 110);
- 28) të konstatojë se a janë plotësuar obligimet për informim nga neni 111 i këtij ligji;
- 29) të konstatojë se a është bërë revizion i përgjithshëm ekologjik si dhe a është dorëzuar raport nga revizioni i bërë ekologjik (neni 130);
- 30) të konstatojë se revizioni ekologjik a është bërë nga personi i cili është regjistruar dhe a posedon certifikatë adekuate (neni 131);
- 31) të konstatojë se a është marrë leje për harmonizim me planin operativ për vazhdimin respektivisht për fillimin e punës së instalimit deri në plotësimin e kushteve për marrjen e lejes integrale ekologjike dhe të bëjë shikim dhe kontroll se aktivitet në instalim a bëhen në pajtim me kushtet e përcaktuara në lejen dhe planin operativ (neni 134);
- 32) të konstatojë se a është dorëzuar kërkesa për leje për harmonizim me planin operativ në afatin e përcaktuar (neni 135 paragrafi (5));
- 33) të konstatojë se imisionet e substancave të përcaktuara në lejen për harmonizim a lëshohen në pajtim me vlerat kufitare të përcaktuara (neni 134, 137, 138 dhe 139));
- 34) të bëjë shikim dhe kontroll në mënyrën e realizimit të fazave të veçanta të planeve operative dhe të konstatojë se a zbatohen në fazat e përcaktuara për realizim (neni 134, 137, 138 dhe 139);
- 35) të konstatojë se a është paraqitur informatë për realizimin e planeve operative dhe plotësimin e obligimeve nga plani operativ për shkak të marrjes së lejes ekologjike integrale dhe a është bërë ajo në afatin e përcaktuar (neni 138 dhe 139);
- 36) të konstatojë se operatori a ka parashtruar informatë në rastet e nenit 141 paragrafi (4) i këtij ligji;
- 37) të konstatojë se a është dorëzuar informata për prezencën e materieve të rrezikshme dhe a është bërë ajo në afatin e përcaktuar (neni 147);

38) të konstatojë se a është përgatitur raport për masat e sigurisë me përmbajtje adekuate, se a është dorëzuar në afatin adekuat dhe a është analizuar dhe ripërtërirë në mënyrë adekuate në afatin e përcaktuar (neni 148);

39) të konstatojë se a janë marrë masa të domosdoshme për pengimin e avarive dhe për kufizimin e pasojave mbi jetën dhe shëndetin e njerëzve, në sistemin e prodhimit, transportit ose magazinimit në të cilat është prezencë substanca të rrezikshme, në sasi më të mëdha ose në sasi të barabarta me të përcaktuara (neni 148 paragrafi (1) pika 2);

40) të bëjë shikim dhe kontroll dhe të konstatojë se a është bërë analizë dhe revizioni i masave për siguri dhe aktivitetet për pengimin e avarive si dhe raportit për masat e sigurisë dhe për atë a është informuar organi kompetent (neni 149);

41) të konstatojë se informatat për masat e sigurisë a janë të kapshme në mënyrë të përcaktuar në nenin 150 nga ky ligj;

42) të bëjë shikim dhe kontroll dhe të konstatojë se a është informuar organi kompetent, menjëherë, për avarinë e shkaktuar dhe a i janë dorëzuar menjëherë pasi që janë bërë të kapshme të dhënat për rrethanat në të cilat ka ndodhur fatkeqësia, substancat e rrezikshme të cilat janë prezent; të dhënat që janë të duhura për vlerësimin e pasojave nga fatkeqësia ndaj shëndetit të njerëzve dhe ndaj mjedisit jetësor, si dhe për masat e jashtëzakonshme të ndërmarra (neni 151 paragrafi (1) dhe (4));

43) të konstatojë se a është informuar organi kompetent⁴ për masat e përcaktuara për zbutjen e pasojave afatmesme dhe afatgjata nga avaritë dhe nëse nuk i plotëson masat dhe aktivitetet e parapara me fakte plotësuese të zbuluara gjatë hetimit (neni 151 paragrafi (2));

44) të bëjë shikim dhe kontroll dhe të konstatojë se a është përgatitur plan i brendshëm për gjendje të jashtëzakonshme dhe a i është dorëzuar organit kompetent në pajtim me nenin 154 nga ky ligj;

45) të konstatojë se a janë analizuar dhe testuar, ripërtërirë dhe reviduar planet e brendshme për gjendje të jashtëzakonshme duke pasur llogari për teknikat e reja të arritura në fushën e ballafaqimit me avaritë, në periudhën jo më shumë se tre vjet (neni 154 paragrafi (9));

46) të konstatojë se a është vepruar në pajtim me nenin 157 të këtij ligji në rast të dëmit mbi mjedisin jetësor të shkaktuar nga puna e instalimeve (neni 157),

47) të konstatojë edhe gjendje tjera për shkak të sigurimit të zbatimit të këtij ligji dhe të ndonjë ligji tjetër dhe

48) Përkohësisht të konfiskojë pajisje, prodhime, stabilimente dhe aparate që paraqesin burime të ndotjes ose degradimit të mjedisit jetësor, ose nuk i plotësojnë kushtet dhe standardet e përcaktuara për mbrojtjen e mjedisit jetësor, deri në mënjanimin e mangësive, përkatësisht deri në miratimin e vendimit të plotfuqishëm të gjykatës kompetente ose organit të kundërvajtjes.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror mund të kërkojë prezencën e personit nga organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në mjedisin jetësor.

(3) Mbikëqyrja e rregullt mbi instalimin e konstatuar në lejen ekologjike integruese zbatohet nga ana inspektori shtetëror, ndërsa sipas nevojës edhe me prezencë të personit zyrtar nga organi kompetent për kryerjen e punëve profesionale në mjedisin jetësor.

(4) Me kërkesë të inspektorit shtetëror, nëpunësi i autorizuar i organit të administratës shtetërore kompetent për punë të brendshme është i detyruar të marrë pjesë në kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Për punët e përcaktuara për të cilat në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe ligjit tjetër janë përcaktuar si kompetencë e organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e çështjeve nga fusha e mjedisit jetësor, inspektori shtetëror mund të bëjë mbikëqyrje edhe mbi instalimet me lejet ekologjike integruese-B, si dhe mbi objektet që bëjnë aktivitete dhe veprimtari të tjera.

Neni 198-a

Mbikëqyrja mbi kompensimin e arkëtuar dhe të përlogaritur për regjistrimin e automjeteve apo objekteve lundruese

(1) Mbikëqyrje mbi kompensimin e përlogaritur dhe të paguar nga neni 180 i këtij ligji kryen Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor përmes inspektorëve shtetërorë të mjedisit jetësor. **17**

(2) Për mbikëqyrjen e kryer nga paragrafi (1) i këtij neni, kur do të konstatohet se kompensimi nga neni 180 i këtij ligji nuk është paguar tërësisht ose pjesërisht, inspektori shtetëror i mjedisit jetësor miraton aktvendim me të cilin e ngarkon personin e autorizuar juridik për kryerje të kontrollit teknik në procedurën e regjistrimit të automjetit, përkatësisht personin juridik kompetent për regjistrim të objektit lundrues, që ta paguajë kompensimin.

(3) *I fshirë* **18**

(3) Mbikëqyrje në kompensimin e llogaritur dhe të paguar nga neni 179 paragrafi (13) të këtij ligji kryen Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor përmes inspektorëve shtetërorë të mjedisit jetësor.

(4) Kur do të përcaktohet se kompensimi nga paragrafi (2) të këtij neni nuk është paguar në tërësi apo pjesërisht, Inspektorati shtetëror i mjedisit jetësor miraton aktvendim me të cilën e ngarkon subjektin të bëjë pagesën e kompensimit të llogaritur nga neni 179 paragrafi (13) të këtij ligji.

(5) Kundër aktvendimit nga paragrafët (2) dhe (4) të këtij neni mund të paraqitet ankesë te Komisioni për Vendosje në Shkallë të Dytë për Ankesa nga neni 208 të këtij ligji.

Neni 199

Kompetencat tjera të inspektorit shtetëror

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese nga fushëveprimi i tij, inspektori shtetëror ka të drejtë të bëjë mbikëqyrje mbi zbatimin e masave për mbrojtjen e tokës nga ndotja dhe ridestini i shfrytëzimit të tokës, edhe atë se a:

- janë ndërmarrë të gjitha masat për pengimin e ndotjes dhe a është sjellë në kufijtë e përcaktuar;
- respektohen projektet e përcaktuar për rikultivimin e tokës;
- merren masa për mbrojtjen e tokës nga ndotja;
- janë në funksion pune mjetet/aparatet për monitorim, dhe
- konstatohen edhe gjendjet tjera në kompetencë të tij.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së realizimit të masave mbrojtëse të rrezatimit jo jonizuese, inspektori shtetëror ka të drejtë të bëjë mbikëqyrje se;

- a ndërmerren masa për mbrojtje nga rrezatimi jo jonizues në natyrë dhe në rajonet e mbrojtura,
- me vendosjen e objekteve të cilat imitojnë rrezatim jo jonizues a prishen dhe/ose a shqetësohen vendbanimet natyrore dhe lëvizjet e zakonshme, qëndrimet dhe vendosja e llojeve;
- me vendosjen e objekteve të cilat imitojnë rrezatim jo jonizues a prishen veçoritë dhe karakteristikat estetike të zonës, dhe
- konstatohen edhe gjendje të tjera në kompetencë të tij.

(3) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes në zbatimin e masave mbrojtëse nga era e pakëndshme nga instalimet me A-leje ekologjike integruese dhe B-leje ekologjike integruese në rajone të mbrojtura, inspektori shtetëror ka të drejtë të bëjë mbikëqyrje nëse:

- ndërmerren masa për mbrojtje nga era e pakëndshme në lokal dhe rrethinë ku qëndron dhe lëviz njeriu;
- veprimtaria bëhet sipas mënyrës në të cilin sigurohet pengimi i zgjerimit të erës së pakëndshme në rrethinë;
- mënjahen gjërat dhe pengohen aktivitete të cilat shkaktojnë erë të pakëndshme, dhe
- konstaton edhe gjendje të tjera në kompetencë të tij.

(4) Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i tij, inspektori shtetëror ka të drejtë të bëjë mbikëqyrje në të gjitha instalimet, sistemet, stabilimentet dhe objektet për të cilat kanë njohuri se nga të njëjtit lëshohen dhe/ose rrjedhin imisione në mjedisin jetësor, e për çka ekziston dyshim i bazuar se me lëshimin dhe/ose rrjedhjet mund të bëhet ndotja e mjedisit jetësor ose rrezikimi i shëndetit të njerëzve.

Neni 200

Marrja e vendimit nga inspektori shtetëror

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, inspektori shtetëror me vendim:

- 1) do të përcaktojë masa me qëllim që të mënjahen shkaqet për paraqitjen e ndotjes së mjedisit jetësor;
- 2) do të urdhërojë që të mënjahen pasojat e dëmshme që janë paraqitur me ndotjen ose me degradimin e mjedisit jetësor dhe natyrës dhe sjelljen e mjedisit jetësor në gjendjen paraprake;
- 3) do të përcaktojë masa për preventivë dhe për mënjanimin e ndotjes dhe kthimin e mjedisit jetësor në gjendje të kënaqshme;
- 4) do ta ndalojë ndërtimin ose rikonstruimin e instalimit nëse nuk respektohen normat dhe standardet e përcaktuara për mbrojtjen e mjedisit jetësor, në kohëzgjatje prej 90 ditëve në të cilin afat duhet të mënjahen shkaqet për gjendjen e krijuar;
- 5) do ta kufizojë punën e objekteve, stabilimenteve dhe instalimeve, për shkak të veprimeve të dëmshme me të cilat bëhet ndotja ose degradimi i mjedisit jetësor dhe i jetës dhe shëndetit të njerëzve, pa marrë parasysh se a janë siguruar kushte për punën e tyre dhe a janë siguruar leje, miratime dhe pëlqime të përcaktuara me ligj në kohëzgjatje prej më së shumti 90 ditësh, në të cilin afat duhet të mënjahen shkaqet për gjendjen e krijuar;
- 6) do ta ndalojë punën e objekteve, stabilimenteve dhe instalimeve, për shkak të veprimeve të dëmshme me të cilat bëhet ndotja ose degradimi i mjedisit jetësor dhe i jetës dhe shëndetit të njerëzve, pa marrë parasysh se a janë siguruar kushte për punën e tyre dhe a janë siguruar leje, miratime dhe pëlqime të përcaktuara me ligj në kohëzgjatje prej më së shumti 90 ditësh, në të cilin afat duhet të mënjahen shkaqet për gjendjen e krijuar;
- 7) do ta kufizojë dhe/ose ndalojë punën dhe/ose përdorimin e teknologjisë, linjës teknologjike të produkteve, gjysëmprodukteve, lëndëve të para, pajisjes, aparateve dhe pajisjeve që kanë ndikim të dëmshëm deri në marrjen e vendimit të plotfuqishëm të gjykatës kompetente ose organit për kundërvajtje;
- 7-a) do ta ndalojë punën e personave juridikë dhe fizikë që veprojnë me mjetet për ftohje dhe/apo me prodhimet që përmbajnë mjetet për ftohje pa licencën përkatëse në pajtim me nenin 22-b;
- 7-b) do të përcaktojë nëse personi fizik dhe juridik që vepron me mjetet për ftohje dhe/apo me prodhime që përmbajnë mjete për ftohje te organi i administratës shtetërore kompetent për kryerje të punëve nga sfera e mjedisit jetësor, ka dorëzuar raport për vitin paraprak për llojet dhe sasi të mjeteve të grumbulluara, të ripërtërirra dhe të ricikluara për ftohje me të cilat ka vepruar në pajtim me nenin 22-b;
- 8) përkohësisht do të sekuestrojë pajisje, produkte, instalime dhe aparate që paraqesin burime të ndotjes osedegradim të mjedisit jetësor ose nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara, deri në mënjanimin e mangësive, respektivisht deri në marrjen e vendimit të plotfuqishëm të gjykatës kompetente ose organit kundërvajtës;
- 9) do t'i obligojë personat juridikë dhe fizikë të përilojnë elaborat për

ndikimet e projektit mbi mjedisin jetësor dhe të njëjtin ta dorëzojnë për miratim te organi kompetent në afat prej më së shumti 90 ditësh nga dita kur është konstatuar se nuk kanë përpiluar elaborat përkatësisht nga dita kur e kanë pranuar aktvendimin;

9-a) do ta ndalojë punën e personave juridikë dhe fizikë që kryejnë veprimtari apo aktivitete të përcaktuara në nenin 24 paragrafi (4) dhe (6) pa aktvendim për miratim të elaboratit për mbrojtjen e mjedisit jetësor të lëshuar nga organi kompetent deri në marrjen e aktvendimit për miratim të elaboratit në pajtim me nenin 24;

9-b) të urdhërojë zbatimin e masës të përcaktuar në elaborat dhe e përcakton afatin kohor për zbatim të masës (neni 24);

10) do ta obligojë personin fizik ose juridik që nuk ka parashtruar kërkesë për marrje të lejes ekologjike integruese që ta bëjë atë në afat prej më së shumti 90 ditësh;

11) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik ose juridik i cili nuk ka parashtruar kërkesë për marrjen e lejes ekologjike integrale, e më së shumti deri 90 ditë në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar, respektivisht deri në marrjen e vendimit të plotfuqishëm të gjykatës kompetente ose organit kundërvajtës;

12) do ta obligojë personin fizik ose juridik që nuk ka paraqitur informatë për prezencën e substancave të rrezikshme, që ta bëjë atë në afat prej më së shumti 90 ditësh;

13) do ta obligojë personin fizik ose juridik që të përpilojë plan për gjendjet e jashtëzakonshme që ta bëjë atë në afat prej më së shumti 90 ditësh;

14) do ta obligojë personin fizik ose juridik që të ndër marrë masa për plotësimin e kushteve të përcaktuara në lejet ekologjike integruese, lejet për harmonizim me planet operative, elaboratet për ndikimet e projektit mbi mjedisin jetësor, studimet për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor, planet për mbrojtjen nga avaritë;

15) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik ose juridik të cilët nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në lejet ekologjike integruese, lejet për harmonizim me planet operative, elaboratet për ndikimet e projektit mbi mjedisin jetësor, studimet për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor, planet për mbrojtjen nga avaritë deri në plotësimin e kushteve, e më së shumti deri 90 ditë në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

16) përkohësisht do t'i sekuestrojë produktet, gjysëmproduktet, lëndët e para dhe kimikaliet të cilat nuk janë shënuar për mundësinë për ndotje ose ndikimin e dëmshëm të mundshëm mbi mjedisin jetësor, si dhe nuk sigurojnë të dhëna për cilësitë dhe efektet e tyre;

17) do ta obligojë personin fizik ose juridik që t'i dorëzojë dhe/ose të dorëzojë informatat e monitorimit dhe informatat tjera për mjedisin jetësor në afat prej më së shumti 30 ditësh;

18) do t'i obligojë personat fizikë ose juridikë që të bëjnë monitorimin e ndotjes ndaj mjedisit jetësor në afat prej më së shumti 90 ditësh, në rast të paraqitjes së ndotjes në rrethinën e objektit të personit juridik dhe fizik në të cilin zhvillohet aktiviteti për të cilën supozohet se e shkakton ndotjen;

19) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik dhe juridik i cili nuk e realizon monitorimin në mënyrë të përcaktuar me ligj, prej më së shumti 30 ditëve, në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

20) do t'i obligojë personat fizikë dhe juridikë që t'i dorëzojnë të dhënat e duhura nga monitorimi edhe për Regjistrin dhe Kadastrën në afat prej së paku 30 ditëve nga dita e konstatimit të mangësisë;

21) do ta kufizojë ose ndalojë realizimin e projektit për të cilin nuk është marrë leje për vlerësimin e studimit për ndikimet e projektit mbi mjedisin jetësor me të cilën jepet pëlqimi për realizimin e projektit, pa marrë parasysh se organi kompetent a ka dhënë leje për realizimin e projektit, në kohëzgjatje prej 90 ditëve në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

22) do ta obligojë personin fizik ose juridik që nuk ka parashtruar kërkesë për marrje të lejes për harmonizim me planin operativ ta bëjë atë në afat prej më së shumti 90 ditësh;

23) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik dhe juridik i cili nuk posedon leje ekologjike integrale dhe leje për harmonizim me planin operativ në kohëzgjatje prej 90 ditëve, në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

24) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik ose juridik i cili lëshon imisione në mjedisin jetësor më shumë se ato të përcaktuara me ligj ose dispozitë të miratuar në bazë të ligjit, dhe/ose imisioneve të përcaktuara me leje ekologjike integruese, e më së shumti deri 90 ditë në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

25) për shkak të mbrojtjes së shëndetit të njerëzve, do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik ose juridik i cili lëshon imisione në mjedisin jetësor, ose do t'i kufizojë imisionet e tyre, në rastin kur në rrethinën e personit fizik ose juridik, janë prishur standardet për kualitetin e mjedisit jetësor, në periudhën kohore deri sa kualiteti i mjedisit jetësor nuk sillet në suazat e standardeve të përcaktuara për kualitetin;

(2) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror konstaton se personat fizikë ose juridikë nuk ju përmbahen ligjeve dhe dispozitave tjera, dispozitave teknike, standardeve dhe akteve tjera të përgjithshme, me procesverbal i konstaton parregullsitë e përcaktuara dhe në vendim e cakton afatin gjatë të cilit duhet të mënjanohen.

(3) Masat për mënjanimin e pasojave të dëmshme që janë paraqitur me ndotjen ose me degradimin e mjedisit jetësor dhe natyrës, për sjelljen e mjedisit jetësor në gjendjen paraprake ose të kënaqshme nga paragrafi 1 pikat 1, 2 dhe 3 të këtij neni, inspektori shtetëror mund t'i përcaktojë në bashkëpunim me organin kompetent për kryerjen e punëve profesionale nga fusha e mjedisit jetësor;

(4) nëse subjektet nga paragrafi (1) dhe (2) nga ky nen nuk veprojnë në pajtim me vendimin e inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor dhe nuk i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar të konstatuara me vendimin, inspektori shtetëror për mjedis jetësor paraqet kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse para organit ose gjykatës kompetente respektivisht procedurës penale para organit ose gjykatës kompetente, si dhe fillon procedurë për heqjen e lejeve dhe autorizimeve të marra.

(5) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror konstaton se personat fizikë dhe juridikë nuk u përmbahen ligjeve dhe dispozitave tjera, dispozitave teknike, standardeve dhe akteve tjera të përgjithshme, edhe përkundër përcaktimit të afatit gjatë të cilit parregullsitë duhet të mënjanohen, inspektori shtetëror ka të drejtë të paraqesë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse, respektivisht penale para gjykatës respektivisht organit kompetent.

(6) Në rastet nga paragrafi (5) i këtij neni, inspektori shtetëror vepron sipas llojit të kundërvajtjes së përcaktuar në dispozitat kundërvajtëse nga ky ligj.

(7) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror vërteton se afati i përcaktuar me aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, duket se nuk është i mjaftueshëm që personat fizikë dhe juridikë të ndërmarrin masa me të cilat do t'u përmbahen ligjeve dhe rregullave tjera, rregullave teknike, standardeve dhe akteve tjera të përgjithshme, inspektori shtetëror mund të përcaktojë afat plotësues cili është më i gjatë për më së shumti edhe 120 ditë, nga afati i përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni.

(8) Në rast kur konstatohet ekzistimi i rrezikut të drejtpërdrejtë ndaj jetës dhe shëndetit të njerëzve, inspektori shtetëror për mjedisin jetësor jep urdhër me gojë për mënjanimin urgjent dhe të pa shtyrë të mangësive të konstatuara të cilat me procesverbal i konstaton në bashkëpunim me Inspektoratin shtetëror sanitaro-shëndetësor, si dhe i informon edhe inspektorët e tjerë kompetent ose organet tjera shtetërore për parregullsitë e konstatuara dhe do të kërkojë intervenimin e tyre.

(9) Nëse parregullsitë e konstatuara nga paragrafi (7) i këtij neni, paraqesin rrezik për mjedisin jetësor, jetën dhe shëndetin e njerëzve, inspektori shtetëror për mjedis jetësor jep urdhër me gojë me të cilin e ndalon punën e instalimit, objektit, stabilimentit, aparatit si dhe përdorimin e mjeteve dhe pajisjeve për kryerjen e veprimtarisë.

(10) në rastet nga paragrafi (8) i këtij neni, inspektori shtetëror për mjedis jetësor merr vendim me shkrim në afat prej 48 orësh nga dhënia e urdhrimit me gojë.

(11) shpenzimet për ruajtjen dhe depozitimin e pajisjes së marrë, produkteve, instalimeve dhe aparateve që janë burim i ndotjes ose degradimit të mjedisit jetësor, bien në barrë të personit nga i cili janë marrë.

(12) Për mjetet e konfiskuara nga paragrafi (1) pika 8 e këtij neni, inspektori për mjedis jetësor lëshon vërtetim për konfiskimin e përkohshëm të mjeteve.

(13) Konfiskimi i mjeteve dhe veprimi me të njëjtat, kryhet në pajtueshmëri me Ligjin për menaxhim me pronën e konfiskuar, dobinë pronësore dhe sendet e konfiskuara në procedurë penale dhe kundërvajtëse.

Neni 201

Fushëveprimi i mbikëqyrjes i inspektorit të autorizuar

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese të fushëveprimit të tij, inspektori i autorizuar ka të drejtë:

1) të përcaktojë nëse është hartuar elaborati për mbrojtjen e mjedisit jetësor të përcaktuar me rregullin nga neni 24 paragrafët (4) dhe (5), nëse është dorëzuar dhe miratuar nga organi kompetent dhe të bëjë shikim nëse plotësohen masat të përcaktuara në elaborat (neni 24);

2) të konstatojë se a bëhet monitorim, në pajtim me kushtet e përcaktuara në B-lejen ekologjike integruese (neni 36 paragrafi (4));

3) të konstatojë se përpiluesit a i dorëzohen të dhënat e duhura për përgatitje dhe mirëmbajtje të Regjistrit të materieve dhe substancave ndotëse dhe karakteristikat e tyre (neni 41 paragrafi (3));

4) të konstatojë se a është paraqitur kërkesë dhe/ose instalimi, a ka B-leje ekologjike integruese (neni 122 paragrafi (1) dhe neni 124 paragrafi (1));

5) të bëjë shikim dhe kontroll se operacionet në instalim a realizohen në pajtim me kushtet e përcaktuara në B-lejen ekologjike integruese (neni 127);

6) të konstatojë a është marrë leje për harmonizim me planin operativ për vazhdimin, respektivisht për fillimin e punës së instalimit deri në plotësimin e kushteve për marrjen e B-lejes integruese ekologjike dhe të bëjë shikim dhe kontroll se aktivitetet në instalim a bëhen në pajtim me kushtet e përcaktuara në lejen dhe planin operativ (neni 134);

7) të konstatojë se a është dorëzuar kërkesa për marrjen e lejes për harmonizim me planin operativ në afatin e përcaktuar, kur bëhet fjalë për instalim për të cilin jepet Bleje ekologjike integruese (neni 135 paragrafi (5));

8) të konstatojë se imisionet e substancave të përcaktuara në lejen për harmonizim a lëshohen në pajtim me vlerat kufizuese të përcaktuara (neni 134, 137, 138 dhe 139));

9) të bëjë shikim dhe kontroll në mënyrën e realizimit të fazave të veçanta nga planet operative dhe të konstatojë se a zbatohen në fazat e përcaktuara për realizim të lejeve për harmonizim, për instalimet me B-leje ekologjike integrale (neni 134, 137, 138 dhe neni 139);

10) të konstatojë se imisionet e substancave të përcaktuara në lejen për harmonizim a lëshohen në pajtim me vlerat kufizuara të përcaktuara (neni 134, 137, 138 dhe 139));

11) të konstatojë se a është paraqitur informatë për realizimin e planeve operative dhe përmbushja e obligimeve nga plani operativ për shkak

marrjes së lejes ekologjike integrale dhe a është bërë ajo në afatin e përcaktuar (neni 138 dhe 139);

12) të konstatojë se a është dorëzuar informata në organin kompetent në afatin e përcaktuar (neni 147 paragrafi (4));

13) të konstatojë se a janë përpiluar dhe/ose dorëzuar plane të brendshme për gjendje të jashtëzakonshme në komunë dhe në Qytetin e Shkupit (neni 154);

14) të konstatojë edhe gjendje tjera për shkak sigurimit të zbatimit të këtij ligji dhe të ndonjë ligji tjetër.

(2) Me kërkesë të inspektorit të autorizuar, nëpunësit të autorizuar të organit të administratës shtetërore kompetent për punë të brendshme është i detyruar të marrë pjesë në kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 202

Kompetencat tjera të inspektorit të autorizuar

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes nga fushëveprimi i tij, inspektori i autorizuar ka të drejtë të bëjë mbikëqyrje mbi zbatimin e masave për mbrojtjen e tokës nga ndotja dhe ridestinimi, edhe atë se:

- a janë ndërmarrë masa për pengimin e ndotjes së tokës me lëshimin e vajit motorik nga automjeti dhe/ose i derivateve të naftës dhe/ose lëngjet të cilat përmbajnë derivate të naftës në tokë (serviset për larjen e automjeteve, serviset tjera për automjete etj.);
- a janë ndërmarrë masa adekuate në rast të tejkalimit të ndotjes, dhe
- a konstaton edhe gjendjet tjera në kompetencë të tij.

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes për realizimin e masave mbrojtëse nga era të pakëndshme, inspektori i autorizuar për mjedis jetësor ka të drejtë të bëjë mbikëqyrje ndaj zbatimit të masave për mbrojtje nga era e pakëndshme, edhe atë nëse:

- ndërmerren masa për mbrojtje nga era e pakëndshme në lokalit dhe rrethinën ku qëndron dhe lëviz njeriu;
- veprimtaria hoteliere dhe turistike bëhet në mënyrë në të cilën sigurohet pengimi i zgjerimit të erës së pakëndshme në rrethinë;
- mënjanohen gjërat dhe pengohen aktivitetet të cilat shkaktojnë erë të pakëndshme, dhe
- konstaton edhe gjendje të tjera në kompetencë të tij.

Neni 203

Marrja e vendimeve të inspektorit të autorizuar

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, inspektori i autorizuar me vendim:

1) do të përcaktojë masa me qëllim që të mënjanohen shkaqet për paraqitjen e ndotjes së mjedisit jetësor;

2) do të urdhërojë të mënjanohen pasojat e dëmshme që janë paraqitur me ndotjen ose me degradimin e mjedisit jetësor dhe do të përcaktojë masa për sjelljen e mjedisit jetësor në gjendjen paraprake;

3) do të përcaktojë masa për preventivë dhe për mënjanimin e ndotjes dhe kthimin e mjedisit jetësor në gjendje të kënaqshme;

4) përkohësisht do ta ndalojë punën e objekteve, stabilimenteve dhe instalimeve, për shkak veprimeve të dëmshme me të cilat bëhet ndotja ose degradimi i mjedisit jetësor dhe i jetës dhe shëndetit të njerëzve, pa marrë parasysh se a janë siguruar kushte për punën e tyre dhe a janë siguruar leje, miratime dhe pëlqime të përcaktuara me ligj në kohëzgjatje prej më së shumti 30 ditësh, në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

5) përkohësisht do të sekuestrojë pajisje, instalime, produkte dhe aparate që paraqesin burime të ndotjes ose degradim të mjedisit jetësor, deri në mënjanimin e mangësive, respektivisht deri në marrjen e vendimit të plotfuqishëm të gjykatës kompetente ose organit kundërvajtës;

6) do t'i obligojë personat fizikë dhe juridikë që të përpilojnë elaborat për

ndikimet e projektit mbi mjedisin jetësor në afat prej më së shumti 90 ditësh nga dita kur është konstatuar se nuk kanë përpiluar elaborat;

6-a) do ta ndalojë punën e personave juridikë dhe fizikë që kryejnë veprimtari apo aktivitete të përcaktuara në nenin 24 paragrafët (4) dhe (5) pa aktvendim për miratim të elaboratit për mbrojtjen e mjedisit jetësor të lëshuar nga organi kompetent deri në marrjen e aktvendimit për miratim të elaboratit në pajtim me nenin 24;

6-b) të urdhërojë zbatimin e masave të përcaktuara në elaborat dhe ta përcaktojë afatin kohor për zbatim të masës (neni 24);

7) do ta obligojë personin fizik ose juridik që nuk ka parashtruar kërkesë për marrjen e lejes ekologjike integruese B ose lejen për harmonizim me planin operativ që ta bëjë atë në afat prej më së shumti 90 ditësh;

8) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik dhe juridik i cili nuk ka paraqitur kërkesë për marrjen e B-lejes ekologjike integruese në kohëzgjatje prej 30 ditëve, në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

9) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik ose juridik që nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara në lejet ekologjike integruese, lejet për harmonizim me planet për instalimet që duhet të marrin B-leje ekologjike integruese, elaboratet për ndikimet e projektit mbi mjedisin jetësor, e më së shumti deri 30 ditë në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

10) do ta kufizojë ose ndalojë punën e personit fizik ose juridik i cili lëshon imisione në mjedisin jetësor më shumë se ato të përcaktuara me ligj ose me dispozita të miratuara në bazë të ligjit, dhe/ose imisioneve të përcaktuara me B-leje ekologjike integruese, e më së shumti deri 30 ditë në të cilin afat duhet të mënjanohen shkaqet për gjendjen e krijuar;

(2) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i autorizuar për mjedis jetësor konstaton se personat fizikë ose juridikë nuk u përmbahen ligjeve dhe dispozitave tjera, dispozitave teknike, standardeve, rekomandimeve dhe akteve tjera të përgjithshme, me procesverbal i konstaton parregullsitë e përcaktuara dhe në vendim përcakton afat brenda të cilit duhet të mënjanohen.

(3) Nëse subjektet nga paragrafi (1) dhe (2) nga ky nen nuk veprojnë në pajtim me vendimin e inspektorit të autorizuar për mjedisin jetësor dhe nuk i mënjanojnë shkaqet për gjendjen e krijuar të konstatuara me vendimin, inspektori i autorizuar për mjedis jetësor paraqet kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse para organit ose gjykatës kompetente respektivisht procedurës penale para organit ose gjykatës kompetente, si dhe fillon procedurën për heqjen e lejeve dhe autorizimeve të marra.

(4) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i autorizuar konstaton se personat fizikë dhe juridikë nuk u përmbahen ligjeve dhe dispozitave tjera, dispozitave teknike, standardeve dhe akteve tjera të përgjithshme, edhe përkundër përcaktimit të afatit gjatë të cilit parregullsitë duhet të mënjanohen, inspektori i autorizuar ka të drejtë të paraqet kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse respektivisht penale para gjykatës respektivisht organit kompetent.

(5) Në rastet nga paragrafi (4) i këtij neni, inspektori i autorizuar vepron sipas llojit të kundërvajtjes së përcaktuar në dispozitat kundërvajtëse nga ky ligj.

(6) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori i autorizuar vërteton se afati i përcaktuar me vendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, shihet se nuk është i mjaftueshëm për personat fizikë dhe juridikë që të ndërmarrin masa me të cilat do t'u përmbahen ligjeve dhe rregullave tjera, rregullave teknike, standardeve dhe akteve tjera të përgjithshme, inspektori shtetëror mundet të përcaktojë afat plotësues i cili është më i gjatë më së shumti edhe për 90 ditë nga afati i përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni.

(7) Në rast kur të konstatojë ekzistimin e rrezikut të drejtpërdrejtë ndaj jetës dhe shëndetit të njerëzve, inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor

jep urdhër me gojë për mënjanimin urgjent dhe të pa shtyrë të mangësive të konstatuara të cilat me procesverbal i konstaton në bashkëpunim me Inspektoratin shtetëror sanitaroshëndetësor, si dhe e informon edhe Inspektoratin shtetëror si dhe inspektorët tjerë kompetent ose organet tjera shtetërore për parregullsitë e konstatuara dhe do të kërkojë intervenimin e tyre.

(8) Nëse parregullsitë e konstatuara nga paragrafi (6) i këtij neni, paraqesin rrezik për mjedisin jetësor, jetën dhe shëndetin e njerëzve, inspektori i autorizuar për mjedis jetësor jep urdhër me gojë me të cilin e ndalon punën e instalimit, objektit, stabilimentit, aparatit si dhe përdorimin e mjeteve dhe pajisjeve për kryerjen e veprimtarisë.

(9) Në rastet nga paragrafi (7) i këtij neni, inspektori i autorizuar për mjedis jetësor merr vendim me shkrim në afat prej 48 orëve nga dhënia e urdhrit me gojë.

(10) shpenzimet për ruajtje dhe depozitim të pajisjes së sekuestruar, produkteve, instalimeve dhe aparateve që janë burim i ndotjes ose i degradimit të mjedisit jetësor, bien në barrë të personit nga i cili janë sekuestruar.

(11) Për mjetet e konfiskuara nga paragrafi (1) pika 5 të këtij neni, inspektori për mjedis jetësor, jep vërtetim për konfiskimin e përkohshëm të sendeve.

(12) Konfiskimi i sendeve dhe veprimi me të njëjtat, bëhet në pajtueshmëri me Ligjin për menaxhim me pronën e konfiskuar, dobinë pronësore dhe sendet e konfiskuara në procedurë penale dhe kundërvajtëse.

Neni 204

Fushëveprimi i mbikëqyrjes së Inspektoratit shtetëror të tregut, Inspektoratit shtetëror sanitar dhe shëndetësor, Drejtorisë për ushqim, Administratës fitosanitare dhe Inspektoratit shtetëror për bujqësi

(1) Në kryerjen e mbikëqyrje nga fushëveprimi i vet, inspektori shtetëror i tregut, inspektori shtetëror sanitar, inspektori për ushqim, inspektori fitosanitar dhe inspektori për bujqësi ka të drejtë:

1) të verifikojë nëse bëhet prodhimi, qarkullimi dhe përdorimi i prodhimeve të veçanta, substancave dhe kryerja e aktiviteteve dhe shërbimeve të veçanta në pajtim me dispozitën nga neni 21 të këtij ligji;

2) të verifikojë nëse lëshohen në qarkullim substancat e rrezikshme, materiet dhe prodhimet e dëmshme, si dhe substancat dhe prodhimet, importi, eksporti dhe transi i të cilave në/nga/nëpërmjet Republikës së Maqedonisë është kufizuar, i ndaluar ose i kontrolluar rreptësisht në pajtim me nenin 22 paragrafi (1) të këtij ligji;

3) të verifikojë nëse kryhet qarkullimi, importi, eksporti dhe transiti i substancave të rrezikshme, materieve dhe prodhimeve të dëmshme, si dhe gjysmëprodhimeve të veçanta, lëndëve të para dhe mallrave, të cilat janë nën regjim të veçantë të importit, eksportit dhe transit në/nga/nëpërmjet Republikës së Maqedonisë në pajtim me nenin 22 paragrafi 2 të këtij ligji;

4) të verifikojë nëse lëshohen në qarkullim prodhime, gjysmëprodhime, lëndë të para dhe kemikalie, si dhe paketimet e tyre në të cilat nuk është e shënuar mundësia për ndotje ose ndikimi që mund ta kenë mbi mjedisin jetësor dhe shëndetin e njerëzve në pajtim me nenin 27 paragrafi (1) të këtij ligji;

5) të verifikojë nëse lëshohen në qarkullim, gjysmëprodhime, lëndë të para, kemikalie në paketim i cila nuk është e shënuar në pajtim me nenin 27 paragrafi (3) të këtij ligji;

6) të verifikojë nëse lëshohen në qarkullim prodhime dhe shërbime me shenjë ekologjike, e cila nuk është fituar në mënyrën e përcaktuar në

pajtim me nenin 29 të këtij ligji;

7) të verifikojë nëse reklamohet, etiketohet dhe lëshohet në qarkullim prodhim i shënuar me shenjë ekologjike, në mënyrat dhe sipas kritereve të cilat nuk janë në pajtim me nenin 29 të këtij ligji.

(2) Inspektorati shtetëror i tregut e kryen mbikëqyrjen inspektuese nga paragrafi (1) i këtij neni në pajtim me Ligjin për inspektim të tregut dhe këtë ligj.

(3) Inspektorati shtetëror sanitar dhe shëndetësor e kryen mbikëqyrjen inspektuese nga paragrafi (1) i këtij neni në pajtim me Ligjin për inspektim sanitar dhe shëndetësor dhe këtë ligj.

(4) Drejtoria për ushqim e kryen mbikëqyrjen inspektuese nga paragrafi (1) të këtij neni pikat 1, 3 dhe 4 në pajtim me Ligjin për sigurinë e ushqimit dhe të prodhimeve dhe materialeve që vijnë në kontakt me ushqimin dhe këtë ligj.

(5) Administrata fitosanitare e kryen mbikëqyrjen inspektuese nga paragrafi (1) të këtij neni në pajtim me Ligjin për shëndetin e bimëve dhe Ligjin për mjetet e mbrojtjes së bimëve dhe këtë ligj.

(6) Inspektorati shtetëror bujqësi e kryen mbikëqyrjen inspektuese nga paragrafi (1) i këtij neni në pajtim me Ligjin për inspektim bujqësor dhe ligje tjera të veçanta nga sfera e bujqësisë dhe këtë ligj.

Neni 204-a

Procedura e edukimit

(1) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor përkatësisht organi tjetër i cili kryen mbikëqyrje inspektuese, konstaton se është bërë parregullsi nga nenet 212-gj paragrafi (1) pikat 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 dhe 12 dhe 212-e paragrafi (1) pikat 1, 8, 9 dhe 10 të këtij ligji, është i obliguar që të përpilojë procesverbal në të cilin do ta vërtetojë parregullsinë e bërë me sugjerime për mënjanimin e parregullsisë së vërtetuar në afat të caktuar dhe dorëzim njëkohësisht të ftesës për realizimin edukimit të personit apo subjektit ku është e konstatuar parregullsia gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së inspektimit.

(2) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes së inspektimit inspektori i autorizuar konstaton se është bërë parregullsi nga neni 212-gj paragrafi (1) pikat 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 dhe 12 të këtij ligji, është i obliguar që të përpilojë procesverbal në të cilin do ta vërtetojë parregullsinë e kryer me sugjerime për mënjanimin e parregullsisë së kryer në afat të caktuar dhe dorëzim njëkohësisht të ftesës për realizim të edukimit të personit apo subjektit ku është konstatuar parregullsia gjate kryerjes së mbikëqyrjes së inspektimit.

(3) Formën dhe përmbajtjen e ftesës për edukim, si dhe mënyrën e realizimit të edukimit, i përcakton ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

(4) Edukimin e organizon dhe realizon Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor, inspektori i autorizuar përkatësisht organi tjetër i administratës shtetërore i cili e ka kryer mbikëqyrjen e inspektimit, në afat jo më të gjatë se tetë ditë nga dita e realizimit të mbikëqyrjes së inspektimit.

(5) Edukimi mund të realizohet për më shumë parregullsi të konstatuara të njëjta apo të ngjashme për një apo më shumë subjekte.

(6) Nëse në kohën e caktuar personi ose subjekti për të cilin është realizuar edukimi nuk paraqitet në edukim, do të vlerësohet se edukimi është realizuar.

(7) Nëse personi apo subjekti mbi të cilin realizohet edukimi paraqitet në

edukimin e caktuar dhe i njëjti e kryen, do të konsiderohet se është i edukuar lidhur me parregullsinë e konstatuar.

(8) Nëse inspektori shtetëror, inspektori i autorizuar përkatësisht organi tjetër i administratës shtetërore i cili e ka kryer mbikëqyrjen e inspektimit gjatë realizimit të mbikëqyrjes kontrolluese, konstaton se janë larguar parregullsitë e vërtetuara nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, miraton konkluzion me të cilin ndërpritet procedura e mbikëqyrjes inspektuese.

(9) Nëse inspektori shtetëror, inspektori i autorizuar, përkatësisht organi tjetër i administratës shtetërore i cili e ka kryer mbikëqyrjen e inspektimit gjatë realizimit të mbikëqyrjes kontrolluese konstaton se nuk janë larguar parregullsitë e vërtetuara nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, parashtron kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse para Komisionit të Kundërvajtjes.

(10) Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor, inspektori i autorizuar përkatësisht organi tjetër i administratës shtetërore i cili e ka kryer mbikëqyrjen e inspektimit, mban evidencë për edukimin e realizuar në mënyrë të përcaktuar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 205

E drejta për qasje

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët shtetërorë dhe inspektorët e autorizuar kanë të drejtë për qasje - atje ku ata konsiderojnë se është e domosdoshme dhe në çdo kohë, në lokale dhe lokale afariste në pronësi publike dhe private, lokacione dhe mjete transportuese, dhe pa pengesë ta kontrollojnë dokumentacionin e tërësishëm të nevojshëm të personit juridik, gjegjësisht personit fizik.

(2) Për kryerjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni në lokale banesore, inspektorët shtetërorë dhe inspektorët e autorizuarit sigurojnë urdhëresë gjyqësore.

(3) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët shtetërorë dhe inspektorët autorizuar kanë të drejtë të qasen në procese teknologjike, prodhuese dhe procese tjera të cilat janë pjesë nga aktivitetet e personit juridik ose fizik që është lëndë e mbikëqyrjes inspektuese.

(4) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektorët shtetërorë dhe inspektorët e autorizuar kanë të drejtë që të vulosin lokale dhe/ose objekte në një periudhë kohore të nevojshme për të siguruar dëshmi të nevojshme për zbatimin e procedurave për kundërvajtje ose penale.

(5) Në qoftë se gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese inspektorëve shtetëror dhe inspektorëve të autorizuar u pamundësohet e drejta e qasjes, kanë të drejtë të kërkojnë ndihmë nga persona të autorizuar të organit kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e punëve të brendshme.

Neni 205-a

Obligimi i personave juridikë dhe fizikë gjatë kryerjes së mbikëqyrjes

(1) Secili person fizik, cili gjendet në vendin e mbikëqyrjes inspektuese, është i obliguar që gjatë zbatimit të mbikëqyrjes inspektuese, me kërkesë të inspektorit shtetëror dhe inspektorit të autorizuar të legjitimohet dhe t'i japë të dhënat e veta personale.

(2) Personat nga paragrafi (1) të këtij neni janë të obliguar të japin të dhëna të sakta dhe t'ia bëjnë të kapshme inspektorit shtetëror dhe

inspektorit të autorizuar të gjitha informacionet të nevojshme dhe dokumente të domosdoshme për zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese.

(3) Përgjegjësit, personat e autorizuar dhe të punësuarit në personat juridikë dhe fizikë ndaj të cilëve zbatohet mbikëqyrja inspektuese, janë të obliguar që inspektorit shtetëror dhe inspektorit të autorizuarit t'ua mundësojnë të drejtën e qasjes dhe kontrollit në lokalet e personit juridik dhe fizik, me qëllim që të zbatohet mbikëqyrja inspektuese.

(4) Personat përgjegjës dhe të autorizuar në personat juridikë dhe fizikë ndaj të cilëve zbatohet mbikëqyrja inspektuese, janë të obliguar që inspektorëve shtetërorë dhe inspektorëve të autorizuar t'ua dorëzojnë menjëherë gjatë kohës së mbikëqyrjes inspektuese, e më së voni në afat prej 24 orësh, të gjitha dokumentet dhe informatat të cilat janë të domosdoshme për verifikimin e gjendjes faktike.

(5) Personat nga paragrafi (1) dhe (3) i këtij neni me kërkesë të inspektorëve shtetërorë dhe të inspektorëve të autorizuar, janë të obliguar të japin raport për atë që e dinë në lidhje me fakte dhe ngjarje të cilat janë të lidhura me mbikëqyrjen inspektuese.

(6) Personat nga paragrafi (3) të këtij neni janë të obliguar t'u mundësojnë inspektorit shtetëror dhe inspektorit të autorizuarit të kryejnë matje, marrjen e ekzemplarëve, zbatimin, shënimin, si dhe mbledhjen e dëshmive dhe dokumenteve të domosdoshme për zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese.

(7) Personi juridik është i obliguar që me kërkesë të inspektorit shtetëror dhe të inspektorit të autorizuar të caktojë person i cili do të jetë i pranishëm gjatë kryerjes së matjes dhe marrjes së ekzemplarëve, zbatimit të shënimeve, si dhe grumbullimit të dëshmive dhe të dokumenteve.

Neni 206

Matja dhe marrja e ekzemplarëve dhe grumbullimi i dëshmive

(1) Secili person juridik ose fizik, me kërkesë të inspektorit shtetëror dhe të inspektorit të autorizuarit i bën të kapshme të gjitha informata, duke i përfshirë edhe të dhënat ekonomike, të cilat janë të rëndësishme për vlerësimin e ndotjes dhe për përcaktimin e masave për preventivë dhe për mbrojtje.

(2) Inspektori shtetëror, gjegjësisht inspektori i autorizuar, me qëllim që ta verifikojë ndikimin ndaj mjedisit jetësor, ka të drejtë që nga subjektet e paragrafit (1) të këtij neni që:

- të kërkojë t'i jepen rezultatet nga hulumtimet, analizat dhe matjet e bëra nga personi juridik ose fizik;
- të marrë ekzemplarë, t'i analizojë dhe t'i matë substancat dhe materiet që lëshohen në mjedisin jetësor, si dhe zhurmën dhe energjinë;
- të marrë ekzemplarë dhe t'i analizojë materialet dhe prodhimet, të përdorura ose të proceduara, si dhe prodhimet e hedhura, në qoftë se ka të tilla;
- të bëjë fotografimin ose në ndonjë mënyrë tjetër të zbatojë shënimin e gjendjes së krijuar;
- t'i qartësojë shkaqet të cilat shkaktojnë ndotje dhe degradim të mjedisit jetësor;
- të marrë raport nga personat përgjegjës, zyrtarë, të autorizuar dhe personat e pranishëm, si dhe nga personat tjerë, që janë relevantë për përcaktimin e nivelit dhe llojit të ndotjes;
- të kërkojë zbatimin e punës ose aktivitetit provues për shkak të përcaktimit të nivelit ose llojit të ndotjes të së kaluarës ose të ardhmes;
- të kërkojë të bëhet matja, hulumtimi dhe analiza e emisioneve nga laboratorit relevant,
- të kërkojë hapjen e prodhimeve ose zbatimin e testit për shkak të përcaktimit të ndotjes; dhe

- të ndërmarrë edhe veprime ose aktivitete tjera me qëllim të sigurimit të dëshmime të cilat janë relevante për përcaktimin e nivelit dhe llojit të ndotjes.

(3) Në qoftë se rezultatet nga hulumtimet, analizat dhe matjet nga paragrafi (2) alinetë 2, 3 dhe 7 të këtij neni, nuk përputhen me të dhënat e paraqitura nga personi fizik ose juridik, shpenzimet për hulumtim, analizë dhe matje, janë në ngarkesë të operatorit.

(4) Matjet, ekzemplarët, shënimet, raportet dhe dëshmitë, si dhe aktivitetet tjera të zbatuara gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese merren, evidentohen dhe ruhen në mënyrë dhe në procedurë të caktuar nga ministri i cili udhëheq me organin shtetëror kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 207

Shpenzimet

(1) Shpenzimet për punët e kryera jashtë procedurës administrative, me kërkesë të palës, bien në ngarkim të palës.

(2) Ministri i cili e udhëheq organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, i përcakton kompensimet e shpenzimeve të paragrafit (1) të këtij neni dhe mënyrën e pagimit të tyre.

(3) Mjetet e paragrafit (1) të këtij neni, për kontroll të kryer nga ana e inspektorit shtetëror për mjedisin jetësor paguhen në llogari të veçantë të organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, ndërsa do të shfrytëzohen për mbulimin e shpenzimeve nga mbikëqyrja e kryer.

(4) Mjetet e paragrafit (1) të këtij neni, për mbikëqyrje të kryer nga ana e inspektorit të autorizuar për mjedisin jetësor, paguhen në llogari të veçantë të organit të komunës, qytetit të Shkupit dhe komunës në Qytetin e Shkupit, ndërsa do të shfrytëzohen për mbulimin e shpenzimeve nga mbikëqyrja e kryer.

Neni 207-a

Programi për punë të shërbimeve inspektuese

(1) Drejtori i Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor (në tekstin e mëtejshëm: Drejtori), përpilon propozim-program vjetor për punë të inspektoratit dhe atë e dorëzon për marrje të pëlqimit të Këshilli Inspektues më së voni deri më 31 tetor në vitin rrjedhës për vitin e ardhshëm.

(2) Drejtori e miraton programin vjetor për punë të inspektoratit në afat prej shtatë ditëve nga dita e pranimit të pëlqimit nga paragrafi (1) i këtij neni, përkatësisht më së voni deri më 10 dhjetor të vitit rrjedhës nëse Këshilli Inspektues nuk e shqyrton dhe nuk dorëzon pëlqim, respektivisht vërejtje në afatin e përcaktuar në Ligjin për mbikëqyrje inspektuese.

(3) Në bazë të Programit të miratuar vjetor, drejtori përpilon plane tremujore për punën e çdo inspektori, të cilat në mënyrë përmbledhëse i dorëzon për shqyrtim të Këshilli Inspektues më së voni dy javë para fillimit të tremujorit të ardhshëm kalendarik edhe atë deri më 15 dhjetor për tremujorin e parë nga viti i ardhshëm, deri më 15 mars për tremujorin e dytë, deri më 15 qershor për tremujorin e tretë, respektivisht deri më 15 shtator për tremujorin e katërt të vitit rrjedhës.

(4) Në planet tremujore për punë për çdo inspektor, drejtori detyrimisht e fut numrin e mbikëqyrjeve të planifikuara për tre muajt e ardhshëm, si dhe shkallën e ndërlikueshmërisë së secilës prej mbikëqyrjeve.

(5) Në bazë të planeve tremujore, për çdo inspektor, drejtori përpilon plan mujor për punë, plan i cili përmban edhe orar të mbikëqyrjeve sipas datave dhe sipas subjekteve të mbikëqyrjes.

(6) Drejtori, më së voni dy javë nga fillimi i tremujorit kalendarik rrjedhës për atë paraprak, te Këshilli inspektues dorëzon në mënyrë përmbledhëse raporte tremujore për punën e çdo inspektori, edhe atë deri më 15 janar për tremujorin e katërt të vitit paraprak, deri më 15 prill për tremujorin e parë, deri më 15 korrik për tremujorin e dytë, respektivisht deri më 15 tetor për tremujorin e tretë të vitit rrjedhës.

(7) Drejtori, më së voni deri më 1 mars të vitit rrjedhës, te Këshilli inspektues dorëzon raport vjetor për punën e inspektoratit për vitin paraprak.

Neni 208

Procedura për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese

(1) Në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror dhe inspektori i autorizuar në suazat e kompetencave të tyre, të përcaktuar me këtë dhe ligjet tjera, është i pavarur dhe i mëvetësishëm në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese dhe në marrjen e masave administrative dhe masave tjera të përcaktuara me ligj.

(2) Inspektorati shtetëror është i autorizuar të bëjë mbikëqyrje inspektuese ndaj personave juridikë dhe fizikë, në çdo kohë dhe aty për aty, pa lajmërim paraprak në lokalet afariste, instalimet, objektet, si dhe ndaj mjeteve dhe pajisjes për kryerjen e aktivitetit për të cilën është e nevojshme A- leja e integruar ekologjike dhe për të cilat është e nevojshme B- leja e integruar ekologjike në pajtim me nenin 95 të këtij ligji, si dhe ndaj personave juridikë dhe fizikë të cilët bëjnë aktivitet dhe veprimtari në pajtim me dispozitën nga neni 24 paragrafi (4) të këtij ligji.

(3) Inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor i komunës dhe inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor të Qytetit të Shkupit është i autorizuar të kryejë mbikëqyrje inspektuese ndaj personave juridikë dhe fizikë, në çdo kohë dhe aty për aty, pa lajmërim paraprak në lokalet afariste, instalimet, objektet, si dhe ndaj mjeteve dhe pajisjes për kryerjen e veprimtarisë dhe të aktivitetit për të cilat është e nevojshme B- leja e integruar ekologjike.

(4) Inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor i komunës dhe inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor të komunës në Qytetin e Shkupit, është i autorizuar të kryejë mbikëqyrje inspektuese ndaj personave juridikë dhe fizikë, në çdo kohë dhe aty për aty, pa lajmërim paraprak në lokalet afariste, instalimet, objektet, si dhe ndaj mjeteve dhe pajisjes për kryerjen e veprimtarisë dhe të aktivitetit për të cilat nuk është e nevojshme leja e integruar ekologjike.

(5) Për punë të caktuara për të cilat në pajtim me dispozitat në këtë ligj ose ligj tjetër janë përcaktuar si kompetencë e organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, inspektori shtetëror mund të kryejë mbikëqyrje edhe ndaj instalimeve me B- leje të integruara ekologjike, si dhe ndaj objekteve të cilat bëjnë aktivitete dhe veprimtari tjera.

(6) Inspektori shtetëror është i autorizuar të kryejë mbikëqyrje inspektuese në çdo kohë dhe aty për aty, pa lajmërim paraprak në lokale afariste, instalimet, objektet, si dhe ndaj mjeteve dhe pajisjes për kryerjen e veprimtarisë dhe aktivitetit për të cilat është e nevojshme B- leja e integruar ekologjike dhe për aktivitete tjera për të cilat nuk është e nevojshme leja e integruar ekologjike, në qoftë se merr njohuri ose është lajmëruar se inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor nuk ka vepruar në bazë të fletëparaqitjeve të marra dhe/ose njohurisë nga ana e organeve tjera shtetërore, organizatave, institucioneve, personave juridikë dhe

fizikë, si dhe nga mjetet për informim publik.

(7) Në qoftë se inspektori i autorizuar për mjedisin jetësor gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese verifikon se ka parregullsi në sasi më të madhe ose në instalimet me A-leje të integruar ekologjike, ose tek personi tjetër juridik dhe fizik, është i obliguar që pa shtyrje ta informojë Inspektoratin shtetëror për mjedisin jetësor.

(8) Për ankesë kundër vendimeve të inspektorit shtetëror vendosë Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë.

(9) Për ankesë kundër vendimeve të inspektorit të autorizuar vendos Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë.

(10) Ankesa nga paragrafi (8) dhe (9) të këtij neni nuk e shtyn përmbardimin e aktvendimit, nëse me shtyrjen do të rrezikohet mjedisi jetësor dhe jeta e shëndeti i njerëzve.

Neni 208-a

Veprimi i inspektorit shtetëror për denoncimin nga personi fizik ose juridik

(1) Inspektorët shtetërorë dhe inspektorët e autorizuar janë të obliguar që në afat prej shtatë ditësh të veprojnë për iniciativë ose kallëzim për ngritje të procedurës inspektuese.

(2) Në rastet nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektorët shtetërorë dhe inspektorët e autorizuar detyrohen që ta njoftojnë parashtruesin e iniciativës ose kallëzimit për ngritjen e procedurës inspektuese në afat prej shtatë ditësh nga dita e kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese.

(3) Në rast kur organit të administratës shtetërore kompetente për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor i arrin fletëparaqitje nga personi juridik ose fizik për veprimet dhe aktivitetet në instalime, sisteme, kapacitete, objekte ose lokale me të cilat ndotet mjedisi jetësor, e për të cilat inspektorati shtetëror për mjedisin jetësor nuk është kompetent të kryejë mbikëqyrje me detyrë zyrtare, inspektorati shtetëror për mjedisin jetësor është i obliguar që fletëparaqitjen t'ia paraqesë kryetarit kompetent të komunës, kryetarit të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit, për veprim të më tejme në afat prej 7 ditësh nga dita e marrjes së fletëparaqitjes.

(4) Në rastet nga paragrafi (1) të këtij neni, inspektorati shtetëror është e obliguar që për këtë informojë personin juridik ose fizik.

(5) Në qoftë se organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor merr lajmërim nga personi juridik ose fizik nga paragrafi (1) i këtij neni se organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit nuk kanë vepruar sipas fletëparaqitjes, në këtë rast, inspektorati shtetëror i paraqet njoftim kryetarit të komunës, kryetarit të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit me qëllim të marrjes së masave sipas fletëparaqitjes, me ç'rast do të caktojë afat, cili nuk mund të jetë më i gjatë se 30 ditë, në të cilin afat kryetari është i obliguar të ndër marrë masa ose mbikëqyrje adekuate, si dhe ta njoftojë inspektoratin shtetëror për rezultatet nga masat e ndërmarra ose mbikëqyrja e zbatuar në afatin e caktuar.

(6) Në rast kur kryetar i komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit nuk veprojnë në pajtim me njoftimin nga paragrafi (3) të këtij neni, inspektori shtetëror është i obliguar që vetë t'i ndër marrë masat e domosdoshme ose ta zbatojë mbikëqyrjen, për çka e njofton kryetarin.

(7) Inspektori shtetëror për mjedisin jetësor në rastet nga paragrafët (5) dhe (6) të këtij neni parashtron fletëparaqitje te Inspektorati Shtetëror Administrativ.

(8) Shpenzimet nga masat dhe/ose mbikëqyrjet e zbatuara nga paragrafi (4) të këtij neni janë në ngarkesë të komunës dhe përcaktohen në pajtim me shpenzimet e përcaktuara në neni 207 të këtij ligji.

(9) Shpenzimet nga paragrafi (5) i këtij neni, kryetari i komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit janë të obliguar t'i paguajnë, në afat prej 15 ditë nga dita e pranimit të faturës, në llogari të veçantë të organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

Neni 209

Obligimet e inspektorit shtetëror dhe të inspektorëve të autorizuar

(1) Inspektori shtetëror dhe inspektori i autorizuar është i obliguar të mbajë evidencë për mbikëqyrjet dhe kontrollet e kryera ndaj personave juridikë dhe fizikë, për të cilat përgatit raport tremujor dhe të njëjtin e shpall në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, përkatësisht në ueb faqen e komunës, përkatësisht të qytetit të Shkupit, përkatësisht në ueb faqen e organit tjetër të administratës shtetërore i cili e ka kryer mbikëqyrjen inspektuese.

(2) Inspektori shtetëror dhe inspektori i autorizuar është i obliguar t'i ruajë si sekret shtetëror të dhënat te cilat do të vijë gjatë kryerjes së mbikëqyrjes ose që do t'ia japin personat juridikë dhe fizikë në pajtim me ligjin.

(3) Inspektorati shtetëror për mjedisin jetësor dhe inspektori i autorizuar është i obliguar që një herë në vit, në fund të muajit janar në vitin në vijim, të përgatisë raport vjetor për mbikëqyrjen inspektuese të kryer dhe të konstatimet nga i njëjti, për masat administrative, si dhe për fletëparaqitjet e dorëzuara dhe rezultatet nga të njëjtat, për vitin paraprak dhe të njëjtin t'ia dorëzojë organit të administratës shtetërore për punët nga sfera e mjedisit jetësor, për shkak të miratimit të tij.

(4) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e përcakton përmbajtjen e raportit nga paragrafi (3) të këtij neni, si dhe mënyrën dhe afatin për dorëzimin e tij.

(5) Në bazë të raporteve nga paragrafi (3) nga ky nen, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor përgatit raport vjetor për mbikëqyrje inspektuese të kryer për zbatimin e masave për mbrojtjen e mjedisit jetësor për vitin paraprak dhe ia dorëzon për informim Qeverisë së Republikës të Maqedonisë, më së voni deri në muajin mars në vitin në vijim.

(6) Në kryerjen e punës nga kompetenca e vet inspektorët shtetërorë dhe inspektorët e autorizuar, bashkëpunojnë ndërmjet veti.

(7) Inspektorët e autorizuar janë të obliguar që me kërkesë të Inspektoratit Shtetërorë për Mjedis Jetësor t'ia dorëzojnë të gjitha të dhënat dhe dokumentet në lidhje me kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese.

(8) Inspektorati dhe inspektorët e autorizuar të mjedisit jetësor, aktet inspektuese i publikojnë në ueb faqen e tyre, në afat prej tri ditësh nga dita e miratimit të tyre, në përputhje me rregullat për mbrojtjen e të dhënave personale.

Neni 209-a

Përgjegjësia e personave zyrtarë

(1) Personat zyrtarë në organin e administratës shtetërore kompetente për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, duke përfshirë edhe organet në përbërje, si dhe personat zyrtarë në organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe në komunat në Qytetin e Shkupit janë të obliguar që, si person përgjegjës, në kohë dhe në mënyrë efikase t'i ndërmarrin të gjitha masat e dhe procedura e nevojshme për zbatimin e këtij ligji.

(2) Në qoftë se gjatë zbatimit të procedurave të përcaktuara me këtë ligj konfirmohet shkelje nga ana e personit juridik ose fizik me veprim dhe/ose mosrealizim dhe/ose lëshim të mbikëqyrjes së obliguar ndaj personit tjetër cili ka qenë i autorizuar të veprojë në emër të personit juridik, si dhe nxjerrjes së të dhënave të pasakta dhe të rreme dhe dokumenteve, personat zyrtarë janë të obliguar të ngrejne iniciativa ose kërkesa për ngritjen e procedurës për kundërvajtje në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(3) Personat juridikë dhe fizikë për të cilët janë parashikuar të drejta dhe obligime të përcaktuara me këtë ligj, në qoftë se konfirmojnë ekzistimin e shkeljeve ose tejkalimeve të autorizimeve nga ana e personave zyrtarë nga paragrafi (1) të këtij neni, të bëra me veprime dhe/ose mosrealizim, janë të obliguar që për këtë ta njoftojnë ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, gjegjësisht kryetarin e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit.

(4) Në rast të konfirmimit të shkeljeve të kompetencave të personave zyrtarë nga paragrafi (1) të këtij neni, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, gjegjësisht kryetari i komunës, i Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit është i obliguar të ngritë procedurë për përcaktimin e përgjegjësisë së personit zyrtar në pajtim me këtë ose tjetër ligj.

XXI. MËNYRA DHE PROCEDURA PËR KRYERJEN E MBIKËQYRJES NDAJ PUNËVE TË ORGANEVE TË KOMUNËS, QYTETIT TË SHKUPIT DHE KOMUNAVE NË QYTETIN E SHKUPIT

Neni 210

Mbikëqyrja e ligjshmërisë së punës të organeve të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit

(1) Mbikëqyrja ndaj ligjshmërisë së punës së organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit bazohet në parimin e ligjshmërinë, përgjegjshmërisë dhe pavarësisë në realizimin e obligimeve të tyre.

(2) Mbikëqyrjen nga paragrafi (1) nga ky ligj e bën organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor. Në realizimin e mbikëqyrjes ndaj zbatimit të këtij ligji, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor kryen edhe mbikëqyrje ndaj punës së organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit.

Neni 211

Kompetencat në kryerjen e mbikëqyrjes

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes ndaj punës së organeve të komunës,

Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, organi i administratës shtetërore kompetente për punët nga sfera e mjedisit jetësor i kryen punët në vijim:

- 1) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit kumtojnë masë ndalim për kryerjen e aktiviteteve dhe për kthimin e mjedisit jetësor në gjendje të volitshme, në bazë të dispozitës nga neni 20 paragrafi (2) i këtij ligji;
- 2) vlerëson nëse kryetari i komunës dhe kryetari i Qytetit të Shkupit, gjegjësisht komunave në Qytetin e Shkupit e informon publikun për rastet e tejkalimit të lejuar të emisioneve dhe në rastet tjera për ndotjen e mjedisit jetësor në rajonin e tyre (neni 26);
- 3) bën mbikëqyrje ndaj monitorimit të deleguar (neni 35);
- 4) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit paraqesin të dhëna nga monitorimi (neni 37);
- 5) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, paraqesin të dhëna për mbajtjen e regjistrit të materieve ndotëse dhe substancave dhe karakteristikave të tyre (neni 41)
- 6) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, paraqesin të dhëna për mbajtjen e kadastrave adekuate (neni 42);
- 7) vlerëson nëse kryetari i komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit ia paraqesin në afatin e caktuar raportin nga neni 45 i këtij ligji organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor.
- 8) vlerëson nëse organet e komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit sigurojnë qasje të informatat për mjedisin jetësor të cilat i posedojnë dhe nëse atë e kanë bërë në afat dhe formë të caktuar (neni 53 dhe neni 54);
- 9) vlerësojnë nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit e kanë miratuar planin aksionar lokal për mjedisin jetësor në pajtim me metodologjinë dhe kanë paraqitur raport për zbatimin e tij (neni 60);
- 10) vlerëson nëse këshilli i komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit kanë formuar trup për përcjelljen e implementimit të Planit aksionar lokal për mjedisin jetësor (neni 60 paragrafi (5));
- 11) vlerëson nëse organet komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit kanë përcaktuar mënyrën e informimit të publikut për zbatimin e planit aksionar lokal për mjedisin jetësor dhe vlerëson nëse i paraqesin të dhëna publikut (neni 62);
- 12) vlerëson nëse plani aksionar lokal është miratuar në pajtim me përmbajtjen e përcaktuar në nenin 64 të këtij ligji;
- 13) vlerëson nëse strategjia, planet dhe programet e komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit janë miratuar në mënyrën dhe në procedurën e përcaktuar me dispozitat në kreun X nga ky ligj;
- 14) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, paraqesin të dhëna relevante për përpunimin e studimit për vlerësimin e ndikimit të projektit ndaj mjedisit jetësor (neni 83);
- 15) vlerëson nëse komunat dhe Qyteti i Shkupit i kanë plotësuar kushtet për dhënien e B lejeve të integruara ekologjike dhe lejeve për harmonizim me planet operative (neni 123);
- 16) nëse kryetari i komunës dhe kryetari i Qytetit të Shkupit mban regjistër komunal të B- lejeve të integruara ekologjike për rajonin e vet dhe nëse i paraqet kopje organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor neni 126 paragrafi (4);
- 17) vlerëson nëse janë kontrolluar kushtet e përcaktuara në lejen në pajtim me nenin 126 paragrafin (8) të këtij ligji;
- 18) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit e kanë shpallur kërkesën për leje për harmonizim me planin operativ së paku në një gazetë ditore të kapshme në gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë (neni 136);
- 19) nëse kryetari i komunës dhe kryetari i Qytetit të Shkupit mban regjistër komunal të lejeve për harmonizim me planin operativ për instalimet të cilat duhet të marrin Bleje të integruar ekologjike për rajonin e vet dhe nëse i paraqet të dhëna organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor (neni 140 paragrafi (5));

- 20) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit kanë shpallur në një gazetë ditore të kapshme në gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë se është dhënë leje për harmonizim me planin operativ dhe nëse leja është dhënë në përmbajtjen e përcaktuar (neni 140);
- 21) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit i japin Blejet e integruara dhe lejet për harmonizim me plan operativ, në mënyrë, kushte dhe në procedurë në pajtim me kreun XII dhe XIV nga ky ligj;
- 22) vlerëson nëse komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit kanë përpunuar plan të jashtëm për gjendje të jashtëzakonshme (neni 154);
- 23) nëse i analizojnë dhe i testojnë, ndërsa atje ku është e nevojshme edhe i ripërtërijnë dhe revidojnë planet e jashtme për gjendje të jashtëzakonshme në afatin e përcaktuar (neni 154 paragrafi (9));
- 24) nëse ka miratuar plan për zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese dhe të njëjtin ia kanë paraqitur organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor (neni 208 paragrafi (2));
- 25) nëse kanë paraqitur raport vjetor për mbikëqyrje inspektuese të zbatuar dhe nëse atë e kanë bërë në afatin e përcaktuar (neni 209 paragrafi (3) dhe paragrafi (4));
- 26) e ndjek ligjshmërinë e punës së organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit dhe ndërmerr masa dhe aktivitete dhe ngrit iniciativë për realizimin e kompetencave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit në pajtim me këtë ose tjetër ligj nga sfera e mjedisit jetësor;
- 27) vlerëson nëse organet e komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit sigurojnë që kompetencat e tyre të përmbahen në pajtim me standardet dhe procedurat e përcaktuara me këtë ligj;
- 28) i paralajmëron organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit për tejkalimin e kompetencave të tyre të përcaktuara me këtë ligj dhe dispozitë tjetër dhe u propozon masa adekuate për kapërcimin e gjendjes të tillë;
- 29) paralajmëron për mangësi të caktuara materiale dhe procedurale në punën e organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit të cilat do të mund ta pengonin kryerjen e punëve me interes publik me rëndësi lokale;
- 30) jep rekomandime për zbatimin në mënyrë konsekuente të kompetencave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit me kërkesën e tyre të përcaktuara me këtë ligj;
- 31) e përcjell me kohë miratimin e dispozitave, të cilat komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit i miratojnë në pajtim me këtë ligj;
- 32) i paraqet iniciativa dhe propozime komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit në qoftë se konstaton moszbatimin e këtij ligji;
- 33) i paraqet iniciativa dhe propozime komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit në qoftë se konstatohet moszbatimin e këtij ligji si pasojë të ndeshjes së kompetencave ndërmjet organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit;
- 34) e përcjell ligjshmërinë e aktvendimeve që kryetari i komunës, kryetari i Qytetit të Shkupit dhe kryetarët e komunave në Qytetin e Shkupit i marrin gjatë zgjidhjes së drejtave, obligimeve dhe interesave caktuara të personave fizikë dhe juridikë;
- 35) jep mendim dhe ndihmë profesionale sipas propozim-dispozitave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit me kërkesën e tyre;
- 36) e përcjell realizimin e transparencës në punën e organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit, veçanërisht në aspekt të njoftimit të rregullt, në kohë, të vërtetë dhe të plotë të qytetarëve;
- 37) e përcjell realizimin e mbikëqyrjes paraprake të dispozitave të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit; dhe
- 38) në kohë i njofton organet e komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit për gjendjet e konstatuara në punën e tyre dhe për masat e ndërmarra gjatë kryerjes së mbikëqyrjes.

39) vlerëson nëse komuna, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit, i zbatojnë dispozitat nga neni 24 i këtij ligji.

(2) Për masat dhe aktivitetet e ndërmarra nga paragrafi (1) pikat 26, 31, 34 dhe 37 nga ky nen, organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor e informon organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e vetadministrimit lokal.

(3) Gjatë kryerjes së punëve nga paragrafi (1) të këtij neni, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor është i obliguar që organeve të komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në Qytetin e Shkupit që t'u paraqesë paralajmërim dhe caktojë afat në të cilin duhet t'i shmangin mangësitë e konstatuara në realizimin e kompetencave të tyre.

Neni 212

Heqja e zbatimit të kompetencës

(1) Nëse edhe përpos tërheqjes së vërejtjes dhe masave dhe aktivitetet të ndërmarra, organet e komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit nuk e sigurojnë realizimin e punëve të cilat me këtë ligj janë të përcaktuar si kompetencë e tyre dhe për realizimin e të cilës janë përgjegjës komuna, Qyteti i Shkupit dhe komunat në Qytetin e Shkupit, u hiqet kompetenca përkatëse, ndërsa kryerjen e atyre punëve e merr përsipër organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor, por së paku një vit nga dita e heqjes të tyre.

(2) Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, punët në kompetenca të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit të paragrafit (1) të këtij neni, i kryen në emrin dhe në llogari të komunës, të Qytetit të Shkupit dhe të komunave në Qytetin e Shkupit.

(3) Për ndërmarrjen e punëve të paragrafit (1) të këtij neni informohet organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e vetëadministrimit lokal dhe organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e financave.

XXII DISPOZITAT KUNDËRVAJTËSE

Neni 212-a

Organi për kundërvajtje

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 212-gj dhe nenin 212-e të këtij ligji procedurë për kundërvajtje mban dhe sanksione për kundërvajtje shqipton organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor (Në tekstin e mëtutjeshëm: Organi për kundërvajtje).

(2) Procedurë për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni para organit për kundërvajtje e udhëheq komisioni për vendosje për kundërvajtje (në tekstin e mëtutjeshëm: Komisioni për kundërvajtje) i formuar nga ana e ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve në fushën e ambientit jetësor.

(3) Komisioni për kundërvajtje përbëhet nga persona të autorizuar zyrtarë të punësuar në organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve në fushën e mjedisit jetësor, nga të cilët njëri e kryen funksionin kryetar i Komisionit për kundërvajtje.

(4) Komisioni për kundërvajtje është i përbërë nga tre anëtarë nga të cilët:

- dy juristë të diplomuar, nga të cilët njeri me provim të dhënë të judikaturës me pesë vite përvojë pune në fushën e tij dhe
- një anëtar me përgatitje të lartë profesionale nga fusha e shkencave natyrore me pesë vite përvojë pune në fushën e tij.

(5) Komisioni për kundërvajtje zgjidhet me kohëzgjatje prej 3 vitesh me drejtë rizgjedhjeje të anëtarëve.

(6) Për kryetar të komisionit për kundërvajtje mund të zgjidhet vetëm jurist i diplomuar.

(7) Komisioni për kundërvajtje për Organin për kundërvajtje vendos ndaj kundërvajtjeve të përcaktuara në këtë ligj apo ligj tjetër dhe shqipton sanksione për kundërvajtje të përcaktuara me këtë ligj, Ligjin për kundërvajtje dhe/apo me ligj tjetër.

(8) Përveç anëtarëve të Komisionit për kundërvajtje ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor mund të caktojë sekretar të Komisionit për kundërvajtje, i cili kryen punë administrative për komisionin dhe zëvendësanëtarë, të cilët me përjashtim, marrin pjesë në punën e Komisionit për kundërvajtje në rast të mungesës së njërit prej anëtarëve.

(9) Komisioni për kundërvajtje nxjerr rregullore për punën e vet.

(10) Kundër aktvendimeve të Komisionit për kundërvajtje, me të cilat shqiptohet sanksioni kundërvajtës mund të parashtrohet padi për ngritjen e kontestit administrativ para gjykatës kompetente.

Neni 212-b

Puna e Komisionit për kundërvajtje

(1) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e ambientit jetësor mund të formojë më shumë komisione për kundërvajtje të cilat do të jenë kompetente për udhëheqje të procedurës për kundërvajtje të kundërvajtjeve nga fushat e caktuara dhe/apo rajone të caktuara nga Republika e Maqedonisë.

(2) Anëtar i Komisionit për kundërvajtje mundet të shkarkohet:

- 1) me skadimin e kohës për të cilën është emëruar si anëtar;
- 2) me kërkesë të tij;
- 3) me plotësimin e kushteve për pension të pleqërisë në pajtim me ligjin;
- 4) e shfuqizuar ¹⁹
- 5) nëse i vërtetohet paaftësia e përhershme;
- 6) nëse vërtetohet shkelja e dispozitave për udhëheqjen e procedurës për kundërvajtje me vendim të plotfuqishëm;
- 7) nëse nuk i plotëson detyrimet të cilat dalin nga puna në Komisionin për kundërvajtje, dhe
- 8) nëse nuk ka paraqitur ekzistimin e konfliktit të interesave për rastin për të cilin vendos Komisioni për kundërvajtje.

(3) Propozim për shkarkimin e anëtarit të komisionit për rastet nga paragrafi (2) pikat prej 3 deri në 8 dorëzon kryetari i Komisionit për kundërvajtje deri te ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor.

(4) Komisioni për kundërvajtje ka të drejtë të nxjerrë dëshmi dhe të mbledhë të dhëna të cilat janë të domosdoshme për përcaktimin e kundërvajtjes, si dhe të kryejë punë të tjera dhe të ndërmarrë veprime të përcaktuara me këtë ligj, Ligjin për kundërvajtje dhe/ose me ligj tjetër.

(5) Anëtarët e Komisionit për kundërvajtje janë të mëvetësishëm dhe të pavarur në punën e Komisionit për kundërvajtje dhe vendosin në bazë të njohurive të veta profesionale dhe bindjes së pavarur.

(6) Komisioni për kundërvajtje punon në këshill, ndërsa vendos me shumicë të votave nga numri i përgjithshëm i anëtarëve.

(7) Komisioni për kundërvajtje mban evidencë të vetme të kundërvajtjeve, të sanksioneve të shqiptuara dhe vendimeve të marra në mënyrë të rregulluar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësorë në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin kompetent për kryerjen e punëve në fushën e drejtësisë.

(8) Me aktin nga paragrafi (7) të këtij neni rregullohet edhe mënyra e qasjes tek informatat të cilat janë të përmbajtura në evidencë.

Neni 212-v

Barazimi

(1) Për kundërvajtjet e përcaktuara në nenin 212-gj dhe 212-e të këtij neni, inspektorët e autorizuar dhe ata shtetërorë janë të obliguar që kryerësit të kundërvajtjes t'i propozojnë procedurë për barazim para dorëzimit të kërkesës për procedurë kundërvajtëse.

(2) Kur kryerësi i kundërvajtjes pajtohet për ngritjen e procedurës për barazim, inspektori shtetëror/i autorizuar përpilon procesverbal në të cilin shënohen elementet qenësore të kundërvajtjes, koha, vendi dhe mënyra e bërjes së kundërvajtjes, përshkrimi i ndodhisë së kundërvajtjes dhe personat e gjetur në vendin e ngjarjes.

(3) Në procesverbal përcaktohet mënyra në të cilën do të mënjanohen pasojat e dëmshme nga kundërvajtja, si dhe mënyra e tejkalimit të pasojave nga kryerja e kundërvajtjes.

(4) Inspektori shtetëror dhe ai i autorizuar mund t'i propozojnë kryerësit që tejkalimin e pasojave nga kundërvajtja të bëhen me zbatimin dhe bërjen e punës me interes të përgjithshëm ose ndarjen e mjeteve për zbatimin e punës me interes të përgjithshëm.

(5) Ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga lëmi i mjedisit jetësor, e përcakton llojin e punës me interes të përgjithshëm, mënyrën e zgjedhjes së pranuesve, mënyrën e ndarjes, kryerjes dhe kontrollit të saj. Lartësia e mjeteve të parapara për punën me interes të përgjithshëm, nuk mund të jetë më e lartë se lartësia e gjobës së përcaktuar për kundërvajtje.

(6) Inspektori shtetëror dhe ai i autorizuar detyrohen në procedurën për barazimin e kryerësit të kundërvajtjes t'i japin urdhërpagesë.

(7) Nëse kryerësi e pranon urdhërpagesën i njëjti është i obliguar ta nënshkruajë. Pranimi i urdhërpagesës nga bërësi i kundërvajtjes evidentohet në procesverbal. (8) Kur si kryerës i kundërvajtjes paraqitet personi juridik, procesverbalin dhe urdhërpagesën e nënshkruan personi zyrtar përkatësisht përgjegjës i cili gjendet në vendin e ngjarjes gjatë mbikëqyrjes inspektuese apo personi tjetër zyrtar ose përgjegjës, i cili deklaron se ka të drejtë ta nënshkruajë procesverbalin dhe ta pranojë urdhërpagesën.

(9) Deklarata nga paragrafi (8) i këtij neni evidentohet në procesverbal.

(10) Inspektori shtetëror dhe ai i autorizuar janë të obliguar të mbajnë evidencë për procedurat e ngritura për barazim dhe për rezultatin e tyre.

Neni 212-g

Ndërmjetësimi

(1) Për kundërvajtjet nga neni 212-zh të këtij ligji, inspektorët shtetërorë

dhe ata të autorizuar munden kryerësit të kundërvajtjes t'i ofrojnë ndërmjetësim dhe arritjen e pajtueshmërisë me të cilën kryerësi i kundërvajtjes duhet ta paguajë gjobën, detyrimet tjera apo t'i mënjanojë pasojat nga kundërvajtja.

(2) Inspektori shtetëror dhe ai i autorizuar për rastet nga paragrafi (1) i këtij neni përpilon procesverbal në të cilin konstatohet pajtueshmëria e të dy palëve për ngritjen e procedurës për ndërmjetësim në të cilin nënshkruhet edhe kryerësi i kundërvajtjes.

(3) Procedura për ndërmjetësim ngrihet me kërkesë nga ana e inspektorit shtetëror dhe atij të autorizuar në afat prej 8 ditësh nga dita kur konstatohet kryerja e kundërvajtjes.

(4) Pajtueshmëria për ndërmjetësim duhet të arrihet në afat prej 8 ditësh nga dita kur ka filluar procedura për ndërmjetësim.

(5) Procedura për ndërmjetësim udhëhiqet para komisionit për ndërmjetësim e formuar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor.

(6) Komisioni është i përbërë nga tre anëtarë, nga të cilët njëri e kryen funksionin e kryetarit. Anëtarët e komisionit zgjidhen nga radhët e nëpunësve shtetërorë të punësuar në organin e administratës shtetërore kompetente për kryerjen e punëve nga fusha e mjedisit jetësor nga të cilët njëri është jurist i diplomuar.

(7) Kryetari është i obliguar ta fillojë procedurën e komisionit në afat prej 24 orësh nga dita kur ka arritur kërkesa nga paragrafi (3) e këtij neni.

(8) Komisioni punon në seancë në të cilat në mënyrë obliguese marrin pjesë përfaqësues të kryerësit të kundërvajtjes dhe inspektori shtetëror ose ai i autorizuar.

(9) Për pajtimin e arritur pas ndërmjetësimit përpilohet marrëveshje në të cilën konstatohet pajtueshmëria e të dy palëve.

(10) Në marrëveshje përcaktohen detyrimet e kryerësit të kundërvajtjes, sidomos

- lartësia dhe mënyra e pagesës së gjobës,

- lartësia dhe mënyra e pagesës së detyrimeve dhe shpenzimeve të tjera, dhe

- masat të cilat duhet t'i ndërmarrë kryerësi me qëllim që t'i mënjanojë pasojat nga kundërvajtja.

(11) Në rastet në të cilat është arritur pajtueshmëri për ndërmjetësim, gjoba e kryerësit mundet të zvogëlohet më së shumti për një gjysmë nga maksimumi i gjobës së përcaktuar për kundërvajtje.

(12) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e ambientit jetësor nxjerr rregullore pune dhe listën e lartësisë së kompensimeve për punën e komisionit.

(13) Anëtarët në komisionin për ndërmjetësim kanë të drejtë në shpërblim për punën e tyre në komision, i cili duhet të jetë real dhe përkatës me rëndësinë, vëllimin e punës së anëtarëve dhe kompleksitetin e kundërvajtjeve

(14) Lartësia dhe lloji i shpenzimeve të përcaktuara në listën e kompensimeve nga paragrafi (12) i këtij neni përcaktohen në bazë të shpenzimeve reale të cilat i ka organi për shkak të sigurimit të punës së komisionit për ndërmjetësim.

(15) Komisioni për ndërmjetësim është i obliguar të mbajë evidencë për procedurat e ngritura për ndërmjetësim dhe për rezultatin e tyre.

(16) Marrëveshja nga paragrafi (9) i këtij neni ka fuqi të dokumentit përmbarues.

Neni 212-d

Puna me interes të përgjithshëm

(1) Si pranues të punës me interes të përgjithshëm në pajtim me nenin 212-v paragrafi (4) të këtij ligji, mund të caktohen organet shtetërorë, organet e njësisve të vetadministrimit lokal, organizatat joqeveritare, ndërmarrjet publike, institucioni publik (institucione sociale dhe shëndetësore) dhe organizatat tjera humanitare, me të cilat organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor, kanë lidhur marrëveshje për pranimin e punës me interes të përgjithshëm.

(2) Zgjedhja e pranuesve të punës me interes të përgjithshëm, për organizatat joqeveritare, ndërmarrjet publike, institucionin publik (institucionet sociale dhe shëndetësore) dhe organizatat tjera humanitare, kryhet me anë të konkursit publik, të cilin e shpall dhe e udhëheq organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga lëmi i mjedisit jetësor.

(3) Subjektet nga paragrafi (2) ti këtij neni të zgjedhur si pranues të punës me interes të përgjithshëm, lidhin kontratë për pranimin e punës me interes të përgjithshëm, me organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, në kohë prej tri vitesh me të drejtë të rizgjedhjes.

(4) Ndarjen e punës me interes të përgjithshëm, inspektorët e autorizuar shtetërorë e kryejnë në pajtim me parimin e afërsisë sipas selisë së subjektit më afër vendit ku është kryer kundërvajtja përkatësisht vendbanimi i kryerësit të kundërvajtjes dhe parimit të barazisë ndërmjet pranuesve të punës me interes të përgjithshëm.

(5) Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, mban evidencë për marrëveshjet e lidhura për pranimin e punës me interes të përgjithshëm.

(6) Gjoha e shqiptuar me vendim të Komisionit Kundërvajtës ose e përcaktuar në Marrëveshjen e miratuar nga Komisioni për Ndërmjetësim, mund të zëvendësohet me punë me interes të përgjithshëm.

(7) Zëvendësimi i gjobës me punë me interes të përgjithshëm, kryhet me vendimin e Komisionit Kundërvajtës, me të cilin vendoset për kundërvajtjen në bazë të kërkesës së kryerësit.

(8) Puna me interes të përgjithshëm, mund të përbëhet nga:
- kryerja ose bërja e punës me interes të përgjithshëm, si punë reale dhe
- ndarja e mjeteve për kryerjen e punës me interes të përgjithshëm.

(9) Kur puna me interes të përgjithshëm realizohet përmes punës reale, gjoha për kundërvajtje e përcaktuar në procedurat për barazim dhe ndërmjetësim, vlera e saj llogaritet nga 10 euro deri në 20 euro për 3 orë punë reale, sipas peshës së punës reale. Kryerja e punës reale nuk mund të përcaktohet më tepër se 90 ditë për periudhën prej 270 ditësh.

(10) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, e përcakton llojin e punës me interes të përgjithshëm, vlerën e saj, mënyrën e ndarjes së saj, kryerjen dhe kontrollin, si dhe e përcakton mënyrën e shpalljes dhe zbatimit të konkursit publik nga paragrafi (2) i këtij neni dhe kushtet më të afërta që duhet t'i plotësojnë personat juridikë nga paragrafi (2) i këtij neni.

(11) Formën dhe përmbajtjen e formularit me të cilin vërtetohet se është realizuar puna me interes të përgjithshëm, i përcakton ministri i cili

udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor.

(12) Kryerja e punës reale, bëhet në pajtim me dispozitat për marrëdhënie pune, në aspekt të kohëzgjatjes së ditës së punës dhe mbrojtjes gjatë punës.

Neni 212-gj

Kundërvajtje të kategorisë I

(1) Gjobë prej 3.000 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse:

1) nuk harton elaborat për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe të njëjtin nuk e dorëzon për miratim te organi kompetent, kryen veprimtari dhe aktivitete pa aktvendim për miratim të elaboratit për mbrojtjen e mjedisit jetësor të lëshuar nga organi kompetent dhe nëse nuk i plotëson masat e përcaktuara në elaborat (neni 24);

1-a) vepron me mjetet për ftohje dhe/apo prodhime që përmbajnë mjete për ftohje pa licencë të marrë në pajtim me nenin 22-b;

1-b) personi fizik dhe juridik që vepron me mjetet për ftohje dhe/apo me prodhime që përmbajnë mjete për ftohje te organi i administratës shtetërore kompetent për kryerje të punëve nga sfera e mjedisit jetësor, nuk dorëzon raport për llojet dhe sasinë e mjeteve të grumbulluara, të ripërtërira dhe të ricikluara për ftohje me të cilat ka vepruar në pajtim me nenin 22-b;

2) lëshohen në qarkullim prodhime, gjysmëprodhime, lëndë të para, kemikale si dhe paketimet e tyre, në të cilat nuk ka shenjë për mundësinë e ndotjes apo mundësinë e ndikimit të dëmshëm mbi mjedisin jetësor (neni 27 paragrafi (1));

3) lëshohen në qarkullim gjysmëprodhime, lëndë të para, kemikale në paketime ku nuk është e shënuar në pajtim me nenin 27 paragrafin (3) të këtij ligji;

4) reklamohet, etiketohet dhe lëshohet në qarkullim prodhim i shënuar me shenjë ekologjike, në mënyrat dhe në bazë të kriterëve të cilat nuk janë në pajtim me nenin 29 të këtij ligji;

5) nuk shfrytëzohen aparate dhe instrumente të lejuara në procedurën për verifikimin e matësve dhe të njëjtat nuk mirëmbahen në gjendje të rregullt (neni 36 paragrafi (2));

6) përpiluesit nuk i dorëzohen të dhënat e nevojshme për përpilimin dhe mirëmbajtjen e Regjistrit të materieve dhe substancave ndotëse dhe karakteristikat e tyre (neni 41 paragrafi (4));

7) përpiluesit nuk i dorëzohen të dhënat e nevojshme për përpilimin dhe mirëmbajtjen e Kadastrës të mjedisin jetësor (neni 42 paragrafi (4));

8) subjektet nga neni 52 paragrafi (1) alineja 3 dhe 4 të këtij ligji nuk sigurojnë qasje tek informatat për mjedisin jetësor të cilat i posedojnë apo nuk e kanë bërë atë në afatin dhe formën e caktuar (nenet 52, 53 dhe 54);

9) subjektet, informacionet për mjedisin jetësor që i posedojnë, nuk i përditësojnë dhe nuk i mirëmbajnë informacionet në pajtim me nenin 56-a të këtij ligji;

10) nuk është dorëzuar kërkesa për leje për harmonizim me planin operativ në afatin e përcaktuar (neni 135 paragrafi (5));

11) nuk është marrë leja për harmonizim me planin operativ për vazhdimin përkatësisht fillimin e punës së instalimit;

12) nuk është dorëzuar lajmërim për realizimin e planeve operative dhe plotësimin e detyrimeve nga plani operativ për shkak të marrjes së lejes ekologjike te integruar dhe/ose ajo nuk është bërë në afatin e caktuar (neni 138 dhe 139);

13) operatori nuk ka dorëzuar lajmërim në rastet nga neni 141 paragrafi (4) i këtij ligji;

(2) Gjobë në shumë prej 700 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni..

(3) Gjobë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet personit zyrtar në personin juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Gjobë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Gjobë në lartësi të shumë s të trefishtë, do t'i shqiptohet personit juridik apo fizik që nuk e ka paguar kompensimin në pajtim me nenin 179 paragrafi (13) të këtij neni, nga shuma që është dashur ta paguajë në bazë të sasisë së prodhimeve të eksportuara nga deklarata doganore eksportuese.

(6) Gjobë në shumë prej 200 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet personit fizik nëse:

1) nuk u mundëson të drejtën në inspektim, inspektorëve shtetërorë dhe inspektorëve të autorizuar për mjedisin jetësor;

2) nuk i siguron të gjitha informacionet e duhura të nevojshme për realizimin e mbikëqyrjes në afat të caktuar;

3) jep deklarata të rrejshme dhe të dhëna jo të sakta, dhe

4) nuk legjitimohet në vendin e mbikëqyrjes inspektuese dhe nuk i jep të dhënat e tij personale me kërkesë të inspektorit shtetëror dhe atij të autorizuar.

(7) Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 1.500 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor nëse nuk e miraton aktvendimin në afatin e përcaktuar në nenin 85-t paragrafi (7) dhe neni 22-u paragrafi (7) të këtij ligji.

(8) Gjobë në shumë prej 4.000 deri në 5.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i kumtohet personit juridik të autorizuar që teknikisht e zbaton provimin profesional, nëse nuk e incizon, nuk e emiton drejtpërdrejt në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor, nëse nuk e vendos incizimin e provimit të plotë në ueb faqen e organit të administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në pajtim me nenin neni 85-x paragrafi (3) dhe neni 22-k paragrafi (3) i këtij ligji.

(9) Gjobë në shumë prej 500 deri në 1.000 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet përfaqësuesit të autorizuar nga neni 85-x paragrafi (5) dhe neni 22-k paragrafi (5) të këtij ligji nëse vepron në kundërshtim me nenin 85-i paragrafi (9) të këtij ligji.

(10) Gjobë në shumë prej 4.000 deri në 5.000 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet personit juridik të autorizuar i cili e zbaton provimin profesional, nëse nuk e ndërpret provimin në pajtim me nenin 85-i paragrafët (5) dhe (6) dhe neni 22-ll paragrafi (9) dhe neni 22-ll paragrafët (5) dhe (6) të këtij ligji.

(11) Organi kompetent për shqiptimin e kundërvajtjeve prej paragrafit (1) deri në paragrafin (9) të këtij neni është Komisioni për kundërvajtje.

(12) Nëse me veprimtaritë nga paragrafi (1) pikat 2, 3 dhe 5 të këtij neni shkaktohet dëm më i madh ndaj jetës dhe shëndetit të njerëzve përcaktohet sanksion përpjesëtimor me lartësinë e dëmit të shkakuar por më së shumti deri në trefishin e shumë s të përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni.

(13) Kur kundërvajtja nga paragrafi (1) i këtij neni është bërë me qëllim që kryerësi për vete apo për person tjetër të përfitojë interes pronësor ose kundërvajtja është bërë nga grup i organizuar personash të përbërë prej së paku tre veta, Komisioni për kundërvajtje mund të shqiptojë gjobë me shumë prej 15.000 euro në kundërvlerë me denarë.

(14) Nëse ekziston rrezik që personi juridik nga paragrafi (1) pikat 1, 2 dhe 4 të këtij neni të kryejë kundërvajtje të përsëritur me rrezik ndaj jetës

apo shëndetit të njerëzve mund t'i shqiptohet sanksion ndalesë e përkohshme për kryerjen e veprimtarisë së caktuar në kohëzgjatje më së shumti prej 30 ditësh.

(15) Për kundërvajtjet nga paragrafi (5) i këtij neni inspektori shtetëror dhe ai i autorizuar sanksionin kundërvajtës mund ta shqiptojë në vendndodhje me dorëzimin e thirrjes për pagimin e gjobës të cilën kryerësi është i obliguar ta paguajë në afat prej tetë ditësh.

(16) Nëse gjoba nga paragrafi (14) i këtij neni nuk paguhet në afat të caktuar, inspektorët shtetërorë dhe ata të autorizuar janë të obliguar të parashtrojnë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse para Komisionit për kundërvajtje.

Neni 212-e

Kundërvajtje të kategorisë II

(1) Gjobë në shumë prej 6.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit juridik për kundërvajtje nëse:

1) ndërton apo rikonstrukton instalime, pa marrjen e lejes dhe paraprakisht pa i plotësuar normat dhe standardet e përcaktuara nga sistemi për mbrojtjen e mjedisit jetësor (neni 20);

2) prodhon dhe importon mjete të transportit të cilat nuk i plotësojnë kushtet e përcaktuara për emetim të burimeve mobile të ndotjes dhe të zhurmës (neni 20)

3) prodhon, lëshon në qarkullim dhe përdor prodhime të veçanta, substanca dhe kryen aktivitete dhe shërbime të veçanta edhe përkundër ndalimit nga neni 21 të këtij ligji;

4) nuk njofton për substancat e importuara dhe/ose të eksportuara që e varfërojnë mbështjellesin e ozonit dhe/ose prodhimet që përmbajnë substanca që e varfërojnë mbështjellesin e ozonit dhe/ose me substancat dhe/ose prodhimet që e varfërojnë mbështjellesin e ozonit, nuk vepron në pajtim me nenin 22-a të këtij ligji.

5) shfrytëzon teknologji të vendit apo të importuara, ose linjë teknologjike, prodhim, gjysmë prodhim dhe lëndë të parë që nuk i plotëson normat e përcaktuara për mbrojtjen e mjedisit jetësor (neni 23);

6) importon teknologji apo linja teknologjike, prodhime, gjysmë prodhime dhe lëndë të para të cilat janë të ndaluara në vendin-prodhues apo në vendin-eksportues, nga shkak i mbrojtjes së mjedisit jetësor (neni 23 paragrafi (2));

7) nuk ruhen të dhënat për shfrytëzimin e pasurive natyrore, lënda e parë dhe energjia, për emetimet e materieve ndotëse dhe substancave, llojet, karakteristikat dhe sasia e hedhurinave dhe të dhënat e tjera të parapara me këtë apo tjetër ligj (neni 28 paragrafi (2));

8) nuk respektohen kushtet e përcaktuara nga marrëveshja vullnetare (neni 30);

9) nuk kryhet monitorim, në pajtim me lejen e integruar ekologjike (neni 36 paragrafi (4) dhe (5));

10) të dhënat e fituara nga monitorimi nuk dorëzohen, apo nuk i dorëzon në mënyrë dhe nën kushte që i përcakton organi i administratës shtetërore kompetent për punët në fushën e mjedisit jetësor (neni 37 paragrafi (2));

11) personat juridikë dhe fizikë nuk dorëzojnë të dhëna dhe informacione për mjedisin jetësor në pajtim me nenin 46 të këtij ligji;

12) nuk e ka informuar organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga fusha e mjedisit jetësor për qëllimin e realizimit të projektit (neni 80);

13) nuk është përgatitur studim për vlerësimin e ndikimit të projektit mbi ambientin jetësor dhe e njëjta nuk është dorëzuar tek organi i administratës shtetërore kompetent për punët në fushën e mjedisit jetësor (neni 83);

14) nuk është nxjerrë aktvendim në të cilin jepet pëlqim për realizimin e projektit (neni 87 paragrafi 1) përkatësisht nuk është sjellë aktvendim në pajtim me nenin 81 paragrafin (4) të këtij ligji;

15) nuk është marrë leje e integruar ekologjike A ose B (neni 95 dhe

123);

16) vërteton se gjatë kohës së vlefshmërisë të lejes së integruar ekologjike - A dhe pesë vjet pas skadimit të vlefshmërisë nuk ruhen të gjitha dokumentet dhe të dhënat në lidhje me kërkesën, dhënien dhe monitorimin, të paraparë me kushtet e detyruara në lejen e integruar ekologjike dhe a janë të bëra të kapshme, me kërkesë të organit të administratës shtetërore kompetente për punët nga fusha e mjedisit jetësor apo të inspektoratit për mjedisin jetësor (neni 110);

17) realizimin e fazave të caktuara nga planet operative nuk realizohen në afatet e përcaktuara për realizim (nenet 134,137,138 dhe 139);

18) nuk kanë vepruar në pajtim me aktvendimet e dhëna nga inspektori shtetëror ose i autorizuar;

19) fillon me aktivitete për realizimin e projektit pa aktvendim të fituar për zbatimin e projektit.

20) nuk e përllorarit dhe/ose e përllorarit gabimisht kompensimin dhe/ose kompensimin nuk e paguan në afatet e përcaktuara në pajtim me Kreun XVIII të këtij ligji, dhe

21) nuk dorëzon raport për realizimin e mjeteve të përcaktuara me marrëveshjen për ndarjen e mjeteve (neni 178).

22) nuk e llogarit dhe paguan kompensimin në pajtim me nenin 180 të këtij ligji.

(2) Gjobë në shumë prej 800 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë në shumë prej 700 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit zyrtar në personin juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Gjobë në shumë prej 500 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit fizik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(5) Gjobë në shumë prej 600 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit zyrtar në personin juridik i cili është përgjegjës për realizimin e veprimeve të përcaktuara në këtë ligj nëse:

1) nuk i ruan të dhënat për shfrytëzimin e pasurive natyrore, lëndë të para dhe energjinë, për emisionet e materialeve dhe substancave ndotëse, llojet, karakteristikat dhe sasia e mbeturinave dhe të dhëna të tjera të parapara me këtë apo ligj tjetër (neni 28 paragrafi (2));

2) të dhënat e fituara nga monitorimi nuk i dorëzon, në mënyrë dhe nën kushte që i përcakton organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor;

3) personi i autorizuar për ndërmjetësim me informacione nga fusha e mjedisit jetësor nuk vepron në pajtim me dispozitat e këtij ligji;

4) personi zyrtar nuk mban evidencë në pajtim me dispozitat e këtij ligji;

5) personi zyrtar të dhënat nuk i ruan si fshehtësi zyrtare nëse ajo është e përcaktuar me këtë ligj;

6) jep deklaratë të rrejshme dhe të dhëna jo të sakta gjatë mbikëqyrjes inspektuese;

7) nuk i siguron të gjitha informacionet e duhura të domosdoshme për realizimin e mbikëqyrjes me kërkesë të inspektoratit shtetëror dhe të autorizuar për mjedisin jetësor;

8) nuk iu mundëson të drejtë në inspektim inspektorëve shtetërorë dhe të autorizuar për mjedisin jetësorë;

9) nuk plotësohen obligimet për informim nga neni 111 i këtij ligji;

10) nuk është kryer revizion i përgjithshëm ekologjik, si dhe nuk është dorëzuar raport nga revizioni i kryer ekologjik (neni 130);

11) revizioni ekologjik është e përpunuar nga person i cili nuk është i regjistruar dhe nuk posedon certifikatë adekuate (neni131);

12) aktivitetet në instalimin nuk realizohen në pajtim me kushtet e përcaktuara në lejen dhe në planin operativ (neni 134);

13) informatat për masat e sigurisë nuk janë të kapshme në mënyrë të përcaktuar në nenin 150 të këtij ligji;

14) personi përgjegjës nuk cakton person i cili do të jetë i pranishëm gjatë

kohës së mbikëqyrjes;

15) nuk i siguron të gjitha informacionet e duhura të domosdoshme për realizimin e mbikëqyrjes;

16) nuk iu mundëson të drejtë në inspektim inspektorëve shtetërorë dhe të autorizuar për mjedisin jetësor.

(6) Gjobë në shumë prej 600 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit zyrtar në organet të cilat janë përgjegjëse për realizimin e këtij ligji, si dhe personit që është i autorizuar për realizimin e veprimeve të përcaktuara në këtë ligj nëse:

1) personi zyrtar në organet e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga fusha e ambientit jetësor, duke i kyçur edhe organet në përbërje, si dhe personat zyrtarë në organet e komunës, të qytetit të Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit nuk i kanë marrë në kohë dhe me efikasitet të gjitha masat dhe procedurat e domosdoshme për zbatimin e këtij ligji.

2) personi zyrtar në organin e administratës shtetërore kompetent për punët nga fusha e mjedisit jetësor, duke përfshirë edhe organet në përbërje, komunën, qytetin e Shkupit dhe Komunat në qytetin e Shkupit, nuk e informon ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore kompetente për punët nga fusha e mjedisit jetësorë meqë nuk është arritur pajtueshmëri për përmbajtjen dhe afatin e realizimit të planit operativ;

3) personi i autorizuar për ndërmjetësim me informacionet nga fusha e mjedisit jetësor nuk vepron në pajtim dispozitat e këtij ligji;

4) personi zyrtar nuk mban evidencë në pajtim me dispozitat e këtij ligji;

5) personi zyrtar, të dhënat nuk i ruan si fshehtësi zyrtare nëse ajo është e përcaktuar me këtë ligj;

6) nuk i siguron të gjitha informacionet e nevojshme të domosdoshme për realizimin e mbikëqyrjes me kërkesë të inspektoratit shtetëror dhe të autorizuar për mjedisin jetësor;

7) nuk iu mundëson të drejtë në inspektim inspektorëve të autorizuar shtetërore për mjedisin jetësorë;

8) eksperti në përgatitjen e dokumenteve të planit jep të dhëna jo të sakta (neni 67 dhe 68)

9) eksperti për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor në përgatitjen e dokumenteve për vlerësimin e ndikimit mbi ambientin jetësor jep të dhëna jo të sakta;

10) e nënshkruan si person përgjegjës studimin për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor pa qenë i shënuar në listën për ekspertë për vlerësimin e ndikimit mbi mjedisin jetësor (neni 83 paragrafi 2);

11) ka përpiluar revizionin ekologjik, ndërsa nuk është i regjistruar dhe nuk posedon certifikatë përkatëse (neni 131);

12) nuk parashtron kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje kur janë të plotësuara kushtet për atë ose kur është e vërtetuar se nuk është paguar gjoba nga neni 212-gj paragrafi (11) i këtij ligji dhe

13) Lëshon vërtetim apo raport për kryerjen e punës me interes të përgjithshëm pa u kryer e njëjta, nga ana e personit të dërguar për kryerjen e punës me interes të përgjithshëm.

(7) Kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje, për kundërvajtjet nga paragrafi (6) të këtij neni mund të ngrejë udhëheqësi i organeve, kompetent për realizimin e këtij ligji, udhëheqësi i drejtpërdrejtë i personit zyrtar, si dhe nëpunësi shtetëror i cili merr pjesë në zbatimin e procedurave nga Kreu XI, XII dhe XIV të këtij ligji.

(8) Organ kompetent për shqiptimin e kundërvajtjeve nga paragrafi (1) deri në paragrafin (6) të këtij neni është Komisioni për kundërvajtje.

(9) Nëse për shkak të kundërvajtjes nga paragrafi (1) dhe/ose paragrafi (5) i këtij neni ndodh dëm më i madh mbi jetën dhe shëndetin e njerëzve shqiptohet sanksion përpjesëtimisht me dëmin e shkaktuar por më së shumti deri në pesëfishin e shumës nga shuma e përcaktuar në paragrafin (1) dhe (5) të këtij neni.

(10) Kur kundërvajtja nga paragrafi (1) i këtij neni është bërë

ekskluzivisht që kryerësi për vete apo person tjetër të përfitojë interes pronësor ose kundërvajtja është bërë nga një grup i organizuar i personave i përbërë prej së paku tre personash, komisioni për kundërvajtje mund të shqiptojë gjobë prej 22.000 euro me kundërvlerë në denarë.

(11) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni personit juridik nga paragrafi (1) pikat 17, 18 dhe 22 të këtij neni i shqiptohet sanksion plotësues ndalesë në kryerjen e veprimtarisë të personit juridik në kohëzgjatje prej më së shumti 30 ditë.

(12) Nëse ekziston rrezik, personi juridik nga paragrafi (1) pikat 1, 2 dhe 3 të këtij ligji të kryejë kundërvajtje të përsëritur me rrezik për jetën apo shëndetin e njerëzve, mund t'i shqiptohet sanksion ndalim i përkohshëm për kryerje të veprimtarisë së caktuar në kohëzgjatje prej më së shumti 30 ditë.

Neni 212-zh

Kundërvajtje të kategorisë III

(1) Gjobë prej 70.000 deri në 100.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit juridik për kundërvajtje nëse:

1) prodhon dhe lëshon materie dhe substanca ndotëse në mjedisin jetësor, që i tejkalon normat e përcaktuara, si dhe nuk vepron me to në mënyrë të përcaktuar (neni 20);

2) kryen import, eksport dhe transit në/nga/nëpër Republikën e Maqedonisë të substancave të rrezikshme, materieve dhe prodhimeve të dëmshme, në kundërshtim me ndalimin, kufizimin apo kontrollin nga neni 22 i këtij ligji;

3) emisionet e substancave të përcaktuara në lejen nuk lëshohen në pajtim me vlerat e përcaktuara kufitare (neni 107);

4) projekti nuk realizohet në pajtim me masat e përcaktuara në aktvendimin me të cilin jepet pëlqimi për realizimin e projektit (neni 87 paragrafi 2);

5) operacionet në instalacione nuk zbatohen në bazë të kushteve të përcaktuara në lejet e integruara (neni 95,123 dhe neni 127);

6) emisionet e substancave, të përcaktuara në lejen për harmonizim, nuk lëshohen në pajtim me vlerat e përcaktuara (neni 134,137,138 dhe 139));

7) emisionet që lëshohen apo rrjedhin në ambientin jetësor nuk janë në kuadër të vlerave kufitare të përcaktuara me këtë apo tjetër ligj ose dispozitë e nxjerrë në bazë të ligjit.

8) nuk është dorëzuar lajmërim për praninë e substancave të rrezikshme dhe/ose ajo nuk është bërë në afatin e përcaktuar (neni 147);

9) nuk është përgatitur raport për masat e sigurisë me përmbajtje përkatëse, dhe/ose nuk është dorëzuar në afatin përkatës dhe/ose nuk është analizuar dhe ripërtërirë në mënyrë përkatëse në afatin e caktuar (neni 148);

10) nuk janë ndërmarrë masat e domosdoshme për pengimin e avarive dhe kufizimin e pasojave mbi jetën dhe shëndetin e njerëzve, në sistemin e prodhimit, të transportit apo në sistemin e depozitimit në të cilin janë të pranishme substanca të rrezikshme, në sasi më të mëdha ose të barabarta me të përcaktuara (neni 148 paragrafi (1) pika 2);

11) nuk është kryer analizë dhe revizion i masave të sigurisë dhe i aktiviteteve për parandalimin e avarive si dhe i raportit për masat e sigurisë dhe për këtë nuk është informuar organi kompetent (neni 149);

12) organi kompetent nuk është informuar menjëherë, për avarinë e ndodhur dhe nuk i janë dorëzuar menjëherë sapo janë bërë të kapshme, të dhënat për rrethanat në të cilën ka ndodh fatkeqësia, substancat e rrezikshme të cilat janë të pranishme, të dhënat që janë të nevojshme për vlerësimin e pasojave nga fatkeqësia ndaj shëndetit të njerëzve dhe ndaj ambientit jetësor, si dhe për masat e ndërmarra të jashtëzakonshme (neni 151 paragrafi (1) dhe(4));

13) organi kompetent nuk është informuar për masat e parapara për

zbutjen e pasojave afatmesme dhe afatgjata nga avaria dhe për pengimin e avarisë dhe/ose nuk i plotëson masat dhe aktivitetet e parapara me fakte plotësuese të zbuluara gjatë hetimit (neni 151 paragrafi (2));

14) nuk është përpiluar plan i brendshëm për gjendje të jashtëzakonshme dhe nuk i është dorëzuar organit kompetent në pajtim me nenin 154 të këtij ligji;

15) nuk janë analizuar dhe testuar, nuk janë ripërtërirë dhe reviduar planet e brendshme për gjendje të jashtëzakonshme duke mbajtur llogari për arritjet e reja teknologjike në fushën e ballafaqimit me avaritë, në periudhe jo më të gjatë se tre vjet (neni 154 paragrafi (9));

16) nuk vepron në pajtim me nenin 157 të këtij ligji në rast të dëmit mbi mjedisin jetësor të shkaktuar nga puna e instalimeve (neni 157), dhe

17) edhe përkundër kufizimit apo ndalesës për punë, të shqiptuar nga inspektori shtetëror, personi juridik ose fizik ka vazhduar me aktivitetet e veta, apo nuk i kufizon emisionet e veta derisa kualiteti i mjedisit jetësor nuk sillet në kuadër të standardeve të përcaktuara për kualitet.

(2) Gjobë në shumë prej 8.000 deri në 13.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik për veprimet nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjobë prej 5.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit zyrtar në personin juridik për veprimet nga paragrafi (1) pikat 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13 dhe 15 të këtij neni.

(4) Organ kompetent për shqiptimin e sanksioneve për kundërvajtje nga paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij neni është gjykata kompetente.

(5) Nëse për shkak të kundërvajtjes nga paragrafi (1) i këtij neni ndodh dëm më i madh mbi jetën dhe shëndetin e njerëzve, shqiptohet sanksion përpjesëtimisht me dëmin e shkaktuar por më së shumti deri në shtatëfish nga shuma e përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni.

(6) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni, personit juridik nga paragrafi (1) pika 17 e këtij neni i shqiptohet sanksion plotësues, ndalesë në kryerje të veprimtarisë të personit juridik në kohëzgjatje prej 30 ditësh.

(7) Kur kundërvajtja nga paragrafi (1) i këtij neni është bërë ekskluzivisht që kryerësi për vete apo person tjetër të përfitojë interes pronësor, gjykata kompetente do të shqiptojë gjobë në lartësi prej 130.000 euro me kundërvlerë në denarë.

(8) Nëse vërtetohet se kundërvajtja nga paragrafi (1) është bërë nga grup i organizuar i personave të përberë nga së paku tre persona, gjyqi kompetent do të shqiptojë gjobë në lartësi prej 150.000 euro me kundërvlerë në denarë.

Neni 213

I fshirë 20

Neni 214

I fshirë 21

XXIV DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 215

**Të dhënat dhe informacionet për Regjistrin të
materialeve dhe substancave ndotëse dhe të
karakteristikave të tyre dhe për Kadastrin e ambientit
jetësor**

(1) Personat juridikë dhe fizikë janë të obliguar që në afat prej 6 muajsh nga dita e miratimit të dispozitave nga neni 41 pika (2) dhe neni 40 pika (5) e këtij Ligji t'i dorëzojnë të dhënat e nevojshme si dhe informacionet për Regjistrin për materialet dhe substancat ndotëse.

(2) Personat juridikë dhe fizikë të cilët kryejnë aktivitete me të cilat kërcënojnë ose mund ta kërcënojnë ambientin jetësor, janë të obliguar që në afat prej gjashtë muajsh nga dita e miratimit të kritereve nga neni 40 pika (5) dhe neni 42 pika (3) t'i dorëzojnë të dhënat dhe informacionet e nevojshme për Kadastrin për ambientin jetësor.

Neni 216

Elaborat për mbrojtjen e mjedisit jetësor

Personat ekzistues juridikë dhe fizikë, të cilët kryejnë veprimtari dhe aktivitete të përcaktuara me dispozitat e nenit 24 paragrafët (4) dhe (5) të këtij ligji, përveç atyre që kanë obligim të marrin leje për harmonizim me planin operativ, janë të obliguar të njëjtin ta përpilojnë dhe të dorëzojnë për miratim tek organi kompetent në afat prej një viti nga dita e nxjerrjes së akteve nënligjore nga neni 24 i këtij ligji dhe janë të obliguar ta harmonizojnë punën e vet me standardet e përcaktuara për kualitet të mjedisit jetësor në afat prej pesë vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 217

Vlerësimi i ndikimit mbi ambientin jetësor

Procedurat administrative për miratimin e zbatimit të projektit të nisura sipas Ligjit për mbrojtjen dhe përmirësimin të ambientit jetësor dhe të natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 66/96; 13/99; 41/00; 96/2000 dhe 45/2002) do të përfundojnë sipas dispozitave të këtij Ligji.

Neni 218

Sistemi informativ për administrim me të dhënat

Sistemi informativ për administrimin me të dhënat për gjendjen e mediave dhe sferave të ambientit jetësor, i vendosur nga ana e organit të administratës shtetërore kompetent për punët në sferën e ambientit jetësor në pajtim me Ligjin për mbrojtjen dhe përmirësimin e ambientit jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 69/96, 13/99, 41/2000, 96/2000 dhe 45/2002), do të harmonizohet me dispozitat e këtij Ligji, më së voni deri më datën 01.06.2006.

Neni 219

Plani aksionar nacional për ambientin jetësor dhe plani aksionar lokal për ambientin jetësor.

Deri në miratimin e Planit aksionar nacional të Republikës së Maqedonisë për ambientin jetësor dhe të planeve aksionare lokale për ambientin jetësor, nga neni 61 i këtij Ligji, në mënyrë përkatëse do të zbatohet Plani aksionar nacional ekzistues për mbrojtjen e ambientit jetësor dhe planet aksionare ekzistuese lokale për ambientin jetësor deri në kalimin e afatit për të cilin janë miratuar.

Neni 220

Financimi i aktiviteteve në sferën e ambientit jetësor

(1) Nga dita e hyrjes në fuqi e këtij Ligji, Fondi për mbrojtjen dhe

përmirësimin e ambientit jetësor dhe të natyrës i themeluar me Ligjin për mbrojtjen dhe përmirësimin e ambientit jetësor dhe të natyrës ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 69/96, 13/99, 41/2000, 96/20000 dhe 45/2002) ndërpret punën.

(2) Nga dita e fillimit të aplikimit të ligjit, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e ambientit jetësor i merr mjetet, pajisjet, të punësuarit dhe të drejtat dhe detyrimet e Fondit për mbrojtjen dhe përmirësimin e ambientit jetësor dhe të natyrës.

(3) Të punësuarit në Fondin për mbrojtjen dhe përmirësimin të ambientit jetësor do të shpërndahen në pajtim me Aktin për sistematizimin e vendeve të punës të organit të administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve në sferën e ambientit jetësor.

(4) Programi i nenit 172 të këtij Ligji, për vitin 2005 do të miratohet jo më vonë se në afatin prej 45 ditësh nga dita e shpalljes së rebalancit të parë të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë pas ditës së hyrje në fuqi të këtij Ligji.

(5) Dispozitat e neneve 182, 184 dhe 185 të këtij Ligji do të fillojnë të zbatohen nga data 01.01.2006.

Neni 221

Dispozitat për zbatimin e ligjit

(1) Dispozitat më të afërta për zbatimin e këtij Ligji do të miratohen në afat prej 3 vjetësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij Ligji.

(2) Deri në ditën e hyrjes në fuqi të dispozitave nga pika (1) e këtij neni, do të zbatohen dispozitat ekzistuese.

Neni 222

Raporti i parë për ambientin e jetësor

Raporti fillestar për gjendjen e ambientit jetësor nga neni 45 i këtij ligji, do të përgatitet në afat prej një viti pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, dhe mandej raporti për gjendjen e ambientit jetësor do të përpilohet pandërprerë në çdo katër vjet, në pajtim me nenin 45 të këtij ligji.

Neni 223

Drejtoria për ambientin jetësor

(1) Me formimin e Drejtorisë për ambientin jetësor, mjetet, inventari, arkivi dhe dokumentacioni dhe punët e tjera të Shërbimit për ambientin jetësor do të kalojnë në Drejtorinë për ambientin jetësor.

(2) Të punësuarit në Shërbimin për ambientin jetësor do të sistemohen në pajtim me Aktin për sistematizimin e vendeve të punës të organit të administratës shtetërore kompetent për punët në sferën e ambientit jetësor.

(3) Kompetencat nga neni 161 i këtij ligji, Drejtoria do t'i kryejë gradualisht në pajtim me miratimin e dispozitave për zbatimin e këtij ligji.

Neni 224

Ndërprerja e vlefshmërisë së dispozitave të caktuara nga sfera e ambientit jetësor

Me ditën e fillimit të zbatimit të këtij ligji, nuk vlen më Ligji për mbrojtjen dhe përmirësimin e ambientit jetësor dhe të natyrës ("Gazeta Zyrtare e

Republikës së Maqedonisë" numer 69/96, 13/99, 41/2000, 96/2000 dhe 45/2002), si dhe dispozita nga neni 4 pika paragrafi 1, pika 10 nga Ligji për kryerjen e punëve hidrometeorologjike ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 19/92 dhe 5/2005).

Neni 225

Zbatimi i dispozitave të kreut për leje të integruara ekologjike për punën e instalimeve që ndikojnë mbi ambientin jetësor

Dispozitat e Kreut XII Leje të integruara ekologjike për punën e instalimeve të cilat ndikojnë mbi ambientin jetësor të këtij ligji do të nisin të zbatohen nga data 01.10.2006.

Neni 226

Zbatimi i dispozitave të kreut për ndalimin dhe kontrollin e avarive me praninë e substancave të rrezikshme

Dispozitat e Kreut XV Pengim dhe kontrollim i avarive me praninë e substancave të rrezikshme të këtij ligji do të nisin të zbatohen në afat prej gjashtë muajve nga dita e nxjerrjes së akteve nënligjore nga neni 145 paragrafi (2) dhe neni 154 i këtij ligji.

Neni 227

Zbatim i dispozitave të kreut për përgjegjësi për dëmin e shkaktuar në mjedisin jetësor

Dispozitat e Kreut XVI Përgjegjësia për dëm të shkaktuar mbi ambientin jetësor të këtij ligji do të nisin të zbatohet me ditën e hyrjes në fuqi të dispozitave nga neni 157 pika (3) dhe (10) të këtij ligji.

Neni 228

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohen nga data 1 shtator 2005.

DISPOZITA NGA LIGJE TË TJERË

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 24/2007):

Neni 95

Dispozitat nga nenet 212-a, 212-b, 212-v, 212-g, 212-d, 212-gj, 212-e dhe 212-zh të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen prej 8 majit të vitit 2007.

Deri në ditën e fillimit të zbatimit të dispozitës nga paragrafi (1) i këtij neni do të zbatohen dispozitat nga Kreu XXII DISPOZITA NDËSHKUESE nga Ligji për mjedisin jetësor ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 53/2005 dhe 81/2005).

Dispozitat e nenit 66 të këtij ligji, me të cilat ndryshohet neni 185 i tekstit bazë të ligjit, do të fillojnë të zbatohen në afat prej një muaji nga nxjerrja e aktit nënligjor nga neni 185 paragrafi (14) i këtij ligji.

Deri në ditën e fillimit të zbatimit të paragrafit (3) të këtij neni do të zbatohen dispozitat nga neni 185 i Ligjit për

mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 53/2005 dhe 81/2005).
Dispozitat e nenit 185-a të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 maj 2007.

Ligj për menaxhim me paketimin dhe hedhurinat nga paketimi ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 161/2009):

Neni 68
Shfuqizimi

Me ditën e fillimit të zbatimit të nenit 40 të këtij ligji, do të shfuqizohet neni 185 i Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008 dhe 83/2009).

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 48/2010):

Neni 32

Dispozitat nga neni 21 i këtij ligji, do të fillojnë të zbatohen nga 1 prilli 2010, ndërsa dispozitat nga neni 20 i këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 janari 2011.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 124/2010):

Neni 6

Dispozitat nga neni 1 i këtij ligji, do të fillojnë të zbatohet nga 1 qershori 2011.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 124/2010):

Neni 7

Dispozitat më të përafërta nga neni 3 të këtij ligji, do të miratohen në afat prej 15 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 51/2011):

Neni 47

Në procedurat për vlerësim strategjik të filluara para hyrjes në fuqi të këtij ligji do të zbatohen dispozitat e këtij ligji.

Në procedurat e filluara për lëshimin e lejeve të integruara ekologjike të filluara para hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të zbatohen dispozitat e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/10 dhe 124/10).

Regullat më të përafërta të përcaktuara në këtë ligj do të miratohen në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi e këtij ligji.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 51/2011):

Neni 48

Dispozitat e neneve 43, 44 dhe 45 të këtij ligji, do të fillojnë të zbatohen me fillimin e zbatimit të Ligjit për

mbikëqyrje inspektuese.

Dispozitat nga nenet 7 paragrafët (11) dhe (17), 14, 16, 17 paragrafi (2), 21, 22 paragrafi (3), 24 paragrafi (2), 26 paragrafi (2), 27, 29 paragrafi (1), 30, 36 paragrafi (4), 37, 38 dhe 39 të këtij ligji, do të zbatohen me fillimin e zbatimit të Ligjit për themelimin e Komisionit Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë për Marrëdhënie të Punës në Shkallë të Dytë.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 123/2012):

Neni 36

I fshirë 22

Neni 37

Rregullat nënligjore miratimi i të cilave është përcaktuar me këtë ligj, do të miratohen në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 93/2013):

Neni 19

Dispozitat e neneve 6, 7, 8, 9, dhe 11 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga dita e fillimit me zbatim të nenit 12 të Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për akciza ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 82/13).

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 187/2013):

Neni 15

Rregullat e përcaktuara në këtë ligj do të miratohen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 16

Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në afat prej 90 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji i themelon listat e ekspertëve nga neni 2 i këtij ligji.

Sistemi elektronik për dhënien e provimit profesional vendoset në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 17

Procedurat e filluara për dhënien e provimit profesional për marrjen e njohurive profesionale për vlerësimin e ndikimit të projekteve mbi mjedisin jetësor deri në ditën e zbatimit të këtij ligji do të përfundojnë sipas dispozitave të rregullave sipas të cilave kanë filluar.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 187/2013):

Neni 19

Nenet 1, 2 dhe 3 të këtij ligji, do të fillojnë të zbatohen pas një viti pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Nenet 5 dhe 9 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen me ditën e fillimit të zbatimit të rregullës së miratuar në pajtim me nenin 5 paragrafi 1 të këtij ligji.

Nenet 7, 8, 10 dhe 11 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 maji 2014.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 187/2013):

Neni 15

Rregullat e përcaktuara në këtë ligj do të miratohen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 16

Organi i administratës shtetërore kompetent për punët nga sfera e mjedisit jetësor në afat prej 90 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji i themelon listat e ekspertëve nga neni 2 i këtij ligji.

Sistemi elektronik për dhënien e provimit profesional vendoset në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 17

Procedurat e filluara për dhënien e provimit profesional për marrjen e njohurive profesionale për vlerësimin e ndikimit të projekteve mbi mjedisin jetësor deri në ditën e zbatimit të këtij ligji do të përfundojnë sipas dispozitave të rregullave sipas të cilave kanë filluar.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 187/2013):

Neni 19

Nenet 1, 2 dhe 3 të këtij ligji, do të fillojnë të zbatohen pas një viti pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Nenet 5 dhe 9 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen me ditën e fillimit të zbatimit të rregullës së miratuar në pajtim me nenin 5 paragrafi 1 të këtij ligji.

Nenet 7, 8, 10 dhe 11 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 maji 2014.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/2014):

Neni 13

Rregullat e përcaktuara në këtë ligj, do të miratohen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 15

Drejtori i Drejtorisë së Mjedisit jetësor i emëruar para ditës së fillimit të zbatimit të nenit 161-b të përcaktuar në nenin 4 të këtij ligji vazhdon ta kryejë funksionin deri në kalimin e mandatit për të cilin është emëruar. Drejtori i Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit Jetësor i emëruar para ditës së fillimit të zbatimit të nenit 194-b të përcaktuar në nenin 6 të këtij ligji vazhdon ta kryejë funksionin deri në kalimin e mandatit për të cilin është emëruar.

Ligj për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 42/2014):

Neni 16

Neni 22-b i përcaktuar në nenin 2 të këtij ligji do të fillojë të zbatohet nga 1 janari 2017.

Neni 22-v i përcaktuar në nenin 3 të këtij ligji do të fillojë të zbatohet nga 1 janari 2016.

Neni 17

Dispozitat e neneve 4 dhe 6 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, përveç dispozitave që kanë të bëjnë me kushtin për njohjen e gjuhës së huaj të cilat do të fillojnë të zbatohen pas dy vitesh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij

ligji.